

helop

ČASOPIS
HPK SV. MIHOVIL
BROJ 14
2017.



Uvodna zadnje pisana rič

Pisanje zadnje riči uvijek ostavim za zadnji dan, doslovno par sati prije slanja časopisa u tisk, kad po stopedesetom put prolizam Helop i vidim jel otprilike sve ok.

Sad kad su stranice napokon finalizirane, nakon onog početnog višesatnog Lukinog i mog fajta oko toga kako će nam uopće izgledati stranice ove godine, do drž-nedaj rasprava oko tekstova i fotografija koje idu na ovih 128 stranica, te bezbroj kompromisa, u rukama držite četrnaesto izdanje Mihovilskog časopisa.

Nadam se na ponos svih nas članova, jer sam za lanjski broj mislila da je najbolji ikad u smislu di smo bili i šta smo radili, ali 2017. godina je bila prijelomna od osnutka. Kao tajnica dosta sam uključena u rad Kluba i tek kad krenem sumirati naše aktivnosti, skužim da smo nenormalno sveprisutni! Naravno, tu su opet naše četiri škole: Opća planinarska, Speleološka, Sportsko penjačka i Mala planinarska, a neki naši članovi su u drugim klubovima završili visokogorski tečaj (PD Promina) i alpinističku školu (HPD Mosor), a di su svi oni pusti seminari, tečajevi i vježbe na koje idemo radi usavršavanja znanja i vještina, te kroz vodičke i Hgss tečajeve.

Naš Ale je dvadeset dana planinario po himalajskim planinama, prva šibenska ekspedicija na najviši vrh Europe prošla je uspješno, dvojica su brodom došli podno Gran Sassa te ga ispenjali u jednom dahu, povijesno ponavljanje Puta Petra Zoranića, rekordno klupsko sudjelovanje na Putu Oluje, ispenjani neki od opasnijih vrhova na Prokletijama, naše cure su ispenjale Triglav u zimskim uvjetima, te otvorile Festival putnika, jedanaest članova uspelo je ludo nagibni Lupoglav, prohodao se cijeli VPP u dužini od 125 km. Podružnica Rogoznica jako je aktivna u čišćenju i markiranju novih putova, jednom mjesečno imaju društvenu srijedu sa gostima predavačima, organizirali su trekinge

i mnogobrojne izlete.

Naši špiljari nastavljaju sa Kitiškim istraživnjima, rade se nacrti novih jama, sudjeluju i drže predavanja na speleo skupovima, organizirali su tečaj topografskog snimanja, a posebno smo ponosni na našega Gorana Rnjaka i knjigu Speleologija, kao glavni urednik sastavio je preko 700 stranica knjige. Kod penjača se broj aktivnih udvostručio te je napokon završena boulder dvorana, također sudjeluju u raznim penjačkim kampovima. Imamo puno položenih markacista koji su ozbiljno zasukali rukave i markiraju na sve strane, a Klub je bogatiji i za nova tri vodiča društvenih izleta. Nikad opasniji i najviši dosad, četrnaesti Helop sadržajno je najbogatiji! Pročitajte više na sljedećim stranicama.

.....

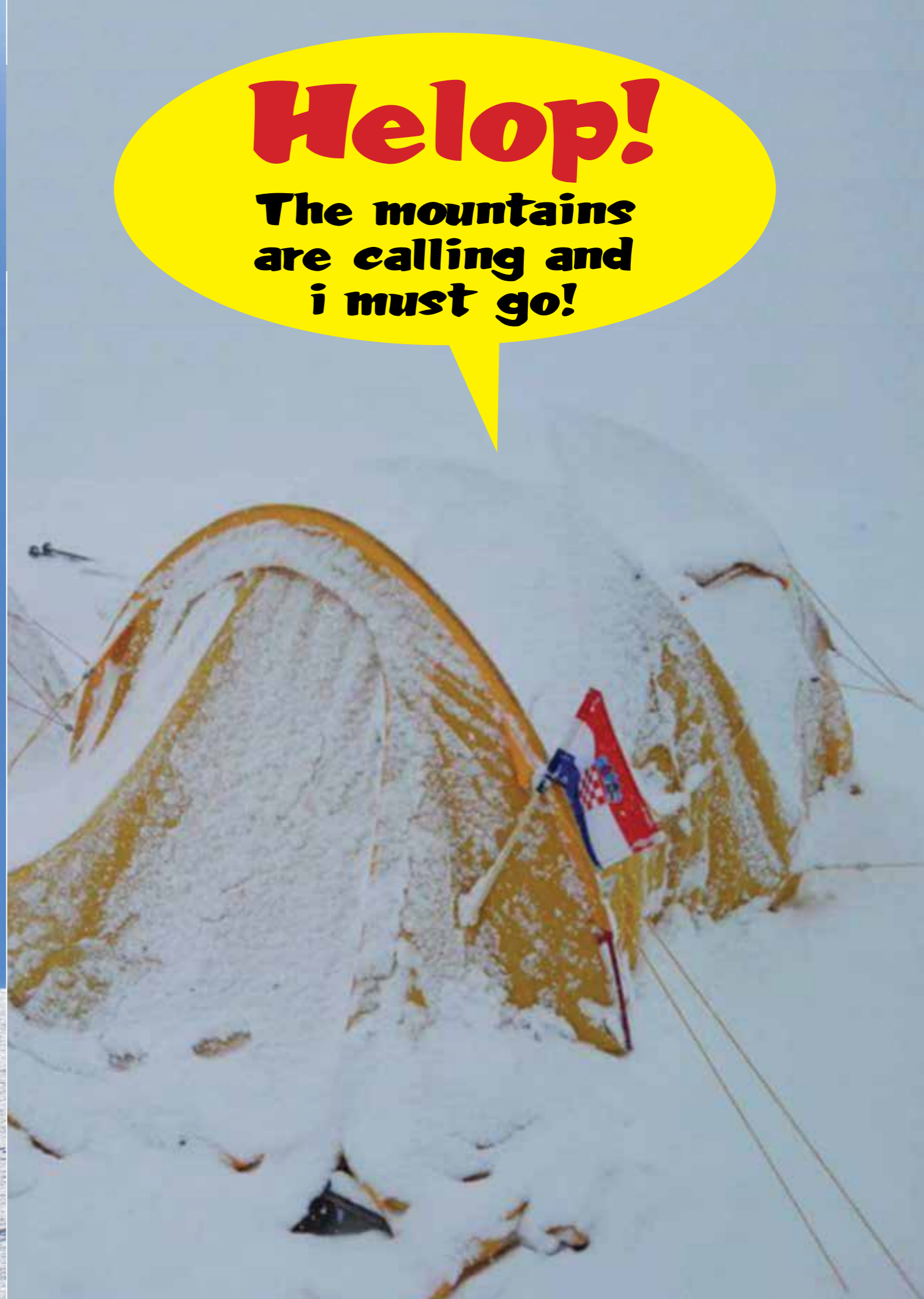
Još da smo napisali sve naše aktivnosti, bila bi to jedna dosta debela knjiga. Hvala svima na trudu, radu i angažiranosti i posebno hvala našem „grafičkom“ Luki šta me još nije torpedira zbog mog kvocanja. A štaš.

urednica i tajnica
Antonia

Himalaja	4
Elbrus	10
Grossglockner	26
Dinara	29
Norveška	30
Triglav	34
Santiago	38
Marmolada	40
3 vrha	42
Prokletije	44
Ždrilo-Grabar	47
GranSasso	48
Speleo	50
Golubinka	52
Istraživanja	56
TosterSteron	59
Speleo škola	60
HGSS	66
Drama	68
Slovenija	70
Markacisti	72
Spust	76
Penjanje	78
Paklenica	83
Perun	84
Uskrs	84
Brač	85
Lenik	86
VPP	87
Oluja	88
Dabar	91
Škola	92
Lupoglav	96
Durmitor	98
Srima	100
Orkan	103
Velebit	104
Mala škola	106
Zoranić	110
Kupres	116
Pripreme	117
Alpinizam	120
Dinara	125
Vijesti	126
Zadnja	128

Helop!

The mountains
are calling and
i must go!



MOJA HIMALAJSKA PRIČA



Ale Omerović

Još kao klinac nisam volio čitati, pa tako ni kad sam odrastao. Ono malo lektira u školi, više prepisanih od drugih, bilo je svo moje čitalačko iskustvo. Dok sam se pakirao i spremao za put u Afriku, slučajno sam na stolu vidio knjigu „Put“ Nejca Zaplotnika. Nisam do tada znao ni tko je on niti o čemu je knjiga, i nakon što mi je Bele malo pojasnila, odlučujem je ponijeti sa sobom i čitati u avionu. Od početka Nejcove priče u meni se rodila velika želja, strast za čitanjem, toliko toga sam našao u sebi da sam imao osjećaj kao da tog čovjeka znam i da skupa želimo nešto. Iako je on poginuo penjući Manaslu s našim proslavljenim alpinistom Stipom Božićem, rodio je u meni veliku želju da odem u taj Nepal i vidim tu čudesnu Himalaju. I kako je moja afrička priča i avantura završavala, još u toj savanskoj vrućini sve više sam maštao o nebeskim vrhovima Himalaje okovanih vječitim snijegom i ledenim gromadama, oštrim grebenima i beskrajno bijelom prostranstvu. Zamišljam te nosače – Šerpe baš onako kako ih Nejc opisuje i divim se tim ljudima iako ih ne poznajem, želim im stisnuti ruku i osjetiti njihovu snagu.

I evo nakon odustajanja od Elbrusa ponešto se još i poklopilo i uz grmljavinu motora aviona starijeg i od mene, letimo iz Kathmandua u Luklu, odakle bi trebala početi moja himalajska priča. Već i sam let je prava avantura, ljubazna stjuardesa dijeli nam po jedan bonbon, valjda ako ti je zadnji zalogaj u životu da je barem sladak. Čitao sam da je nekad u tim avionima na tom letu bilo dozvoljeno i pušiti, jer kao zadnja cigareta u životu je najslađa. Odjednom nestaje buka motora, i dok se provlačimo kroz klanac krilima skoro dirajući rubove stijena, pilot pokušava slobodnim letom prizemljiti avion. Mislim da u svijetu ne postoji kraća pista od ove, a još kad vidiš da završava zidom (stijenom), puls ti raste na 300. Uz ogromnu škripu i zanošenje lijevo desno, pilot uspijeva zadržati pravac i kad pomisliš da je gotovo i da avion neće stati prije zida, stisneš oči i sjedalo ispred sebe, a škripa postane nesnošljiva te kočnice ipak prorade, avion se dodatno zatrese i čudesni manevar pilota, iskusnog himalajskog letača naglo ga smota desno i bez pomoći zida uspijeva zaustaviti avion. Prvi put sam pomislio „što mi je ovo trebalo“, ali ja sam to želio pa nek bude šta bude.

Sam početak je relativno lak, umjesto uspona spuštamo se nekih dva sata do Phadinga, a onda lagano uzbrdo do Monja, maloga seoceta gdje spavamo prvu noć. To je ujed-

Već i sam let je prava avantura, ljubazna stjuardesa dijeli nam po jedan bonbon, valjda ako ti je zadnji zalogaj u životu da je barem sladak. Čitao sam da je nekad u tim avionima na tom letu bilo dozvoljeno i pušiti, jer kao zadnja cigareta u životu je najslađa

no i ulaz u nacionalni park „Sagarmata“, što na nepalskom znači „Everest“. Srećemo puno nosača koji na svojim leđima ali i čelom nose velike terete, kao što je Nejca rekao, stvarno ne znam od čega su ti ljudi kad mogu toliko nositi. Poslije jednog visećeg mosta od jednog Šerpe dobio sam priliku da i ja to probam, teret od 60-ak kila skoro mi je slomio vrat, iako sam se pomagao i rukama. Čvrsto sam mu stisnuo ruku i čestitao na snazi, ali ti ljudi su jaki u glavi, i zato to mogu izdržati, mogu nositi i do 100 kg tereta. A nama su ruksaci teški čim imaju 15-ak kila. Jednom sam zbrojio teret koji je nosio, 106 litara Coca

Cole. Najzanimljiviji dio puta do Namche Bazaara, poznatog povijesnog trgovačkog središta između Tibetanaca i Nepalaca, je dupli viseći most koji izaziva i strah i oduševljenje. Strah me je bilo gledati one turiste koji se boje visine i ljuljanja, i tako se grčevito drže za ogradu, a ti nosači – Šerpe sa svojim ogromnim teretima s lakoćom gaze preko mosta. Stigavši u Namche Bazaar, isti dan smo napravili aklimatizacijski uspon na 4000 mnm, i dan predviđen za odmor odgađamo i nastavljamo dalje. Došli smo u neko Tengboche, oni ti Bocheta imaju puno, pa nekad ne znam ni u kojem sam. Navečer od dvoje Engleza doznajemo za bazni kamp Ama Dablama koji je tu na 3-4 sata uspona, pa mijenjamo svoj plan i odlučujemo ići posjetiti ga. Nakon lošeg spavanja i žuljanja cijelu noć na nekoj tankoj spužvici, ustajemo u 6:30 i nakon kave i doručka pakiram ruksak, stavljajući i Goranove stvari. Već put kroz samo selo daje mi mali signal da će Goran danas biti usporen, ali i tako sam već navikao da ga stalno malo pomalo čekam. Nakon prelaska rijeke počinje jaka uzbrdica, i već tu zaostaje dosta iza mene, ali i drugih koji su u usponu. Nakon dva sata hoću-neću i mog dugog čekanja, rastajemo se na prvom sedlu na 4200 mnm, i u uspon dalje krećem sam.

Ama Dablama dominira sa svojih 6814 mnm ovim dijelom Himalaje, a njegov izgled je pravi izazov za sve alpiniste, podsjeća me na



‘Najmanje je važno kojim putem hodate po Himalaji, svaki će vas odvesti do cilja’

Matterhorn. Nakon 4 sata uspona stižem do baznog kampa na 4600 mnm, i doista izgleda fantastično. Šezdesetak šatora (možda 6-7 ekspedicija) okupirali su dolinu okruženu potocima i siparima koji se slijevaju s planine. Vidjevši jedan vrh zapadno od kampa i Ama Dablama, mojom ludom glavom proizuži misao „mogao bih ja to ispenjati“. Ne kalkulirajući umor i vrijeme hodanja, krećem dalje pa dokle stignem (kao Anita), ali odmah sam znao – ili ću ga popeti, ili se neću vratiti. Povukli su me sniježni vrhovi koji su provirivali iznad tog vrha, i znao sam da nudi pravu panoramu s druge strane. Već nakon prvog sata – kriza, umor od prethodna tri dana čini svoje jer smo svaki dan penjali 6-7 sati bez odmora. Noge postaju sve teže a korak sve kraći, osjećam i glad, a nisam ni s vodom bolji od pola litre. Gledam stalno prema gore i vrh mi se čini sve dalji i dalji, a sve češće zastajem da se odmorim. Sa 3-4 fetice sužuka i dvije čokoladice, potrošen ko fitilj do kraja, izlazim na 5360 mnm, moj prvi peticu sućnjak kojem ni ime ne znam. Ljuljam se na štapovima i mislim da ću se onesvijestiti, a tijelo drhti od iscrpljenosti. Još uvijek dišem normalno, jedem sve što imam, i nakon

Ne znam kako sam preživio tu noć. Znao sam da će biti hladno, pa sam u zajedničkoj sobi ostao dokle god su dali, a onda legao u vreću, pokrio se s one dvije deke, kapa na glavi i rukavice na ruke, duge gaće i vunene čarape

osvježenja ispijam posljednje kapi vode, vraćam tijelo u ravnotežu i dobijam osjećaj da opet gazim po zemlji. Dok sam ispijao svoj multivitamin, preko boce sam vidio da iz podnožja kao bijela zavjesa dolazi sila oblaka, i pomisao da sam tu sam, bez markacije i staze, goni me dolje kao munju. Odjednom dobijam neku čudesnu snagu, ali to je ona u nama koja se budi kada želimo preživjeti. Uzimam azimut i brzim koracima jurim prema baznom kampu. Bazni kamp sam pogodio prema glasovima, jer je oblak već zatvorio sve vidike. Nakon deset sati, umoran i iscrpljen, vraćam se u selo sav ubijen ali živ. Čak mi je i ljubazna gazdarica za večerom rekla da nisam dobro izgledao kad sam došao.

Sutradan teškim koracima nastojim pratiti Gorana prema Dingbocheu, i nakon dana odmora ne osjećam se puno bolje i sve više razmišljam da odustanem. Ujutro se dižem i ipak krećem za Lobuche, stisao sam zube i izdržat ću, to je 5-6 sati hoda. Na ulazu u Lobuche rastajemo se s Goranom, on želi dalje, a ja jednostavno ne mogu. Tu noć budim se 17 puta, više ne od visinske jer smo prebrzo

Znao sam da više ne smijem zaspati. Sjetio sam se 'Putā' i Nejcove priče. Sad barem malo mogu osjetiti njihova smrzavanja u bivcima po hladnim himalajskim noćima.

napredovali, veće od zime. U sobi je -10, a zid jedva da je deblji od 3 cm. U odjeći sam, u vreći i dvije deke preko mene, ali mrzne i kroz madrac, ne znam od čega je ali je vrlo tanak. Izdržao sam tako cijelu noć, znao sam ako se dignem da ću se smrznuti.

Drhćem i za doručkom, iako sam u pernatnoj jaketi s rukavicama na rukama, a onda krećem na svoj glavni uspon. Danas namjeravam popeti Kala Patthar 5645 m, imam oko 6 sati uspona i 4 silaska. Obukao sam se kao da sam u Sibiru, sve što sam imao, i još žurim da se ugrijem. Već nakon pola sata osjećam umor, postaje mi vruće a noge postaju teške. Brine me to stanje, tek sam krenuo. Skidajući komad po komad odjeće ostajem i bez gaća, morao sam ih skinuti da skinem podgaće, a tempo hodanja smanjujem na minimum. Opet mi je teško, posljedica je to i onog uspona od prije 2-3 dana, i sve više razmišljam da odustanem, odmorim i probam sutra. Gazeći tako stižem u Gorak Shep, posljednje mjesto ispod mog vrha. Jedem vruću juhu, pijem čaj i grizem nešto slatko, malo dolazim sebi ali samo dok sjedim, i nakon pola sata odmora odlučujem krenuti dalje u uspon. Ne znam kojom snagom ali znam kojom voljom, izlazim na vrh Kala Patthara, a pogled oko mene vraća mi snagu i daje novu energiju. Sjetio sam se Bele, ovako je ona izašla na Atlas, a onda se poletno vratila, ne samo onih tisuću metara uspona, već i onih 1500 što smo popeli dan ranije. Sjediti gore, jedem bosanski sudžuk i gledam Everest, doista je najveći, ali puno ljepši i izazovniji pored njega uzdignute glave strši Nuptse. Impresivno je gledati tako velike vrhove za mene sasvim maloga čovjeka planinara. Iako znam da i nisam kapacitet za popeti ih, čak to i ne želim, želim se uvijek nečemu diviti, a oni su sigurno to. Nakon sat vremena uživanja u pogledu, rastajem se sa dijelom svoga sna, sad sam ga vidio, ali rođio je u meni želju da ponovo dođem u Nepal i vidim ga u nekom novom ruhu, a sebi potražim neki bijeli vrh za popeti. Nakon 10 sati hodanja vraćam se u Lobuche i nakon uzaludnog traženja toplije sobe, opet ću noć provesti u svojoj ledari, jedina mi je utjeha što mi se ništa od hrane ne može pokvariti, a sutra idem dalje. Ne znam kako sam preživio tu noć. Znao sam da će biti hladno, pa sam u zajedničkoj sobi ostao dokle god su dali, a onda legao u vreću, pokrio se s one dvije deke, kapa na glavi i rukavice na ruke, duge gaće i vunene čarape. Ušuškao sam se sa svih strana i onako umoran zaspao. Prvo me probudila neka buka, par u susjednom „apartmanu“ nije mogao više spavati pa su se digli i spremali, kasnije sam čuo da su otišli a nisu platili. Bilo je 4:30, počeo sam se tresti i gušiti, gutajući taj ledeni zrak, srce mi se počelo stezati a pluća mrznuti. Pokušavao sam se zatvoriti vrećom, ali bih se počeo gušiti, imao sam osjećaj da to neću preživjeti. Upalio sam tikicu i gledao se kako umirem. Kako glup osjećaj, umirati u nekoj šupi, zašto mi se to nije dogodilo danas dok sam bio gore i gdje mi nebi bilo tako žao. Pluća su se stezala a grlo je grebao zrak koji izdišem. Htio sam se napiti bilo što, ali sve se smrзло u sobi, kao i čaj koji mi je bio pored kreveta. Obukao sam pernatu jaknu i druge rukavice, malo se umirio i sjedeći čekao zoru. Znao sam da više ne smijem zaspati. Sjetio sam se „Putā“ i Nejcove priče. Sad barem malo mogu osjetiti njihova smrzavanja u bivcima po hladnim himalajskim noćima.

Konačno sviće, šest je sati i cijelo vrijeme polusjedeći u krevetu ne usudim se dignuti, ako dolje nema vatre puknut ću od leda. U grlu osjećam rašpu koja dere sve do pluća, a u prsima bol i stegnutost, mislio sam da sam dobio upalu pluća. Pijem prvi čaj i osjećam kako topi led kroz moje grlo, nakon litre već sam bolje, spremam stvari i bježim iz ovog ledenog pakla. Nakon 4 sata laga

Često zaboravljam da sam na 5000 metara pa smanjujem tempo i vukući nogu za nogom uspijevam popeti na vrh. Pošto sam se penjao poglute glave, nisam ni slutio o panorami koja se otkrila ispred mene



DAN SE BLIŽIO KRAJU, A HLADNOĆA I SNIJEG SU POMALO UVLAČILI I STRAH U NAŠA TIJELA, PA NAVLAČEĆI OSTATAK ODJEĆE NA SEBE, SVE SMO VIŠE OSJEĆALI HLADNOĆU I SUROVOST HIMALAJE





nog hoda stižemo u Dzonglhu, nalazim krevet s dva jorgana i spavam kao ubijen cijelo popodne i noć.

Jutro, 6 sati, svi odlaze na najtežu i najopasniju turu ovog treka, iz Dzonglhe sa 4800 mnv, preko Cho La Passa 5368 mnv, inače jednog od najopasnijih prijelaza na Himalaji, pa sve do Dragnaga s druge strane, na 4700 mnv. Kad sam vidio da svi kreću tako rano, budim Gorana i uz doručak i brzo spremanje krećemo i mi za njima u 7 i 10. Iako su svi već puno odmakli, pitamo seljake i upućujemo se na pravi put, a onda prateći stazu nakon sat vremena, već vidimo grupicu ispred sebe. Na prvom strmijem usponu sustižemo jedan mladi par koji je malo promašio stazu i strmo se penjući vratio tik iza nas. Nakon dva sata uspona, cijelo vrijeme oštro penjući kroz velike gromade stijena, sustižem i grupu Poljaka koja je krenula u 6 sati. Goran je ostao pola sata iza mene pa ga čekam ispod Cho La ledenjaka koji je u svom podnožju vertikalno odsječen 30-ak metara ledenim zidom. Ulazak u ledenjak je kroz veli-

Jedem vruću juhu, pijem čaj i grizem nešto slatko, malo dolazim sebi ali samo dok sjedim, i nakon pola sata odmora odlučujem krenuti dalje u uspon



PRVI PUT SAM POMISLIO 'ŠTO MI JE OVO TREBALO', ALI JA SAM TO ŽELIO PA NEK BUDE ŠTA BUDE

ki kameni sipar i dosta nezgodan, a onda kad smo ugazili na taj ledeni prostirač osjećao sam se tako poletno i radosno. Nagib ledenjaka je relativno blag pa kretanje po njemu uz oprez i bez dereza je sasvim siguran. Sam početak prelaska Cho La Passa je pokazao svoju čudljivost i naznaku opasnosti koju nudi. Brzo nas je zavio u maglu, vjetar se dizao a temperatura je pala za 10-ak stupnjeva. Penjući ga prema prijevoju vrijeme se brzo mijenjalo, ali na bolje tako da sam izlaz iz ledenjaka nudi lijep pogled na njegovu dužinu, a bočno okovane sniježno ledene uzvisine čine ga čarobnim. Silazak na drugu stranu još je strmiji od one s koje smo došli, pa uz dosta opreza i muke silazimo nekih 400 m i već vidno umorni vadiamo svoje lunch pakete plaćene 800 rupija (8 \$). A unutra dva kuhana jaja i chapati (nepalska palačinka)! Ljuti na domaćina iz Dzonglhe, jedemo to

u dva tri zalogaja, a onda opet u uspon od dvjestotinjak metara prema sedlu na kojem su vijorile zastavice. Vidno umorni, polukrepiani, izlazimo na vrh. Spuštamo se do Dragnaga, častimo se kavom i odmorom, a onda

NAKON SVOJE ZADOVOLJŠTINE I UŽIVANJA U POGLEDU, OSTAVLJAM HIMALAJSKE DIVOVE U NJIHOVOJ LJEPOTI I MIRU. JA POTPUNO ZADOVOLJAN I SRETAN ŠTO SAM USPIO POPETI I OVAJ VRH, VRAĆAM SE NA SVOJE POLAZIŠTE, PAKIRAM STVARI I OD DANAS KREĆE MISIJA POVRATKA. KOLIKO GOD SU MI LIJEPI OVI HIMALAJSKI VRHOVI, NE OSTAVLJAM IH S TUGOM, RADOSTAN SAM JER ZNAM DA ĆU SE JEDNOG DANA PONOVO VRATITI.



se odlučujemo za još dva sata hoda preko glečera Ngozumba doći do Gokya. Bez nekih uputa krećemo vidljivom stazom prema prijevoju i nakon 20-ak minuta spuštamo se u glečer i još nekim vidljivim tragovima hodamo pola sata između gomila leda, kamena i jezera. Onda odjednom nestaju svi tragovi a mi debelo u magli shvaćamo da smo falili stazu i uvukli se u labirint. Još pri početku magle uzeo sam azimut kretanja, pa uz pomoć kompasa i oblika jezera koje smo već prošli, nakon sat vremena uspijevamo izaći iz glečera i vratiti se na sedlo, gdje nalazimo drugu stazu koja ispod stijena vodi na drugu stranu. Vidimo dvoje ljudi koji idu ispred nas i zaključujemo da bi to mogao biti pravac za Gokyo. Krećemo za njima i nakon pola sata ih sustižemo, ali vrijeme opet pogoršava stvar i počinje padati snijeg, a mi smo već ušli u glečer i prešli pola puta. Dan se bližio kraju, a hladnoća i snijeg su pomalo uvlačili i strah u naša tijela, pa navlačeći ostatak odjeće na sebe, sve smo više osjećali hladnoću i surovost Himalaje. Stižemo u Gokyo sretni što smo živi, ranjeni i napola ubijeni uzimamo prvi smještaj i padamo u krevet. Nakon dana odmora u Gokyu, u 6 ujutro Goran me budi. Iako je sinoć padao snijeg, ja sam odlučio penjati Gokyo Ri, 5357 mnv. Prozor u sobi je potpuno zamrznut, i s vanjske i s unutarnje strane, ali ipak se dižem i izlazim vani. Ledeno je, snijeg više ne pada, uzimam litru čaja i krećem u uspon. Navlačim maramu preko usta i nosa, ali kako je uspon oštar brzo to moram maknuti jer sam se uspuhao, tako da se skoro gušim. Često zaboravljam da sam na 5000 metara pa smanjujem tempo i vukući nogu za nogom



uspijevam popeti na vrh. Pošto sam se penjao pognute glave, nisam ni slutio o panorami koja se otkrila ispred mene. Uživao sam u pogledu na Everest, Lhotse, Makalu i Cho Oyu koji dominiraju Himalajom, ali i ostali vrhovi šest-sedam tisućnjaci koji nisu ništa manje ljepši od njih. Beskrajno visoki bijeli divovi, okupani jutarnjim suncem, vraćaju energiju i nude ljepotu na promatranje. Na-

kon svoje zadovoljštine i uživanja u pogledu, ostavljam himalajske divove u njihovoj ljepoti i miru. Ja potpuno zadovoljan i sretan što sam uspio popeti i ovaj vrh, vraćam se na svoje polazište, pakiram stvari i od danas kreće misija povratka. Koliko god su mi lijepi ovi himalajski vrhovi, ne ostavljam ih s tugom, radostan sam jer znam da ću se jednog dana ponovo vratiti.



ELBRUS

5642

Ono kad se spustiš sa Mont Blanca pa već planiraš uspon na Elbrus

Stipe Božić je na nekom od svojih predavanja rekao da sa jednog ispenjanog vrha već gledaš u drugi... i to je valjda to „prokletstvo“ nas zakačenih planinara.

Već prije nove godine prijavili smo se za uspon na najveći vrh Europe i bili smo u pregovorima sa Draganom Jačimovićem iz agencije EST s kojom smo išli, kao i sa donatorima za ovu prvu šibensku ekspediciju na Kavkaz, Elbrus. Sva moja sjećanja na rusko-beogradski put su fenomenalna! Toliko dobre i tople energije na istom mjestu u isto vrijeme, kvalitetni ljudi koji su i u najgorim trenucima bili spremni na zdravu zafrkanciju. Od 11 dana koliko je trajala sve skupa trajala, većinu vremena smo bili u nekom pozitivnom ludilu i u bolovima od smijanja. Ipak je to ex yu, hrvatsko-sprsko-bosanskohercegovački-poluslovenski mix. Nas 19 planinara i dva vodiča, Petar & Radomir, te važni naš Dragan na vezi, bez kojeg ni vremensku prognozu ne bi znali. Neću duljiti o ekspediciji i usponu, već se to dosta puta prepričalo. Pisat ću neki svoj osobni doživljaj i dojam, samo da me krivo ne doživite, jer meni je bilo više nego odlično. Zamisljalo sam predivne dane i savršeni uspon, ali dogodilo mi se i više od očekivanog. Na moju sreću, visinska bolest me nije takla, nisam imala nikakvih zdravstvenih tegoba, osim otežanog hoda i plitkog disanja na visini od oko 5000 mnnv pa nadalje, ali sve je to u granicama normale. I užasni žuljeeeeviii!!! Najviše sam uživala u našem kampu na 4200 mnnv, koji je bio centar svih društveno planinarskih zbivanja. Obožavala sam po mrazu



Antonia Vrljac

boraviti u „vanjskoj kužini“ napravljenoj od dva kamena i daske, sa modernim mini plinskim kuhalom, na kojem smo kuhali domaće juhuice iz kesice, hektolitru čaja i tople vode za splačine koje smo pili za obnovu elektrolita il čega već fali tijelu na tim visinama. Petar će mi ostati u trajnom sjećanju, jer se iz njegovog šatora stalno čulo: jel se hidrirate, jel pijete dovoljno te(r)ku(r)ćine??? (op.a.Kolombo). Malo se rugam, naravno. Stvarno je bitno piti puno toplog pića, evo ja sam dnevno sigurno 5 litara pila, tijelo traži a nismo ni svjesni, manje glava boli sigurno. A tek panceta i pršut u neograničenim količinama, hranili smo cili kamp. Ustvari, tako smo ekipu iz doma izvačili da dođu na led do nas na druškanje. Moja šatorska cimera Anka i ja ta četiri dana u snigu imale smo mali dom iz snova, prikrcan stvarima, pernatim vričama, kremicama i ugodnim druženjem. Nikad neću zaboraviti naše cekanje pred završni (drugi) uspon na vrh, nismo od uzbuđenja mogle zaspati pa smo kuhale juhuice i čakulale, slatko ner-

vozno iščekujući polazak. Nakon prvog neuspješnog uspona na vrh visok 5642 metra zbog olujne mećave, te smrznuti povratak u kamp, drugi pokušaj se isplatio čekati- em smo proveli dva dana više u planini, em smo se družili i igrali lulave lobuče igre, em smo se eto popeli, iako meni ne bi bilo žao ni da nismo jer nam je ekipa bila svjetska i uživala sam u svakom trenutku druženja s njima, a pogled na opasnu Užbu preko puta Elbrusa me hranio. Na toj imponantno rogatoj Užbi su 1974. tragično stradali naši Hrvati, tužna priča za hrvatski alpinizam.

Razlika u usponu na Elbrus od MB-a je u tome šta ovaj put traje i traje. 8 sati dug uspon, samo bjelina, hodaj i hodaj, malo baci na psihu. Užasno je ledeno, jedva čekaš zoru da te sunce malo ugrije, ali je meni definitivno tehnički nezahtjevniji. Osim naravno, ako te ne opali visinska, onda je zafrkano. Svaka čast svima koji su u takvom stanju izašli na vrh, evo primjerice jedan moj kolega nije bio u stanju niti izvaditi iz džepa čokoladicu i otvoriti je, onda zamislite samo..... spustila sam se za samo dva sata, unatoč bolovima u stopalu, neke stare ozljede ali stisneš zube i trčiš nizbrdo, ili na guzni pogon radi bržeg savladavanja padina.

Za kraj slijedi ludovanje po ruskom Petigorском i produženi ženski boravak u Beogradu, Anka, Anita i ja sa našom domaćicom, elbruškom Marijom. Ne možeš se kući vratiti nikako, hehe. Hvala mojoj ekipi, Šibenčanima koji su prvi stali na Elbrus: Anka Dujić, Anita Živković, Zoran Kolombo, Damir Pešić, Joso Gracin i Leonardo Grubelić.



8 sati dug uspon, samo bjelina, hodaj i hodaj, malo baci na psihu. Užasno je ledeno, jedva čekaš zoru da te sunce malo ugrije



Livadarenje po Kavkazu

Niti je najviši vrh na svijetu, ni najljepši ni tehnički najkompleksniji ali svih tih 11 dana Rusije osjećaj je bio kao da je Elbrus sve to za nas kojima su visine preko 5000 metara bile tek pusti san! Priča "Ekspedicija Elbrus 2017." imala sve ono što svaka prava priča mora imati: uvod, zaplet, vrhunac, rasplet i zaključak.

Uvod u priču kreće krajem trećeg mjeseca kad plemenita tajnica kluba šalje tek mali SMS sa informacijom da dvoje odustaju i pitanjem "hoću li?". Neću, ne mogu, moram u Benkovac na sjaj! Ma i pješke ako bude trebalo, naravno! Mene pitati hoću li na takav put je bilo krajnje neozbiljno! Kreću prvi sastanci i dogovori sedmeročlane ekipe mihovilaca, dogovori oko opreme i prikupljanja donacija dragih naših sponzora, organizacije puta i gomile upitnika koji su se pojavljivali sa svakim danom približavanja dana polaska. Nabavlja se potrebna oprema, hrana, definiraju parovi u šatorima, polako prikupljamo financije, uplaćujemo prvu ratu, sve nekako ide ležerno i bez velikog stresa. Fizičke pripreme obavlja svatko za sebe kako najbolje zna. Ispada da ja najgore znam jer sam mjesec prije puta svojom nepažnjom ozljedio koljeno i praktično prestao sa kondicijskim pripremanjem.

Hm, još par papira treba poslati ruskoj ambasadi za dobivanje vize i spremni smo, nema nazad. U tom trenutku za mene kreće zaplet priče. Šaljemo formulare u agenciju koja riješava vize, ruska ambasada šalje obavijest da nedostaju moje fotografije za dokumente, šaljem druge, nakon nekoliko dana javljaju da nisu odgovarajuće veličine, šaljem treće već pomalo lud, još je 7 dana do puta. Dobro je, javljaju da su pronašli prve izgubljene fotografije i da će sve biti O.K. i na vrijeme. Napokon dolazi dan polaska! Večer prije leta Beograd-Moskva sjedamo u Šibeniku u autobus za Beograd, živopisna i neopisiva vožnja bespućima Lijepe naše sa još živopisnijim putnicima i scenama koje bi i u režiji E. Kusturice bile previše. Dolazimo na granicu sa Srbijom rano ujutro, imamo svo vrijeme svijeta, let je tek u jedan popodne! Kako da ne, zastoje od 5 sati za početak, koloni autobusa ne vidi se kraj! Prolazimo naš granični prijelaz, ima još dovoljno vremena! Naravno, imamo i još jedan granični prijelaz, onaj srpski na kojem nas čekaju svi oni auti i autobusi koji su bili ispred nas i na hrvatskom graničnom prijelazu. Nakon još kojeg sata čekanja nervozu našeg vjerovatnog kašnjenja na let prenosimo na cijeli autobus i svi putnici počinju negodovati i buniti se. Ne moram ni napominjati da smo tijekom noći zahvaljujući našoj Anki bili prijatelji sa skoro cijelim autobusom. Anka i Anita izlaze i odlaze razgovarati sa dežurnima u carini. Ovaj show može završiti ili da nas sve pozatvaraju na Bajakovu ili da nas puste ispred svih, komentiramo



Leonardo Grubelić



mi ostali. I nakon nekog vremena, njih dvije se vraćaju sa dobrim vijestima, puštaju naš autobus kako bismo stigli na let!

Na aerodrom dolazimo sat prije leta, upoznavanje sa ostalim sudionicima ekspedicije, let za Moskvu i čekanje na aerodromu u Moskvi nekoliko sati do slijedećeg leta. Kasni let za Mineralny Vody samo me još jednom podsjetio da veselju nikad kraja. Dva velika ruksaka nisu stigla na naše krajnje odredište, naravno jedan od njih je moj! Ma super, doputovao sam na planinarsku ekspediciju na Kavkaz u majici kratkih rukava i sa knjigom u ruci! Ima li kraja ovoj avanturi koja još nije ni počela? Put iz aerodroma do hotela u kojem trebamo biti smješteni je trajao nekoliko sati uz vojne barikade, zaustavljanje na vojnom check point-u na kojem smo prolazili scanner kao na aerodromu dok su nas naoružani vojnici mrko gledali. Ipak smo u graničnom području Rusija - Gruzija, a oni međusobno baš nešto ne ljubuju previše.

Smješteni smo u selu Terskol, živopisni hotel "Smile", a jutro nakon 36 satnog puta dobra vijest, izgubljeni ruksaci stižu, imam svu opremu! Pripreme za aklimatizacijski uspon u vidu popunjavanja neophodnog i upoznavanja sa kulinarskim akrobacijama Kavkaza prolaze bez problema. Neki, čitaj Kolombo, su dokazali da prate najnoviju modu u odabiru poklona za bolje polovice ali neću o tome! Aklimatizacijski uspon sa 2100 mnv na 3380 mnv do zvijezdarnice Elbrus, izrada kampa na bajkovitoj livadi uz potok i druženje sa ostalim sudionicima ekspedicije nam je ubrzalo upoznavanje i međusobno zbližavanje. Taj aklimatizacijski uspon pokazao mi je koliko su ozbiljne kondicijske pripreme važne za ovakvu ekspediciju. Savladavanje glupih 1200 mnv po savršenom vremenu bilo mi je dan iz pakla, umirao sam više puta nego Marinko u onoj svojoj troglavskoj trilogiji prošle godine. Ipak, organizam se dobro prilagođava visini i nekako se sve dizne na tom usponu otvaraju i podešavaju. Noć prolazi odlično, spavanje na toj visini milina! Nakon svih unutarnjih strahova zbog loših fizičkih priprema i ozljede koljena ipak osjećam da će sve biti O.K. Povratak u hotel i dan odmora prije pravog početka ekspedicije prolazi opet uz konstantno proučavanje jelovnika i oduševljavanje brzinom konobara u restoranima. "One minute please" na ruskom znači "di gori sokole, samo se umrit triba"!

Napokon krećemo u Azau, naš zadnji pravi dodir sa civilizacijom neplaninara iz kojeg nas gondola voze do stanice Mir te ratrakom dolazimo do pozicije našeg baznog kampa Priut 11 na cca. 4000 mnv, dio ekipe se spušta u planinarski dom gdje će spavati narednih dana dok mihovilci sa vodičima podižu 5 šatora na padini podno stijene na ko-



Niti je najviši vrh na svijetu, ni najljepši ni tehnički najkompleksniji ali svih tih 11 dana Rusije osjećaj je bio kao da je Elbrus sve to za nas kojima su visine preko 5000 metara bile tek pusti san!

joj su pločice sa imenima planinara poginulih u pokušajima uspona na Elbrus. Kako romantično, kao da svako jutro čim se probudiš čitaš osmrtnice u Slobodnoj Dalmaciji. Uz tu stijenu odlazak na spavanje i buđenje iz šatora začinjeno nam je i pogledom na vrhove Elbrusa, istočni visine 5621 m i naš krajnji cilj zapadni 5642 m. Popodne radimo prvi aklimatizacijski uspon do Pastuhovih stijena na 4500 mnv, sve prolazi kako treba, vrijeme je dobro, preostaje nam jedan dan odmora koji provodimo na snijegu u "dnevnom boravku" našeg kampa igrajući legendarno "Čovječe, ne ljuti se!" Aaaaaaam! Naš kamp na otvorenom postaje glavno mjesto okupljanja naše ekspedicije. Ritam organizacije života u šatorima je onako peradarski, kao kokoše idemo spavati čim se smrači i zahladi, jedina preokupacija je proizvodnja vode i hrana, buđenje sa prvim zrakama svijetla ali izlazak iz kokošinjca tj. šatora je samo ako je nužno.

Nakon provedenog dana odmora plan je buđenje u ponoć, i kretanje na uspon u 1 sat ujutro. Vrijeme prema prognozi nije obećavajuće ali odluka je da pokušamo pa kako bude. Ako ne uspijemo imamo još dva dana za pokušaj prije povratka u civilizaciju što nam je svima izgledalo kao dobra ideja. Okupljanje ispred naših šatora točno na vrijeme i pokret prolaze prema planu, odmah na početku uspona osjeća se da je dio ekipe u velikim problemima zbog visinske bolesti, usporenost, nedostatak snage, uspavanost i dezorijentacija. Ne izgleda obećavajuće pa praktički bez nekog dogovora svaki od nas zdravih preuzima po jednog "ranjenog" i polako u beskonačni uspon pa koliko bude išlo. Hladno je, puše, kako smo sporiji od glavne skupine uskoro ostajemo sami i postaje borba nas dvoje sa (ne)vidljivošću, visinom, nepoznavanjem terena, kondicijom i visinskom bolešću. Sa pojavljivanjem prvih zraka svje-

tla pojačava vjetar i umjesto da sa razdanjivanjem vidljivost postaje bolje, zbog vjetra i novonapadalog snijega kojeg vjetar podiže i stvara mečavu, vidljivost se smanjuje na 10-tak metara. Napredujemo po 10 koraka pa pauza od pola minute dok hladnoća ne postane nepodnošljiva, mimoilazimo se sa skupinama ruskih planinara koji se vraćaju nazad zbog jačanja mečave na sedlu prije završnog uspona na vrh i koji nam govore da nema smisla nastavljati. Ipak se odlučujemo na nastavak uspona dok se ne spojimo sa našom ekipom. Napokon nailazimo na našu ekspediciju koja upravo kreće u povratak prema kampu, odustajemo 300 mnv od vrha, vraćamo se u sigurnu zonu deprimirani i iscrpljeni bez puno priče, svatko u svojim mislima. Umiremo u šatorima pokušavajući spavati ali ne ide nikako. U život nas vraća udaljenom domu, krećemo odmah i nakon nekoliko sati puni elana za novi uspon vraćamo se u bazni kamp kao da se tu noć ništa nije događalo. Kako planina ogoli želje i potrebe, prodali se za pivu i kajganu!

Dva dana mirovanja i strepljanja hoće li se vrijeme popraviti proveli smo u horizontali, zadnji put sam toliko ležao još u vojsci prije 15-tak godina. Količina gluposti koja ti pada na pamet i koju uredno izgovoriš u tim trenucima je nemjerljiva i neopisiva, jadni ljudi koji to moraju slušati i podnositi. Sve je to bilo TOO MUCH za neke!

Napokon vrhunac nastupa u noći uspona po istom scenariju kao prvi pokušaj, temperatura je nešto niža, vjetar jednako jak ali snijeg je kompaktno, kolona odlično napreduje, nema velikog razdvajanja i u zoru dolazimo do sedla odnosno točke na kojoj smo dva dana prije odustali od uspona. Atmosfera je odlična, optimistična, krećemo nakon kratke pauze na završni uspon, posljednjih 300 mnv i biti ćemo na krovu Europe. Veselje, grljenje, suze, zastave država, planinarskih i ostalih klubova, svatko je donio nešto njemu bitno i svatko je odveselio taj uspon na svoj način i u svom filmu. Nakon ukupno 7 ipo sati uspona euforija povratak prema baznom kampu, odmaranje nekoliko sati, sklapanje šatora i povratak u civilizaciju još isti dan činilo se kao šala mala. Na zasluženoj zajedničkoj večeri u hotelu napravili smo plan sutrašnjeg odlaska u Pyatigorsk koji je znatno bliže aerodromu sa kojeg letimo nazad, a uz to je grad u kojem ima restorana, kafića, Sushi barova i svega što vole mladi. Otprilike nam je trebalo par sati da se upoznamo sa ljepotama svih tih blagodat Pyatigorskog kad se razularena banda željna civilizacije spustila u grad. Finale je bilo u restoranu u kojem konobarica na narudžbu jedne vodka uredno pita "Ljitar o polja Ljitar", nema kod njih 0,03. Ipak su je oni izmislili!

Za zadnji dan naše avanture mihovilci su izabrali Beograd, Skadarliju i restoran u kojem se već sat nakon našeg ulaska sviralo "Večeras je naša fešta" koji smo začimili sa preko nekoliko piva "Lav" kao pravi lavovi! Zaključka nema, njega ću pisati možda nakon sljedeće ekspedicije!

USPON NA ELBRUS



Ajme da nam bude isto vako

Od dana kada smo se dogovorili za odlazak na ekspediciju na Elbrus pa otprilike mjesec dana prije polaska svaki dan sam na you tubu gledao snimke sa uspona na Elbrus i čitao isповјesti planinara koji su ga popeli. Kako god bi pogleda koju snimku sa uspješnog završenog uspona na Elbrus, divija san se planinarima te u mislima govori sebi, „AJME DA NAMA BUDE ISTO VAKO“. Naravno za uspon se trebalo i kvalitetno pripremiti, a moje prireme su bile vikendom hodanje po DINARI, VELEBITU, PRE-NJU... te tokom sedmice trčanje i vožnja bicikle. Za ekspediciju sam se počeo pakirati mjesec dana prije, pokušaji u par navrata. Poslije svih tih pokušaja pakiranja uvijek bi koji komad odjeće vratio nazad u ormar samo da sebi olakšam. Što se tiče opreme svu opremu koju sam nosio ništa nije bilo viška kao u pripremnom pakiranju sve ostalo je bilo pogodeno. Najčešća misao koja mi se motala po glavi osim uspona bio je upitnik, a kakav će ostali dio ekipe biti, jesu li svi lulalavi ka i mi, oće li biti zajebancije i tako ...??? Inače od našeg glavnog vodiča Petra Pećanca preko maila smo dobili obavijest da sudionika u ekspediciji ima 21 te svi su sa područja susjednih država (BIH, Srbije, Slovenije). Odgovor na moje pitanje oće li biti sudionika za dobru zajebanciju dobio sam odmah u avionu na putu prema Moskvi. U istom redu u avionu kojem sam sjedio, sjedila je bosanska ekipa (Hasan, Kenan, Tome) odmah san se skonpa



Zoran Kolombo

sa njima i reka sebi sa ovin Hasanom biti će smija i zajebancije. U jutarnjim satima kad smo došli u gradić Čeget, znatizeljno sam jedva čekao da vidim gdje se nalazi Elbrus. Iz Čegeta se nažalost ne može vidjeti Elbrus ali je okružen sa velikim planinskim piramidama i neboderima po mojoj procjeni (cca između 3,700 m – 4.500 m). Inače gradići Čeget i Terskol (cca 2.000 m) su početne točke koje vode do žičare (Azau) s kojeg se ide na uspon na Elbrus. Jedva san čekao da krenemo na aklimatizacijski uspon i reakciju tijela. Trećeg dana iz gradića Terskola krećemo na aklimatizacijski uspon. Vodič Petar je isplanirao da kamp postavimao na cca 3.000 metara, a poslije napravimo trekning na cca 3.500 m. Kako smo prešli prijetoj ispod kojeg je nalazi slap padali oblaci sa svih strana. Što se tiče moje prve aklimatizacije sve je bilo OK., malo samo osjećao da je drugačije disati ali ništa strašno. Kamp smo postavili na prekrasnoj travnatoj livadi pokraj čarobnog potoka. Prvi tren kad

Najčešća misao koja mi se motala po glavi osim uspona bio je upitnik, a kakav će ostali dio ekipe biti, jesu li svi lulalavi ka i mi, oće li biti zajebancije i tako ...???

sam postavio šator i okrenuo se oko imao sam osjećaj da se nalazim u filmu Gospodara prstenova, čarobni potočić, crni vulkanski vrhovi i stijene i Elbrus prekriven bijelim pokrivačem, samo su još falili Hobiti i Trolovi. Popodnevni trekning i dostigli smo visnu od cca 3.450 m do sada moja najveća visina i tijelo je odlično reagiralo nije bilo nikakvih simptoma visinske bolesti. Ujutro smo se Anka i ja prije svih digli i otišli prošetati do male uzvisine iznad kampa sa kojeg je bio lijepi pogled na gorostas Elbrus. Vrijeme je bilo sunčano tako da smo mogli vidjeti trag(transvezalu) i crne točkice koje su napredovale prema vrhu Elbrusa i opet se javilo ono meni „AJME SAMO DA NAM BUDE ISTO VAKO“. Za sve sudionike ekspedicije aklimatizacijski uspon je prošao dosta uspješno bez ikakvih simpotma koji bi ukazali na visinsku bolest. Napokon nakon dana odmora krećemo na jedva iščekivani uspon na Elbrus. Na uspon se kreće iz gradića Azau gondolom koje se ljljuška kao



da se voziš u kaiću, a poslije se presjeda na jednoguznu žičaru do stanice Mir (cca 3.500 m). Kad smo se svi iskricali i po planu krenuli pješke prema GARABAŠIJU (cca 3.850 m) zaustavi nas tip koji upravlja za ratrakom i ponudio nam jako povoljnu cijenu za prijevoz do diesel hunt (cca 4.000 m) gdje smo po vodičevom planu trebali postaviti kamp. Ponudu nismo mogli odbiti te smo tu dionicu prešli sa ratrakom te smo sami sebi se rugali RATAČKE PIČKE. Nažalost prema mom razmišljanju ali san posli čuje slične riječi od ostatka ekipe ostali smo dužni sami sebi i planini propješačiti tih cca 600 m. Prema planu i zamisli vodiča na mjestu diesel hunt postavljamo šatore, jedan dio ekipe, a ostali dio ekipe se smješta u domu. Ukopavanje šatora na 4.000 m je bilo i teke naporno, odmah se umoriš, a ja krenija ka i sivonja i poslin se tek prilagodija. Vrijeme koje nas je dočekalo je bila sumaglica, malo je padao snijeg i ledena kiša. Vrijeme nam nije išlo na ruku jer smo isti taj dan planirali aklimatizacijski uspon do Pastuhovih stijena. Što se tiče visinske bolesti svi smo čutili da fali zraka, ali Anitu je bolila glava. Tokom popodneva vrijeme se smirilo te smo odmah svi osim Anite istrčali na aklimatizacijski uspon do Pastuhovih stijena. Malo po malo takozvanim tempom puža uz nalete vjetra svi koji smo se uputili na aklimatizaciju izlazimo podno Pastuhovih stijena cca (4.450 m) i svi se osjećamo OK. Opa ja ne mogu od sreće na kojoj sam visini, a da je s menom sve OK., mali nedostatak zraka. Plan je bio da se idući dan svi dobro odmorimo te petak na subotu u 24 pokušamo na vrh, prognoza vremena i nije bila tako loša. Krećemo na uspon svih 21 sudionika ekspedicije. Kako smo se puževim korakom kretali natrag sam se cijelo vrijeme okrećao i divio koja velika svjetleća gusjenica planinara se kreće prema Elbrusu. Kako smo sve više i više napredovali do Pastuhovih stijena sve žešće i žešće je puhaio vjetar te su oblaci i magla počeli prekrivati transvezalu koja vodi do sedla. U transvezali ulazimo u maglu i oblak te se raštrkavamo na manje grupice ali bez obzira na vrijeme puževim još napredujemo. Ja sam ostao sa Hasanom koji me u jednom trenutku upitao, ima li smisla još napredovati ili se vratiti, ništa se nije vidilo. Ja mu odgovorin da bo još malo pokušao ali sam za vraćanje u kamp. Hasan tad isto pogleda na sat da vidi



na kojoj smo visini kad ono opa (5.300 m), krenemo mi još nekoliko koraka prema naprijed kad vidim kako iz magle izlaze Rusi koji su odustali od uspona i sugeriraju nam da se vratimo. Malo smo počekali, a kad ono iz magle se počinju nazirati poznate glave naše ekipe koji su bili još naprijed te sa uzvikom odustajemo, povlačimo se. U kamp sam se vratio umoran, pomalo živčan, pomalo tužan. Kad sam legao u šator počele su letati svakojake misli: hoće li nas vrijeme pustiti ponovno gore, hoće li biti snage i energije za

nazad. Mogu priznati kad sam malo odspavao i prizalogio probudija sam cimera Leja da sam optimista za drugi pokušaj i da san sad spreman za ići gori 40 %. Tokom dana pridružila nam se ekipa iz Makedonije i uputili su nas da na Garabašiju postoji restoran u kojem ima kajgana, lipog domaćeg sira i salate. E to nam je baš trebalo da se vrlo brzo oporavimo za novi uspon. Nekolicina nas u popodnevnom satima spustili smo se kod lika iz crtica na kajganu, sir i salatu, a i otkrili smo da ima i pive, jupiii jeeeee. Ovo nas je totalno diglo, a ja i moj cimer smo kupili po par piva da imamo i u šatoru. Totalno ludilo, imamo pive na 4.000 m. Sutra dan dolazimo malo okrnjena ekipa od nas 19 u restoran, 2 ih je odsutalo. Naša Anka i Hasan preuzimaju kuhinju od lika iz crtica i spremaju nam istu hranu kao iz prethodnog dana. Odlično, svi smo se rekuperali to su bile moje misli. Planirani ponovni uspon je bio za nedjelju na ponedjeljak te prema prognozama vrijeme je trebalo biti jako povoljno, svi smo bili optimisti. Krenuli smo istom rutom preko Pastuhovih stijena, transvezalom do sedla gdje smo se stali pri prvom pokušaju. Vrijeme je bilo više nego savršeno, lagani vjetročić bez magle i oblaka. Kako se sve više razdajivalo bili smo sve bliže i bliže sedlu i kraćem odmoru kojeg smo svi jedva dočekali. Zastali smo na sedlu da se malo odmorimo, a moje se misli se opet upalile, još malo do onog „AJME DA NAM BUDE ISTI VAKO“. Preostao nam je zadnji uspon prema vrhu koji je bio osiguran sajlom za koju smo se pomagali. Na tom dijelu od sreće nisam mogao di sam došao već sam tajno pustio koju suzu radosnicu, a šta će tek biti kad dođen do vrha? Vrh nam je bio pred nosom i moje misli AJME DA NAM BUDE ISTO VAKO postaju realnost. 24.07.2017 u 7,00 svi smo na vrhu i puštan suze radosnice, moji misli se ostvaruju, kraja sreći nema mista. Povratak u kamp je bija brz i bez ikakvih problema. Kad bi me netko opet pitao bi li sve to ponovio? Moj odgovor samo sa istim ljudima koji su bili na Elbrusu. Na kraju moram posebno pohvaliti našeg vodiča Petra Pećanca i pomoćnog vodiča Radomira Mikića, svaka čast ljudine.

Kako smo se ispentrali na vr' mitskog Elbrusa

MORE REĆI KO ŠTA OĆE, ALI NIJE TO BAŠ TAKO NI LAKO KA' ŠTA IZGLEDA. ZA IĆI NA TAKU EKSPEDICIJU ČOVIK TRIBA IMAT SVEGA, I OPREME, I KONDICIJE, I ZERU SLOBODNOG VRIMENA, ALI PONAJVİŠE NOVČURINA



Jose Gracín



Sve to ka' da te oplemeni i obogati lipin uspomenan, pa kad se vratiš kući među svoje, osićeš se ka da si zeru pametniji od njih

Uvijek pritisak, je'an put puknuti ka' cvrčak. To nikako nije dobro. Ka' tako slušaš druge oko sebe kako pušu i jadikuju imaš osićeš da živiš zeru lipše od nji'. Koji put kad treviš koga pa te pita šta je, di si, šta ima, ti mu ispričaš di si bija, šta si radija i di misliš nanovo ići. Puno njih blene u te' ka da in govoriš kineski. Jedni odma pribacu na drugu temu, a drugi te zeru poslušaju pa ti onda kažu – ne bi ja to tako ka' ti za sve novce svita, to je opasno, ma biži ća o toga, - ali ima i onih šta ti reću – puno je to lipo tako ići svugdi, tako živiti, da iman vrimena i ja bi iša sa vama. Pa te onda pitaju - A di sa' imate u planu? Je ste li kad di išli sa Stipon Božičen? I tako dalje, i tako dalje...

Koji je najveći od Evrope

Prošlo lito smo išli na Mont Blanc i uspili se ispentrati gori na vr', al to nije bilo dovoljno za teke odaniti, nego ajmo odma drugu godinu na Elbrus, jer ka' još se pravo ne zna koji je od ta dva vrva najveći vr' od Evrope. Ako je granica između Evrope i Azije zeru sjevernije od Elbrusa, onda je Mont Blanc najveći vrv Evrope, a ako je zeru južnije, po tom ispada da je Elbrus u Evropi, pa je onda on najveći. Nema tu velike pameti, ili je ovaj ili je onaj. A mi da budemo sigurni da smo bili na najvećem vrvu ovog našeg kontinenta, a i da to više zaključimo, odlučili smo se onda ispentrati i na Elbrus. Sad kad gledan, dobro je to šta su nji dvi tako odlučile da odma drugu godinu idemo i tamo. Najbolje je za vruće rane, jer poslin se čovik zna i štufati od niki' stvari. A više ti i niko ne more reći da nisi bija na vrvu Evrope. Svoje si odradija i to pošteno na obe dvi strane.

More reći ko šta oće, ali nije to baš tako ni lako ka' šta izgleda. Za ići na taku ekspediciju čovik triba imat svega, i opreme, i kondicije, i zeru slobodnog vrimena, ali ponajviše novčurina. Bez njih ne moš ništa. Spasu puno ovi sponzori. Ko bi bez njih išta moga, njanko ne bi moga proviriti glavon iz kuće, a kamoli doći tamo di si odredija. A onda da bi opravda sponzorstvo, ka' prvo moraš se popeti tamo di si ljudima obeća, pa gori ne zaboraviti nase obući one nji'ove majice s natpisima ili razviti zastave i šalove, kako ti je 'ko šta da' za rastegniti, ali nije to uvijek tako ni lako. Gori na vrvu često zna puvati

Izgleda mi da one naše dvi nikad ne miruju. Antonija i Anita, a koje druge nego nji' dvi. Iman osićeš da po cile dane u svojin glavon vrteljaju di bi mogle ići. Normalno, ne ode kod nas, nego zeru dalje, baren na neki drugi kontinent. Ovo ode, to njima više nije interesantno. Dobro in zeru dođe za radi treninga i održavanja kondicije, ali za nji dvi nema više tu velikoga adrenalina. Triba ići dalje po svitu, šta dalje to bolje, triba sve obači i svudi se ispentrati. E lipo je to. Znaden ja dobro kako je to lipo. Ma nema ništa lipše od toga, slobodno lunjati po svitu i guštati po svon. Tamo u tuđini, vidiš strane gradove, prodeš kroz nepoznata mesta di nikad prije nisi bija, a virovatno i nećeš nikad više, pentraš se na nova brda i nove planine, upoznaš tuđe običaje, a ako znaš teke jezika možeš s tuđon čeljadi zeru i popričati, pa doznati puno toga šta prije nisi zna. Sve to ka' da te oplemeni i obogati lipin uspomenan, pa kad se vratiš kući među svoje, osićeš se ka da si zeru pametniji od njih. Ako i nisi, baren čutiš da si puno zadovoljniji od većine drugih oko sebe. Svi ka' da samo pričaju o boleščinama, svojini i tuđini, o kreditima i privedikini režijan šta in dolazu, o tome kako in je prinaporno na poslu, kako pod hitno tribaju opiturati kuću, prominiti kužinu i pločice u kupatilu, kako više nemaju vrimena ni za sebe ni za druge i kako od umora više ne mogu stati na nogama. A jeben ti, a kako će čovik tako, mora zeru odaniti, inače će, ako mu je

velika vitrušina, uvijek je puno ledeno, a zna biti i mećava. Ljudi se radi pustog litretavanja guraju, smetaju jedni drugima, viču, navaljuju na te, aj me slikaj s ovin, aj s onin, ajmo se slikati u grupi, ajmo bez grupe, ajmo se slikati za voga, za noga, slikaj me za moje doma, pa onda pusti selfiji, kad počnu nema ni početka ni kraja. Uz sve to gori fali i onog nesritnog kisika, pa ti bubnja po glavi, dišeš ka' da te uvatila zaduva i osišaš se ka da nisi cili svoj. Ali valja zeru propatiti radi ti ljudi sponzora, jer su ti pošteno pomogli, pa bar na ti način da in zeru zafališ. Neki kojima smo bili dragi donirali su nas sa hranon. Tako nam je doktor Mađar za ekspediciju da' jednu veliku domaću pancetu, a neko je Anku donira i sa poršuton. Uglavnon, imali smo svega.

Mate, još samo ovi puti!

Za nefalit, Antonjeta, tako ja nju zoven, opeta me uvatila da iden s njima i na Elbrus, s njon, Aniton i ostalin iz kluba šta su se našestili na te jake svitske vrve. A šta naš svit kaže, nije teško žabu u vodu natirati, pa tako ni mene nagovoriti da iden tamo di želin. A, štaž, u početku mi bude ka' da mi se baš i ne da, ma ko će ovo, ko će ono, ali kad nakon toga sidnen i malo bolje razmislín, kažen sebi – a di'š neići, di'š ostati... Tako san mislija i za Afriku, da di će se sve to meni poklopiti za ići doli, ali jopet san iša. Popeja san se na vr' Kilimandžara, zajebava se s masijima, iša u lov s bušmanima, spava u šporokoj šatorčini među bivolima, nosorozima i ko zna kakvim još sve zvirima šta su se po mraku muvale okolo i tražile di će koga pojisti ili nedaj Bože progucati u jednom komadu, a na kraju san se teke i protoća u Indijskom oceanu. Ma ko to more platiti. Nema tih novaca na ovon svitu. Ajme šta bi mi bilo ža' da nisam onda iša. Nema čovik u životu uvijek taki' prilika. Tribali bi, da šta god nas u životu veseli, da ka' god moremo, da ostvarimo to, jer doće vrime kad više nećemo moći. Triba sad šta više toga proživiti, jer brzo će doći godine ka ćemo ići na kvasinu ili će nas u najmanju ruku tufina uvati.

Tako je bilo i sad. Teke san razmišlja, a onda reka iden i gotovo, a tamo kako bude. Za ovu, ekspediciju, a dašta je nego ekspedicija kad toliko ljudi na toliko vrimena ide od svoje kuće, skupilo se nas sedán. E, odma san reka da je to lipi broj. Ka' da je govoriya da bi se, ako Bog da, mogli ispenirati na taj Elbrus. Naš dični prisednik kluba, Mate, još prošlo lito je grintulja Antonjeta da bi joj bilo pametnije da se uda i izrodi dicu nego to šta se ide pentrati po Mont Blancu, (ka'da se on nije nikad pentra tamo, koliko ja znan, bar tri puta je bija na Mont Blancu), a ona mu je rekla da će se udati, ali prvo da se popne di je odredila, a kad je iza toga čuja da ona misli ovu godinu ići i na Elbrus, odma joj je reka da je s'njon gotovo, a ona mu je odvratila – Ma Mate, samo još ovi put, pa se onda sto posto udajen!

Rekla bi moja pokojna mater - ma odnilo dabogda i te planine di su se sve načulile, a ko da se vi morate baš na svaku pentrati. Ko da vas ko sili na to. - A znala bi mi često i reći - Ma sinko moj je si li se ti ima ičeg drugog uvatiti u životu nego tih jametina i planina. Šta ja moran radi tebe uvik strahovati, po noći nespavati i dolaziti mi ružne misli u glavu - a onda bi se smirila, jer je znala koliko ja to volin i da za me' više tu lika nema, pa bi onda rekla – eto pušćan te u Božje ruke pa nek te on dobri čuva. A isto je bila ponosna name

ka' san se vratija sa Kilimandžara, samo mi to nikako nije tila priznati.

Sigurno ti neko radi žbrlj

Glavni od ekspedicije, odnosno od cilog puta do tamo i nazad i vodič po Elbrusu, bija nan je Petar Pećanac, prvi čovik iz Bosne šta se prije desetak godina popeja na vr' Mont Everesta. Mada pratin te stvari, nisan ni zna za to. Navrime, smo se našli s njín. Nas četvero išlo smo na dogovor ko' njega doma. Napravija je lipu kuću gori iznad Drvara. Odma se vidilo da čovik lipo živi od toga vođenja ljudi po velikin svitskim planinan. Donili smo mu novčurina, ono šta je još zeru falilo za tu ekspediciju, a falilo je skoro sve, pa smo se s njín o svemu lipo sporazumili i dogovorili, a onda se vratili svojin kućan. Reka nan je Pećanac da će u našoj grupa biti oko dvaes' ljudi, da će biti i Bosanaca i Srba i drugih...

I kako to već ide, u početku izgleda da dan za kreniti neće doći nikad, da imaš vrimena koliko oš', da se do tad moš' spremi i spakirati sto puta, kad ono, prođe zima, proliče još brže i evo ti ga na. Nisi se pošteno ni okrenija, a vrime proletilo, ni sam neznaš kako. A onda moraš sve na brzinu. Najgore šta ti uz to ka' zavruga upadnu još i nike neplanirane stvari. Odma pomisliš da ti to neko namjerno radi žbrlj, a znaš dobro da si ima vrimena koliko oš' i da se nemaš na koga ljutiti osim na

samoga sebe. Kad se jope' sitin, taman se ja zadnji dan spreman ispri' kuće.. Izbacija san sve stvari na tri stola ispid kuće, pa ih trpa u rusake i povrimeno gledan u papir di san zapisa sve šta triban za poniti i napraviti. Opet su mi nike stvari fallie, a nisan se moga sititi di su po kući. To je bilo za poluditi. Kako su minute letile, tako je mene sve više vatalo ludilo i nervoza, kad ono, da bude još gore doša mi taj dan nećak sa sinom. Nije bija kod mene ima sigurno tri godine i baš odlučija svratiti ti dan ka' se spreman za Elbrus. I da to nije bija žbrlj. Ma je, sto posto je bija žbrlj. I šta san moga napraviti. Umisto da san mu reka da lipo sidne, da popije šta god, da pričamo, ja ga doslovice poitira iz kuće. Reka sam mu – Tome skužaj, neman vrimena, ne mogu niti minut stati, u sedan uri iden na Kavkaz, a sad je blizu šest. Za uru vrimena moran biti u gradu na kolodvoru. Ne virujen da mu je baš sve bilo jasno, ali se valjda u ove puste godine naučija da ima uica koji baš i ne živi ka' ostali normalan svit, pa je odma iša ća da mi nesmeta. Bilo mi je puno ža', ali šta san drugo moga.

Uglavnon, za nevirovati, ali prispija san na kolodvor na vrime. Ostali su već bili doli. Uz Antonjetu i Anitu u ekipi za Elbrus su još bili, Anka Partizanka (njoj će u Rusiji kad vidi one puste zvizde, srpove i čekiće biti ka u obe-

čannoj zemlji), onda naš Kralj (prošle godine je slomija mali prst od noge pa nije moga s nama ići na Mont Blanc, pa onda naš Kolombo (i njega je prošle godine nešto štópalo da ne ide na Mont Blanc). Sedmi čovik u ekipi, bija je naš Leo. Putovali smo autobusom u Beograd. Otamo nan je policia avion za Moskvu. Sa kolodvora su me ispratili sestra i Stipan. Dok su mi mahalí, Stipanu su oči zeru zasuzile. Mahnijia san i ja njima i pomislija u sebi, ma šta sad Dok tu cmizdri radi mene, ne iden na kraj svita, eto mene za dvanaest dana jope' kući, ali isto me zeru dirnilo. Štaž, nije čovik od kamena.

Za malo zakasnili na avion

Autobus je bija zrenjaninski i na putu prima Beogradu dok se nije skroz napunija ljudima, sta bi u svakon selu. Malo san strepija šta ako na srpskoj granici priko onoga nesritnog interneta teke poviru u registar hrvarskih brnitelja, pa me zeru izvući iz autobusa i odvedu na "informativni razgovor". Ma nije meni da se bojín njiova ispitivanja. Neman se ja šta koga jovati. Nego šta ako radi toga zakasnín na avion. Već san se pripremiya kako ću in reći: - Ljudi, vi mene sada lipo pustite, jer iden na Elbrus, a radi ovoga ode zakasniti ću na avion. Ja van se ionako za dvanaest dana vraćan nazad i to istin puten, pa me onda ispitivajte koliko god vas volja. Glavno da san ja bija tamo di san odredija.

Do Beograda smo putovali dugo da duže i ne možeš. Jedino šta je bilo dobro. Kraj mene je sila najlipša i najzgdnija cura koju smo vidili na cilome putu o' kad smo krenili iz Šibenika, pa sve dok se nismo vratili nazad. A uz to šta je bila lipa ka' pravi anđeja, bila je i dobra i cilin puten nasmijana. Šta god nas je zanimalo u vezi Srbije i Beograda, sve nan je objašnjavala. Nakon pustih uri vožnje došli smo na granicu Bajakovo, a tamo je krenilo loše po nas. Ušli smo u veliku gužvu i zastoj. Svaka kolona je bila duga najmanje 5-6 kilometri, a micalí smo se, jedva šta smo gmizali. To nikako nije bilo dobro. Izgledalo je da bi lako mogli zakasniti na avion, a onda, adio i Kavkazu i Elbrusu i novcima šta smo ih dali za sve to. Čekali smo tamo pet, šest uri i onda kad smo svatili da je vrag odnija šalu, aktivirale su se Anita i Anka. Sve su na granici uzbunile i digle na noge. Uglavnom kad su se obratile za pomoć, tamo nekom šefu srpske granične policajce, on im je arogantno odgovorija da šta se imaju njemu obraćati, šta nisu tražile od svojih hrvatskih policajca da ih oni pustu priko reda i hladokrvno ih maka od sebe. Nije ga dirnilo niti to kad je Anka rekla da nas na aerodromu u Beogradu čeka Petar Pećanac, nji'ov Srbin iz Drvara šta se prvi iz Bosne popeja na Mont Everest. Samo je čudno pogleda u nju, u stilu - ma koji Petar Pećanac, o čemu ova brlja. Ali njih dvi se nisu nikako tile pridati, pa su tamo među graničnim službenicima našle jednog razumnog čovika koji je isti tren iša pomoći. Odma je aktivira sve svoje policajce. Da ubrza provjeru dokumenata, povuka je i one iz kancelariya, samo da na vrime stignemo na aerodrom. Garantira nan je da ćemo za po ure proći granicu, a tako je i bilo. Nakon šest sati drame, prošli smo granicu, izvukli se iz gužve i naš vozač je napokon nagazija po gasu. Da ne zakasnimo, linijskin autobuson nas je doveza pravo na beogradski aerodrom. Svaka mu čast, uvik ima odličnih' ljudi. Zahvaljujući Aniti, Anki,

dobrom čoviku na srpskom graničnom prelazu i vozaču autobusa, došli smo na aerodrom u zadnji tren. A onda je tamo na brzinu tribalo čekirati karte i napraviti sve drugo šta je tribalo... Nakon cilog tog ludila uspilí smo se ukrcati u avion, sisti na svoja mista i napokon odaniti. Uglavnon, od Šibenika do Beograda vozili smo se cilih šesnaest i po uri.

Poslovnom klasom do Moskve

Sad me je uprav' nazvala Antonjeta i pitala jesan li više gotov ovi tekst o Elbrusu, a ja tek doša do aviona za Moskvu. Svatiya san da ću morati požuriti. Ovo do sad šta san napisá, napisá san, a dalje ću nastaviti skraćeno i ubrzano. Ža' mi je al' šta ću, moran tako.

Uglavnon s ostalin članovima ekspedicije upoznali smo se na beogradskón aerodromu onako samo na brzinu, a tek smo ih malo bolje popamtili i upoznali na aerodromu u Moskvi. Ekspedicija se sastojala od 21 čovika. Najviše je bilo nas iz Šibenika, sedan. Osim nas u ekspedici je bilo još četvero ljudi iz Hrvatske. Dva iz Zagreban, Ivan i Davorin. (Ivan je pripadnik HGSS). Andrej je bija iz Istre, a Igor iz Međimurja. Onda je tu bija i trojac iz Sarajeva, Hasan, Kenan i Tomislav. Ostali su bili iz Srbije. Milan i Nikola iz Novog Sada, Marija i pomoćni vodič Radomir iz Beograda (Radomir je i pripadnik srpskog GSS-a), Aleksandar iz Soko-Banje, zatim Filipu Slovenac, polu Srbin i na kraju glavni vodič Petar Pećanac iz Drvara. Osim Igora i Andreja koji nisu imali nekog većeg planinarskog iskustva ostali su bili dosta jaki u tome. Penjali su se na Ararat, na Aconcagvu, Matterhorn, Pik Lenjin, itd, itd... Svi osim nas iz Šibenika financirali su sami sebe. Samo smo mi jadni imali sponzore. Ostali su imali svoje tvornice, restorane, kladionice, itd. itd... Dok su oni prepričavali kakve s in tvornice, pitali su Anitu da čime se mi bavimo. Ona in je odgovorila ovako – Leo i Kralj nešto radu, ja radin u školi, Kolombo u špediciji, Anka čuva dicu, Antonija je nezaposlena, a Joka pila drva.

Do Moskve smo letili oko četiri ure. Antonjeta i ja smo jedini od naše grupe dobili sidala u poslovnoj klasi, jer u običnoj više nije bilo mista za nas, a to je značilo da nam je bilo zeru luksuznije nego drugima. Imali smo one slušalice i ekran ispid sebe, pa smo mogli slušati pisme i gledati filmove, a mogli smo tamo i piti ka' neka dobra vina. Ja san odabra neko talijansko bilo, a Antonjeta



neko crno. Popija san 3-4 čaše samo da dođem sebi od one puste jurnjave šta smo je prošli taj dan. Avion je bija ruski, Aeroflot, a stjuardese su bile u nekin narančastín kostimima i izgledale ka' da su došle iz modnih kataloga iz 70-tih godina.

Skoro se pritvorilo u striptiz

Aerodrom u Moskvi je velik ka cili Šibenik. Trčali smo po aerodromu za Pećanacén vamo, tamo, gori, doli... Ne znam ni sam di smo sve prošli dok nismo došli do tog svog terminala. 'Ko bi se tu snaša

da si ne daj Bože bija sam. Masa ljudi, putnika svake vrste, puno Rusa, Kineza, Čečena, bili', žuti', crveni', mali', veliki', vaki', naki'... Jedni žuru gori, drugi doli, jedni idu naprid, drugi nazad, treći spavaju na stolican, četvrti idu, piju, itd., itd. Sve je puno ogromnih holova, čekaonica, prolaza, hodnika, restorana, kafića, fri-šopova, mjenjačnica itd., itd... Pećanac nam je reka da tu na aerodromu ne minjamo eure u rublje jer je tečaj najnepovoljniji. Na sve strane sa zvučnika odzvanjale su informacije, svugdi po aerodromu puno policije i sigurnosnih službi svake vele. Neki te sumnjičavo pogledaju i obamiru da nisi slučajno možda kak' potencijalni terorista. Pa onda ta pusta provjeravanja. Iman osičaj da smo deset puta morali pokazivati putovnice, vize i sve druge dokumente i prolaziti i mi i stvari kroz one puste skenere tj. detektore za metal ili rengene kako ih ja zoven. Prođen kroz taj okvir, kad ono zasviran. Koji sa' vrag na meni svira, pomislin, pa skinen sa gaća kaiš sa metalnon kopčón, držín gaće da mi ne ispadnu, a ono opet svira. Pa dok sa jednon rukón držín gaće sa drugon skida kolajnu sa Gospinin medaljonon, kad ono opet svira. Pa onda skinen i postole s nogu i prođen bos kroz ti vražji okvir. Srića treći put' više nije zasviralo, jer da je nastavilo tako, to bi se pritvorilo u moj striptiz. Anita mi je posli rekla – A bar bi brkovi ostali na tebi - Dok san ja tamo svira dotle su moji već negdi zamakli. Onda, na brzinu se obuvaj, kupi stvari, gledaj da nisi šta od ostavija po onin nji'ovín plastičnim skašelama, pa trči za svojima. Ako mi nestanu, a 'ko će ih tamo više naći. Cili san se priznoija o' tog jurcanja i ludila. Jedva san čeka da više odemo odatle, pa se dovatimo toga Kavkaza. Tamo ćemo bar biti u planini, u prirodi i biti će sve puno bolje.

U dolini Terskol

Nakon više od pet sati čekanja na aerordomu



Napuštali smo dolinu Terskola umorni, sritni i zadovoljni i koji kil lakši. Uza sve nevolje koje su nas pratile po putu i na usponu, ipak smo se uspili ispentrati na vr' tog mitskog Elbrusa

u Moskvi napokon smo poleteli prima gradu Mineralne Vode u Kavkazu. Let do tamo trajao je oko dva ure. U Mineralne Vode smo sletili oko ure poponoć. I tamo su nas dočekale provjere, ali puno manje nego u Moskvi. Pokrcali smo se u dva kombija i krenili na put dug trista kilometri prima mistu Terskol unutar Kavkaza. Kad smo stigli na granicu s ruskom Kabardinsko-Balkarskom pokrajinom zaustavila nas je vojska. U sri' noći su nas vojnici s puškama u rukama izabacili iz kombija. Prizor je bija ka' iz nikog filma o obračunima narco-mafije. Samo čekaš ka' će neko početi pucati. Da stvar bude još gora Aniti je od duge vožnje došlo loše, pa se tribala negdi naglo isporučiti. Da se ne bi isporučila isprid tih s puškama, ona uvatila šta brže bižati od njih. Kad je jedan s puškom dreknija na nju, zakočila je jedna u mistu i sve izbacila iz sebe. Bila je to napeta situacija, scena ka' iz nekog akcijskog filma. Onda su nas ka ovcе satirali u neku nji'ovu kućerinu tu kraj ceste. Opet su nas dobro isprovjeravali, opet pokažuj dokumente, prolazi kroz onaj nesritni detektor, ali nan sričon nisu ništa sumnjivo uspili naći, pa su nas sve puštali ča. Priživili smo i to, pa nastavili dalje. U susjedstvu, možda samo pedesetak kilometara zračne liniji odatle nalazila se Čečenija. Tamo se donedavno ratovalo i ubijalo, a Čečeni koji su većinom muslimanske vjeroispovjesti još nisu odustali od borbe za nezavisnost. Kad se svanulo svatili smo da prolazimo kroz jednu veliku dolinu sa svih strana okruženu visokim brdima i vrhovima. Kroz Baksansku dolinu sve više smo ulazili u Kavkaz. Cesta je cilo vrime pratila tok mutne i sive divlje planinske rijeke Baksan šta je stizala 'ko zna odakle. Prolazili smo kroz mala polupusta mista, ali i kroz potpune puste krajeve nagršene starim dalekovodima šta više nisu u funkciji, betonskim ruševinama i željeznim ostacima nekadašnjih tvornica, rudnika i 'ko zna čega sve još. Sve je to svidočilo o nekadašnjoj moći, ali i propasti velikog Sovjetskog saveza. Tek kad čovik dođe u Rusiju, svati koliko je ta zemlja ogromna, kolike su tu udaljenosti i koliko puno svita živi u njoj. Teško je to i pojmiti u glavi. Nije lako na jednom Putinu sve to držati pod kontrolon. Tako veliku zemlju može voditi samo čovik čvrste ruke, inače ode sve kvragu.

Dok smo se vozili do Terskola Hasan je reka Aniti – Joj Anita, gledam te kako spavaš. Došlo je i meni da zaspen pa da kažem da smo spavali zajedno. Ne zna se je smo li bili luđi mi iz Šibenika ili ti Bosanca. Ipak smo mi isпали berlaviji. Čak je Hasan reka da su oni za nas "Bečka škola". Uglavnon, od Šibenika do Treskola putovali smo oko 35 uri. Tamo smo smistili u hotelu Smail u crnogoričnoj šumi, odma pokraj glavne ceste. Podilili smo se po dvoje u sobi. Ja san bija u paru sa Kraljen, kako u sobi, tako i poslin gori u šatoru. Lip je taj Terskol. Malo misto alpskog ugođaja. Ima puno zelenila i ladovine, velikih jela i crnih borova. Ništa nije stisnuto jedno uz drugo. Mada je dolina prilično uska, a kroz nju se još probiva mutna i uzbukana rijeka Baksan, sve je prostrano i nekako rastegnuto. Ima tu još hotelčića, odmarališta, malih restorana i još manjih dućana. Ljudi iz raznih krajeva dolazu u Terskol radi odmora i rekreacije. Jedni trču, drugi šetaju, treći jašu na konjima, a najviše njih dođe radi Elbrusa. Najviše ima ruskih planinara, ali ih ima i iz drugih zemalja. Svi se želu popeti na najveći vr' Rusije, Kavkaza i Evrope. Ipak sve je tu još lipo i mirno, jer izgleda da je bez obzira na Elbrus i lipotu Kavkaza, turizam još u povojima. Elbrus se nalazi sa sjeverne strane Terskola, dok se s južne rasategnija glavni greben Kavkaza. Odma iznad Terskola su se izdigla dva impresivna četritisućnjaka, Donguz-Orunbaši 4468m i Nakra 4277m. U blizini hotela u šumi, nalazija se jedan dućan i planinarski servis di se za male novce moglo iznajmiti, ali i kupiti planinarska oprema. Mogli su se tu i novci prominiti. Za jedan euro dobili bi 65 rubalja, za usporedbu, na aerodromu u Moskvi bi dobili samo 45. Tu san kupija plinsko kuvalo, veliku kartušu i aluminijski komplet za kuvanje. Jednom riči, cilu malu kužinu. Priko mosta, s druge strane rijeke nalazija se Čegot. Tamo smo išli često. Znali smo, ako koga nema u hotelu sigurno je u Čegotu. Taj Čegot slični na neku veliku pijacu. U sredini je široki zemljnani trg sa svih strana okružen šandovima, suvenirnicama, malin restoranima i dućanima. S jedne su se strane iznad Čegota izdigli prilipi vrhovi sa snježnim kapama, a na drugoj se s tog mista moga viditi i Elbrus. Po lipon, čistom vrime-

nu sve je izgleda blizu, ka' da je tu nadohvat ruke. Išli smo od štanda do štanda, provavali ruske šubare, slikavali se u njima, gledali njihove poznate vunene proizvode, čarape, džemperе i razne suvenire s motivima Elbrusa. Na kraju bi tamo obavezno završili na pivi, ali često bi tu i ručali. Imali smo jedan restorančić di bi uvijek tribali čekati par uri da nan donesu spizu i nikad nisi bija siguran šta će ti doniti, ali bez obzira na sve, nismo ga nikako tilu minjati. Najgore mi je bilo šta su meniji bili šta na ruskon, šta na čirilica, šta napisani sitnim slovima, pa se ti bori, a očale ostale kući. Najslađe nam je bilo popiti pivu koja se zvala po visini Elbrusa, piva "5642". Inače piva je na Kavkazu bila oko sto rubalja, a to je otrprikle jedan i po euro.

Na aklimatizaciji

Već drugi dan smo išli na aklimatizaciju. Plan nam je bija kampirati na maloj visravni iznad opservatorija Terskol na visini od 3380 m. Dan je bija prilip, sunčan i topal. Odmorili smo se kraj slapa šta je sličija na veliku bilu čipkanu zavjesu prosutu priko tamnih vulkanskih stina. Slap je nastaja od planinskog potoka također zvanom Terskol, koji se obruša gori s male visoravni. Misto za kampiranje izgledalo je savršeno. Čisti planinski potok obrubljen bilin cvičen probija se kroz zelene livade ukrašene minijaturnim planinskim jezerom. Isprid nas se opružija glavni greben Kavkaza sa puno zasnježenih vrhova, a iza leđa nam se izdiga mitski Elbrus. Kad smo podigli šatore, zbog aklimatizacije smo se popeli još dvista metara visivskih. Vidili smo i ledenjak Terskol s druge strane. Na glavnom kavkaškom grebenu ukazala se prijeteca dvoglava Užba. Za Užbu kažu da je to najopasniji vrh Kavkaza. Godine 1974. u sjevernoj stijeni Užbe dogodila se najveća tragedija u povijesti hrvatskog planinarstva. Lavina je ubila četvero hrvatskih alpinista, Antu Bedalova i Nenada Čulića iz Split i Viktora Tabakovića i Ursu Vrđioljaka iz Zagreba. Dva su našli odma, jednog prije par godina, a četvrtog nikada. Pogled mi je uvijek letija prima toj Užbi.

Dok smo se spuštali prima logoru iz doline se digla velika maglurina i sakrila prvo sve vrvov oko nas, a onda i nas. Sutradan smo se opet

spustili doli u Terskol. Prvo šta smo nas par učinili kad smo došli u dolinu, ušli smo u prvi dućan i popili po ledenu pivu. Popodne smo se digli žičaron na Čegot s druge strane doline. Gori su bila dva ruska vojnika s puškan i nisu nam dali da idemo skroz na vrh, jer ka' tu je odma granica sa Gruzijon. Dan iza toga smo napokon krenili na uspon na Elbrus.

U baznom logoru Priut 11

Prvo smo se pribacili kombijima do mista Azau na kraju doline. Taj Azau in je ka' neki skijaški centar. Onda smo se otamo gondolon digli do stanice Mir na visinu od 3500 m, pa smo odma malon žičaron digli i do Garabašia na 3800 m visine. Tu nam je triba biti bazni logor, ali smo ga priskočili. Da ne gubimo vrime, s ratrakon smo izašli na Priut 11. Tamo nam je triba biti visinski logor, ali mi smo tu napravili bazni logor. Visina je bila oko 4180 m. Vrime više nije bilo tako stabilno ka' šta je bilo prethodnih dana. Minjali su se oblaci, sunce, vitar i bonace..., svega je bilo. Logor smo podigli kraj jednog stožastog vulkanskog kuka na kojem je bilo pričvršćeno masu spomen ploča u spomen onima koji su



stradali na Elbrusu. Koliko san pročita na tin pločan, većinom su bili Rusi. Elbrus nije tehnički zahtjevan, ali je jako opasan zbog brze promine vrimena. Ljudi u mećavi i magli zalutaju, smrznu se ili skliznu negdi u provaliju. Neko je priča da je na Elbrusu jednu godinu stradalo čak četrdeset ljudi.

Čin smo podigli šatore Anka i ja smo otišli na aklimazitaciju do Paštuhove stine na visinu od 4600 m. Tamo smo među stinan ugledali jedan mali šator i oko njega razbacanu opremu. Posumnjali smo da se nije komu šta dogodilo, ali bilo je sve uredu. Ljudi su bili unutra i to nji' troje. Ležali su jedno uz drugo i grijali se. Na povratku prima doli, uvatila nas je jaki vitar i susnježica, ali je brzo stalo. Nisu svi spavali u šatorima, samo mi iz Šibenika i vodiči. Ostali su spavali u drvenom skloništu odma ispod našeg logora. Posli je doli i Anita prišla. Nešto se loše osjećala pa je išla u sklonište di je toplije. Vodu smo punili na ledenjačkom potoku na platou iznad logora. Okolo je bilo i puno drugih planinara. Neki su spavali ka' i mi u šatorima, a drugi u skloništima kojih je bilo svakih vrsta i na sve strane. Jedan put smo išli posjetiti Anitu u to sklonište, pa se tamo malo više zapričali. Kad ono otvorila se vrata od jedne sobe. Iznutra nerovno izaša jedan mlađi momak i ljuto nam reka da više ne galamimo, jer oni tu noć idu na uspon. Nije mi bilo jasno – ovako mlad, a već mu svaki vrag smeta, već ne može spavati. Šta će tek biti kad ostari?

Brzo smo svatili da je nama najlipše gori u našem logoru. Tamo se riže panceta, ide pršut, kuva se juha od pivca iz kesice, više se, ceri, zajebava i nikom ništa ne smeta. Ajme šta ne

volin te nervozne ljude šta in sve smeta.

Legenda o Prometeju

Sutradan se vrime popravilo. Uživali smo u logoru i spremali se za noć koja dolazi. Tu noć smo tribali kreniti na uspon prima vrhu. Sunce je jako pržilo, a ja se nisan namaza kremon po lice. Prvo su mi nos i obrazi dobro izgorili, a onda pocrnili. Naročito mi je strada nos. Za dva dana izgleda je gore nego u najgoreg pijanca. Tješija san se da s takvin licen izgledan ka neki Šerpa s početka osvajanja Himalaja. Opet smo Anka i ja prid kraj dana išli uzbrdo do nekih stina. Sidili smo na crnom vulkanskon kamenju diveći se zalasku sunca priko bezbrojnih vrhova Kavkaza, šta su se jedan do drugoga poslagali po zapadnom horizontu. Okrenuvši glavu na jugoistok prima zlokobnoj 4710 metara visokoj Užbi na čije su se šiljate glave nasukali gusti oblaci, osjetija san svu moć i veličanstvo Kavkaza za kojega se u davnoj prošlosti smatralo da je kraj svita. Legenda o Prometeju i Kavkazu zauvik je spojila mitskog junaka i mitsku planininu. Za kaznu šte je sa Olimpa ukra vatru i darova je ljudima, Zeus je Prmetēja zakova lancima za

stinu Kavkaza. Svaki dan do njega bi doletija veliki orao i kljuca mu jetru koja bi se po noći opet obnovila i onda bi orao sutradan ponovo doša kljucati i to je tako trajalo punih deset iljada godina, a trajalo bi i duže da se uto sve nije umiša oni mitski junak Heraklo, jer Prometej nikako nije tija Zeusa moliti za milost. Heraklo je ubija orlušinu i nakon deset iljada godina oslobodija jadtog Prometeja šta svih tih godina puno napatija.

Neuspješni pokušaj uspona

Na uspon prima vrhu Elbrusa krenili smo na uru poponoć. Noć je bila mirna i puna zvizda, ali kako se približavala zora, tako se i vrime počelo kvariti. Kad se razdanilo vitar je dosta pojača, a krenija je i snig padati. Uspili smo izaći na sedlo između istočnog i zapadnog vrha, ali onda je okrenila tolika studen i mećava da smo morali odustati od daljnjeg uspona. Došli smo na visinu od samo 250-300 metara ispod vrha, ali morali smo se okreniti i šta brže se ići prima doli. Izgledalo je puno opasno. Na Elbrusu su najviše života ostavili oni koji nisu znali na vrime odustati. Vratili smo se u bazni logor, vidali rane i oporavljali se od neuspješnog uspona. Po noći je grmilo i napadalo još novog sniga, pa su nan ujutro svi su šatori bili zameten. Molili smo Boga da nan da samo još jedan lipi dan, samo još jednu priliku za uspon. Sve je ovisilo o vrimenu. Ako se ubrzo ne popravi, ekspedicija će nan propasti.

Hrvatska zastava na vrvu Elbrusa

Javilo je da će idući dan biti dobar. Dobili smo novu šansu i odma svi oživili. Na uru iza po-

noći svi smo bili spremni i odlučni da taj dan usprijemo. Izgledali smo ka'dobro izvježbani vojnici prid odlučujuću bitku. Zanimljivo je da smo mi iz Šibenika uvijek prvi bili spremni, čak i prije naših vodiča. Neko od nas je zaključija da nas je to naš dični prisednik Mate dobro ustrojija.

S nama je prima vrhu krenila i grupa Makedonaca koji su na Elbrus došli svojon auton priko Turske i Gruzije. Veliki je to put. Uglavnom taj dan smo uspili iskoristiti priliku i svi smo se popeli na Elbrus, najveći vrh Evrope, Rusije i Kavkaza. Svi smo izašli gori osim Nikole koji se prije par dana spusta u Terskol i Andreja koji se više nije ni tija pokušati popeti na vrh. Reka nam je – meni je do sada u životu najviša planina bila Učka, pa san sa ovih 5300 metara na Elbrusu premašija sva svoja očekivanja. – Pošteno.

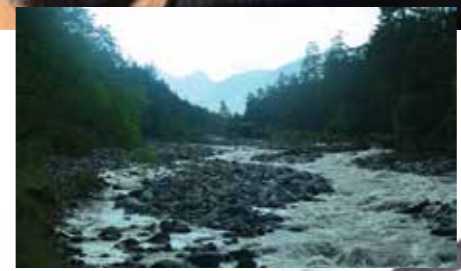
Neponovljivi osičaj, stajati na suncu i vitru na vr' mitskog Elbrusa, znajući da si uspija. Kad se se s vrva otvorija pogled na cili Kavkaz, ka' da se otvorija na cilu vičnost, pa onda odluta negdi još dalje u beskrajnu daljinu.

Nas sedmero smo na vrvu rastegnili hrvatsku zastavu koja je imala svoju priču. Kad smo se

prošle godine popeli na Mont Blanc, Anita je zaboravila izvaditi hrvatsku zastavu iz rusaka, pa kad nas je bez nje na vrhu, na inernetu vidija neki planinar, čini mi se da je bija gori iz Zagreba, javija se odma našem dičnom prisedniku Mati i kritizira ga. Reka mu je da nije red da mu se članovi kluba na takin poznatin vrvima slikavaju bez hrvatske zastave, pa nan je odma posla jednu, jer je ispallo ka' da je mi i nemamo. Ta koju smo rastegnili na vr' Elbrusa bila je ta njegova šta nan je posla. Datum našeg uspona na Elbrus, bija je isti datumu pogibije četvero hrvatskih alpinista na dvoglavoj Užbi prije četrdeset i tri godine, 24.srpanj.

Oba su pala, oba dva

Planina Elbrus ili "Djevojačke grudu" kako je još zbog njezina izgleda nazivaju, vulkanskog je porijekla, a sastoji se od dva vrh, zapadnog i istočnog. Zapadni je s visinom od 5642 metra viši, dok je istočni nešto niži od njega. Visok je 5621 metra. Davorin, samozatajni momak iz Zagreba šta je najčešće na glavi nosija šiltericu sa hrvatskin grbon i šahovnicon, nakon silaska sa zapadnog vrha, popeja se i na istočni. Niko to nije ni zna dok se nije vratija u bazni logor. Da san zna za taj njegov naum, obavezno bi iša s njim. Kad smo se spustili u Terskol, na vijest o Davorinovu usponu i na istočni vr', Andrej je priša nama iz Šibenika, pa nam veselo dobacija – Oba su pala, oba dva! Napuštali smo dolinu Terskola umorni, sritni i zadovoljni i koji kil lakši. Uza sve nevolje koje su nas pratile po putu i na usponu, ipak smo se uspili ispentrati na vr' tog mitskog Elbrusa.



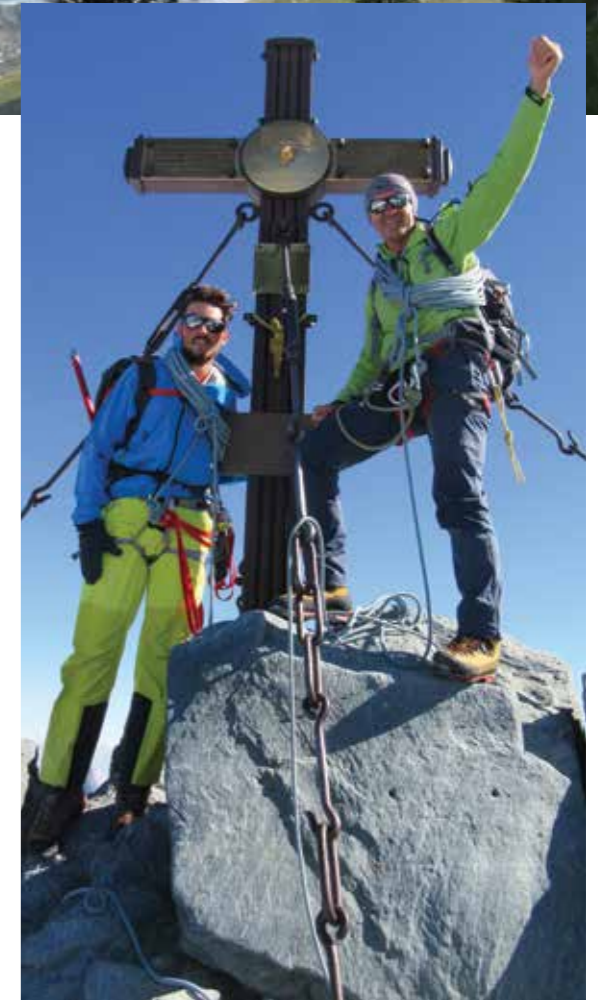
GROSSGLOCKNER

Kako klima postaje sve toplija, tako i on polako nestaje a da ne bi skroz nestao, odlučujemo krenuti i posjetiti ga



IZMEĐU GROMOVA I MUNJA

22.-24.06.2017.



625 km od Šibenika nalazi se Grossglockner, najviši vrh Austrije, a sa svojih 3798 mnv ujedno je i najviši vrh masiva Glockner koji se prostire između Koruške i istočnog Tirola. U njegovom podnožju na sjeveroistočnim padinama nalazi se i najveći ledenjak u Austriji, Pasterze – dužine od preko 8 km, a kako klima postaje sve toplija, tako i on polako nestaje kao i drugi ledenjaci u tom okruženju a i na svijetu, a da ne bi skroz nestao, odlučujemo krenuti i posjetiti ga.

Nakon 7 sati vožnje stižemo u podnožje planine u mjesto Kals, odakle nas cesta zavojito vodi prema vrhu, odnosno do doma Lucknerhaus na 1920 mnv odakle se kreće u uspon. To mjesto je kao neka dolina, oko su livade na kojima pasu krave, a kroz njih protječe ledenjački potok, idealno mjesto za rashlađivanje. Parking je besplatan iako ima tabela da je to nacionalni park, ali se ne plaća ni parking ni ikakva ulaznica. Nakon male izvidnice vadimo hranu i uz taj potok ručamo kao pravi turisti, kuhamo grah i vadimo pršut. Vrijeme nam je bilo čisto, vidjela se



Ale Omerović

Onaj prvi čim je kliznuo uhvatio se za užu, i umjesto da se zaustavi cepinom, odmah ga je ispustio iz ruku. Da nas je pomeo tko zna tko bi pisao ovaj tekst

piramida koja se visoko uzdizala iznad svih vrhova, pa i bez nekog znanja zaključujem da je to taj vrh i naš cilj, iako je Luka koji je spremao ovaj uspon točno znao gdje je vrh. Popodnevni odmor uz spavanje u debeloj hladovini iznenada prekida neka luda drhtavica koja me probudila i za samo malo vremena od one idile, kupimo prnje i žurimo po topliju odjeću. Otišli smo do doma nešto popiti i u roku 15-ak minuta vrijeme postaje zimsko, zagrmilo dva puta i puf – kiša i krupa ko iz kabla. Bježimo do auta i odustajemo od plana da čekamo mrak i na divlje šatoriramo, preklapamo zadnja sjedala i pravimo krevet u autu koji je u konačnici bio jako komadan i udoban za spavanje. Još po dnevnoj svjetlosti dogovaramo uspon, ustajanje u 5 i u 6 krećemo tako da izbjegnemo najveću kišu koju najavljuju oko podne. Ovu koja je padala sada nisu ni najavili, kao ni onu u pola pet kad me Luka budi i pita šta ćemo. Dižemo se u 5 i 10 i u 6 krećemo, vrijeme se malo smirilo a mi smo se muški natovarili jer smo računali na česta presvlačenja, a nosili smo i svoju hranu kao i obično plus opremu.

Već kod drugog doma Lucknerhutte na 2241 mnv osjećam da sam se pretovario, a nakon 1 sat i 50 minuta stižemo i u treći dom Studlhutte na 2801 mnv gdje moramo odmoriti. Kad mi je Luka rekao da do ovog doma treba 3 sata hoda, tada mi je bilo jasno zašto sam se ovoliko umorio i potrošio. Mijenjam majicu ne zbog kiše nego zbog znoja, točim kavu i odjednom prasak – grom – munje – krupa, samo 7 minuta od ulaska. Slijede lagana kavica i čekanje, odmor od cijelog sata i krećemo dalje. Brzo izlazimo na plato ledenjaka i stalno se osvrćući na vrijeme koje je vrtilo od sivih do crnih oblaka, izbijamo na vrh ledenjaka Kodnitzkees. Tu se ulazi u feratu stijene Adlersruhe na kojoj se nalazi i zadnji dom prije vrha Erzherzog Johann Hutte na 3454 mnv. Penjanje po tim kamenčugama osigurano je čeličnim sajlama izuzetne kakvoće, tako da pruža veliki osjećaj sigurnosti, iako poneki kamen koji doleti od ekipe koja penje ispred nas ulijeva strah i oprez pri svakom koraku. Nakon dva sata brzog uspona stižemo u dom, naš današnji cilj, i sretni što smo još uvijek suhi častimo se pivom – je 5 eura, ali zaslužili smo ga. Provukli smo se ispod svih tih oblaka i nevremena i stigli u samo podnožje

vrha. On se visoko uzdigao iznad doma i svojim oblikom piramide moćno vlada ovim visinama. Iako se nisam pripremao za ovaj uspon tek sad mi nadire neki adrenalin, ili je možda strah jer ujutro treba poći gore i popeti se. Uz pivu Luka mi objašnjava uspon, gledao je video tako da je vidio sve opasnosti i zamke koje nas čekaju na tom putu. Ali sretni što smo suhi brzo to ostavljamo za sutra i nakon popodnevnog spavanja večeramo veoma ukusan odrezak. Jutro je svanulo i prije vremena, ne zbog adrenalina već zbog debelog Slovenca koji je hrkao kao konj, tako da od 3 ipo do 6 i našeg dizanja ne znam jesam li oka sklopio, ali sam i njega uredno budio na svaki njegov hrk. Nakon doručka krećemo, većina je već odmaglila, mislili smo izbjeći gužvu i levate, ali na ovakvim usponima to je nemoguće. Nakon 10-ak minuta lagane šetnje kreće oštri uspon uz strmu padinu koja u vrhu izgleda kao lijevak. Pravimo navez i korak po korak napredujemo. Sam vrh te padine i kraj tog

lijevka je toliko strm da skoro nosom tareš snijeg ispred sebe dok se uspinješ po njoj. Tu sustižemo one levate (turist-penjače), skidamo dereze i krećemo u uspon po grebenu osiguranom metalnim šipkama. Pošto je Luka pripremao uspon tako je i taj dio vrlo jednostavno pojasnio i pokazao, pa krećemo dalje, meni osjećaj odličan jer prvi put penjem kao alpinist, barem sam tako osiguran, i već nakon 5-6 stupova idemo kao po špagi. A onda sustižemo jedan drugi navez, njih šestorica osiguranih nekim užetom, zapravo špagom



Opet najveće zadovoljstvo je doći kući, zagrliti nekog svog tko te i u ponoć dočeka na ulici raširenih ruku...



6 mm (Luka kaže špigetom), ne daj bože da netko poleti, sve bi se potrgalo kao špigeta. Nakon strpljivog preticanja levata stižemo na Mali Glockner, a onda slijedi najopasniji detalj – silazak na sedlo između Malog i Velikog Glocknera. Luka me pušta polako iako konop držim u ruci jer je tako lakše, ne može me trznuti, ja navlačim užu koliko mi treba i silazim na sedlo. Široko je svega 20-ak cm, samo jedna noga može stati na njega, i onako kao manekenka nogu ispred noge prelazim tih 4-5 metara i hvatam drugu stranu, nalazim šipku i osiguravam Luku. Pažljivo i on prelazi i već smo na konju, malo šipki i kamenčina i evo ga – križi! Naravno, ne naš nego vrh, tako je označen velikim križem učvršćenim bočno s lancima, jer ovdje uvijek puše a zimi je sigurno jako veselo. Dobro se drži i odoljeva svim tim sniježnim olujama i nevremenima. Sretni što je u usponu sve prošlo dobro, preplavljeni srećom i zadovoljstvom pravimo nekoliko fotki, malo ipak odmaramo i uživamo u panoramskom pogledu na Alpe, ne znajući gdje su granice austrijskih, talijanskih ili švicarskih Alpa. Neugodno puše pa

nakon 15-ak minuta krećemo nazad. Povratak je skoro teži nego uspon, ali strpljivo i pažljivo puštamo jedan drugoga stup po stup, a onda na onoj strmoj sniježnoj padini mi omlazeći se s jednim drugim navezom, tik što smo prošli ispod njih, zadnji penjač poleti, povlači drugoga i ide pravo na nas. Bježimo desno, ali sreća staju, odnosno zapinju užetom za stijenu. Onaj prvi čim je kliznuo cepinom, odmah ga je ispustio iz ruku. Da nas je pomeo tko zna tko bi pisao ovaj tekst. Dolazimo do doma i tek onda si čestitamo, sad znamo da je gotovo. Javljamo se svojima kući da više ne brinu, jer teže je njima o tome stalno razmišljati, nego nama koji smo tu. Kad mi se Bele javila, imao sam osjećaj da je sretnija od mene koji sam ga popeo... Ručamo na sunčanoj terasi doma, oko nas puno sretnih alpinista, svi su uglavnom tek sišli s vrha. Ručak je mobilan i nakon preslagivanja opreme krećemo u spust. Zadovoljni usponom odlučujemo po silasku odmah krenuti kući, a onda poslije ferate kao na Mont Blancu kreće ljudi spust. Noge same

lete, klizemo se, plivamo po snježnom glečeru, ljudi nas čudno promatraju, jer neki tek sad idu gore i imaju one pačeničke face kao mi jučer. Poslije glečera nalazimo prečicu niz jednu liticu pored potoka, zaobilazimo onaj dom gdje smo pili kavu i za uru i dvadeset stižemo u Lucknerhutte, onaj prvi dom što smo ga ujutro prošibali. sad smo ga posjetili, tako da znamo kako i on izgleda, a domovi su im baš veliki, prostrani, opremljeni kuhinjama, a unutra sve samo drvo, drvo i samo drvo, kao neki luksuzni hotel. Još dvadeset minuta spusta i evo nas na parkingu, spremamo krevet (auto), a onda kupanje u ledenjačkom potoku. Dvadesetak metara ispod nas to su pokušale i dvije cure, vjerojatno domaće, ali ako smo mi izgledali u svom pokušaju kao one, onda smo bili jako zanimljivi i smiješni. Povratak i vožnja opet u veseloj atmosferi, začinjena crnim humorom, gladovanje do hrvatske granice, a onda u Bosiljevu slavje i mesna večera... opet najveće zadovoljstvo je doći kući, zagrliti nekog svog tko te i u ponoć dočeka na ulici raširenih ruku...



Noćni uspon na Dinaru

Kad smo ruksake natovarili na leđa, a tikicu na čelo, potpuni mir i spokoj je prošao kroz moje tijelo. Koncentracija na vrhuncu, noga ispred noge i lagano u noć



Antonija Jadrijević

će moja želja za odlaskom do nje ipak malo splasnuti. Međutim, ljubav niti možeš predvidjeti, niti kontrolirati, niti joj pobjeći...ona se jednostavno desi...

Naš pohod na Dinaru je po običaju započeo u Vrlici jednim brzinskim pićem i kupovanjem preostalih potrebitih namirnica. Do mjesta Glavaš smo došli još za dana gdje smo skupili suho granje kako bi napravili dobru žeravu jer kod nas planinara (sa ponosom pišem „nas“ jupi!!!), spiza je vrlo važan detaljić. Malo mesa, malo tikvica, miješana salata i spremni za uspon.

Moj entuzijazam je iz trenu u tren rastao i u jednom trenutku sam pomislila da ću se od uzbuđenja onesvestiti, ili da ću se iz čista mira iskreniti na pod i neću moći ustati...svašta mi se motalo po glavi, ali tko bi od srama rekao to naglas, pa sada, par mjeseci nakon, ovako

jasno i glasno zaključujem da me oprala trema...

Međutim, kad smo ruksake natovarili na leđa, a tikicu na čelo, potpuni mir i spokoj je prošao kroz moje tijelo. Koncentracija na vrhuncu, noga ispred noge i lagano u noć...Joka prvi, ja odmah iza njega upijam sve šta kaže...vidi se odmah da je čovik prava enciklopedija. Na moje sveopće iznenađenje, do Martinove košare smo došli poprilično brzo i bezbolno, a kako je noć bila sasvim ugodna, u nekim trenucima čak i topla, naivno sam zaključila da je to to i da ćemo mi u tren do Sinjala.

Ali majka priroda je i ovog puta pokazala svoju prevrtljivu čud i od Jokine drage pa do vrha nam iskazala buru u svoj svojoj raskoši i veličini. Po dotadašnjem spoznanju same sebe, rekla bi da kad bi mi se tako nešto desilo, ja bi se lipo okrenila i vratila nazad. Ali ne, ovog puta je neki dišpet odvalija u meni i koliko god je ona sve to jače puhala i zanosila nas po dva koraka u lijevo, ja sam sve to žešće i sa više strasti hodala uz brdo. Smiješak sa lica nije silazio, navala adrenalina grijala je tijelo iznutra, dok ga je bura pošteno ohladila izvana. Dolazak na vrh oko 4:00 bio je baš vrhunski... trajao je svega nekoliko slika jer smo se skoro zaledili. Ipak, meni sasvim dovoljno da upijem vidike koji pucaju sa Sinjala, nahranim dušu spoznajom da samo negdje postoje tako divne stvari koje još moram otkriti i doživiti. Sve u svemu, gledajući na tu noć s ovog odmaka, nešto munjeno, divlje, čudno, a opet tako jednostavno, iskreno i predivno se desilo...moja ljubav sa Dinarom...

Nakon višegodišnjih poziva mojih dragih „norveških“ prijatelja odlučila sam ove godine provest g.o. malo sjevernije. Marko, moj maturalni partner, i Telma, njegova portugalska izabranica, žive tamo već kojih 6 godina. S obzirom na to da je Bergen grad okružen sa 7 planina i 2 fjorda, Sognefjord sjeverno od grada i Hardangerfjord južno, meni je to već dovoljan razloga za pakiranje gojzerica i traženje avionske karte. Ako ne skijate kao ja jedina mogućnost vam je ići ljeti ili u ranu jesen. Problem je i česta kiša.



Tina Šarić

Imali su 27 kišnih dana u lipnju! (pa vi kukajte na našu klimu). Ja sam ubola valjda 4 od 20 bez kišnih, sunčanih, vedrih, toplih dana u godini.

DAN 1. BERGEN- FLØYEN

Bergen je prekrasan „manji“ grad od cca 260 000 stanovnika, drugi najveći grad u Norveškoj iza Osla. O samom gradu neću puno pisati s obzirom na to da tekst ide u planinarske krugove. Turistički ga možete razgledati kroz jedan dan i presladak je. Ja sam ipak došla zbog onog u Norveškoj najvrjednijeg, a to je priroda. Prvi dan smo Telma i ja odlučile pješke iz grada otići na bergensku planinu Fløyen. Na uspon možete ići i žičarom iz centra grada. Mi smo izabrale jednu od mnogobrojnih šumskih staza. Kako je to omiljeno izletišta svih građana i turista početni dio je pun ljudi, rekreativaca i biciklista. U Norveškoj je kultura boravka na zraku vrlo razvijena. Normalno je vidit da po manjoj kiši ljudi hodaju, bicikliraju ,trče ili jednostavno rečeno obavljaju sve. Putem vidimo vrtiće smještene u šumi na planini. Dica su konstantno vani. Šporki su i ima ih svugdi, po stablima ili pak velikim drvenim igračka-

NORVEŠKA



ma-konstrukcijama kojih u šumi ima posvuda. Nitko se ne uzbuđuje previše na neko dite koje se popne na stablo il ono koje reve u kolicima ispred npr. kavane jer dicitu baš i ne uvode u takve zatvorene prostore. Druga kultura i točka. Nakon sat hoda dolazimo na vidikovac s kojeg puca pogled na čitav grad i okolice. Od tog dijela ljudi ima sve manje. Od vidikovca nadalje imate puno izbora za aktivnosti kako šetačkih tako i onih za manje aktivne ljude tipa roštiljanja. Mali roštilji uz drvene poluotvorene kolibice su svugdje po šumi i puno ih ljudi bez obzira na vremenske uvjete koristi tijekom cijele godine. Ako usporedimo sa Šibenikom to je kao da se penjete do Šubićevca , a onda možete gori biti danima šetajući po markiranim stazama po šumi, uz jezera i potoke. Kako je počela kišica prošetali smo još nekih sat-dva i spustile se natrag u grad. Ta kultura „zdravlja na zraku“ je na mene ostavila jak pozitivan utisak. Samo kad promislim na našu kukačinu oko slobodnog vremena i klime, sitim se skandinavske, mlade mame koja gura kolica s blizancima i hoda sama uzbrdo po nagibu od cca 40stupnjeva, makadamom. Tete nose i guraju dicitu po toj istoj uzbrdici. Nije onda čudno šta na glečeru vidiš 80-togodišnjake na konopu . Inače, šator se može postaviti bilo gdje besplatno dok god je na javnoj površini i to se potiče, ali ako vam je skup smještaj u Norveškoj (a za nas je) ponesite dobar šator i riješili ste velik dio izdataka. Ulazi u nacionalne parkove su slobodni.

DAN 2.

Marko uzima auto i krećemo na vikend avanturu. Cilj nam je planinski plato i NP Hardangervidda. Udaljen je nekih 3 sata vožnje od

Zemlja sniga, fjordova i glečera

14.-18.9.2017.

Ja sam ubola valjda 4 od 20 bez kišnih, sunčanih, vedrih, toplih dana u godini



Bergena . To je najveći Norveški i Europski plato od nekih 6500 m2 od kojih je pola u sastavu NP-a. Prosječna visina je oko 1100 mnv, a najviši vrh Sandfloegga 1721 mnv. Dva dana ćemo trekingirati po platou i zadnji dan otići do glečera u blizini grada Odde. Plan nam je spavati u njihovim DNT kolibama (koliba = hytta) za planinare. Postoje dva tipa koliba. Prvi su veće kolibe s domarom gdje plaćate odmah, a drugi su otvorene kolibe gdje domara nema i za plaćanje ostavljate svoje podatke. Dok se vozimo vide se prekrasni fjordovi, mala sela, nepregledne šume i zelenilo, ali lako mogu zamisliti osamljenost i odcipljenost zimi kad ih zatrpna snig. Ovo je bio otprilike zadnji vikend kad se može planinariti. Nakon toga dolaze duga noć, snijeg i mrak. Uspon počinjemo kroz šumu kojom teku potočići. Sve je dobro pregledno i markirano. Umisto marke-kruga oznaka za stazu je slovo „T“. Sat- dva lagano penjemo i zatim izbijamo na plato. Boje su prekrasne. Ogromna razlika naspram naših planina je količina vode koja presijeca čitavu planinu tako da nije poželjno skretati sa staze. Preglednost je super, al ona Mihovilska aktivnost „kračenja staze“ ode ne igra jer vrlo lako završite ispred hladnog potoka kojeg ne možete prijeći ili pak u kakvoj dubljoj močvari. Na dijelovima

S trajekta gledam male drvene kuće ispred kojih Norvežani polugoli love te rijetke i njima dragocjene zrake sunca.



staze koje ne možete prijeći stoje mostići ili su nabacane daske. Uz put tu i tamo vidimo poneku privatnu kolibu. Autom je put nemoguć. Zimi se stvari nose saonicama i helikopterima. Dolazimo do prve doline Vivelid u kojoj je prvi dom i malo selo. Velika rijeka presijeca dolinu. Pogled je neopisiv. Nastavljamo bez stajanja do žute kolibe Hedlo koja trenutno nije otvorena. Inače prije odlaska u takve planine treba provjeriti koje kolibe su otvorene i raspoložive. Ona koju mi planiramo "osvojiti" nema domara. Sve se plaća na povjerenje. Takve kolibe su potpuno opremljene. Izaberete jednu od soba u njoj, a na kraju ispunite obrazac na kojem pišete koliko vas je spavalo, koliko noći i što ste potrošili. Ostavljate svoj broj kartice pa kad ekipa dođe počistiti uzmu sve obrasce i dostave vam račun. Idealistički zamišljeno. Oni to svi uredno ispunjavaju. To je potpuno normalno i nadam se da će im to zauvijek funkcionirati na taj način. Pred sam mrak dolazimo do naše kolibe Hadlaskard. Unutra se već nalazi 15-ak ljudi koji su došli odmarati ili planinariti. Odabiremo sobu s tri kreveta i Marko se baca na pripremu pašte s lososom. Malo čakule s ostalim gostima i mrtvi padamo u čistu po-

steljinu.

DAN 3.

Plan je otići natrag dugom stazom u Vivelid Valley, prespavati, sutra natrag do automobila pa na glečcer Folgefonna. Krećemo oko 11 nakon doručka. I da, ispunjavamo obrazac s podacima za plaćanje. Prelazimo most preko rijeke pokraj doma. Staza ide nekih sat-dva uz rijeku. Kako je dio nemarkiran ili slabo markiran gubimo stazu pa svako malo upadamo u močvaru i blato. Izbijamo na brežuljke pa opet doli u blato. Tako se mučimo sve do drugog mosta gdje nalazimo marku i utabanu stazu što situaciju znatno olakšava. Radimo par manjih pauza na većim brdima odakle se vidi čitava rijeka i dolina. Kombinacija vode s jesenskim bojama i predivnim vremenom je gadjljivo lipo. Po dolasku u dom (koji je trebao raditi!), govore nam da je dom zatvoren za planinare jer lovci imaju proslavu. Poluljuti i umorni šibamo do auta da nas ne uhvati mrak. I kod njih eto ima nepravde. Odma mi je lakše. U Hrvatskoj bi nas bar poslali u neku bočnu kabinu, a do kraja noći bi sigurno kusali divljač i bacili koju pismu s tim



lovcima. Figa. Ode nije bilo rasprave. Stižemo već u mrak i bacamo se na traženje smještaja negdje bliže glečceru kraj Odde. Situacija je čak i nenadano dobro ispala jer se do glečcera ima dosta voziti pa bi nas to ionako čekalo ujutro. Smištamo se u hostel s predivnim pogledom na planine.

DAN 4.

Do glečcera ima više opcija. Dužom rutom izlazite na sam vrh glečcera odakle se može vidjeti njegova stvarna veličina. Mi odabiremo kraću kojom ćemo doći ispod njega jer smo lagano umorni i imamo se još poprilično voziti natrag do Bergena. Staza čitavo vrijeme vodi uzbrdo kroz šumu. Sve vrijeme vidi se dolina koju ostavljamo za sobom i glečcer koji nas na vrhu čeka. S naše strane glečcer se topi pa iz njega šiba ogromna, mrzla glečcerska rijeka. Povremeno nailazimo na mostove. Kroz šumu uspon traje oko 2 h. U gornjem dijelu počinju sajle i konopi uz koje se penjemo još nekih sat-sat i po. Po putu vidimo dosta izletnika. Podno glečcera je srušeni most kojim se ne može dalje. Glečceru se radi rijeke svakako ne možemo približiti pa ostajemo sjediti neko vrijeme zaglušeni bukom vode i zaslipljeni li-

potom leda, kamena, sniga i zelenila. Na tom mjestu je i mala otvorena kolibica u koju se mogu sakriti oni uhvaćeni u nevremenu, snigu ili magli. Inače njihov GSS ima jako puno intervencija. Većinom se spašava strance, a ne Norvežane. Norvežani imaju planinski kodeks ponašanja koji se zove „Fjellvettreglene“ i sve-tinja je. Nešto poput onog šta mi slušamo na općoj planinarskoj školi samo se oni stvarno toga pridržavaju. Naplaćuju se akcije koje se smatraju nepotrebnima tj. ako su po njihovoj procijeni ljudi sami krivi. Ako se radi o vremenskim prilikama (a tamo su često nikakve) ili opravdanoj ozljedi usluga se ne naplaćuje. Spuštanje ide lagano i brzo. Puna dojmova uživam u vožnji natrag pozdravljajući se s fjordovima. Ukrcavamo se na trajekt kako bi priješli put prema Bergenu. S trajekta gledam male drvene kuće ispred kojih Norvežani polugoli love te rijetke i njima dragocjene zrake sunca. Gledam u onu crnu vodu iz koje izlazi nekakav mali crni delfin i sasvim mi je jasno zašto pišu tako j..... trilere i krimiće. Scenografija je idealna. Spušta se mrak i dok plovimo, Norveški san lagano završava. Lažem! Završava tako da u 4 po noći zvuči alarm i ja trčim na bus za aerodrom... :)

Zimski uspon na Triglav

10.-13.3 OŽUJKA 2017.



Antonia Viljac

Od mojih planinarskih početaka do danas, definitivno tehnički najzahtjevniji uspon. Zimski uspon na Triglav-pojam planinarenja. Još lani sam trebala ići, ali sam slomila nogu par dana prije, a ekipa koja je išla nažalost nije uspila u naumu jer su temperature već bile visoke.

Anita i ja, vještice dvi, gađale smo taj vikend i da nam bude idealno vrijeme.....pogodak!

U petak predvečer stižemo u pl.dom Erjavčeva koča na Vršiču. Prepun dom, slovenska reševalna na tečaju sa psima, atmosfera ugodna. Domaćini supružnici prijatni ljudi, lipo pričamo, zanimaju se za naš uspon i pitamo za savjete. Dom jako uredan i čist, za samo 10 eura (na planinarsku iskaznicu) dobijete čistu posteljinu, ugrijanu sobu i na raspolaganju je tuš. S nama u sobi je bio simpatični stariji gorski reševalac sa stvarno jakom rakijom, gorom od naše travarice. Standardno, nakon druženja na rano planinarsko spavanje....

Od Krme do Kredarice

U subotu dizanje već u 5 ipo, slažemo i kombiniramo stvari i opremu, ostalo ostavljamo u auti. Imamo sat vremena vožnje od doma do doline Krme, odakle krećemo na uspon do Kredarice, sa 930 mnv na 2500 mnv. Put do Kredarice nije nimalo lagan, ima strmina i sniga priko kolina, još teret za 2 dana na leđima, ukupno 10, 5 km dužine sa pauzama traje 7 sati. Po putu upoznali odličnu ekipu iz Srbije i dva simpa turno skijaša. Dakle, detaljni opis.

Zbog dubokog snijega i leda, u dolini Krme parkirali smo se niže no inače, prije zadnjeg parkinga, a malo više od Kovinarske koče. Čak ni lanci nisu bili od velike pomoći. Iza nas u auti dva Slovenca, komedija odma čim smo izašli na parking. Kad su čuli da smo Hrvati, rekli su nam da izgledamo kao prva postava jamajčanske reprezentacije u Alpama. Haha, komično. Došli smo više od 2 sata prije njih, a bili su na turno skijama, trebali su letjeti. Da su početnici, pravdaju se.

Negdi na pola puta prestigli smo veću grupu Mađara, a sat vremena prije Kredarice, u kuloaru zvan Kalvarija upoznali smo super ekipu iz Srbije. Naravno da je jedan od njih rođen u Šibeniku! Oni su došli na turu pod vodstvom vodiča Nikole, za kojeg imam



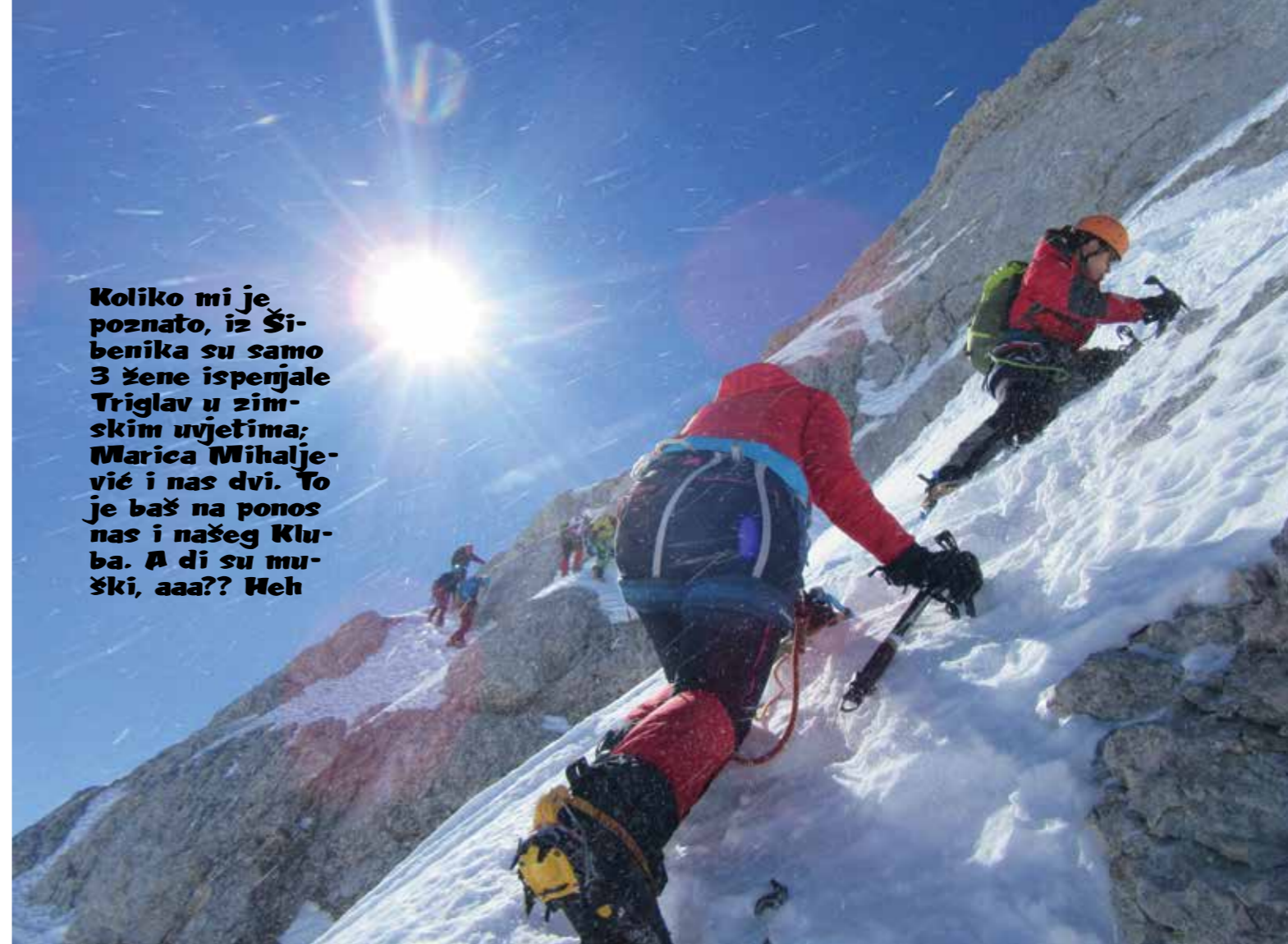
samo riječi hvale. Kako je taj čovjek smiren, sve im objasni, pa ako treba i više puta, svatko od njih je imao neka zaduženja, pripremio ih je i upozorio na sve s čim će se susresti pri završnom usponu. Inače se bavi vođenjem po europskim vrhovima, baš je profesionalan. Navečer za stolom hrpa Slovenaca, Srba, Mađara i nas troje Šibenčana. Prepreke ne postoje, ni jezične ni slične jer svi smo tu sa istim ciljem. Zdrava zafrkancija na račun nacionalnosti, govora i planinarenja. Naravno, prva sam išla u krevet već oko 21 sat, Anita ušla u sobu nakon možda sat vremena i pripala se mene sa podkapom i šokirala se. Ljudi moji, sobe se ne grijuju, bilo je oko nule. Vreće za spavanje nismo nosili (teret viška), po

sobama ima deka i posteljine, pa smo slagali katove po sebi, al džabe. Led u kosti uša, prestale smo se tresti prid zoru a vanka pun misec, nikako zaspati.

Noćenje na Kredarici također 10 eura na iskaznicu, čaj 1.80, vodu nismo kupovali, teglili svoju, ali mislim da je 5-6 eura za bocu od 1,5l. Jeli smo kuhano za 6 eura, fažol i kobasice, jota, maništra na ragu, kupus i sl... i stvarno je ukusno.

Uspon na Triglav

Nedilja jutro, spremamo se u tišini, neko spominje neke žvake, vlada blaga nervoza, grč u želucu, izlazimo na teracu- pogled na smrznuti Mali Triglav, dva planinara koja su ranije



Koliko mi je poznato, iz Šibenika su samo 3 žene ispenjale Triglav u zimskim uvjetima; Marica Mihaljević i nas dvi. To je baš na ponos nas i našeg Kluba. A di su muški, aaa?? Heh



krenula već su odustala, Mađari od straha nisu ni krenili, puštamo Srbe da krenu prije, mi ćemo za njima. Dok smo čekali da krenemo 10 puta smo ušle- izašle iz doma, nije nam svejedno, namištamo i popravljamo opremu po sebi. Naslušale smo se priča o usponu, jedan od opasnijih, svako ima svoju verziju koji dio je najgori.

Penjanje sa dva cepina – naše prvo. Oduševljenje i strah u isto vrijeme! Padine nagiba oko 60 i više stupnjeva. Kaže nam kolega: nemojte gledati iza sebe! A ne, okrenem se, Kredarica već nisko ispod nas, vičem da je super, volim okomito penjanje sa cepinima, ko malo dite van sebe sam. Nije nam svejedno, ali super osjećaj. Dolazimo do tih famoznih prečnica, širine za stopalo moje veličine, grčevito zabijamo dereze i cepine, nema osiguranja ni sajli. Pogled prema dolje, nema ničega. Ludnica. Srbi su išli u navezu, mi smo se dogovorili da nećemo, jer ako krene jedan doli, nema tog cepina koji bi nas troje zaustavio. Rekla bi Anita: put za Nema-tevišezemsku. Prevelika je kosina a premalo mjesta da bi se itko uspio zaustaviti, pa i slovinci idu solo. Ovako gine jedan, ne troje, tješimo se, heh. Sve strmine i prepreke smo prošli smireno, pomalo, samostalno bez osiguranja. Vitar nemilosrdno dere, lice boli, dobili smo „brandy nose“ boju, rukavice od goretexa i kože smrznute- nikad to nisam do





Bitno je s kim ideš u planinu i ko ti je partner u težim i zahtjevnijim usponima, ne podnose svi jednako opasnosti. Zaboravi na ono kakav si u 'slobodno vrijeme', ovisiš o sebi i svojoj glavi. Shvaćam sve više one pročitane planinarske knjige, odabiranje partnera za ture, te neopisive doživljaje. Ovo je početak

živila. Mali Triglav je opasniji nego put do Velikog. Između njih su ti noževi širine po 30-40 cm, može te vitar otpuhati preko. Sjećam se ljetnog uspona, kako je lip taj prelazak po „kičmi“ između dva vrha, a sad je malo zafrkan, jer hodaš sa strane po padini, ako krene streha doli, ideš s njom, kupe te na domu Planika. Zanimljivo i uzbudljivo. Vitar i dalje dere, lice crveno. Na vrhu Anita plače, svi se grlimo, Aljažev ispod 250 cm sniga, uživamo par minuta, čestitamo Srbima i oni nama. Smijeh, grljenje i oduševljenje. Hitro nazad. Otpenjanje. Penjali smo do vrha 2 sata, a isto toliko je trajalo i spuštanje koje je duplo zahtjevnije i potreban je veći oprez. Majko milenaaa, cili put nazad ok, pripala sam se najviše na kraju, zadnji 50ak metara,

ne znam zašto, puno sam klizila u snigu jer je već bilo podne, omekša snig. Otpenjanje uništa. Moram priznati, bez srama- sve mi je bilo ok, to vraćanje preko sajli ima ih, nema ih, snažnog vitra, propadanja i pogleda u vertikalnu bez dna, ali pripala sam se na tom zadnjem dijelu otpenjanja. Valjda u iščekivanju kraja, stope su mi bile prevelike pa sam radila svoje manje, ne znam neki čudni nesigurni osjećaj... ali eto, sletili smo! Plakale smo u zagrljaju jedna i druga, šta od sriće, straha, euforije, veliki miks emocija, veliki uspjeh. Kad bi mene neko pita da usporedim zimski uspon na Triglav sa Mont Blancom, rekla bi da je ovo teže, ali tehnički. Mislim, ima tamo taj kuloar smrti, dio sa pukotinom, visinska je



zafkana, odroni i slično, ali ovo je baš opasnije u tehničkom smislu, veliki faktor je glava, staloženost i promišljanje unaprid, moraš paziti na svaki korak. Zakačiš li derezom o gamašu- nema te, ne zabiješ li dobro cepin-letiš, nemaš se za šta uvatiti, nema nikakvog osiguranja. Mislim da smo baš imali sreće, vrijeme (polu) savršeno šta se temperature tiče, baš je Nikola reka da je ovo rijetko savršeno vrijeme za penjanje. Poklopilo se puno toga za ovaj uspon. Ne umanjujem nijednu planinu, svaka je opasna za sebe. Koliko mi je poznato, iz Šibenika su samo 3 žene ispenjale Triglav u zimskim uvjetima; Marica Mihaljević i nas dvi. To je baš na ponos nas i našeg Kluba. A di su muški, aaa?? Heh. Bila sam počašćena velikim pljeskom na planinarskom sastanku 3 dana posli, to znači da kolege stvarno cijene ovaj pothvat. Ne znam kad ću uspon ponoviti, moram se malo rikuperat, doći sebi s glavom i da sve sidne. Adrenalin je ogroman, nesvjesna učinjenog dok ne pogledaš slike i skužim di sam bila. Prekrasan uspon za kraj spektakularne zime i zimskih tura.

Wc na Kredarici

Poseba tema, evo zašto. Ako zanemarimo vršenje nužde po tuzemnim skloništim i domovima koje je vrhunsko nakon viđenog, na M. Blancu je wc super, nema vode, ali je princip ko na brodu ili vlaku, zrak to povuče. Al brateeee, na Kredarici nit vode nit zraka, ono je za pasti u nesvist. Pereš ruke u kocki sniga koji se pritvorila u led jer je minus 5 u wc-u, smiješ se sam sa sobom i brojš sekunde kad ćeš istrčati iznutra. Bljakitis. Spust sa Kredarice do Krme je trajao tri sata. Malo smo priječili staze. Zanimljivo, Slovenci su poznati da sa vrhova idu trčeći, bilo ih je. E pa neeeeee. Protrčala kraj mene njih dva, kažem ja e pa ne ide to tako i krenem trčati za njima, sa punim ruksakom i opremom



Kaže nam kolega: nemojte gledati iza sebe! A ne, okrenem se, Kredarica već nisko ispod nas, vičem da je super, volim okomito penjanje sa cepinima, ko malo dite van sebe sam



koja je visila na sve strane. Stigla sam ih, pala sam 20 puta, upala u klevovinu, izvlačila se iz nemogućeg, ali sam ih stigla i nek znaju da imaju posla sa tvrdokornom šibenčankom. Zadnji dio smo proveli u genijalnom razgovoru sa Srbima, razmjeni iskustava. Ljudi stvarno svugdi idu, jedan od njih ide par dana prije nas na Elbrus.

Ljubljana i odmor

Četvrti dan rezerviran za turističko razgledavanje i opuštanje prije povratka. Nakon spusta smo opet spavali na Erjačevoj kočiji i ujutro se zaputili u BTC centar kraj Ljubljane, naravno da smo ušle u sve sportsko- planinarske dućane. U Ljubljani sam bila bar 10ak puta ali uvijek u tranzitu, lipo smo dan iskoristili za sve znamenitosti, papali i uživali u proljetnoj atmosferi. Podsjeća me na Tkalču u Zagrebu, samo sa rijekom između štekata, preslatko.

Zahvale

Još jednom, fala našem trećem članu šta je ima živaca za Anitu i mene, u napetim trenucima je bitno imati kraj sebe nekog čvrstog, ko će te ohrabriti kad ti je najteže, pomoći ti i krajičkom oka paziti na svaki tvoj korak. Bitno je s kim ideš u planinu i ko ti je partner u težim i zahtjevnijim usponima, ne podnose svi jednako opasnosti. Zaboravi na ono kakav si u „slobodno vrijeme“, ovisiš o sebi i svojoj glavi. Shvaćam sve više one pročitane planinarske knjige, odabiranje partnera za ture, te neopisive doživljaje. Ovo je početak

Camino de Santiago

DRUGI DIO



Maca Crljenak

NISAM PLANIRALA NASTAVITI PUT OD PROŠLE GODINE, PREKINUT U BURGESU ZBOG BOLI U NOZI, NATEČENE TETIVE. PROŠLO JE OKO 16 MJESECI KAKO SAM NAPUSTILA STAZU ALI NIKAKO ZABORAVITI ČAROLIJU CAMINA.

Ljeto 2017. Jesam li jedina koja ne voli ljeto? Ako nisam u planini, onda s unucima istražujemo NP Krku, otoke ili kratke staze Paklenice i Crnopca. Nema jutarnjih tura do Mrdakovice, samo sam baka. Nešto me ipak tjera da često pogledujem slike Camina i film Put. Čak sam na internetu pronašla najbliži aerodrom do Burgesa, Villadolid. Ne, ne, neću... Odlazim sa psićem, Totom, na Crnopac tri dana, sama u kućici. Negdje na vrhu pakleno vrućeg Crnopca, čitam poruku od Judite „Mama, kupila sam ti kartu Zadar-Barcelona-Valladolid, imaš 15 dana spremanja.“ Zadržala sam kao na minus 5.

Kupujem novi ruksak od 28 litara, Nina mi posuđuje svoju vreću tešku 600grama. Na kuhinjskoj vagi mjerim robu, lampu, hlače... zbrajam: ako su mi gojze na nogama, jakna u ruci težina je 6 kg. To je to, s pola litre vode mojih 10 % težine. A sve imam što mi treba, čak i najlakšu knjigu s police i dnevnik. Ne planiram stazu, to ću uz put, samo lagano hodanje, često odmaranje, ne smijem napraviti istu grešku. (Ali grešku sam već napravila: nisam imala ranojutarnje pješačenje do Mrdakovice.)

Rujan 16.2017. Na zadarskom terminalu me čudno gledaju: ljeto a ja u gojzericama i jakni.

Iz Valladolida večernjim autobusom do Burgesa. U ponoć sam tu, rezervirani hostel je vrata do kolodvora.

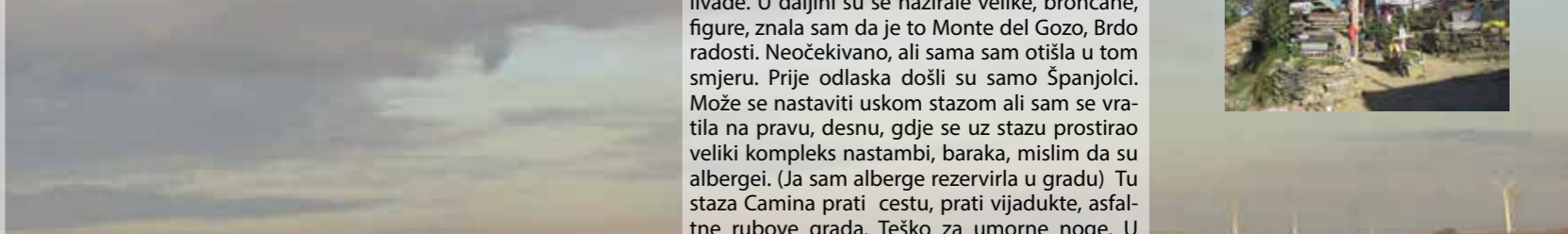
Prohladno i sunčano jutro u Burgosu. Grad s bogatom povješću, utemeljen 884 god. Penjem se do katedrale izgrađene 1221 god. jednom od najljepših srednjovjekovnih monumentalnih građevina uopće. Pratim žute strelice, na stazi sam. Prolazim brončani kip pelegrinosa, sustižem ljude, presretna, trčala bih. Ne smeta mi ni što je ispred mene Mesata, kažu najteža dionica zbog golog pejzaža. Ja bih ovako mogla hodati godinama, da nisam baka. Negdje pred ulazak u Hornillos javlja se bol u desnom koljenu i vratnoj kralježnici. Znam, naplata ljeta. S višednevnim hodanjem bolovi u nogama prestaju ali u vratu sam nosila bol, uklještenje i vrtoglavicu do kraja. Ignorirala sam to, bila sam sretna. Mesata, nepregledna ravnica suncokreta i sivih ostataka pokošenog žita. Cijelim područjem regije Burgos-Leon i Palencije pratila nas je slika valovitih, pokošenih polja sa ponekim stablom da bi na kraju dana izronilo neko maleno selo da nam pruži



utočište. Staza je često pratila ceste na kojima bi rijetko prolazila vozila. Pelegrini iz svih krajeva svijeta bili su jedino šarenilo na stazi. Obično sam pred kraj mesatinih, staza kada bih se umorila od svojih misli, slušala muziku sa mp3. Nisam se vezala ni za koga posebno na stazi, razgovarala sam sa svima onoliko koliko znam jezik. Donosila odluke samo za sebe. Iza O Cebreira svi smo se već poznavali. Hrvate sam sreća samo na O Cebreiru, bicikliste iz Mostara. Iza kratkog druženja oni su nastavili voziti. Predivno je biti tu istim koracima kao i pelegrini prije tisuću godina. U svakom dvorcu sam nalazila legendu, u svakoj crkvi bih zahvalila sv. Jakovu što sam tu i što mogu dodirnuti iste zidove koje su dodirivali prije tisuću godina. Kada bih se umorila svraćala sam u prvi alberge, kada sam se osjećala dobro hodala sam do 30km. Moj plan se često mijenjao:

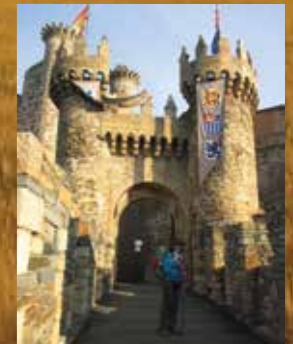
umor iza Castrojeriza do planirane Fromiste, sam prekinula u Boadilla del Camino. Sljedeći dan prelazim preko 30km. A u Carrion de la Condes nema mjesta! A onda čarolija, u Santo Espiritu ima. Nisam pravila pauze u jednom gradu dvije noći jer se alberge otvara iza 13h, a ja sam dvaput napravila stazu od 3-4 km do slijedećeg mjesta i tako skratila vrijeme čekanja. Inače nije bilo gužve u prenočištima. Pratilo nas je sunčano vrijeme uz laganu jutarnju svježinu. Svaki problem je rješiv, zaboravljena baterija u punjaču u municipalu je stigla na vrijeme, samo kratko busom do stanice preuzeti. Da smanjim bol u vratu probala sam poslati stvari, 3€ transportom. S Japankom, iz Sidneja, predala sam ruksak u Triacasteli. U Sarriu ona dobiva svoj ruksak a moga nema. Jadni čovik, zvao je sve hostele, nema ga. A onda vadi kovertu i pita me je li tako izgledala i moja. Ne, kažem, nekako je bila šarena. Uhvatio se za glavu, nije bio ljut. Žena je otišla do kafića gdje dolaze neki ruksaci i donijela moj. Tako sam saznala da dvije firme rade isti posao. U Barbadelu sam poslala pola stvari iz ruksaka a zaboravila novce staviti, platila sam dug u Portomarinu. Odustala sam slati ruksak, neće on bez mene, ima i on dušu... Katkada sam uzimala privatni alberge, 10€, trebala sam mir jer sam dugo vukla jaku prehladu, no druženja u municipalu su opuštenija, veselija.

Kao i na prvom dijelu iza Estele, tako i sada postoje staze sa dva smjera koji se ubrzo spajaju. Ovisi o umoru želiš li cestom ili stazom, odvojci su obilježeni. Staze Galicijom su do-



življaj za sebe. Posle Pirineja, vrhovi mitskog O Cebreira su za planinare fantazija.

Često se spominje Amanele iza Arzue, no to je mjesto sa vilama, treba od dva stupa sa strelicom izabrati Pedrouzo. On je od Santiaga udaljen samo 20 km. Treba u Santiagu rezervirati hostel, kao inače svi su na istoj crti Camina. Katkada 100-200m lijevo ili desno, to je veliki plus markacijama. Iz alberge u Pedrouzu, posljednja staza Camina, izašla sam u 8h dok je vani još bio mrak. Često je kasno svitalo. Pridružila mi se grupa mladih Argentinaca (par puta sam im pomogla oko večere). Uz smijeh: Croacija spirt, hoy (oy) no solo. Naravno, dok su oni često svraćali na piće ja sam hodala. Njihova razdraganost me asocijala na mihovilce. Zadnje korake Caminom pokušala sam razvući da duže traju. Odjednom je na stazi bilo puno ljudi. Kao da su izronili. Na obroncima San Marca svi smo pravili dugu pauzu. A zatim su grupe nastavile desnom stazom. Pitala sam se gdje vodi ova lijeva staza rubovima livade. U daljini su se nazirale velike, brončane, figure, znala sam da je to Monte del Gozo, Brdo radosti. Neočekivano, ali sama sam otišla u tom smjeru. Prije odlaska došli su samo Španjolci. Može se nastaviti uskom stazom ali sam se vratila na pravu, desnu, gdje se uz stazu prostirao veliki kompleks nastambi, baraka, mislim da su albergei. (Ja sam alberge rezervirala u gradu) Tu staza Camina prati cestu, prati vijadukte, asfaltne rubove grada. Teško za umorne noge. U gradu me sustižu moji Argentinaci i uz njihove radosne usklike dolazimo ispred zapadne fasade na trgu Prazo do Obradoiro. Spustila sam se na koljena, s vlažnim očima, poklonivši se sv. Jakovu. Nije mi smetalo što je prekrivena mrežom za rekonstrukciju, ja sam tu ispred kipova Davida i Solomona, sretna kao u nekom bajkovitom snu. Spustila sam se skalama potražiti ured za compostelu, diplomu. Dugo čekanje u redu vratilo me je u stvarnost. Diploma na latinskom s mojim imenom bila je nagrada za sve boli koje sam nosila. Mnogi nastavljaju Put do Finisterre, 100km. U filmu Put, glavni junak s prijateljima, nosi pepeo svog poginulog sina do oceana. Doma sam odlučila ako uspijem doći da ja završavam ispred katedrale. Sretna što je jedan moj san ostvaren. Dan iza dolazim na misu za pelegrine u 12h, velika gužva turista u redu pri ulazu me sprečava da uđem navrijeme. Kažu da sam trebala samo proći pored turista. Ulazak u crkvu s mirisom tamjana i posude za tamjan koja se još nije između spektakularnih orgulja na stropu navodi me na poniznost i molitve. Iako je moja religija više unutarnja duhovnost ali i ugoda kada moja unuka, Jelena, za objedom izgovara molitvu. Dugo sam hodala crkvom, upalila svijetle pomoću kovanica, mislila kako na svoje pokroditelje, tako i na svoju obitelj i također na drage ljude. Prije izlaska još jednom čekala u redu za dodirnuti ramena sv. Jakova i u prizemlju se pokloniti grobnici od koje je sve počelo. Zvijezdi koja je zasjala iznad njega i stvorila ovaj predivan grad prelaman vjekovima rukama osvajača. Grad koji je uspio opstati na temeljima vjere u nadu i Čovjeka. Još sanjam Put, žute strelice i dvorce. Još pokušavam u ljudima tražiti dobrotu kao na Caminu...





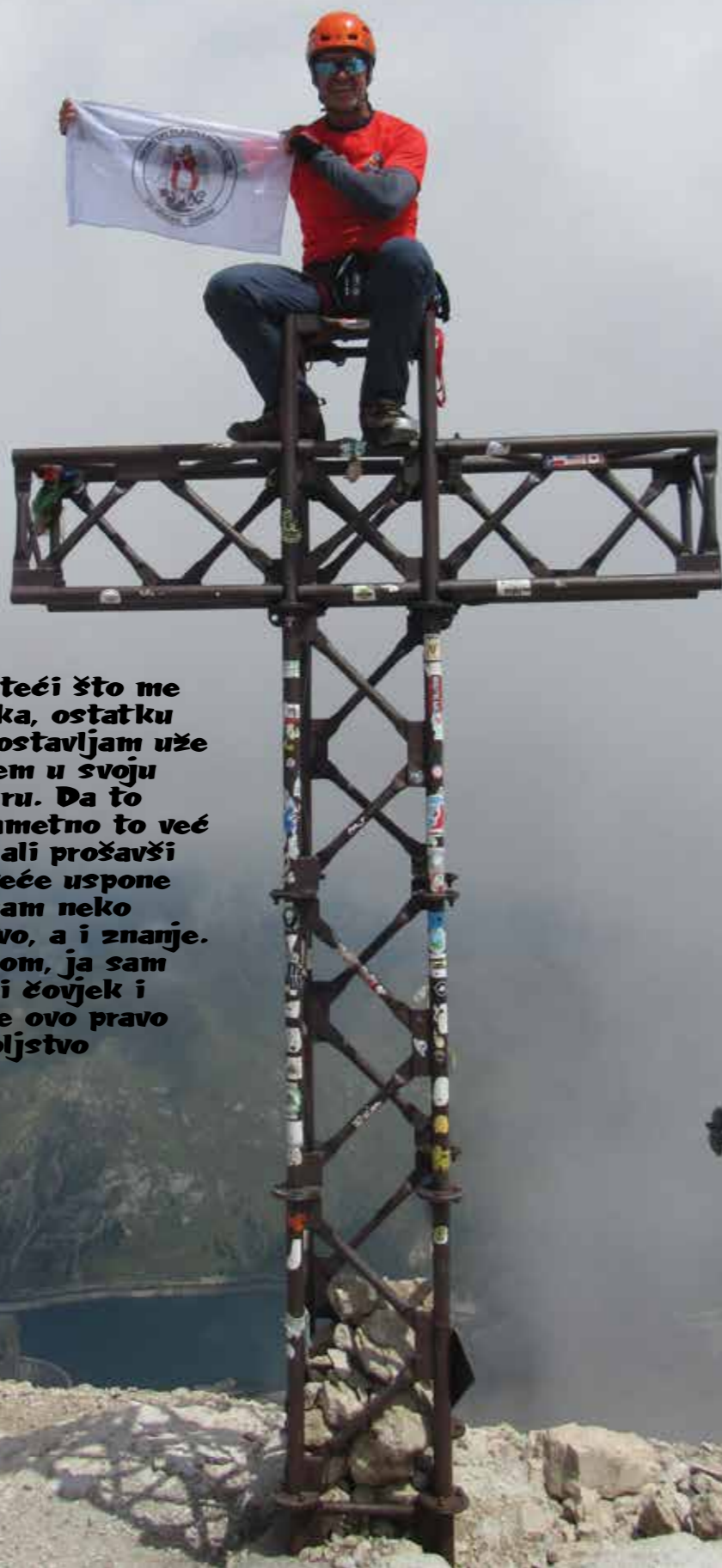
Ale Omerović

SOLO USPON

23.07.2017.

Ispod strme padine ledenjaka odlučujem se za solo uspon, razloga je puno a vremena malo. U uspon smo krenuli dosta kasno, i ledena površina pod toplim zrakama sunca pravi male potočiće koji brzo cure preko zacakljenog leda oštre padine. Inače, sam početak ledenjaka je i najstrmiji dio ovog uspona, i na prvi pogled mi i nije izgledao tako opasno. Dugačak je 70-ak metara, a ni kut mu nije oštiji od 60-ak stupnjeva. Ne sluteći što me još čeka, ostatku ekipe ostavljam uže i krećem u svoju avanturu. Da to nije pametno to već znam, ali prošavši neke veće uspone već imam neko iskustvo, a i znanje. Uostalom, ja sam sniježni čovjek i meni je ovo pravo zadovoljstvo. Izlaskom na vrh padine uviđam da je taj led i dobar, jer tek se tu otvara pogled na cijelu dužinu ledenjaka, i odmah vidim da je puna pukotina. Mala zabrinutost u glavi, pogled na moguće prolaze i odluka je pala da idem dalje. Svi su bili dosta visoko tako da sam put morao trasirati sam u svojoj glavi. Oprezno prilazeći samim rubovima pukotina, bez većih problema provlačim se do polovice ledenjaka, a

Ne sluteći što me još čeka, ostatku ekipe ostavljam uže i krećem u svoju avanturu. Da to nije pametno to već znam, ali prošavši neke veće uspone već imam neko iskustvo, a i znanje. Uostalom, ja sam sniježni čovjek i meni je ovo pravo zadovoljstvo



onda je pukotina presjekla moju stazu. Prvu sam uspio preskočiti, oprezno ispitujući cepinom i promatrajući koliko je duboka i široka. Na drugoj to ipak nije bilo moguće, kanal je bio širok 70-ak centimetara, a prilazeći rubu vidio sam da je dubok preko 20 metara. Čekam desetak minuta da netko naiđe, i odbijanjem talijanskog naveza koji je išao odozgor da mi dobaci uže, odlučujem se za skok preko, ali ne na noge nego naglavačke. Odrasujem se dvadesetak centimetara prije ruba, skačem prsimice na drugu stranu, zabijam cepin ispred sebe i ostajem na drugoj strani. Pokušavam derezama naći uporište ali uzalud, stopala s visila preko ruba pukotine.

Marmolada

Kroz pukotine 'Pekmez planine' do slatkog okusa vrha Marmolade (Penia, 3342 mnv)

Navlačim se na cepin i osjećam podlogu ispod koljena, ispravljam se u klečeći položaj i ustajem. Talijani se smiju i skoro bi da mi čestitaju, ali uz moje ljutito lice i „marš“ okreću glavu i puštaju me da prođem. Onaj prvi htio je nešto i pomoći, ali plaćeni vodič iza njega brzo je to uskratilo. Valjda me je gledao kao izgubljenih 300 eura, koliko uzimaju turist-penjačima. Obilazeći još takvih procjepa, pri samom vrhu ledenjaka susrećem tri naša naveza koji u čudu komentiraju moj solo uspon. Rado bi pomogli, ali oni već silaze, došli su iz Pule, ima ih 11 i uz tople želje sreće rastajemo se. Na samom kraju ledenjaka još jedna zamka, dvije pukotine na najstrmijem dijelu i mali sniježni mostić na kojeg moraš ugaziti za prijeći prijeko. Ali tu je puno ljudi pa ako i propadnem valjda bi me izvukli. Kako sam išao sam tako sam pomno promatrao te pukotine, neke su bile vidljive i do 20-ak metara dubine, a dolje su stršile stijene kao neki napušteni gradovi. Ulazim u feratu i osjećam veliko olakšanje. Sad sam siguran jer ovisim samo o sebi. Još me čeka jedan ledenjak pri samom vrhu, ali sad ne želim razmišljati o njemu. Penjem feratom i odmaram, puno je ljudi koji silaze, ali pošto sam ja sam lako preskačem s druge strane sajle za mimoići se. Izlazeći iz ferate srećem dvoje Slovenaca, pretpostavljam muž i žena, također im je čudno i žao što sam sam, čekali bi me ali im je to dugo, do vrha mi treba još pola sata, a već je sve u oblaku a prognoza je kiša. Zahvaljujem na šačici suhog voća i penjem dalje, sreća provlačim se ispod gornjeg ledenjaka samim rubom stijene do samog vrha. Oblak je već zatvorio južnu i istočnu stranu planine, ali sretan što sam uspio skačem od radosti kao malo dijete. Iako su osjećaji pomiješani - sreća, umor, zabrinutost... treba i sići a vrijeme prijete. Čestitaju mi dva Francuza, vjerojatno su me vi-



djeli iza sebe dok su penjali, slikaju me i odlaze. Gledajući odozgor koliko je taj ledenjak ispresijecan pukotinama odlučujem se za strmi spust zapadnim grebenom. Vrijeme je već skuhalo svoju kašu, zatvorilo vrh planine, tako da ne mogu niti ručati. Hitro krećem dolje samo da izbjegnem nevolje. Nakon 15-ak minuta grebena i brze ferate odjednom nestaje staza, okrećem se oko sebe i uviđam komadić sajle koji se vertikalno gubi niz stijenu, a onda se nagnem i vidim da je stijena skoro u prevjesu. To su mi rekli Slovenci da je tu manje snijega i leda ali je jako strmo - baš je naglavačke. Otpenjavajući neke dijelove mlataram nogama kao na onoj pukotini, tražeći bilo kakav zubčić za osloniti gozju. Ali ovdje sam barem osiguran, iako bi neke dijelove najradije apsajlao da imam uže. Nakon dva sata strmoglavljenja izlazim iz ferate i naravno odmah na ledenjak. Tu srećem Krešu iz Nove Gradiške

Bez pravog partnera na ovakve uspone ne treba niti ići. Sretan jesam, ali uživao nisam

koji je neodlučan krenuti sam, pa mu pružam pomoć i sigurnost u prelasku. Pri kraju ispod slapa malo nam dolijeće i kamenja niz ledenu padinu, ali uz moju komandu „kreni-stani“ vješto prelazimo prijeko. Ovu igru sam naučio na Mont Blancu prije kuloara smrti. Dalje odlazim sam jer je Krešin tempo puno sporiji, ali zahvaljuje i nudi pivu na jezeru ako se sretnemo. Za još sat ipo turistik staze i uživanja, stižem na jezero, zovem Belu da sam sišao i da je sve gotovo. Zahvaljujem dobrim bogovima što su me čuvali, i obećavam sam sebi da ovo više neću nikada napraviti. Sjedeći na travi i gledajući gore, sjetio sam se svog Luke i Grossglocknera. Kako je sve lako kad imaš još jedne ruke u koje vjeruješ, falio mi je na svakoj pukotini i bez pravog partnera na ovakve uspone ne treba niti ići. Sretan jesam, ali uživao nisam...

Nakon ljeta Luka i ja smo se odlučili počastiti izletom u Alpe. Prva verzija plana obuhvaćala je Triglav, Zugspitze i Punta Penia (Dolomiti), ali smo se na kraju ipak odlučili za Gran Paradiso kako bi nastavili niz najviših vrhova. Polazak smo zakazali za 11.09. nadajući se uhvatiti još koji dan povoljnog vremena prije prvih kiša i snjegova. Put je osim planina obuhvaćao i usputne posjete gradovima koji su osim za kraći obilazak služili i za skidanje cestovnih karata i gps tragova s interneta. Cijelu vožnju kroz Hrvatsku pratila nas je ogromna kiša koja se smirila tek pred ulazak u Ljubljano i tako nam omogućila šetnju i razgledanje grada. Predvečer, nakon otprilike sat vremena vožnje od Ljubljane stižemo u podnožje Triglava, u Mojstranu odakle krećemo na uspon. Kiša nas je ispratila na spavanje, ali i dočekala u ranu zoru kada smo se pripremali za početak ture. Plan je bio da isti dan popnemo vrh i spustimo se nazad do auta, čime bi cijeli sutrašnji dan mogli provesti u vožnji do Zugspitze i odmora od planinarenja, ali vrijeme je pomutilo planove. Već od samog starta kod Aljaževog doma pratila nas je poprilična kiša zbog koje smo već nakon dva sata uspona bili mokri do kože. Staza Prag osigurana je klinovima i sajlama pa smo je zbog kiše prošli malo opreznije ali bez poteškoća. Osim kiše taj dan je obilježila i velika magla tako da nije bilo ništa od prekrasnih panoramskih pogleda. Iznad Praga, podno stijene Begunjskog vrha počeo je snijeg i jaki vjetar zbog kojeg smo onako mokri promrzli tako da više nije bilo stanki za odmor već je cilj bio što prije doći do doma i ugrijati se. Pogoršanje vremena, jak snijeg i vjetar i neodobravajuće riječi osoblja doma dovele su do promjene plana da smo tako odlučili noć provesti u domu a vrh popeti sutra dan kada su najavili lijepo vrijeme. Atmosferu u domu uveseljavale su raspoložene Belgijanke koje su bez posebne opreme, ali očito s dobrom voljom krenule na triglavski pohod. Nas dvoje ostali smo fascinirani njihovim vrhunskim raspoloženjem i opuštеноm šetnjom mokre kose u kratkim hlačama, dok smo se mi s vrućim čajem i zakopčani do grla stiskali uz peć. Nakon što smo večerali ukusan i obilat ričet s mesom povukli smo se u sobu na spavanje. Sutra dan se budimo uz odlično vedro vrijeme tako da nam već iz doma pogled puca na one bliže ali i dalje alpske vrhove i na Triglav koje je snijeg poprilično zabijelio. Već oko 7 sati dom se puni ljudima željima šetnje po prvom triglavskom snijegu. Nakon što smo pustili nekoliko ljudi da nam prte put na uspon smo se uputili i mi. Već nakon nekoliko minuta navlačimo dereze jer postaje klisko i nastavljamo po tragovima. Sajle su na nekim dijelovima bile skoro prekrivene pa je ekipa koja je prošla prije nas čistila tako da smo se svaki metar mogli uhvatiti i ukopčati. Strmije dijelove smo prošli oprezno i bez većih problema, a izlaskom na Mali Triglav našli smo se na udaru jakog vjetra pa smo tu i tamo trebali stati i čučnuti dok udar ne prođe. Cijelim hrptom sajle su bile čiste pa smo polagano stigli na vrh gdje nije bilo nikoga što je neobičajeno za Triglav. Desetak minuta uživali smo u panorami



Antonija Bosna

snježnih vrhova, poslikali se i krenuli nazad. Putom smo sreli raznoliku ekipu, od ful opremljenih planinara, starčića u trapericama i košuljama do ljudi u trenerkama. Na spustu smo se zaustavili u Kredarici na topli čaj i porciju ričeta koji nas je očarao dan prije, a nakon pozdrava s ekipom iz doma bili smo spremni za spust do kombija na parkingu gdje smo se poslije i osvježili u hladnom planinskom potoku. Iako umorni od cjelodnevnog planinarenja još istu večer smo morali odvoziti barem jedan sat prema sljedećem cilju, budući da nas je već sutra dan čekalo 4 sata uspona do doma Knorrhutte na Zugspitzu. Kad nas je svladao umor parkirali smo na odmaralištu i uz priču o proteklom danu zaspali. Sutra dan smo si prije dolaska u Ehrwald priuštiti brzinsku šetnju, razgledavanje i kavu u Salzburgu gdje smo prikupili ostale potrebne informacije za uspon na najviši vrh Njemačke. Na parking za uspon stižemo dosta kasno, oko 15:30 h pa se u žurbi spremamo i krećemo jer tom rutom (prema tablama na putu) do doma Knorrhutte ima 4 sata hoda. Kasnije smo shvatili da su 2 sata početnog uspona napisana na tabli zapravo jednaka 1 satu našeg hoda.

Sama staza nije zahtjevnija i zbog toga je satnica vjerojatno prilagođena svima koje se odluče za šetnju. I ovdje nas je kao na Triglavu na usponu pratila kiša, a stvar smo pokušali spasiti kabanicom i kišobranom. Sam početak uspona ide bijelim putem i prolazi kroz nekoliko kuća tako da smo imali priliku vidjeti poljoprivrednike i stočare koji su izveli stoku na ispašu. Uspon dalje ide laganom stazom blagog nagiba, ali ono što otežava šetnju je sve gore vrijeme. Uz kišu je počeo padati i snijeg, a zbog jakog vjetra imali smo dojam kao da nas iglice bockaju po licu. Ukupno dva sata smo pješačili dok nismo, nakon nekoliko sajli, došli na austrijsko-njemačku granicu usred planine koja je bilja obilježena velikom željeznom ogradom i vratima. Tu je uslijedilo slikanje i nekoliko šala na račun ilegalnog prijelaza granice, ali i sreća kada smo u daljini ugledali Knorrhutte, ali i sam vrh na koji smo išli sutradan. Na tom dijelu napokon ulazimo u zavjetrinu, a i vrijeme postaje ljepše pa smo preostalih sat i 15 do doma odradili na laganu uz čakulu, slikavanje i divljenje brojnim divkozama koje su preplašene spretno skakale i jurile niz strme padine. Kada smo napokon stigli u dom ostali smo iznenađeni vrhunskom opremljenošću. Uz mali restorančić i uređene sobe, mini recepciju dom je imao i prostorije za sušenje robe, gojzerica i ostavu za torbe i ostale suhe stvari. Onako umorni,

PUT 3 VRHA

Triglav (2864m), Zugspitze (2962m) i Gran Paradiso (4061m)



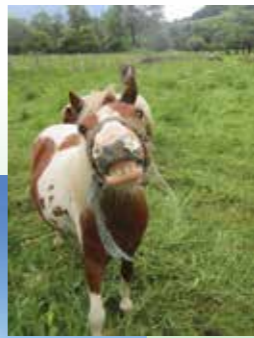
TUŠIRALI SMO SE VODOM IZ MJEHA KOJI JE VISIO S KOMBIIJA DOK SU JE VJETAR PROBACIVAO PAHULJICE SNIJEGA. NOĆ JOŠ NIJE NI PALA A MI SMO VEĆ ZALEGLI ZAŠUŠKANI U VREĆE ZA SPAVANJE I USKORO ZASPALI

pojeli smo juhu i popili pivu nazdravljajući za nadolazeće uspone i nakon toga išli u krpce. Na dan uspona izašlo je sunce, a putem ponovno susrećemo puno ljudi. Najzahtjevniji element uspona bio je strmi sipar koji je na mjestima bio zaleđen pa nas je proklizavanje nogu dodatno umaralo. Ali brzo smo prevladali i to nakon čega smo izašli na hrpt osiguranu sajlama i klinovima, a s kojeg je pogled pucao na njemačku stranu. Sam vrh može se reći se sastoji iz dva dijela: na jednom se nalazi zgrada sa pristaništem za žičaru, restoranima i suvenirnicama, a drugi se nalazi nekoliko metara dalje. Dolazak do njega osiguran je sajlama a na njemu se nalazi veliki zlatni križ. Tu smo si dali vremena za čaj i odlične bavarske kobasice koje su se pripremale na vrhu. Nakon toga silazak je odmah bio lakši pa smo se nakon 5-6 sati silaska dočepali našeg apartmana na 4 kola. Bez velikog odmora, nakon obavljene kupovine krećemo dalje jer nas ponovno čeka šestosatni put do Ao-

ste u Italiji odakle kreće i naš posljednji uspon u ovoj turi, na Gran Paradiso. Prespavali smo u autokampu na koji smo naišli putom negdje u Italiji i sutradan se dovezli do pred samu granicu sa Francuskom. Krajolik je bio prekrasan, a nebo puno šarenilo od paraglajdera kojima je tu raj za skokove s obližnjih brda. Iako vani nije bilo toliko hladno, najviši vrhovi kojima smo bili okruženi prekriveni su snijegom što da naslutiti da smo okruženi najvišim alpskim vrhovima. Nakon vožnje uskim uličicama dolazimo u Pont Valsavarenche i ostavljamo kombi na parkingu uz potok, maštajući već tada kako ćemo se u njemu osvježiti kada se spustimo. Staza do doma Vittorio Emanuele II je jednostavna i puna rekreativaca i šetača, ali i planinara koji su taj dan bili na vrhu. Putem je tu i tamo doletjela koja pahulja snijega, ali to nije dugo trajalo. Dom je bio pun ljudi, a mi smo ostali negativno iznenađeni cijenom smještaja i večere za koju smo mogli provesti 3 dana u

apartmanu. U dogovoru s ostalim planinarima, buđenje smo zakazali za 4 sata kako bi mogli pojesti, spremiti se i već po mraku krenuti na uspon. Budući da ne vidimo markacije slijedili smo jedni druge kako bi pogodili pravu stazu jer je druga ruta zbog lošeg stanja glečera nepreporučljiva. Sunce izlazi našim dolaskom na ravniji dio koji vodi preko kamenih blokova. Prolaskom tog djela kreće i nešto zahtjevniji dio, ne toliko tehnički koliko kondicijski.

Tu se navlače dereze, spremaju se navezi i izlazi se na ledenjak pun pukotina koje je na mjestima trebalo nešto opreznije prijeći. Svi navezi na ovom dijelu su išli polakše jer se zbog strmine i rjeđeg zraka brzo umaralo. Nakon otprilike 2ip0 sata hoda po ledenjaku dolazi se na nešto ravniji dio gdje dosta nas koristi priliku za nešto prigristi i napiti se, a neki već tu stavljaju štapove. Nakon toga uslijedilo je još 20ak minuta priječenja smrznute kosine do dijela gdje ledenjak prestaje i kreće penjanje po kamenim blokovima prema samoj stijeni na kojoj se nalazi kip Bogorodice koji označava sam vrh. Tu se počela stvarati gužva zbog opreznijeg kretanja pa smo stali u red. Osiguravajući jedno drugo prošli smo najopasnije dijelove ovog uspona i stali na vrh veseli što smo ispunili i naš zadnji planirani vrh. Na povratku s vrha atmosfera među ekipom postala je opuštenija i veselija, a s ledenjaka silazimo oko 11:30. Brzo dolazimo do doma gdje smo ostavili nepotrebne stvari, kupimo ih i laganim hodom spuštamo se do auta s neopisivim osjećajem sreće i zadovoljstva prehodanim u prethodnih 6 dana. Prije spavanja, "tuširali" smo se vodom iz mjeha koji je visio s kombija dok su je vjetar probacivao pahuljice snijega. Noć još nije ni pala a mi smo već zalegli zašuškani u vreće za spavanje i uskoro zaspali. Po povratku kući bez žurbe smo obišli Veneciju i tako završili naše putovanje.



Navozali se, nahodali, ispenjali svašta, pojeli par lambs i došlo vreme za povratak kući. A kako je bilo??? Teb' éu reé!

Wellness na Prokletijama



Dražena Berović

Crne Gore (2534 m nv), koji se nalazi u blizini granice s Albanijom. Dan oblačan, ugodan za hodanje, staza odlično uređena i markirana, najprije prolazi kroz šumu, kasnije zelenim pašnjacima, livadicama, puno izvora, potocića, cvijeća, ovčica, idila. Na pola puta se nalazi visoravan Čafa Borit, dalje prolazimo pokraj Ledene pećine iz koje struji stvarno ledeni zrak, koji nas momentalno rashladi. Nedugo nakon izbijamo na prijevoju Preslop,

se krećemo spuštati prema Vusanju. Ukupno, uspon je trajao 5 i po sati, a silazak 4 i po, 5 sati.

3.dan, ponedjeljak

Kiša pada od jutra. Spavanje, hranjenje, opet spavanje, i tako u krug, cili dan. Wellnes teški. Popodne smo napravili đir do Alipašinih izvora čisto da nam noge ne atrofiraju i da ne

nog hodanja, ljudikanja s pastirima, divljenja prekrasnih jezerima i prijetećim vrhovima, stižemo do Velikog jezera. Tu dižemo kamp, kupamo se, sunčamo, hranimo, leškarimo... Opet wellnes ;-)

5.dan, srijeda

Na uspon prema Jezerskom vrhu (2694 m nv) krećemo već u 5 h (fala ti El presidente šta nam ne daš spavati). Staza je većinom skakutanje po kamenju, siparu, ostacima snijega i leda, teren poprilično surov. Oko 7 i po stižemo na završni dio, ostaje nam svladati kojih 400 m visine do vrha, tehnički najzahtjevniji dio uspona. Prelazimo ga u parovima, najprije prolazimo strmi, snijegom prekriveni kuloar, a onda sipar i krušljive stijene, užasno nesiguran i nestabilan teren. Uz maksimalan oprez i polagano napredovanje, dvoje po dvoje, polako izbijamo na vrh. Veselje na maximum! Opet nazdravljanje, poziranje, slikavanje, marendavanje i uživanje u pogledu na kame- ne oštrice svugdi okolo. A onda povratak, uz kratke pauze, skupljanje stvari sa jezera, pivu na karauli, sa 100 kili na ledima, nakon više od 12 sati hodanja tog dana, sritni i veseli stižemo na izvor Oko Skakavice i Grlje, gdje se krcamo u kombi i odlazimo u dolinu Grebaje, gdje ćemo boraviti iduća 3 dana.

6.dan, četvrtak

Nas četvero je krenilo na Karanfite. Teška tura, otkad smo krenili pa do vrha sami uspon, Biokovo na kvadrat, tehnički zahtjevno, ali interesantno penjanje po kamenjima i



tako, 1.7.2017. ranom zorom krenilo je nas 8 (njih 6 i dvije dame) iz Šibenika. Nakon 12 sati drndanja po bosanskim, i adrenalinske avanture po crnogorskim cestama, stižemo u Vusanje, gradić u dolini Ropojanje, i smještamo se u Kamp Rosi, gdje će biti naša baza sljedeća 3 dana.

2.dan, nedjelja

U 6 ujutro polazak na Zlu Kolatu, najviši vrh

gdje kratko odmaramo uživajući u pogledu na Valbone, dolinu s albanske strane i sve one nama poznate i nepoznate vrhove Prokletija. Puuno lipo. Slijedi strmi uspon i napokon svih osmero stižemo na cilj, vrh Zle Kolate. Nazdravljamo, slikavanje, i taman kad smo servirali marendu, počinju prve kapi kiše, koje nas prate i cijelim putem nazad. U povratku Joka i Ale odlučuju ispenjati i Dobru Kolatu, kad su već tu, a mi ostali lagano

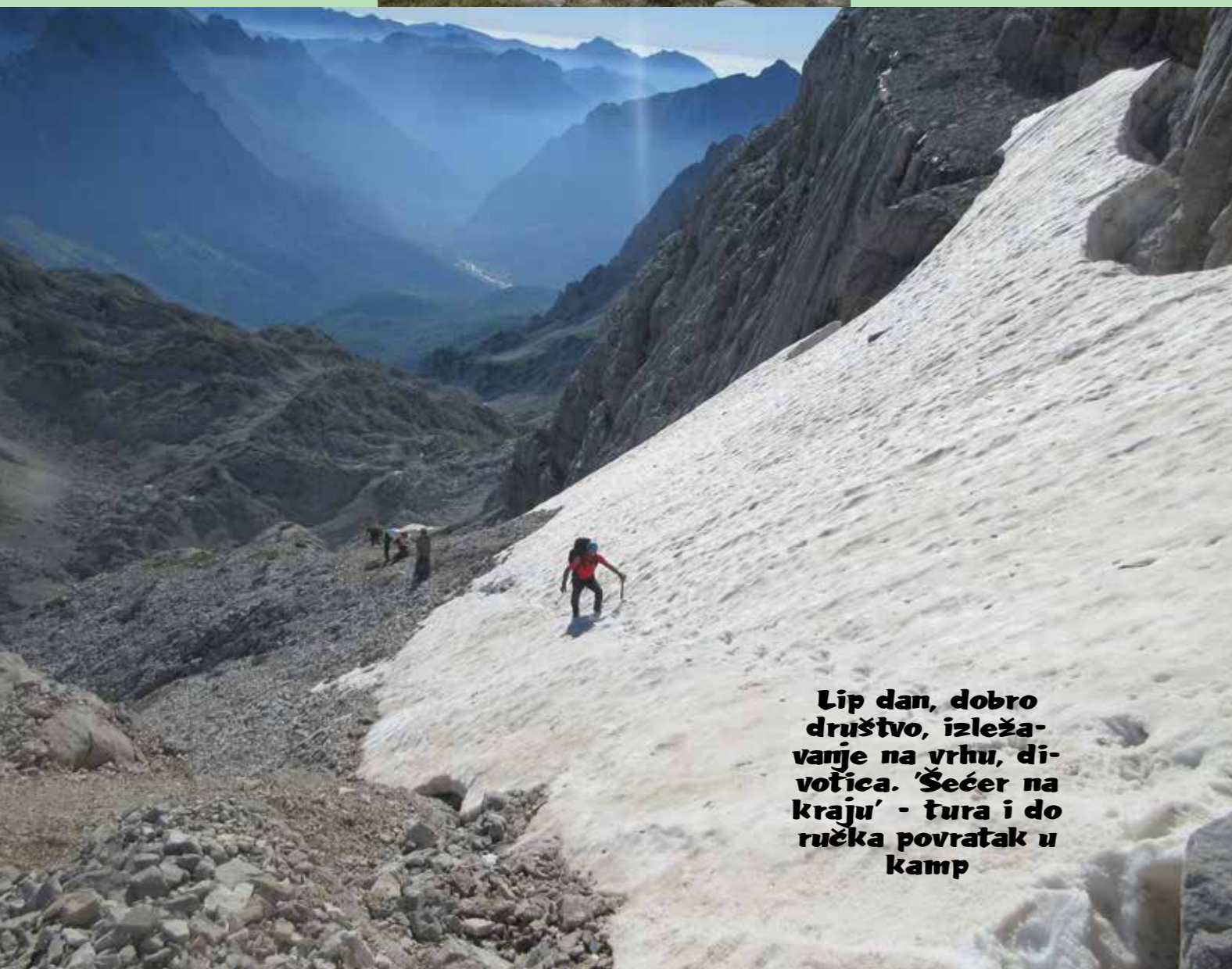
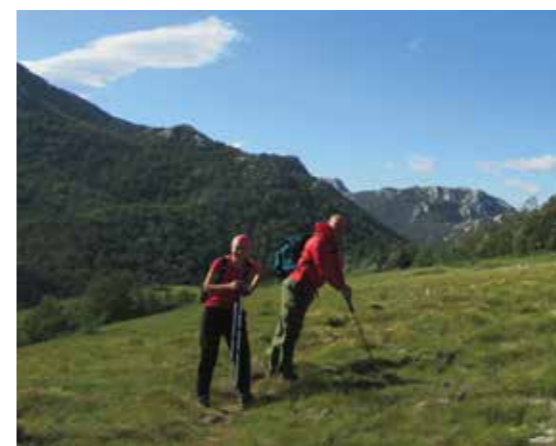
srastemo s krevetima ;-)

4.dan, utorak

Oko 9 h dolazi unajmljeni defender koji nas i stvari prevozi do negdi pola puta do karaule Zastan, odakle kreće naš dvodnevni uspon prema vrhu Maja Jezerce. Natovareni teškim ruksacima (šatori, vriče, dereze, cepini, hrana, piće, japanke, jastučnice...) nakon 3 sata laga-



7.-18. i 19.6. 2017.



Lip dan, dobro društvo, izležavanje na vrhu, divotica. 'Šećer na kraju' - tura i do ručka povratak u kamp

travnatim površinama. Ispenjali smo sva tri vrha. Do Sjevernog (2460 m nv) staza je markirana, dok smo prema Velikom (2490 m nv) i Južnom vrhu (2441 m nv) penjali na divlje. Dok smo odmarali na vrhu, s obližnjeg se stropoštala kamena lavina, koja je trajala skoro minutu, činilo se i puno duže, i koja nas je podsjetila na snagu i opasnosti planine. Uff, nije lipo za čuti, niti za viditi... Uglavnom, kojih 4 sata nam je trebalo za uspon, i još toliko za povratak, napravili smo kružnu turu kroz Šuplja vrata pa se stazom iza Očnjaka spustili

u dolinu Grebaje. Vruć dan, težak za planinarenje, a staza teška za stopala... Taj dan su Joka i Marinica odlučili otići na Zastan, Jokin davi cilj, i uspješno ispenjali taj zahtjevni i nepristupačni vrh, čime je Marina i službeno postala „Dama od Zastana“. Njihova tura je trajala skoro 12 sati.

7.dan, petak

Kako za ovaj zadnji dan nismo imali ništa u planu, ideju smo dobili gledajući ga sjedeći navečer uz vatricu. I tako se oko 7 uri ujutro

nas troje uputismo na Očnjak. Polualpinistički uspon na taj vrh je puno olakšan novim gumiranim sajlama koje su planinari iz Podgorice prošle godine postavili na vršnom dijelu, tako da nam je za uspon trebalo oko 3 sata, baš interesantnog i prekrasnog penjanja. Lip dan, dobro društvo, izležavanje na vrhu, divotica. „Šećer na kraju“ - tura i do ručka povratak u kamp.

I tako, proša tjedan, navozali se, nahodali, ispenjali svašta, pojeli par lambs i došlo vrime za povratak kući. A kako je bilo??? Teb' ću reć!

ŽDRILO i GRABAR

1040M/NV

1270M/NV



Maca Crljenak



1 8. Baške Oštarije, neiscrpan izvor planinarenja. Planinarski dom „Vila Velebita“, kao i uvijek ljeti popunjen ljudima istih motiva. No, draga Dijana, našla je mjesto za mene i mog psića u dodatnim prostorijama. Tu se našli i planinari iz Gospića i iznose svoje planove a ja svoje, no na njihov prijedlog da idem sa njima do Ždrijela, prihvaćam oduševljeno.

Prava ljetna staza, šumskim hladom cijelo vrijeme. Počinje poviše novog restorana na Baškim O. Prati desnu stranu vučnice, pa malo dolje, pa malo gore, pa kratko proplanom Sladovače gdje nas je bura skoro odpuhala. Staza duugo prolazi gustom šumom protkanom divljim cvijećem dok sa trepe-

Jedan domaćin planine, mladi poskok, odjednom je izmilio iz procjepa stijene gdje sam do maloprije sjedila. Toliko o 'zločestim' poskocima.

ravog lišća bukve ptice lete, bježeći ispred nas. Na križanju ostavljamo Brušane lijevo a mi se uspinjemo prema skloništu Ždrijela. U trenutku kada nas dočeka prijevoj s prazni-

nom iza, jer se u tom trenutku ništa dalje ne vidi, tjerani jakom burom ugledamo kućicu za šumsku vilu. Kada ljepota šokira oči, riječi zapnu u grlu i samo uspije glas izbaciti pokoji samoglasnik. A ono što smo vidjeli otvorivši vrata stupajući zbunjeno na drvenu podnicu, dugo smo hvalili veličajući ime Ivana Juretića, arh.

S obzirom da šumska vila nije htjela ući dok mi ne odemo, zaputili smo se domu. Bura nas je spriječila da se ispnemo na Sadikovac, pa smo se vratili preko Konjskog i Terezijane. Oko 7h hodanja, tri planinara i jedan pas napojili su duše sa zelenog izvora Prirode.

19. Ljubičko brdo, naš poznati prijatelj, uživati u pogledu s vrha pa nastaviti hrptom prema Kizi. Pas strpljivo prelazi sve stjenovite prepreke. Jedino je uznemiren na veliko raskopano busenje sa otiskom u blatu, je li to medvjeda šapa? Sjetih se da smo mi uljezi na njegovom terenu. Nastavila sam stazom dok je sunce počelo peći. Na Grabar stijenu sam jedva izvukla psića, klizio je strmom stijenom a vrućina je otežavala penjanje. A gore nas je dočekaao predivan pogled na Dabrove u daljini. I još jedan domaćin planine, mladi poskok, koji je odjednom izmilio iz procjepa stijene gdje sam do maloprije sjedila. Toliko o „zločestim“ poskocima.



GRAN SASSO



Tomislav Pavić

Vjetar nikad nije bio prijatelj planinara. Naprotiv. No, nama je pomogao da se popnemo na Gran Sasso d'Italia, tj. Corno grande (2913 m), najviši vrh Apenina i masiva Gran Sasso. I da se vratimo doma. Kako? Ovo je priča o avanturi koja povezuje more, vjetar i planinu, a počela je još u djetinjstvu, kod Šibenika, kad smo se prvi puta penjali dovoljno visoko da bi preko mora mogli vidjeti obalu Italije. - S Orlovače, 494 metra visokog vrha na Trturu sam jednom, iza crte koja nebo spaja s morem, vidio kopno. Bila je to Italija, a jedan stariji kolega poučio me – to su Apenini, a ono što vidiš to ti je Gran Sasso - opisao je moj prijatelj Emil Lemac, planinar, nautičar i ronilac, trenutak kada je donio odluku da će se kad-tad popeći na najviši vrh Apenina i sa talijanske strane pogledati našu obalu! Kod mene je bilo malo drugačije, jer sam prvi put obalu Italije vidio s Kornata, kao svjetla u izmaglici koja se uzdizala iznad horizonta. Odrastajući na samoj obali mora, najprije sam maštao o tome kako bih preplovio Jadran, a tek onda sam otkrio izazove visina. Kako god, za mene nije bilo dileme kad me je pozvao da zajedno, na 15-metarskoj jedrilici koju je za JK Val unajmio Grad Šibenik, u srpnju preplovimo more, popnemo se na vrh Apenina i na povratku sudjelujemo na regati Civitanova - Šibenik. Civitanova se nalazi u pokrajini Marche, smještena je nekih 40 kilometara južnije od Ankone, 105 nautičkih milja od Šibenika.

- Možeš li? Pitanje je bilo samo - uzeti godišnji

odmor ili bolovanje. Izabrao sam prvo, a ne bi puno pogriješio ni da sam otvorio bolovanje. Preko mora je Emilia Lemca i mene na jedrilici preko mora poveo skiper Zoran Lučić Luca, iskusni moreplovac i poznati TV snimatelj. Posada nije bila ništa lošija: Tihomir Paškov,

Kako smo na vrijeme shvatili da je bolje penjati se po markacijama nego 'po šibenski', nama nije trebalo spašavanje sa Gran Sassa

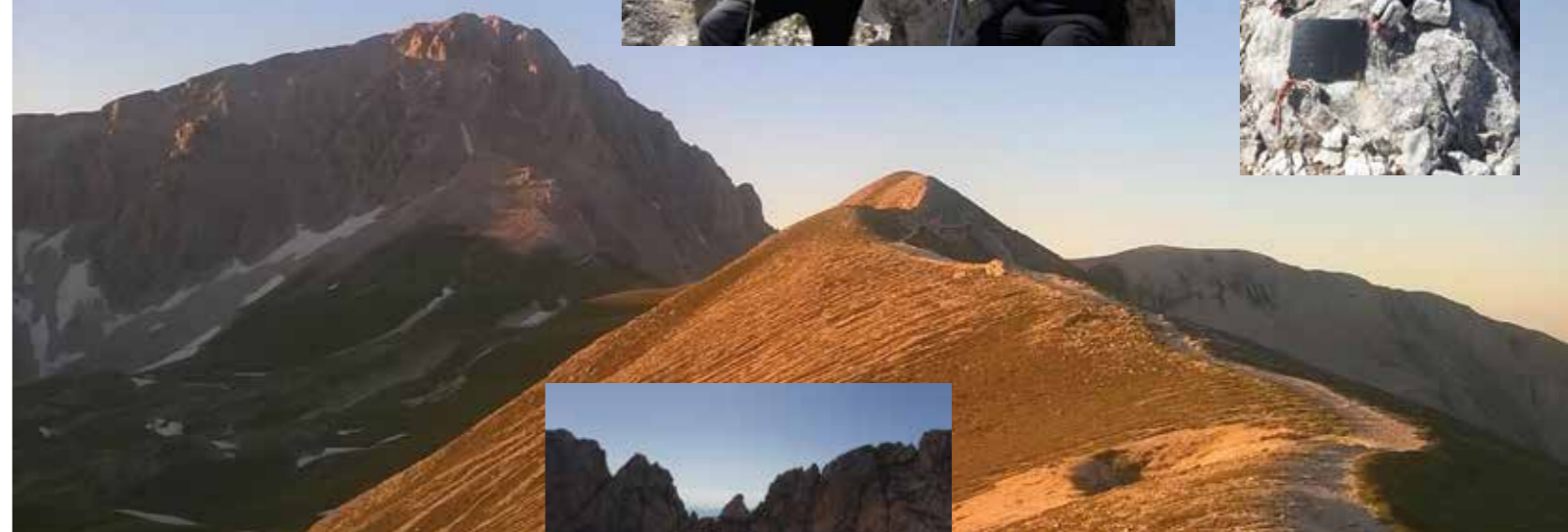
Jakov Paškov, Ante Galić, Željko Dubovečak, Miroslav Škugor i Goran Bulat. No, more je i za nas iskusne morske vukove bilo preteško - valjala nas je jaka tramuntana od 4/5 bofora. A ispalo je da sam bio najslabija karika ove inače čvrste posade. U meni su se sukobile centrifugalna i nectripetalna sila, utroba hoće vani... Bogu dušu, Bog je neće. I tako sve do Civitanove. Cijeli put sam proveo u kokpitu i salonu jedrilice. Skupljao sam snagu za središnji dio ove ekspedicije. U sedam sati ujutro smo se vezali za rivu u Cicitanovi i čim smo stali na zemlju, brodske papuče zamijenili gozzericama, optimizam se vratio. U Italiji, začudit ćete se, velika kava s mlijemo poslužuje se za samo



jedan euro. Sljedeće zanimljivo iskustvo, ili iznenađenje, bila je talijanska željeznica - ne samo da je točna, već se u vlak ne može prije nego se karta poništi. Vlak polazi točno u sekundu i nikoga se ne čeka. Prije nego smo se oporavili od iznenađenja već smo bili u u San Benedettu. Tu živi živi Leonardo Butko, Emilov prijatelj iz Tribunja koji 25 godina živi u Italiji. I kad smo već skoro počeli misliti da je u Italiji sve bolje nego kod nas, Leonardo nas je razuvjerio. - Dajte mi mesni narezak! Gdje su vam paštete? Što mi niste donijeli burek? - bilo je prvo što nas je pitao i vratio vjeru u iskonske vrijednosti domovine.

Campo Imperatore na Gran Sasso, nakon kapitulacije Italije u Drugom svjetskom ratu bio zatočen talijanski diktator Benito Musolini, odakle su ga po Hitlerovoj zapovjedi operacijom Eiche izbacili njemački SS padobranaci. Kako smo na vrijeme shvatili da je bolje penjati se po markacijama nego 'po šibenski', nama nije trebalo spašavanje sa Gran Sassa. Na vrhu očara pogled. I još jedna posebnost u odnosu na naše planine - mrtva priroda. Samo trava i kamen. Cijeli dan nismo ugledali ni jednu životinu, a od letećih stvorova, ni muhe ni kobca. Pred očima nam se pojavila jedna (brojkom i slovima: 1 i jedna) ptičica. Nekakav u boje maskirani vrapčić. Talijani su skupo platili danak industrijalizacije. Za utjehu, ptice, medvjede i

tobusom stigli do San Benedetta gdje nas je sačekao Leonardo i autom odvezao do sela Assergi, koje je polazišna točka za uspon na Corno grande. Popodne, naime, njihovi točni vlakovi ne prometuju. Došli smo u Civitanovu kasno navečer, iza večere. Nismo ništa propustili. Glasovita talijanska kuhinja nautičarima je nudila kanelone. Topli ili hladni, nisu izazov ni mornarima, a kamoli planinarima koji su tog dana osvojili najviši vrh Apenina. Nismo kurali. Usta su nam bila puna priča o doživljajima sa uspona. A da bi posjet Italiji završili konačnim zaključkom da ne propustamo puno što nismo kao Emilov prijatelj Leonardo zamijenili stranu Jadrana, pobrinuo se prizor koji smo ujutro ugledali na ulici - Talijani uokolo s kan-



On nas je od San Benedetta automobilom vozio do polazišta za Gran Sasso. Leonardo dobro poznaje put. Zavojitim prečicama na najbrži mogući način stigli smo do planinarskog doma. Prvog dana smo penjali vrhove oko doma, pripremajući se za glavni doživljaj - vrh Gran Sasso. Noć u talijanskom planinarskom domu donijela je još jedno u nizu iznenađenja - u 22 sata gase se svjetla i svi zvukovi utihnu. Nespojivo s iskustvima u hrvatskim planinarskim domovima gdje nema spavanja prije nego svi planinari međusobno ne podijele i iskomentiraju sva iskustva i doživljaje dana koji je na izmaku. No zato su jutrom ovdje svi odmorniji i čili za nove podvige. Osjećaj dok se penjete talijanskim planinarskim stazama je fenomenalan. Cijelo vrijeme se susrećete s planinarima, stotinu ih je na stazi. Prešli smo sa glavne staze na alpinističku stazu da bi doživljaj uspona bio veći, jer smo pošto poto htjeli vidjeti najjužiji Europski ledenjak Calderone koji je imao 3,3 milijuna m³ 1916 godine, ali se danas smanjio na svega 360931 m³. Osim prirode, ovdje ima i povijesnih znamenitosti i zanimljivih priča. Među ostalim, na visoravni



lisice smo mogli gledati na pametnim telefonima. Na samo vrhu Gran Sasa Emil Lemac je telefonom dogovarao ronilačke zarone. I surfao bespućima međumrežja. Iako smo znali da se pokriveni dobrim telefonskim signalom svih mreža ne možemo izgubiti, na povratku smo bili ozbiljniji i striktno slijedili markacije. U podnožju smo bili oko 16 sati, ispunjeni dojmovima i ponosom. Leonarda nije bilo. Čekali smo bus koji po voznom redu pometuje svakih pola sata i shvatili da busa nema. Neće doći. Krenuli smo stopirati i ubrzo shvatili zašto se Italija spominje kao najgora zemlja za stopere. Vozači su jurili ne osvrćući se na nas. Stopirali smo dva sata sve dok nas terencem nije poveo jedan render. Odveo nas je na autobusnu postaju La Aquile, odakle smo au-

tama u rukama hodaju po pitku vodu. Vodovodni sustav distribuirao samo industrijsku vodu, dok se ona za piće distribuirala u trgovinama. I preko nekih naprava, hibrida između bankomata i novinskog kioska. Ubacuju kovanice i pune kante. Svašta... Sretni napuštamo Apenine i jedrima hvatamo vjetar.

No, za razliku od dolaska, na povratku vjetra jedva da je bilo. A naša jedrilica nije regatna, nego charter. Bez spinakera i drugog sportskog jedrilja koje bi nas činilo ozbiljnom konkurencijom među 40-ak brodova što su sudjelovali u regati. Slabašan vjetar ipak nas je nekako dovukao do Kornata. Golet kornatskih otoka nikad do sada nam se nije činila tako lijepa. U usporedbi s talijanskom obalom, koja je ništa više od ravne crte koja dijeli more i pjesak, Kornatski kamen i suha trava su rajski vrt. I tako smo došli do parafraze poznate domoljubne parole - "Napusti (umjesto upoznaj) svoju domovinu da bi je više volio!". Barem na pet dana. Sljedeće godine planiramo ponoviti (avan)туру i posjetiti drugi nacionalni park u toj regiji, koji se nastavlja na Gran Saso-Monti Sibillini.

Golubinka u Grulovićima



Teo Barišić

Vruće ljeto. Požari. Požari. Požari. Kao što poslovice kaže: „Dok nekom ne smrkne – drugom ne svane“. Sušne sezone u podzemlju spuštaju razine podzemnih voda, za viših voda neprohodni sifoni postaju prolazni, špiljske kamenice se isušuju, a slapovi na vertikalama nestaju – nastaje pravi speleološki raj jer se mnogi dijelovi jama i špilja mogu istraživati samo u ovim uvjetima.

Špilju Golubinku u Grulovićima su istraživali nekoć ranije spelolozi SD Špiljar iz Splita i strahovito zagađen ulaz i visok vodostaj ih je odbio od nastavka istraživanja. Tek 2012-te su za špilju doznali Mihovilovi speleolozi i koristeći hladno zimsko vrijeme i sušni period, sa prijateljima iz PD Promina i SD Špiljar začepili su nos i u tri navrata načinili nacrt na kome se skupilo dobrih 1.054m duljine tako da je špilja ušla na popis kao 54. špilja po duljini u RH. Osim što nas je iznenadila duljinom, iza nevjerovatno zagađenog ulaznog dijela, desecima metara iza naplavljenih dijelova motora, bijele tehnike, klaoničkog otpada i hrpetina kostiju i kućnog otpada ukazale su nam se prostrane špiljskim ukrasima bogate dvorane (G.Rnjak: Golubinka u Grulovićima, Helop br. 9 2012; str. 69-71)

Na prelasku 2016. na 2017. su se ponovo stvorili uvjeti za ulazak pa je tako u dva navrata u sklopu jednog projekta analize vode u podzemlju ŠK Županije analizirana i voda unutar objekta, ali i pronađeni i nacrtani novi kanali. U ronilačkom odijelu se prošlo kroz jedan polusifon na južnom kraku špilje te se utvrdilo da kanali idu dalje. Već u sljedećem pokušaju u siječnju voda je potpuno preplavila i polusifon pretvorila u pravi sifon i tako onemogućila daljnje napredovanje. Tad je topografski snimljeno još osamdesetak metara i ukupna duljina špiljskih kanala se povećala na 1.308m.

I tako je došlo novo vruće ljeto. Kiša nije pala mjesecima – rekli bismo idealni uvjeti za istraživanje osim jedne sumnje koja se vrlo brzo pokazala istinitom. Vrhunac sezone konzumiranja domaće janjadi i visoke temperature na ulazu, a posebice njihov utjecaj na novoubačene iznutrice i ponekog raspadajućeg psa stvorile su ne baš poželjnu mikroklimu za prolazak ulazne vertikale.

Višemjesečna suša je ipak napravila svoje. Povremeni sifon pretvorio se tek u baricu vode u kojoj treba smočiti koljena pa su ronilačka odijela ostala u transportnoj vreći. Nakon



VRUĆE LJETO. POŽARI. POŽARI. POŽARI. KAO ŠTO POSLOVICA KAŽE: 'DOK NEKOM NE SMRKNJE - DRUGOM NE SVANE'.

stotinjak metara u sagnutom položaju kanal se ponovo podigao visoko i raširio ugodno za prolazak. Nakupine sige i kamenih zavjesa, helaktiti i kamenice oduševili su našu speleoginju koja se netom vratila sa Mihovilovog pohoda na najviši vrh Europskog kontinenta pa je duboko jezero na kraju nazvano Elbruškim i tako ostalo trajnim podsjetnikom na novi Mihovilov planinarski uspjeh. Nakon nacrtanih gotovo 300m, vrućina na ulazu ponovo je pokazala koliko se isplati vrlo rano se ustati i ne odugovlačiti s kavom u Kistanjama prije ulaska u jamu. A tamo je na povratku gorjelo na sve strane i s obzirom da nas je nekoliko GSS-ovaca u ekipi, čekali smo da nas u pripravnosti zamijeni šibensko-drniška ekipa.

Elbruško jezero nastavilo je mamiti, pa se u transportnoj vreći pojavio legendarni Atlanitc – plastični čamac nosivosti 50kg koji je po dnu najdublje jame BiH – Nevidne vode na -653m nosio dva potpuno opremljena teška speleologa. Baš na Dan Oluje, čamac je preko 20-metarskog jezera preveo četvorčlanu ekipu. Nakon spleta fosilnih i niskih aktivnih kanala pronađen je jedan kraći blatni odvojak, a dalje ponovo niski eliptični povremeno freatički kanali u kojima u kasno vrijeme nastaju male i velike tvrde kaskade, fantastični saljevi – i drugi produkti zaigranosti čistog ispranog kamena i vode. Na kraju smo pronašli 10-tak



Ovdje se bacaju iznutrice, kože, kosti i cijele životinje na kojima se stvaraju trilijuni bakterija koji tekućom vodom putuju dalje, prema izvorima s kojih se crpi voda za piće. Jednostavno bolesno

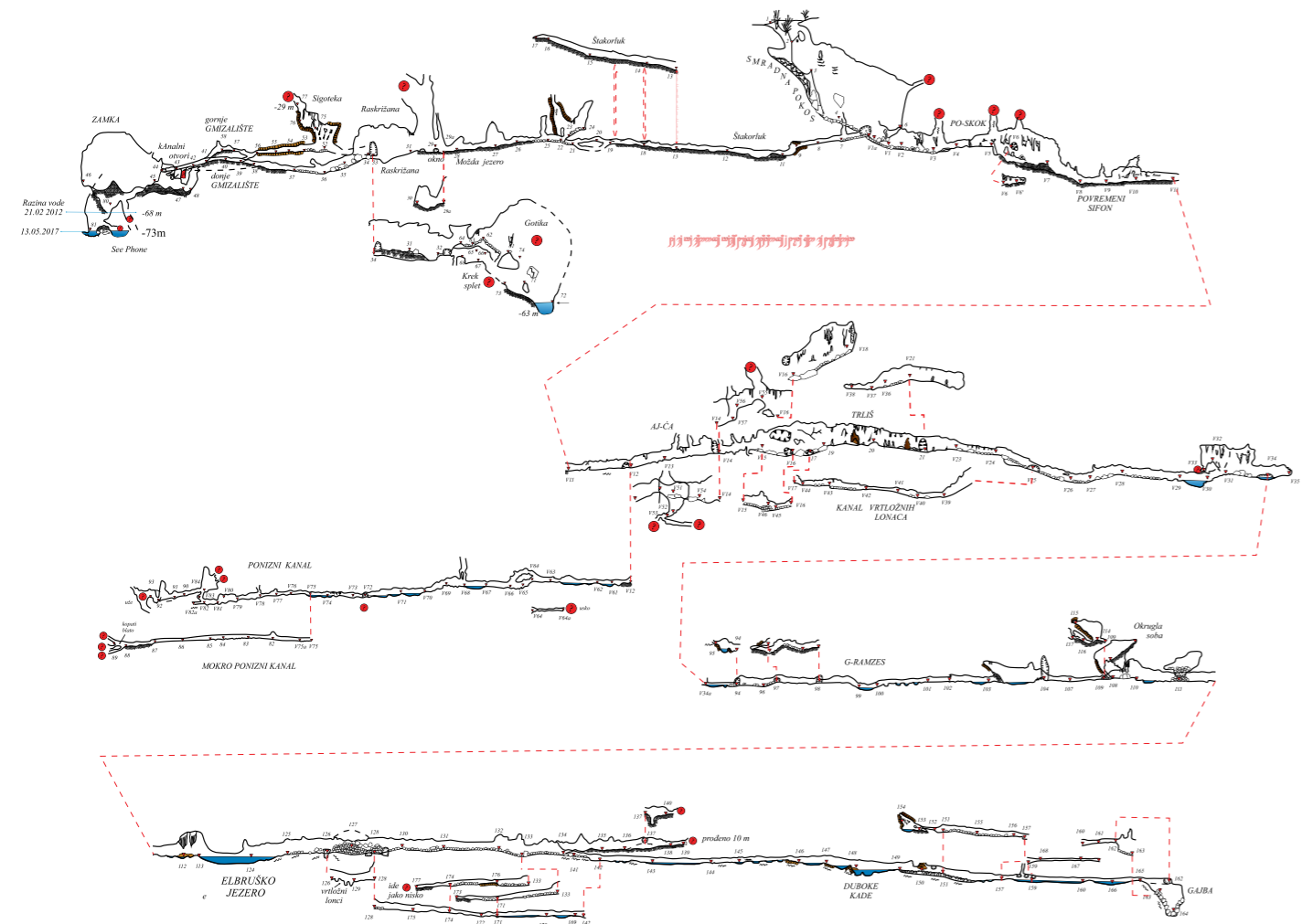
metara duboku jamu sa sitastim ponorom i plastičnom gajbom banjalučkog piva koja nas je podsjetila na vanjsko slavlje. Sa debelih 585 nacrtanih metara smo sretni izašli van.

U Grulovićku kako je od milja zovemo smo ušli još jednom u pokušaju da pregledamo sifon na sjevernoj strani no ovaj put nije bilo sreće. U sifonu se voda spustila 7m ali je na dnu uska potopljena pukotina za dalje. Kad se sve zbroji danas je ukupna duljina špilje 2.189m što je čini 26-tom najduljom

špiljom u RH i petom u ŠK Županiji. Iako u njoj nisu naslućene neke velike perspektive njezina duljina će rasti jer ima mogućnosti spuštanja, penjanja, provlačenja i kopanja. Sporije napredovanje u ovoj špilji je s jedne strane rezultat opasnih vodnih režima koji mogu na brzinu poplaviti špilju i zatvoriti prolaz natrag, a s druge je to užasno zagađe-

nje ulaza koje demotivira istraživačku ekipu. Gotovo je nevjerovatno da se u današnja (europska) vremena ulazni dio jame još uvijek koristi kao seosko smetlište. Ima tamo neki kontejner, pa i ljudi znaju da je to protupropisno, pa vele da dolazi netko iz drugog sela i baca otpad. Poput ljudi koji pale požare neobzirni prema

onima koji žive niz vjetar, tako se i ovdje bacaju iznutrice, kože, kosti i cijele (nadamo se ne žive) životinje na kojima jer stvaraju trilijuni bakterija koji tekućom vodom putuju dalje, koji kilometar do zaštićenih staništa čovječe ribice u NP Krka, prema izvorima s kojih se crpi voda za piće. Jednostavno bolesno.



GOLUBINKA U GRULOVIĆIMA

- 2001 SD Špiljar ?
- 01.02.2012. Goran Rnjak, Antonija Mihaljević (SOSv Mihovil), Mile Močić (SO Promina)
- 15.02.2012. Teo Barišić, Iva Pekas, Mario Blatančić, Zlatan Trokić, Ranko Laketić i Goran Rnjak, Antonija Mihaljević (SOSv Mihovil)
Anton Vukičević i Mile Močić (SO Promina)
- 21.02.2012. Teo Barišić, Mario Blatančić, Goran Rnjak (SOSv Mihovil) Tonći Rada, Frane Kožemelj (SD Špiljar)
- 30.12.2016. Goran Rnjak, Aida Barišić, Ana Mijić, Marija Marguš, Nuša Cukrov, Marta Pavić, Teo Barišić
- 11.01.2017. Marin Glušević (SO HPD Mosor), Teo Barišić
- 02.08.2017. Antonia Viljac, Ana Mijić, Marija Marguš, Aida Barišić, Teo Barišić
- 05.08.2017. Marija Marguš, Ana Mijić, Aida Barišić, Teo Barišić
- 11.08.2017. Aida Barišić, Milan Kalat, Teo Barišić

Topografski snimili: Teo Barišić, Goran Rnjak
Izrada nacrt: Božidar Branica



Speleološka istraživanja Jamskog sustava Kita Gaćešina-Draženova puhaljka u 2017.



Tijekom 2017-te su nastavljena speleološka istraživanja najduljeg jamskog sustava Hrvatske. U 10 istraživačkih akcija koje su poduzeli velebitovi i mihovilovi speleolozi do listopada topografski je snimljeno 1644m novih kanala. Najvećim dijelom metraže su pridonijeli novi metri u predjelu Kite u Velebita (1200m) gdje je kanalom Borer Lee povezan sa najnižom etažom u blizini najudaljenijeg bika u Imberlanom kanalu. Oprema iz silaznog dijela kanala Ramiz II je prebačena u najnižu etažu Vukojebine gdje se započelo sa istraživanjem novog nizvodnog vodenog toka – aktivnog meandra na -500m (Makovnjača). Nastavljeno je sa detaljnim pregledom i snimanjem bočnih odvojaka više od 10 godina ranije istraženog Šibenskog kanala i započeto s tehničkim penjanjem uzlaznog dijela na njegovu kraju. U zadnjem istraživanju u studenome je grupa gostujućih bugarskih speleologa iz SC Pod Rb vođena Marinom Gluševićem iz SO



Teo Barišić

Mosora, istražila je treći najdublji krak sustava sa dubokim sifonom na -667m (ukupno 1732m u 2017 do studenog). Kad se ti podaci usporede s 831m novoistraženog u 2016 god vidljivo je da je došlo do novog zamaha u istraživanju sustava. Velebitaši su se ove godine ubacili u Kitu već po zimi i posebno ih je razveselila mogućnost kombiniranja turno skija i speleološke akcije. Na zaleđenoj ulaznoj vertikali morali su rezati uže na dnu ulazne dvorane koje je stegnuto ledom natezalo posljenju dionicu da se nije moglo spustiti descenderom. Uzbudljivo je ponovo bilo i u su-

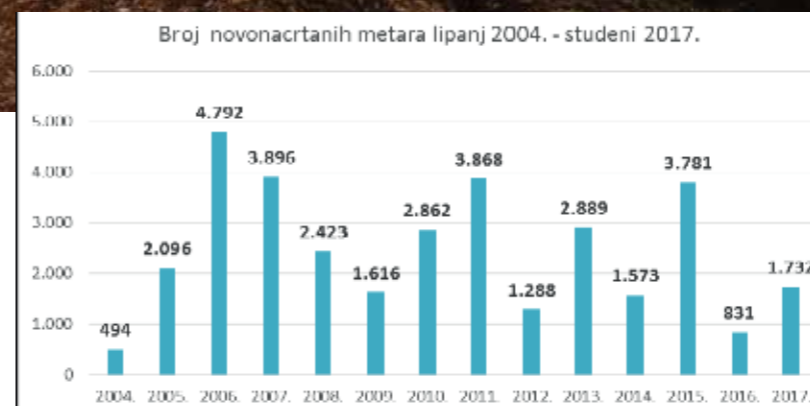


Nova duljina jamskog sustava iznosi 34.146m, a povezivanjem sva tri objekta bi se dobio sustav duljine 40km uz dubinu od gotovo 800m



Kronologija istraživanja Jamskog sustava Kita Gaćešina - Draženova puhaljka 1.1.-9.11.2017.

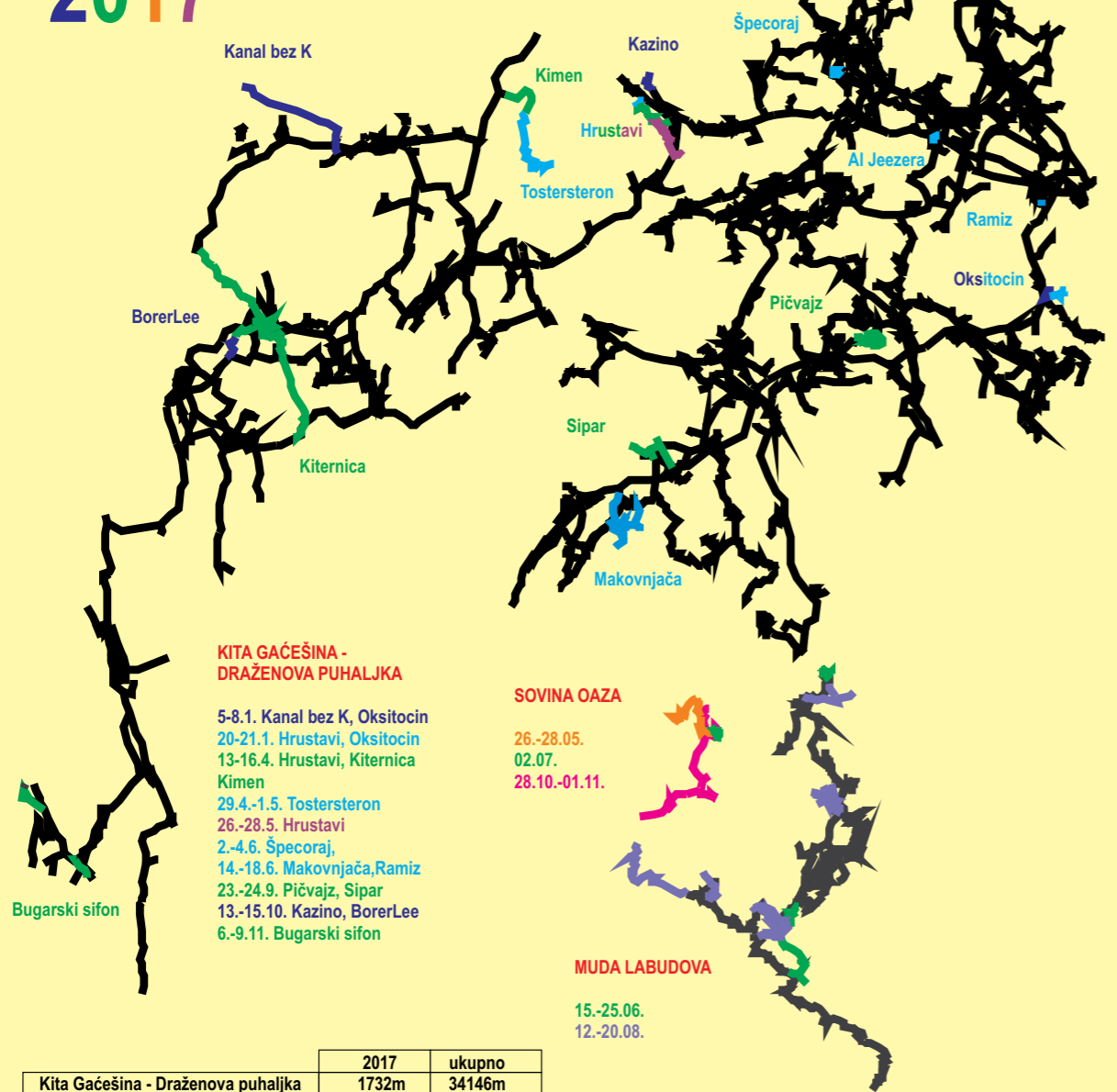
R.B.	Datum istraživanja	Sudionici istraživanja	Mjesto istraživanja	Novoistraženo DULJINA/LENGHT metar/meter	Ukupno DULJINA/LENGHT metar/meter	Ukupno DUBINA/DEPTH metar/meter
116.	5.-8.1.2017.	Marko Rakovac, Ela Kovač, Marina Grandić, Mak Martinović (SOV)	Kanal bez K	187	32601	
117.	20.-22.1.2017.	Tanja Šinko, Marijan Sutlović, Luka Haviček, Marko Rakovac (SOV)	Hrustavi kanal; Skakavac	61	32662	
118.	13.-16.4.2017.	Ana Bakšić, Marina Grandić, Vedran Ferenčak, Tea Selaković, Marijan Sutlović, Ela Kovač i Mak Martinović, Luka Haviček, Domagoj Čajko (SOV) i Vinka Dubovečak (SD Kraševske zviri i SOV)	Hrustavi; Auspuh; Borer Lee; Kiternica	671	33333	
119.	29.4.-1.5.2017.	Ana Mijić (Kardum), Aida i Teo Barišić (SOSvM); Mak Martinović (SOV)	TosterSteron	147	33480	
120.	26-28.5.2017.	Mak Martinović, Marijan Sutlović, Vedran Ferenčak (SOV)	Hrustavi	87	33567	
121.	2.-4.6.2017.	Ana Mijić (Kardum), Aida i Teo Barišić (SOSvM)	ŠpecoRaj	51	33618	
122.	14.-18.6.2017.	Ana Mijić (Kardum), Aida i Teo Barišić (SOSvM); Mak Martinović (SOV)	Makovnjača	229	33847	
123.	23.-24.9.2017.	Jure Šarić, Aida i Teo Barišić (SOSvM); Mak Martinović (SOV)	Pičvajz	127	33974	
124.	13.-15.10.2017.	Mak Martinović, Marijan Sutlović, Marina Grandić, Hrvoje Petričević, Marko Ličko, Domagoj Čajko (SOV)	Auspuh; Kazino	84	34058	
125.	14.10.2017.	Ana Kamenski, Filip Šarc (SKOL), Dalibor Paar, Ana Lipovac, Neven Prisuta, Bruno Ačkar i Ivan Grof (SOV)	prikupljanje podataka sa znanstvenih instrumenata u gornjoj etaži te uzorkovanja stijena i sedimentata za daljnje geološke studije	0	0	
126.	6.-9.11.2017.	Pavlin Dimitrov – Papi, Delcho Topalov – Dekata, Vasil Achilski – Ludia, Filip Enchev – Ficho, Ani Gateva, Radoslav Nenkin (SC Pod Rb-Bugarska), Tsvetan Kosturkov i Marin Glušević (SOM)	Bugarski sifon	88	34146	



sjedstvu gdje su gdje su tijekom godine speleolozi iz brojnih hrvatskih speleoloških udruga predvođeni SOŽ-om nastavili sa pronalaženjem i kartiranjem novih kanala duljine 1071m u jami Muda Labudova (ukupno 4676m), te se proširivanjem suženja približili na procjenjenih 30m sustavu KG-DP. Pronašli su i novu jamu Sovina oaza koja je dosegla -376m dubine, a nalazi se između ova dva velika objekta. U svjetlu novih otkrića djelimično se pomiče fokus istraživanja u Kitu prema

zonama potencijalnih spojeva. Posebno je zanimljivo što je od zadnjih 12 istraživanja u sustavu mladi velebitov speleolog Mak Martinović sudjelovao u njih 8. Osim što vuče zatonske korijene i prezime, Mak se pokraj velebitaških egzibicija u Kitu gotovo redovno pridružio i šibenskoj ekipi. Nova duljina jamskog sustava iznosi 34.146m, a povezivanjem sva tri objekta bi se dobio sustav duljine 40km uz dubinu od gotovo 800m.

2017



KITA GAČEŠINA - DRAŽENOVA PUHALJKA

5-8.1. Kanal bez K, Oksitocin
 20-21.1. Hrustavi, Oksitocin
 13-16.4. Hrustavi, Kiternica
 Kimen
 29.4.-1.5. Tostersteron
 26.-28.5. Hrustavi
 2.-4.6. Špecoraj,
 14.-18.6. Makovnjača, Ramiz
 23.-24.9. Pičvajz, Sipar
 13.-15.10. Kazino, BorerLee
 6.-9.11. Bugarski sifon

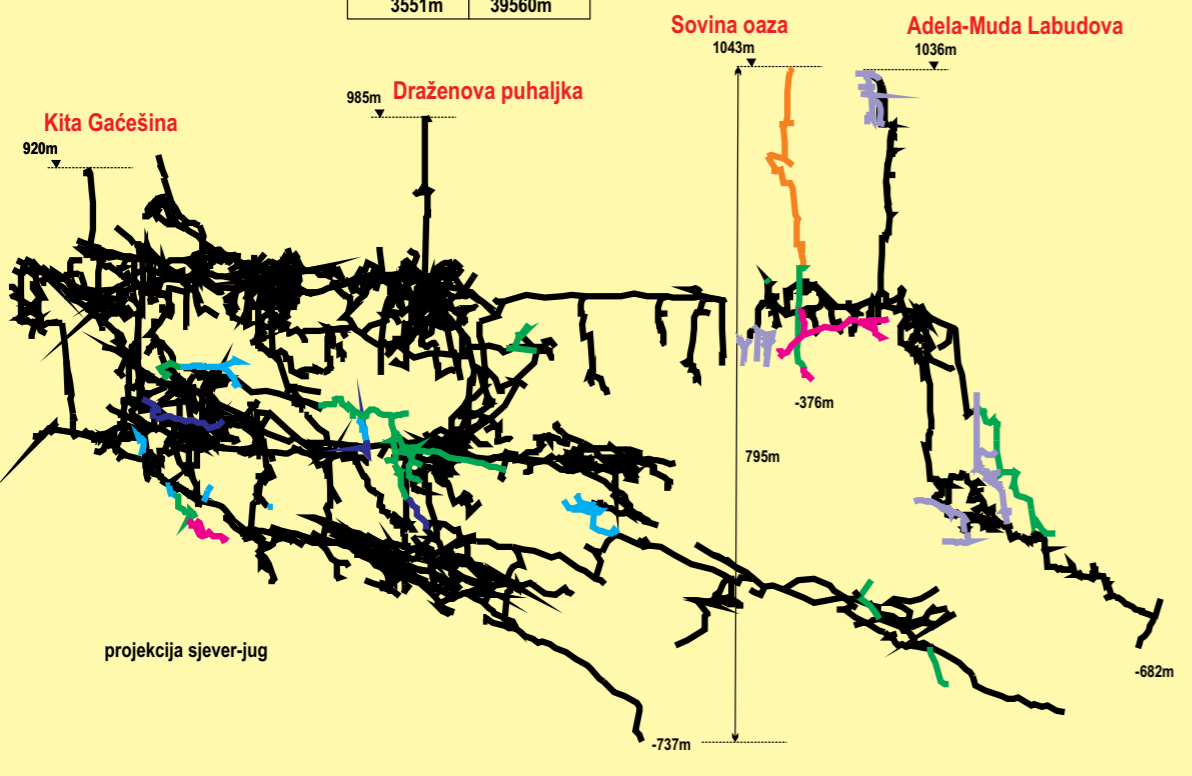
SOVINA OAZA

26.-28.05.
 02.07.
 28.10.-01.11.

MUDA LABUDOVA

15.-25.06.
 12.-20.08.

	2017	ukupno
Kita Gačešina - Draženo puhaljka	1732m	34146m
Muda Labudova	1071m	4676m
Sovina oaza	748m	748m
	3551m	39560m



TosterSteron

-KG-DP
33.480 m

ili kako smo bili mokri

28.4.2017.



Aida Barišić

nastavku Ti ja dolazimo do zasiganog jezera mjedene boje i penja od nekih 10tak metara...no vrijeme teče...i istim putem natrag u Bivak uz foto sešn...Večera klasičnog tipa uz i dalje bučni huk slapa...i počinak. 30.4.2017.

Kava, doručak, spremanje i opremanje i put Ramiza, naravno uz foto sešn ;) Ispod Bespriornog, u meandru sa opetvodom – slapom i razvijamo taktiku – kako snimiti prolazak kroz vodu i pritom ostati koliko toliko suh – opcija Biti brz! Nastavljamo niz Sajkokiler, Blatom bez granica do AlJezerra – pokušati riješiti jedan upitnik iznad. Mak penje 10tak metara, tehnički, Teo osigurava, a nas dvije fotografiramo. Kako možebitni kanal ide dalje – ostavljamo opremljeno i idemo do Blatarevog blata isto tako jedan ? u plusu. I dalje ostaje isti radni sastav – ovaj put Teo penje a Mak osigurava dok nas dvije pokušavamo osposobiti Drenažnu cijev za izlazak (dakle smanjiti količinu vode u 7m uskom kanalu). Penju nekih 20m metara do mosta, kanal ide dalje kroz kojeg teče potok no vrijeme teče...okupljamo se i tko će biti prva „žrtva“ – bacam se prsimice sa okretom na bok...šljap šljap..učinak prolaska – polumokri do skroz mokri J. Ovaj put povratak kroz Fejsbuk gdje idemo pogledati još jedan upitnik – možebitni spoj sa Blatarevim i izbjegavanje Drenaže. I opet Zapadnim, Šibenskim i u Bivku smo. Voda posustaje u Dvorani i budi nadu u koliko toliko suho penjanje do Grlića...večera sa pojačanim dozama i kombinacijama „ovo na površini niti u snu ne bi jeli“..i spavanje... 1.5.2017.

I opet kava...jutro...10 sati...ne žurimo se... idemo van...Praznik rada...14 sati...Maku svira alarm na satu...oblačenje...prisvlačenje...sunce...toplo...Zvonimir...klopa piva.. mah mah Mak...i Kita nas je opet tila!

U petak navečer krećemo mihovilskim kombijem ekipa Teo, Ana i ja, praćeni no mercy kišom kako je i najavljeno. U Zvonimiru kupimo Maka velebitaša koji je imao plan uzorkovati vlasuljicu otkrivenu vikend ranije u velebitaškom uskršnjem istraživanju ali planovi su tu da se mijenjaju. Pivica, lagani razgovori i krećemo put Okretaljke. Čudom, put je nečijom rukom, djelom i strojem koliko toliko poravnat – hvala im. Kako kiša nije pokazala znakove posustajanja, svaki je zauzeo dio kombija i do jutra spavanje. 29.4.2017.

Jutro, 7 sati, blago oblačno, kiša ne pada... brzinsko spremanje i krećemo. Iako se čuo huk vode u Dvorani vertikala je koliko toliko bila pristojna i pustila nas skoro suhe. No, veliko jezero na dnu, slap s boka koji nemilosrdno udara...da li ćemo moći kroz Grlić? Nije nam dugo trebalo...pogled kroz Grlić ponudio nam je slap i donošenje odluke – maskiranje i probaj ili povratak! Teo predlaže – astrofolije i Dališa stajl (za one koji nisu ponijeli kabanicu kao Mak) i probaj! Ja pomalo skeptična, iskustvo 2010. ali šta sad – idemo! Mak prvi, zatim Teo kojem odmah na izlazu instalacija otkazuje poslušnost, ja pa Ana i br-

4,75 km horizontalnog hoda gori doli u 2 dana po KG-DP

zinom padanja vode dolazimo svi u Dvoranu – neki polu mokri a neki total mokri. Teo je brzo pripremio foto aparaturu, brzinski izveli foto sešn uz hukobučni zvuk slapa. Dolazak u Bivak i plan što i gdje dalje jer odlazak u Ramiza nije opcija kad si mokar. Zaključak – otići u Desni kanal KUV i nastaviti crtati gdje su stali Velebitaši u prošlom istraživanju jer na putu do tamo sigurno ćemo se osušiti. I tako – kroz Šibenski, Zapadni, Truli bivak, do Kita u Velebita, Desni...i točka 9 početak...Ana i Mak idu naprijed, mi crtamo...uski prolaz formacije kao tost u tosteru i kanal nazivamo TosterSteron...u nastavku jednim odvojkom Ana i Mak na kraju opremaju vertikalicu 6 metara...dvorana..na dnu 9 m kanal i kraj...u

Vertikalni dir - dan 1. na -330 pa na -216 pa na -300 a Dan 2. na -440m

15. Šibenska speleološka škola



Jure Šarić



Uvod: 15. šibensku speleološku školu uspješno je završilo 9 polaznika iz 3 planinarska društva Šibensko - kninske županije.

SO HPK Sveti Mihovil, Šibenik - Edin Bećirević, Tomislav Pavić, Josip Bakula, Jure Šarić, Dario Popović, Frane Škugor; PD Troglav, Knin - Milan Kalat i Toni Marijančević; SO HPD SV.Jere, Skradin - Ines Vujatović. A sad ozbiljno.

Nekada davno, dok smo još kao djeca slušali mistične pripovijetke naših djedova i baka u atmosferi toplog doma, uz zvuk pucketanja vatre pripovijedale su se strašne priče o „čudovištima“ što prebivaju duboko u utrobi naših prekrasnih planina. Vukodlaci, štriguni, razne vile i vilenjacii samo su dio repertoara koji se prenosio s koljena na koljeno. Još uvijek se sjećam vremena kada me kao dijete čuvalo djed koji je, igrom slučaja, svoje djetinjstvo proveo u dinarskom kršu, u srcu Gorskog kotara. Priče o velebiteskim vilama zadirale su duboko u srce, polako ostavljajući neizbrisiv trag na moj daljnji život. Možda je to razlog zašto me srce uvijek vuče Velebitu, golobradom gorostasu koji lukavo krije sve svoje tajne. Dugo vremena podzemlje sam smatrao opasnim mjestom u koje zalaze tek oni najhrabriji.

Moja priča i ulazak u svijet tame započinju ovdje, na 15. speleološkoj školi.

U razgovoru sa starim planinskim vukom Josom Gracinom, odlučio sam se prijaviti u školu. Vodeći se izrekom kako mirno more nikada nije napravilo iskusnog mornara, pustio sam svoj brod u nepoznate vode. Okupljanjem devetero nadobudnih školaraca, započelo je prvo predavanje. Pomalo već tradicionalno, narednih pet utorka koliko je predviđeno trajanje škole, bilo je rezervirano za predavanje o carstvu podzemlja i tame. Prvi tjedan otvoren je odlaskom na svima dobro poznatu Prominu. Nakon niza maratonskih predavanja, pomalo iscrpljeni, posjetili smo špilju Lilušu. Drugi dan bili smo u rudniku Kalun, a Teo nam je pripovijedao o geologiji i životinjskom svijetu. Mene je po prvi put zaokupio osjećaj za kojeg ću tek kasnije, u utrobi golobradog gorostasa o kojem sam ranije pričao, otkriti što znači.

Malim, ali sigurnim koracima krenulo je naše upoznavanje sa carstvom Crnog kontinenta. Klasične tehnike i sve što nas kao speleologe odvaja od ostatka populacije, imali smo priliku naučiti na mjestu gdje Cetina, kao i Dunav u pjesmi Josipe

Dugo vremena podzemlje sam smatrao opasnim mjestom u koje zalaze tek oni najhrabriji. Moja priča i ulazak u svijet tame započinju ovdje, na 15. speleološkoj školi



Lisac, ljubi nebo.

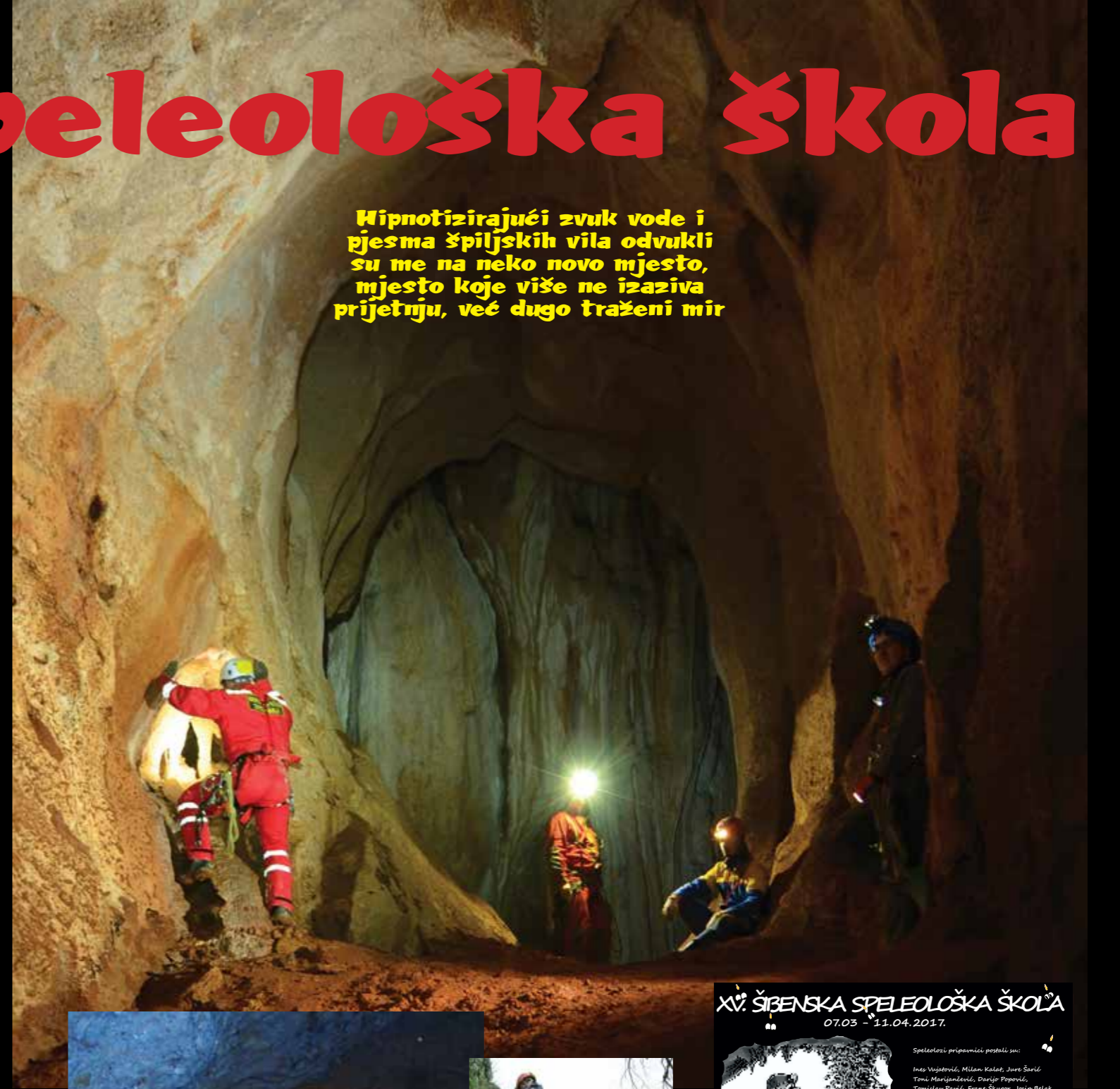
Dugo traženi kanjon Bijelih voda ponad Karina obilježila je 30 metarska vertikala uz koju smo iz prve ruke mogli vidjeti, a i osjetiti kakav je osjećaj kad moraš tegliti transportnu vreću.

Prvi pravi test održao se u jami Jamar. Sto metarski ulaz odlično nam je poslužio kao priprema za kraljicu krškog podzemlja.

Nakon pet tjedana pripremanja došlo je vrijeme za najveću među najvećima, kraljicu krškog podzemlja, slavnu Kitu Gačešinu, krunu rada šibenskih speleologa. Zanimljiv je način na koji je Kita zapravo otkrivena. Skrenuvši s puta vesla, družina predvođena Teom Barišićem pronašla se u pomalo nezgodnoj situaciji. Uspinjući se na obližnji greben, Teo je osjetio hladno strujanje zraka. S obzirom na iskustvo u rekognosciranju, zaključio je da bi se u blizini mogla nalaziti neka nova, dosad neistražena jama, što se kasnije pokazalo kao špiljski jackpot. Nakon dugog iščekivanja, prilikom ulaska, stigao je i moj red za spuštanje u prirodni labirint dug preko 32 kilometra, no to nije konačna brojka. Napredovali smo brzo, a kako sam bio u zadnjoj grupi, imali smo vremena za razgledavanje. U Vratima percepcije spojili smo se s ostatkom školaraca i instruktora. Dok su neki hitro bježali prema izlazu u nadi da će uhvatiti barem jedan tračak sunčeve svjetlosti, zadnja grupa zajedno s Teom i Josom produžila je malo dalje, tragajući za idealnim mjestom na kojem će se fotografirati. Kako u Kiti ne manjka idealnih mjesta za fotografiju, naš Josu nije imao nimalo lagan zadatak. Nakon nekoliko sati namještanja i poziranja sa smiješkom na licu, uputili smo se prema izlazu. Josu je bio poprilično zadovoljan jer je uspio napraviti 6-7 savršenih slika. Dok smo se kretali prema ulaznoj vertikali, vrlo brzo uvidio sam kako je lako zalutati u tako složenom objektu. Ranije je dogovoreno kako ćemo Toni i moja malenkost izlaziti zadnji i raspreati postavljenu užad.

Prilikom izlaska iz jamskog sustava ponovo se pojavio onaj isti osjećaj o kojem sam ranije pisao, no ovaj put još izraženiji. Život me još jednom naučio kako sve, prije ili kasnije, sjedne na svoje mjesto. Naime, prilikom penjanja i raspreatanja ulazne vertikale ostao sam ukopčan u sidrište, a zbog uštede baterijskog svjetla, upalio sam slabije svjetlo. Nalazio sam se u potpunom mraku, a toga ranije nisam bio ni svjestan. Možda vam se čini čudnim što sam relativno kasno primijetio da se nalazim u mraku. Međutim, kada vam zvuk kapajuće vode odvede misli u dimenziju iznad, jednostavno ne obraćate pozornost na to koliko se duboko nalazite u objektu. U trenutku kada sam shvatio gdje se nalazim, ugasio sam naglavnu rasvjetu i počeo uživati u potpunom mraku. Moram priznati da sam se prvi put u životu osjećao ugodno okružen tamom. Prije sam imao osjećaj da me ta ista tama želi progutati, da me želi odvući u svoj bezdan. Hipnotizirajući zvuk vode i pjesma špiljskih vila odvucli su me na neko novo mjesto, mjesto koje više ne izaziva prijetnju, već dugo traženi mir.

Hipnotizirajući zvuk vode i pjesma špiljskih vila odvucli su me na neko novo mjesto, mjesto koje više ne izaziva prijetnju, već dugo traženi mir



XV. ŠIBENSKA SPELEOLOŠKA ŠKOLA
07.03 - 11.04.2017.

Speleolozi pripremici postali su:
Ines Vujatović, Milica Kralj, Jure Šarić, Toni Marijančević, Dario Popović, Tomislav Pavić, Frane Škugor, Josip Bakula, Edin Bećirević

Čestitamo!!!!
predavanja utorkom u prostorima HPK Sveti Mihovil

AVANTURA U DOBROM DRUŠTVU
prihvatite nam ulazak u špilje i jame sa uslužbenim speleološkim timom

KONTAKT
Voditeljica: Ana Mijić
Mobi: 099 850 2368
E-mail: so.sveti.mihovil.sibenik@gmail.com
www.sv-mihovil.hr

Potkopi u obrambenom prstenu obalskog topništva oko vojno-pomorskog uporišta Šibenik

Teo Barišić

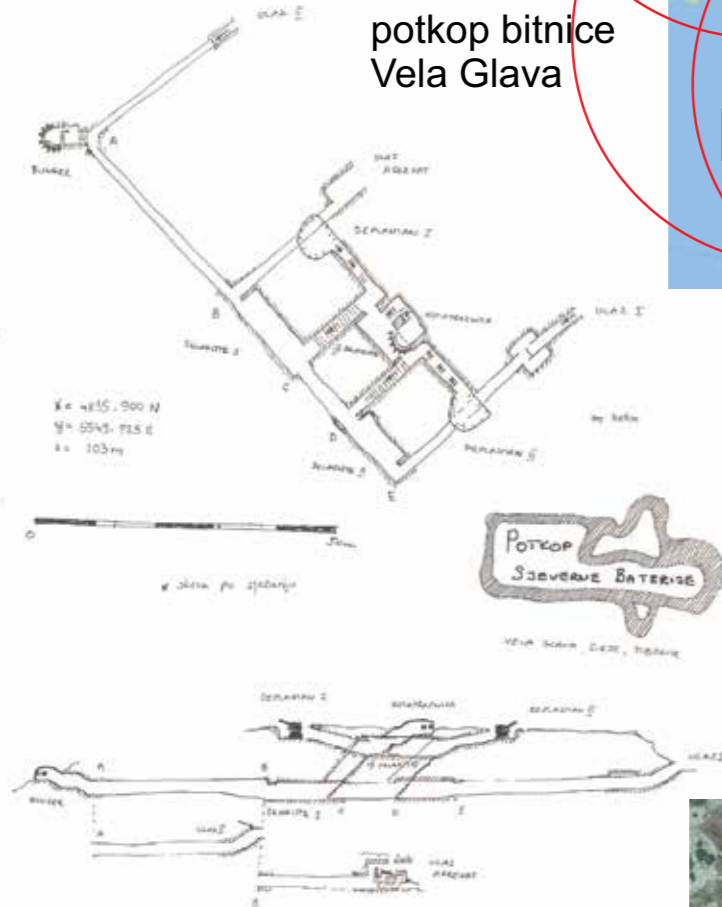
S obzirom na svoj smještaj u centru i činjenicom da predstavlja jednu od prirodno najzaštićenijih luka istočnog Jadrana, u koju je ulaz moguć samo kroz uski kanal Sv. Ante, Šibenik je oduvijek bio i jedno od najvećih vojno – pomorskih uporišta, počevši od hrvatskog kraljevstva, preko ugarsko hrvatske personalne unije, kasnije vladavine Mlečana, Austro – ugarske monarhije i vojnih mornarica obje Jugoslavije. Razvojem vojne tehnike polako se pomicala granica obrane ovog važnog uporišta, pa su tako dosegle i vanjske otoke šibenskog akvatorija. Već za vrijeme austrougarske monarhije započeto je s postavljanjem obalskih topova na obalske rubove Rogoznice, otoka Murtera i Žirja.

Svojim položajem i dometima topova ove bitnice su osiguravale pokrivanje cijelog šibenskog akvatorija i tako predstavljale prvu liniju obrane Šibenika s morske strane. Osim što su topovi postavljeni na svoja postolja deplasmani, vanjske osmatračnice, spavaonice, agregati i zaštitni bunker su povezani stotinama metara dugim podzemnim hodnicima kako bi se bitnice zaštitile od djelovanja topova sa velikih bojnih brodova, a kasnije avijacije i raketnih udara. Zaposjedanje obalskih bitnica na otoku Žirju i njihovo djelovanje u Domovinskom ratu odigrale su veliku ulogu u preokretu na dalmatinskom ratištu i obrani Hrvatske.

Danas su vojne postrojbe napustile te položaje kao i one na brdu Raduč na otoku Murteru, a lokalna zajednica traži način da se ove atraktivne lokacije uvrste u turističku ponudu. Speleolozi Mihovila sustavno prikupljaju podatke o umjetnim speleološkim objektima vojne i druge namjene.



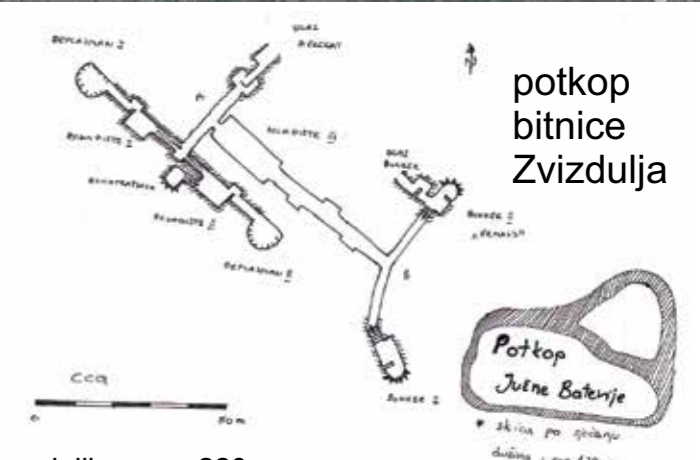
potkop bitnice Vela Glava



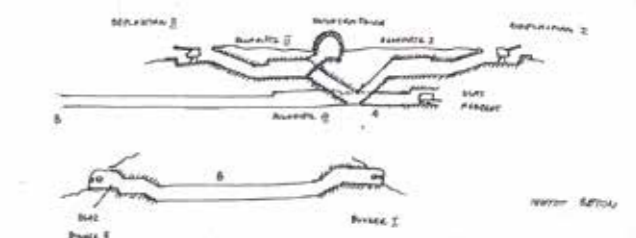
duljina: cca 260m
dubina: 10m



potkop bitnice Zvizdulja

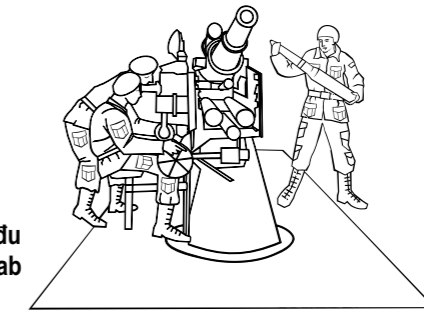


duljina: cca 220m
dubina: 10m



izvod iz

IZLOŽBA ŽIRJE 1991.



14.9., 21h - Primopredaja ključeva vojnih zgrada na Žirju između Baltića i članova Kriznog štaba MZ. Vojnike preuzima krizni štab MZ Tribunj (vodi Roko Štampalija). Baltića i ročnike u Tribunj prebacuje kočica «Lucijeta» i policijski gliser. Od dvanaestorice ročnika na Žirje se iz Tribunja vraća radijski vezist Vjekoslav Kiplen iz Dalja, koji zapovjedništvu u Rogoznici iz vojarnje u Mikuljicama nastavlja slati rutinska dnevna radijska izvješća. Baltić dolazi u sjedište Policijske uprave u Šibeniku.

15.9., POPODNE - Mještani prenose i prevoze topovske granate iz skladišta bitnice na Zvizduljama u potkop radarske promatračnice na Štacijunu. Topnički mehaničari iz Šibenika dekonzerviraju topove na Zvizduljama. Topovi su proizvedeni 1941. u denoveškoj tvornici Ansaldo s kalibrom 90mm, kasnije uobičajenim za tenkove (granate su kasnije korištene na drugim ratištima). Zatečeno streljivo je američke proizvodnje iz 1950-tih godina.

16.9. 21-22h - Topnički napad sa Zvizdulja na skupinu vojnih brodova između Zlarina i Zblaće, uz korekciju paljbe iz policijskog glisera. Pogoden je jedan desantno - jurišni brod, ostali brodovi uzvraćaju paljbu do oko 2h.

17.9., 6h - Topnička paljba na dva minolovca.
17.9., 7h - Maneviranje vojnih brodova pred gradom.
17.9., 7.05h - Zapovjed otvaranja paljbe po vojnim brodovima pred Šibenikom u krajnjem dometu topova od 18.500m.

18.9., Paljba po ratnim brodovima pred Šibenikom, vojarnama i kanalu sv. Ante.
18.9., 15.22h - Dva aviona napadaju bitnicu. Zbog uzvraćene vatre nisu pogodili blizinu cilja. Mitraljiraju i raketiraju selo Žirje, rakete padaju u blizini crkve. Zbog raketiranja su na otoku izbili ukupno četiri veća šumska požara, koje su gasili mještani i organizirana pomoć sa Kaprija.
18.9. oko 18h - Pet tenkova i dva transporteru vraćaju se sa prilaza Vodicama k mostu.
18.09., oko 19h - Pokušaj potapanja pri pristajanju broda PČ 180 u Mandalini. Posada ovog broda i broda DJČ 622 prekrca se na PČ 173. Brod oko ponoći uspijeva pobjeći kroz kanal sv. Ante prema Visu.

19.9., 7h - Početak zračnih napada na Šibenik, potom i tenkovska paljba po gradu. Neprestana paljba sa Zvizdulja po tenkovima kod mosta do 10.25h, kada se povlače. povremena paljba do 12.35h.

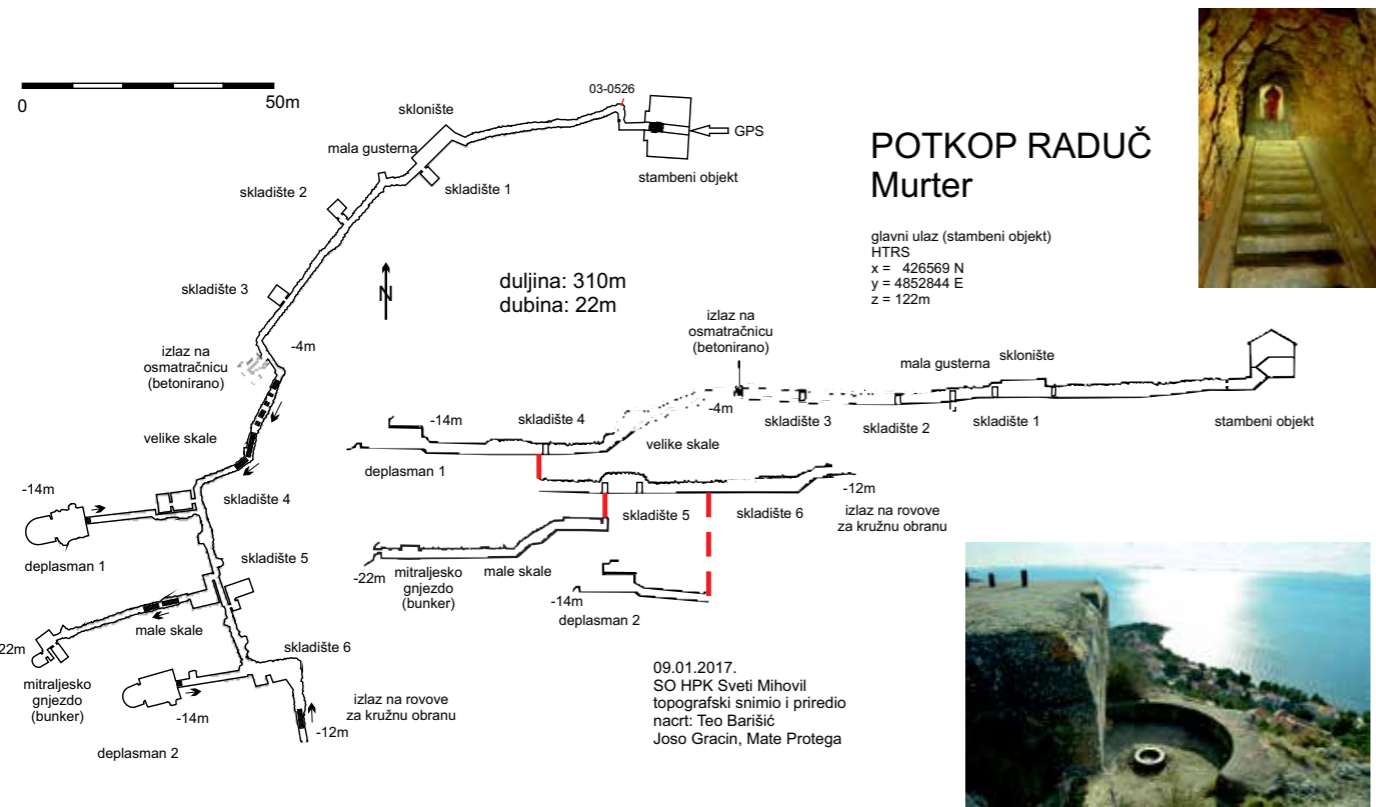
20.9., 8.30h - Paljba po tenkovima kod mosta i njihovo djelimično uzmicanje van dometa prema Gačezama u 11h. Sa Zvizdulja ispaljeno nekoliko stotina granata.
20.9., 15.40h - Napad aviona raketiranjem i mitraljiranjem Zvizdulja. Jedan je oboren i pada kod otočića Tetovišnjak. Nastavak paljbe po tenkovima kod šibenskog mosta.

21.9., 7.30-21.20h - Cjelodnevna topnička paljba s kratkim stankama po tenkovima kod mosta, a popodne rjeđom vatrom po vojarnama u iščekivanju njihove predaje.

22.9., 6.30h - Topnička borba s tenkovima kod šibenskog mosta.
22.9., PODNE - Zauzet je šibenski most
22.9., 15.30h - Napad dva aviona bombama, raketama i mitraljezima na Zvizdulje, pogodeni su dio topa i streljivo između topa br.4 i skloništa za radarski kamion. Priobalno skladište granata je pogodeno raketama, ali nije eksplodiralo. Jedan je avion oboren prenosivom raketom sa Straže (Štacijuna).
22.9., POPODNE - Napad na vojarnu u Ražinama. Posljednje granate s bitnice ispaljene se s topa br.2.

3.1.1992. - Na snagu stupa novo primirje. Do ovog vremena 15 otočana je u redovima hrvatske policije ili vojske. Dva topa s pučinske padine Zvizdulja premještaju se na napuštenu otočnu bitnicu na Velikoj glavi. Na otoku je ukupno 98 policajaca.





<https://www.murter.hr/component/content/article/37-zanimljivosti/558-stari-vojni-kompleks-na-brdu-raduč>

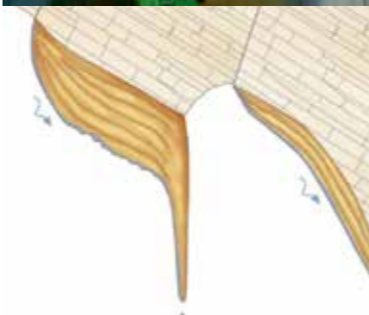
Stari vojni kompleks na brdu Raduč

U vrijeme kraljevine SHS na brdu Raduč iznad Murtera započela je izgradnja vojnog kompleksa koji se sastoji od zgrade zapovjedništva, izvidničkog tornja, ruševina nekoliko manjih zgrada (oficirski dom, kuhinja i skladište, oružarnica, kasarna i sanitarni čvorovi) i sustava tunela s tri ulaza. Tuneli završavaju s dvije bitnice obalne artiljerije i mitraljeskim gnjezdom. Tridesetih godina 20. st. u vrijeme Kraljevine Srbije, Hrvatske i Slovenije započela je izgradnja tunela koji su u živoj stijeni bušeni dinamitom te velikim čekićima (batovima). U neposrednoj blizini tunela nalazi se i prirodna špilja za koju stari Murterini kažu da se u njoj skrivao mađarski ban i kralj. Pokraj špilje nalaze se i stijene pogodne za penjanje. Plato na brdu sadrži vrhunske vidikovce odnosno točke za fotografiranje Murterskog mora, Kornata, murterskog arhipelaga, Murtera i čitave okolice sve do Velebita.



U arhivi smo pronašli iskaz nepoznatog kazivača:

"1932. godine kraljevska vlada Jugoslavije i njeno Ministarstvo obrane odlučilo je napraviti bateriju sa dva dalekometna topa na Raduču. Kazivač se ne sjeća kalibra ali misli oko 200 mm. Svrha baterije je bila da čuva prolaz između Smokvice i Opat, Smokvice i Kurbe Vele te od Blitvenice do punte Mede na Velikoj Kurbi. Od Blitvenice do Žirja čuvala je baterija na zapadnom Žirju. Razlog izgradnje ove baterije je bio što je talijanski brod 'Morosini' udario namjerno u brod 'Karađorđe' koji je bio vlasništvo jugo kompanije i tada malo nije došlo do rata između Jugoslavije i Italije. Svi Murterini bez obzira da li su se isticali kao HSS-ovci ili JNS-ovci jednako su osuđivali Talijane, a Ivica Juraga pok. Šime sa krampom je razbio lavove na kući Špire Božikova gdje je sada kafić 'Corona'. Šef radova je bio jedan podpukovnik a materijal je išao iz velike rive na magarcima i konjima, te voda iz 'Velike vode' kod Todorove kuće. Za dovoz ovog materijala bio je zadužen Jakov Pleslić - Bućin. Sa ovim putem je išao čitav materijal pored današnjeg spremišta za vodu... .. Jakov Pleslić novac nije dao seljcima koji su gonili vodu, cement i ostali materijal, već je predao poreznom uredu a Murterini i Betinjani su dobili potvrdu da je novca išao na račun poreza. Kazivač je imao krštenog kuma Šikić Šimu pok Tome - Drimca koji je bio kad se gradio Raduč dva mjeseca na Raduču u rezervi a ja sam u to vrijeme bio više puta na Raduču kod njega. Tunel su kopali Ličani i imali su posebne mlate (batove). Bila im je oštrica na jednoj i drugoj strani. Tako su bili vješti da su tukli na obje strane istovremeno. Senzacija je bila kada su u tunelu pronašli pećinu (a to je onaj dio gdje je tunel proširen). Tko je gradio zgrade i bunker kazivač ne zna da li Ličani ili netko drugi. Kad su zgrade i baterije bile gotove ili baterije još u gradnji onda se pokazao problem kako gore dovući topove jer sa stazom pored spremišta za vodu ne bi išlo jer je strma te je moralo napraviti cestu za tvrđavu ka i danas postoji. Kazivač ne zna da li je cesta rađena po staroj pješačkoj stazi ili je napravljena od okuke pa gori potpuno nova. Onaj dio koji ide ispod Raduča od okuke, taj je bio sigurno uctan.

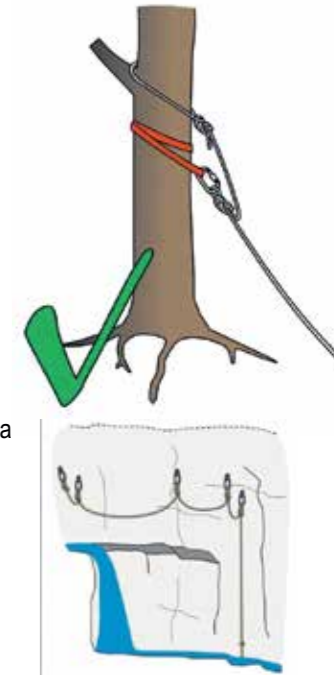


<ul style="list-style-type: none"> Priloga 1-10 Priloga 11-20 Priloga 21-30 Priloga 31-40 Priloga 41-50 Priloga 51-60 Priloga 61-70 Priloga 71-80 Priloga 81-90 Priloga 91-100 	<ul style="list-style-type: none"> Priloga 101-110 Priloga 111-120 Priloga 121-130 Priloga 131-140 Priloga 141-150 Priloga 151-160 Priloga 161-170 Priloga 171-180 Priloga 181-190 Priloga 191-200 	<ul style="list-style-type: none"> Priloga 201-210 Priloga 211-220 Priloga 221-230 Priloga 231-240 Priloga 241-250 Priloga 251-260 Priloga 261-270 Priloga 271-280 Priloga 281-290 Priloga 291-300 	<ul style="list-style-type: none"> Priloga 301-310 Priloga 311-320 Priloga 321-330 Priloga 331-340 Priloga 341-350 Priloga 351-360 Priloga 361-370 Priloga 371-380 Priloga 381-390 Priloga 391-400 	<ul style="list-style-type: none"> Priloga 401-410 Priloga 411-420 Priloga 421-430 Priloga 431-440 Priloga 441-450 Priloga 451-460 Priloga 461-470 Priloga 471-480 Priloga 481-490 Priloga 491-500
--	--	--	--	--

Knjiga SPELEOLOGIJA

Dvadeset petog dana rujna ljeta gospodnjeg 2017 s večernjom promocijom u prostorijama HAZU na zagrebačkom Zrinjvcu, svjetlo dana (tako se kaže iako je bila večer) ugledalo je 50 poglavlja, 733 stranice sa 766 grafičkih priloga ukupne težine 2,2 kg u modernoj bibliji hrvatske speleologije. Knjižnica na Strossmayerovom trgu bila je pretijesna za primiti sve generacije hrvatskih speleologa koji su se nazočili ovom svečanom činu. Bilo je ugodno uživati vidjeti ona lica koja vidimo u drugom poglavlju knjige na crno – bijelim fotografijama i sve rjeđa prilika jer njihove kosti sve teže podnose žetoke ritmove vrućih speleo skupova. Goran Rnjak - Vjetar je tisućama telefonskih poziva i stotinama mailova i dolazaka na kućna vrata uspješno uskladio orkestar od 45 autora i 49 recezenata i postojeće hrvatsko speleološko znanje, iskustvo i sposobnosti utjerao u korice ovog monumentalnog djela. Mi u Mihovilu možemo biti ponosni da iza osobe s takvim ugledom u speleološkoj zajednici stoji ime našeg malog kluba

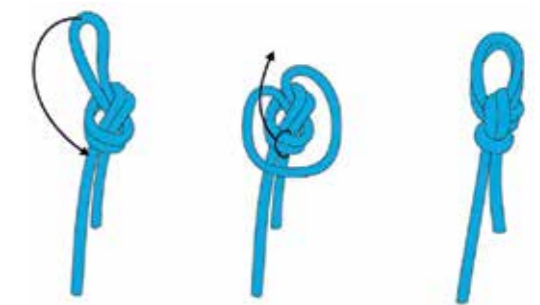
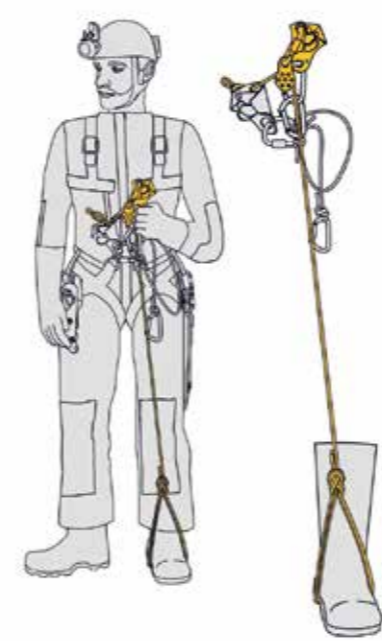
Teo Barišić



SO HPK Sveti Mihovil u Speleologiji

Goran Rnjak – Vjetar (glavni urednik, recenzija, autor 4 poglavlja i brojnih fotografija u drugim)
 Teo Barišić (recenzija, autor 2 poglavlja i brojnih priloga u drugim)
 Aida Barišić (recenzija, autor 1 poglavlja)
 Joso Gracin (autor fotografija u jednom poglavlju)

I Ivan Barišić iz SO HPD Sveti Jere, Skradin (recenzija)



OD DRAME DO HAPPY ENDA



Ale Omerović

Trebam pomoć! riječi su Anke koje sam čuo. Još 5-6 metara i izaći ću na vršni dio ako ne odletim preko njih u kuloar dug 200-300 metara. Čuvši njene riječi odjednom sam i ja trebao pomoć, bilo je jako strmo a držao sam se skoro noktima, a noge su stajale skoro na ničemu. Do tog trenutka nisam ni razmišljao da je tako opasno, čak se nisam mogao ni okrenuti da je vidim, ali sam znao da je desetak metara ispod mene i da moram izaći gore jer povratka nema. „Usidri se i čekaj“, rekao sam samo, i držeći se samim vrhom cepina za mali špic kamena koji je virio iz snijega, zakoračio sam gore, a onda napipavši prstima kleku skrivenu u snijegu, skoro se vješajući na nju zakoračio još jednom. Iako je težina tijela vukla prema dolje, uspio sam izaći na vrh padine i konačno stati na nešto ravno. Pogledam dolje i ne vidim ih, prestirno je ali znam gdje su pa gazim snijeg dok skidam ruksak i vadim užu. Vežem ga u pojas i ukopavam se u nabijeni snijeg, to će mi biti sidrište i moje uporište. Bacam užu preko stijene i njih i čekam dok se veže, a onda na njen znak da je spremna navlačim je polulađarcem prema sebi. Već nakon 5-6 metara vidim je kako grabi prema meni, a također vidim i koliko je stvarno strmo, kao da nosom prti ispred sebe. A svugdje je strmo, još od Aljaševog doma čim smo ušli u šumu staza vodi oštro gore i samo oštro penješ skoro bez predaha. Pri vrhu šume sreli smo jednog Engleza, bio je cijeli mokar, i on i ruksak. Priča nam da je upao u duboki snijeg i da nije mogao dalje, ja bi prije rekao da je i on negdje letio jer je bio sav u strahu i prepadnut, ali ide on nazad i sretno mu... Na izlasku iz šume odmah počinje ferata, staza ide ispod stijena, a dolje ispod nogu je malo gazište, a ponori ispod prijete da te progutaju i na najmanju pogrešku. Najopasniji su prijelazi kroz kuloare, a nema sajle. Jako je strmo, ovo je zahtjevna ljetna staza a mi smo u debelom snijegu. Srećemo i dvoje Riječana, i oni se vraćaju, penjali su 4 sata i nisu mogli dalje. Pozdravljamo ih i penjemo dalje, ne možemo odustati a znamo da možemo još, moramo se sami uvjeriti u to. Pola sata kasnije sustižemo i tragove koji su prtili ispred nas. Dvadesetak metara oštro uz kuloar penjali su njih dvoje, strmo je pa svako malo otkližu metar dva, a ispod njih dolijeću

Čujem krik 'aaaaa', dižem glavu i vidim niz padinu kako leti Goran, znao sam po jaketi da je on, a samo trenutak za njim još netko, pa stvari...



ZNAM DA MORAM ZVATI POMOĆ, A ONDA MI KROZ GLAVU PROZIJUJI MISAO 'TREBA SPAŠAVATI', NISAM ZNAO KOGA PRIJE, DA LI MRTVE ILI ŽIVE

pored nas čas gromade snijega, čas kamenje. Moramo čekati da izađu skroz gore, a onda ćemo krenuti i mi. U tom čekanju uviđam komad sajle bočno u stijeni koja viri iz snijega, a malo poviše još jedan. Shvaćamo da oni penju neki svoj smjer, pažljivo se provlačimo kroz kuloar ispod njih, i odlazimo dalje ali stalno držeći glavu gore da što god ne doleti odozgor. Sad smo na sličnom mjestu, Anka i ja na vrhu, a Goran i njih dvoje koji su nas sustigli 10-ak minuta ranije čekaju užu da i njima pomognemo da se izvuku gore. Odvezujem užu iz Ankinog pojasa i čujem krik „aaaaa“, dižem glavu i vidim niz padinu kako leti Goran, znao sam po jaketi da je on, a samo trenutak za njim još netko, pa stvari... Nisu samo klizali, prebacivalo ih je, bacalo gore, a onda u jednom trenutku onaj drugi je sustigao Gorana i preletio preko njega. Užas, samo muka u želucu i kameno lice Anke, koja od šoka nije mogla ni gledati to, nego je sjela u snijeg i pitajući što se dogodilo blijedo zurila u mene. Ja sam sve vidio, taman kad su preskočili jedno drugo nestali su niz padinu. Pokušavao sam još nešto vidjeti niz kuloar ali uzalud, samo bjelilo i dubina. Molio sam Boga samo da nije skok, a onda provalija ispod. Trenutak užasa, izgubio sam ljude. Kako ću nazvati Goranovu mamu i reći „nema ga“, a tek jutros smo se upoznali, zajedno bi trebali ići u Nepal penjati po Himalaji. Pričao mi je telefonom da je spreman fizički i psihički, samo se boji da se ne daj bože ozlijedi negdje usput. Vikao sam „Gorane“ iz sveg glasa, orio se Triglav a glas odzvanjao kao grmljavina kamenja niz oštru stijenu, što smo danas slušali ali ovo je opasnije od toga. To kamenje je letjelo tamo negdje daleko od nas, a ljudi su mi odletjeli tu ispod mene, samo što ih nema, ne znam koliko daleko, što je s njima i jesu li živi. Samo mrtva tišina i urlajući glasovi dozivanja. Vikao je i Čeh. Tad sam shvatio da je ono drugo letjela njegova cura. Znam da moram zvati pomoć, a onda mi kroz glavu prozujmi misao „treba spašavati“, nisam znao koga prije, da li mrtve ili žive. Iako sam stalno dozivao Gorana, znao sam da su živi važniji, pogledao sam Anku, samo je bila blijeda i još je sjedila u snijegu. Skupio sam užu, a onda spremio mobitel – treba prvo spasiti ovog Čeha koji visi na toj strmini, samo

da i on ne odleti. Sjetio sam se svog ljetnog tečaja i akcije spašavanja koju sam vodio sa tri ozlijeđena. Onda sam imao 26 ljudi na raspolaganju, a sad imam četvero ozlijeđenih a sam sam. Znao sam da mi treba ljudi, dobio sam Čehu užu i dalje vičući, i dok se on vezao u pojas u dubini kuloara ugledao sam ruku. Na moje dozivanje netko dolje 50-ak metara niže digao je ruku, pitao sam jesi dobro, samo opet dignuta ruka – znao sam da je Goran živ. Koliko snage dobiješ u takvom trenutku, mogao sam skočiti gore na Triglav. I Anka se digla, diže se i atmosfera, Čeh više i dok ga osiguravam da se spusti malo niže na sigurnije mjesto, začuo se i piskavi glas, znači i ona je živa, samo je ne vidimo. Spuštam Čeha do prve zaravni i puštam mu užu, još ne znam koliko su ozlijeđeni i moram brzo do njih. Gazeći niz kuloar i prteći metar snijega, stalno se okrećem gledajući Anku je li dobro. Brzo se oporavila i već je spremna pomoći. Došavši 10-ak metara poviše njih, vidim da je Goran prilično dobro, već se digao i na nogama je, sad može i govoriti pa ga puštam da se još malo smiri i navuče rukavice jer mu je postalo ledeno. Čeh je uporno pokušavao dobaciti užu svojoj curi koja je sjedila u snijegu na jako opasnom i strmom mjestu. Už je padalo metar-dva od nje, ali se nije usudila pružiti ruku i uhvatiti ga. Zabijam cepin i dolazim na dva-tri metara poviše nje, hvatam užu i vežem karabiner u njega, puštam joj užu pravo pod nos. Uzima karabiner u ruku koja dršće kao Banja Luka '69, i nekim čudom uspijeva ga ukopčati u pojas. Navlačimo užu i sad je sigurna, polako se diže, pružam joj ruku i sad je na sigurnom. Vraćam se do Gorana i odvodim ga u kuloar gdje ga čeka Anka i preuzima brigu oko njega. Polako se spuštaju kuloarom kroz duboki snijeg, a ja se vraćam do one cure i pomažem Čehu da je spustimo još malo niže. Skupljamo se i zbrajamo rezultate – njih dvoje dobro natučeni ali mobilni, tuđu pomoć zasad ne trebamo. Detaljno ih pregledavam i uz njihovo odobravanje krećemo dalje. Ovaj put nazad, sad smo se i sami uvjerali da naprijed više ne možemo. Već je pet sati, a tko zna što bi nas još čekalo da se probijamo dalje. Put nazad poznajemo i uz velike napore i patnju uspijevamo u dubokoj noći doći nazad u Aljašev dom.

Obožavam Sloveniju i njezine planine. Prvo približavanje gorostasnom Triglavu prije nekoliko godina pamtim kao da je jučer bilo, ljubav na prvi pogled. Od tada se vraćam Alpama svake godine, barem 2-3 puta godišnje. Tako smo se udomačili tamo da već imamo svoje rituale, omiljene štacije i mesta koja ne zaobilazimo. Jednom sam prilikom na jednom od takvih mesta nabasala na knjigu Zavarovane plezalne poti – vodič po slovenskim, talijanskim i austrijskim feratama. Ludilo knjiga na slovenskom s detaljnim opisima ferata, (škakljivim) detaljima i ocjenom težavnosti. Listajući knjigu nailazim na opis mangartskih ferata i među njima Via Italiana iz bivka Nogara. Težavnost 4,5 od 5. Preskočim stranicu. Na Mangart sam se popela nekoliko puta i taj



Anita Živković

Ulaz u feratu je skroz OK, ali nakon 5 minuta zagrijavanja nalaziš se vani i tako pičiš 2 ure po policama širine stopala. Ispod tebe nema ničega. Stižemo par koji je isprid nas. Momak i cura, Talijani. Upuštam se s njima u razgovor sritna šta govorim talijanski, koristim priliku da ga upotrijebim. Žena se jadna priznjava

i govori mi da je prvi put u životu na ferati i da je momak zajeba. Vrime je proletilo nevjerojatnom brzinom. Skušim ljude koji side na Mangartskom sedlu i upiru prstom u nas. Gledaju nas. Kako se samo stvari promine u godinu dana. Pri kraju ferate nalazi se dosta ispostavljeni detalj s par skala koje su doslovno u zraku. Srećemo Slovenca koji namjerava ići tom istom feratom nizbrdo. Pitamo ga jel se to uopće može. Kaže on: 'Ne znam.' Vidit cu dogodine... U vodiču s početka priče opisane su 62 ferate... jedva čekam Sloveniju ovo lito.

Marmolada

I Marmolada je za mene bila druga sreća. Odlučili smo popeti se do vrha feratom, a nazad se spustiti ledenjakom, jer je kao lakše priskočiti ledenjačke pukotine.. moš lakše



svojim leđima iznija cjelokupni asortiman i popratnu opremu, pa i WC školjku! Inače voli Hrvatsku i penje alpinističke i penjačke smjerove u Paklenici. Antonia, na sljedećoj ekspediciji ti tovarin WC školjku na leđa! Tip nam je ispriča kako se 8 dana prije našeg uspona dogodila strašna nesreća i kako je grom doslovno pripolovlja čovika koji je bija zakačen za feratu. Znači glava i trup su ostali kraj njegove cure koja je penjala s njim, a noge su odletile tako da ih nisu mogli naći. Opomena i podsjetnik onima koji po nevrimenu kreću na feratu usprkos lošem vrimenu. Ne može ti tu ni Bog pomoći. Cura je ostala tako sat vrimena s njim dok nisu došli talijanski GSS-ovci. Strašno. Išla sam tražiti na Internetu članke iz talijanskih novina i dogodilo se točno ovo šta je momak ispriča. Zanimljiv je i podatak da nakon udara groma u neki segment sajla po cijeloj dužini bude vruća i ne može se hvatati rukom. Odlučujemo prespavati tamo u nadi da će se ujutro otvoriti vidici. Cijena noćenja prava sitnica-25 eura po osobi, ujutro kava i božanstveno svitanje, pogled fenomenalan. Gledamo ledenjak koji je puka ka čičak i odlučujemo se vratiti nazad feratom. 8 misec je za prelazak ledenjaka prekasno. Triba tamo ići u 5 ili 6 misecu. Marmolada, I'll be back... ledenjakom.

Prisank

Uspon na Prisank (Prisojnik) Kopišarjevom poti (liti 'skozi prednje okno') je iznimno lip i ta ferata spada među najljepše slovenske ferate. Ovo je po težini druga ferata koja vodi na vrh Prisojnika (teža i duža od ove je Hanzova pot). Prisojnik je veličanstvena planina u istočnom dijelu Julijskih Alpi. Poznata je po

Volim Sloveniju

mi je vrh u srid srca. Na vrhu koji je na samoj talijansko-slovenskoj granici je križ koji je prvi put kad sam se tamo popela bija ukrašen desecima šarenih zastavica i podsjeća je na jedan od onih prekul peruanskih vrhova. Sidiš na kamenu s nogama u Italiji, a glavom u Sloveniji. Put do Mangarta vodi preko Mangartskog sedla. Tu na sedlu ljudi promatraju one koji penju feratu i u nevjerici sam gledala dvojac koji je izgleda ka dva oveća mrava na potpuno eksponiranoj stini. Sidila sam tamo sigurno 45 minuta i nisam mogla odlipiti pogleda od tih dvoje. Prošle godine sam se uputila tamo i kad sam vidila šta me čeka u trenu su mi zaklecale noge, ruke se priznojile i okrenila sam se na peti. Aj ća, nema šanse. Triba pustiti da neke stvari sazriju. Sve u svoje vrime. I triba biti strpljiv. Godinu dana kasnije priča ide u potpuno drugom smjeru. S Mangartskog sedla spuštamo se strmom stazom nekih 200 metara gdje se u jednoj vodoravnoj polici nalazi mali tunel i ulaz u feratu. Čujem zveckanje karabinera koje mi donosi olakšanje. Ima još ljudi isprid nas.



Obožavam Sloveniju i njezine planine. Prvo približavanje gorostasnom Triglavu prije nekoliko godina pamtim kao da je jučer bilo, ljubav na prvi pogled. Od tada se vraćam Alpama svake godine, barem 2-3 puta godišnje. Tako smo se udomačili tamo da već imamo svoje rituale, omiljene štacije i mesta koja ne zaobilazimo.

uvatiti zalet. Razlika između talijanskih i slovenskih ferata je ogromna. Slovenci to rade tako dobro da bi im bez problema da da ti dite naprave, a Talijani točno onako kakvi

jesu, aljkavo sve to izvedeno, iskrivljene skale, fali klinova na masu mesta, svako toliko sajla nije pričvršćena. Do vrha Marmolade vodi ferata Cresta ovest koja je nastala u 1. Svj ratu.. Svladavamo visinsku razliku od 450 m, zanimljiva je i adrenalinska s puno skala i glatkih stijena. Krenili smo penjati po sunčanom, prekrasnom vrimenu, a prid kraj ferate vrime se potpuno priokrenilo. Sretali smo ljude koje je tip koji radi u skloništu na vrhu uputija da se vrte feratom, a ne ledenjakom jer je preopasno. Nagla promjena vrime počela mi je stvarati nelagodu. Samo sam čekala kad ćemo izaći na vrh. Po sitnoj kišici, tutnjavi gromova, glatke stijene pretvorile su se u klizalište na ledu. Stižemo na vrh, a na vrhu romska instalacija..nesto sklepano od dasaka i lima, izgleda ajme majko. Kućamo, ulazimo unutra kad ono totalno oduševljenje. Preslatko uređeno sklonište, sve uredno, bogato opremljeno, u ponudi su raznorazna pića, slatkiši...ni u snu se nisam tome nadala na 3300 metara nadmorske visine. Momak koji radi u skloništu od 5 do 10 miseca je mladi talijanski alpinist koji je na

tri prirodne znamenitosti: Prednjem oknu, Zadnjem oknu i Ajdovskoj

deklici. Legenda kaže da je Deklica bila dobrog srca i da je živjela u stijenama Prisojnika. Jednom je novorođenčetu prorokla da će postati lovac i ubiti zlatoroga te da će mu njegovi rogovi priskrbiti veliko bogatstvo. Zbog tog ju je proročanstva stigla zla sudba te se okamenila na sjevernoj stijeni Prisanka, kako ga Slovenci nazivaju. Ferata ima nagli, istureni početak. Fizički je i tehnički zahtjevnija od 'Talijanke', puna je okomitih, uskih prolaza, traži snagu ruku i specifična je po siparu u zadnjem dijelu koji je težak i opasan. Jedan krivi korak i letiš do podnožja Prisojnika. Uspili smo ispenjati feratu i ostalo nam je 20ak minuta do vrha. Nablačilo se, dvi tri kapi kiše i pala je odluka da ćemo se na vrhu Prisojnika slikati dogodine preko Hanzove poti. Povratak preko grebenske poti natrag na Vršič u Tičarjev dom (btw tamo je spiza savršena).

KUTAK MARKACISTIČKE SEKCIJE HPK 'SV. MIHOVIL'

Markacistička sekcija HPK „Sv. Mihovil“ osnovana je 16.01.2016. sa tada postojeća 3 člana markacista.

Tijekom 2017. sekcija je nadopunjena sa još 8 članova koji su u svibnju 2017. uspješno položili tečaj za markaciste, edukaciju pri organizaciji Komisije za putove Hrvatskog planinarskog saveza i time stekli naziv Markacist. Daljnjom edukacijom stiže se naziv Markacist voditelj i Markacist instruktor, a prema važećem Pravilniku komisije za putove i markacijsku djelatnost Hrvatskog planinarskog saveza.

Djelatnosti sekcije su:

- Planiranje rada i razvitka markacijske djelatnosti, popularizacija markacijske djelatnosti te okupljanje i organiziranje svih osoba koje se bave ili se žele baviti markiranjem.



Branka Ivaz

- briga o održavanju planinarskih putova i suradnja s planinarskim udrugama i županijskim/gradskim ustanovama
- trasiranje novih planinarskih putova, osnivanja novih planinarskih obilaznica i rekonstrukcija postojećih,
- vođenje popisa markacista
- vođenje popisa trasiranih i markiranih planinarskih putova i dnevnika markiranja, izvještaja o markacističkim aktivnostima i akcijama, te pravodobno dostavljanje podataka Komisiji za putove HPS-a. i dr. Od osnutka do danas, markacisti su imali nekoliko akcija trasiranja, čišćenja, obnavljanja i markiranja staza, a izdvojiti ćemo najviše:

U ožujku 2016. u 4 uzastopna vikenda proveli su uređujući planinarsku stazu na način da su prvo odredili rutu i izvršili predmar-

KRUŽNA STAZA ŠUBIČEVAC-ORLOVAČA-ŠUBIČEVAC

U ožujku 2016. u 4 uzastopna vikenda proveli su uređujući planinarsku stazu na način da su prvo odredili rutu i izvršili predmar-

kaciju, zatim očistili i markirali stazu sa svim potrebnim putokazima, te konačno napravili gps trag cijele kružne staze. Sama duljina staze iznosi 25,3 km, a ukupno vrijeme potrebno za šetnju cijelom kružnom stazom je oko 7 sati hoda.

Staza počinje u gradskom predjelu Šubičevac na križanju ulica Bana Josipa Jelačića i Put Luguša kod Kuglane. Nakon 200 m hodanja ulicom Put Luguša staza skreće lijevo te blagim usponom kroz šumarak stiže se u podnožje brda Luguša kojeg zaoblazi njegovom lijevom padinom. Dalje staza vodi kroz ograde i suhozide te prelazi preko ceste Dubrava-Šibenik i ulazi u selo Jurasi. Na kraju sela put vodi kroz šumu na prijevoj i stiže se do sela Mihaljevići te se prolazi ispod autoputa. Uspon se nastavlja prema prijevoju Ploča između brda Debeljak i Trtar. Na samom prijevoju staza zakreće desno na Trtar prema vjetroelektranama



i uspinje se na vrh Orlovača (494m/nv) te nastavlja dalje do vrha Krtolin (503m/nv). Tu počinje spuštanje do sela Danilo Biranj zaseok Rončevići te se prelazi preko ceste Dubrava-Danilo Biranj i nastavlja dalje stazom kroz krš ispod autoputa do zaselka Junakovići. Putem kroz suhozide stiže se do zaseoka Šišak, pa prelaskom preko ceste Dubrava-Podi dolazi se do planinarske kuće „Alati“. Od kuće se dalje nastavlja kroz borovu šumu i izlazi se na predio Vršine gdje se prolazi kraj crkve Sv. Mihovila. Uskoro se dolazi na prijevoj Dumbočica i slijedi uspon na brdo Kamenar gdje se nalaze telekomunikacijski uređaji i antene. Sa vrha slijedi spust do polazne točke. Na stazi se nalazi planinarska kuća „Alati“ koju održava HPK „Sv.Mihovil“ iz Šibenika.

Kružna staza osim planinarima, može poslužiti svim građanima našeg grada i županije koji žele na zdrav i koristan način kroz šetnju upoznati ovaj dio naše županije.

DINARA

Dana 14. i 15.10.2017. markacistička sekcija HPK „Sv. Mihovil“ u sastavu od 7 članova sekcije, te još 13 članova našeg Kluba uspješno je odradila planiranu akciju obnavljanja 2 staze na Dinari a koje su u HPS-u vode pod ingerencijom HPK „Sv.Mihovil“ iz Šibenika.

Radi se o stazama :

1. Podinarje –Planinarski dom „Brezovac“ (oznaka puta 103)
2. Podinarje-Samar (oznaka puta 104)

Nakon okupljanja na uobičajenom mjestu kod bazena u Crnici u subotu u 07.30 sati, rasporedili smo se po vozilima i krenuli prema Vrlici gdje smo tradicionalno ispili kave i nadobudno se uputili na radnu akciju u Podinarje.

Dolaskom do napuštenog sela Mirkovići, podijelili smo se u 4 radne skupine, podijelili alat (motorna pila, velike škare, mačete, boje i kistove) i krenuli u akciju.

Obe staze totalno su raskršene i očišćene od niskog raslinja i srušenih debala stabala, te su obnovljene stare, izbljedjele markacije, kao i postavljeni visoki kolci sa markacijama na travnatim dijelovima gdje markacije nisu bile vidljive.

S obzirom da je bilo jako puno posla, obje grupe koje su išle iz Podinarja do planinarskog doma „Brezovac“ su došli oko 19 sati po mraku, a gdje ih je dočekala treća i četvrta grupa koje su u međuvremenu motorom pilom i ostalim alatima pripremili i očistili stazu za markiranje, te markirali dio puta od pl. doma prema Podinarju, odnosno išli u susret grupi koja je išla odozdo prema domu.

Nakon izvrsno obavljenog posla uslijedila je nezaboravna fešta uz kuhanu ogjavinu, buncek i prigodno piće.

U nedjelju nakon buđenja, doručka, kave i pospremanja doma uputili smo



se istim stazama nazad prema Podinarju, te usput popravili markacijama na malom dijelu koji nismo stigli u subotu zbog mraka.

Usputna piva na Brnjici i razilazak do sljedeće skorašnje akcije.

KANJON ČIKOLE

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim područjima Šibensko kninske županije 2014.g. kandidirala se projekt „Razvoj turizma na rubnim dijelovima NP Krka“ za sredstva iz EU. Već u studenom 2014. godine obavilo se prvo izviđanje terena i grubo trasiranje rute kojom će se protezati buduća ferata. Radovi su počeli u listopadu 2015. godine, a izveli su ih za Javnu ustanovu članovi HPK „Sv. Mihovil“ u suradnji sa Sportsko – penjačkim klubom „Marulianus“ koji ima iskustvo u opremanju penjačkih smjerova u stijeni.

Prva via ferrata u Šibensko – kninskoj županiji duga je nešto manje od dva kilometra, a moguće ju je proći za oko dva sata, dok cijeli izlet s povratkom može trajati i do tri sata. Do ferate u kanjonu Čikole, koja počinje u blizini miljevačkog zaseoka Bašići, markiranom pješačkom stazom dolazi se za petnaestak minuta laganog hoda, a povratak gornjim rubom kanjona traje oko pola sata. Ferata najvećim dijelom prati prirodne usjeka, „police“ duž kanjona, a najljepša je kada Čikola nabuja jer se tada hoda iznad prekrasne moćne rijeke. U sušnom dijelu godine kad Čikola presuši planinari mogu povezati feratu sa atraktivnim kanjonom.

Tada treba računati na osam kilometara dosta napornog probijanja kroz kanjon, a osim planinarske opreme potrebno je ponijeti i opremu za penjanje i plivanje jer drukčije nije moguće savladati sve zapreke i iskušati sve izazove koje taj kanjon krije. Za savladavanje kanjon iskusnijim planinarima potrebno je pet do sedam sati, ali postoji i kraća dionica koju se može proći za samo dva sata.

28. i 29. listopada 2017.g. markacistička sekcija HPK „Sv.Mihovil“ sa 5 članova Markacista i 5 dobrovoljaca-članova Kluba izvršili su obnovu markacije staze za feratu i to od miljevačkog platoa, zaseoka Bašići, duž cijele staze via ferrata do izlaska na plato kod vidikovca poviše penjalšta.

Markacisti su obnovili sve markacije, očistili zapuštenu stazu obraslu niskim raslinjem, te provjerili i zategnuli vide na svim sajlama ferate.

Dio teksta preuzet sa Šibenik News.

Za dosad neupućene predlažemo da pogledaju jako koristan link svakom planinaru, a koji nas vodi na stranicu Registriranih planinarskih putova u Hrvatskoj i opširnim podacima svakog registriranog puta, gps koordinatama i kartama, a gdje su upisani i putovi koje održava naš Klub.

<http://info.hps.hr/putovi/putovi>
Hvala svima koji su sudjelovali u akcijama!!!

Markacisti HPK „Sv.Mihovil“



Planinarski put je površina, u pravilu, uzak pojas zemljišta, namijenjena za sigurno kretanje planinara, označena odgovarajućom planinarskom signalizacijom (markacijama) od pogodnoga polazišta do željenoga planinarskog odredišta. Prvi planinarski putovi u Hrvatskoj markirani su već 1882. godine na Medvednici, a 1912. Upravni odbor HPD-a odredio je prva pravila o izgledu markacija.

MARKACIJE

Komisija za planinarske putove HPS-a je 1995. godine propisala izgled i dimenzije svih markacija na planinarskim putovima u Hrvatskoj i od tada se one dosljedno primjenjuju.

1. Okrugla markacija je osnovna oznaka u markiranju i ona se nacrtava kad god je to moguće. Procjenjuje se da na hrvatskim planinarskim putovima okrugle markacije čine

više od 75% od ukupnog broja oznaka. Crta se na drveću, kamenju, ogradama, zgrada-

4. Okrugla markacija s dodatnim crtama nacrtava se na kamenju s dvije dodatne crvene

5. Crvena crta je na niskom kamenju na livadi, ili u kamenjaru, između dviju markacija, osobito tamo gdje staza nije dovoljno vidljiva ili je nema, pa razmak između dviju markacija mora biti manji.

Dodatne oznake crtaju se uz okrugle markacije, bijelom ili crvenom bojom.

6. Oznaka ispod okrugle markacije crta se 30 do 50 metara prije križanja markiranih putova, i to samo ispod okrugle markacije. Ova je oznaka vrlo važna jer upozorava planinare da slijedi križanje markiranih putova.

7. Strelica ispod okrugle markacije označava da put naglo mijenja smjer.

8. Slovo ispod okrugle markacije jest kratica koja označava da tim putom vodi trasa planinarske obilaznice.

9. Brojka ispod okrugle markacije predstavlja brojčanu oznaku markiranog puta.

Ostale pomoćne markacije: Drveni kolci ili metalne cijevi, Gotovi betonski stupci, Naslagano kamenje itd.

je četiri puta dulje od vremena koje planinara treba da umjerenim hodom prođu isti put. To znači da na putu od 1 sata hoda, obnova markacija traje oko 4 sata. Za prvo markiranje potrebno je i do 8 sati rada.

Održavanje planinarskog puta najvažnija je djelatnost planinara markacista, a sastoji se od krčenja i čišćenja puta, obnove markacija i ostalih oznaka te obnove natpisa, putokaza i ploča.

NATPISI, PUTOKAZI I PLOČE

Radi boljeg snalaženja planinara označavaju se križanja markiranih putova i polazišta te druge važne točke natpisima na drveću ili kamenju, putokazima ili putokaznim pločama.

OPREMANJE VRHOVA I PLANINARSKIH KUĆA

Planinarski žigovi postavljaju se u planinarske domove, kuće i skloništa, na vrhove i na

društva, a po dogovoru to može biti i povjerenstvo za obilaznicu ili pojedinaac.

UPISNE KNJIGE

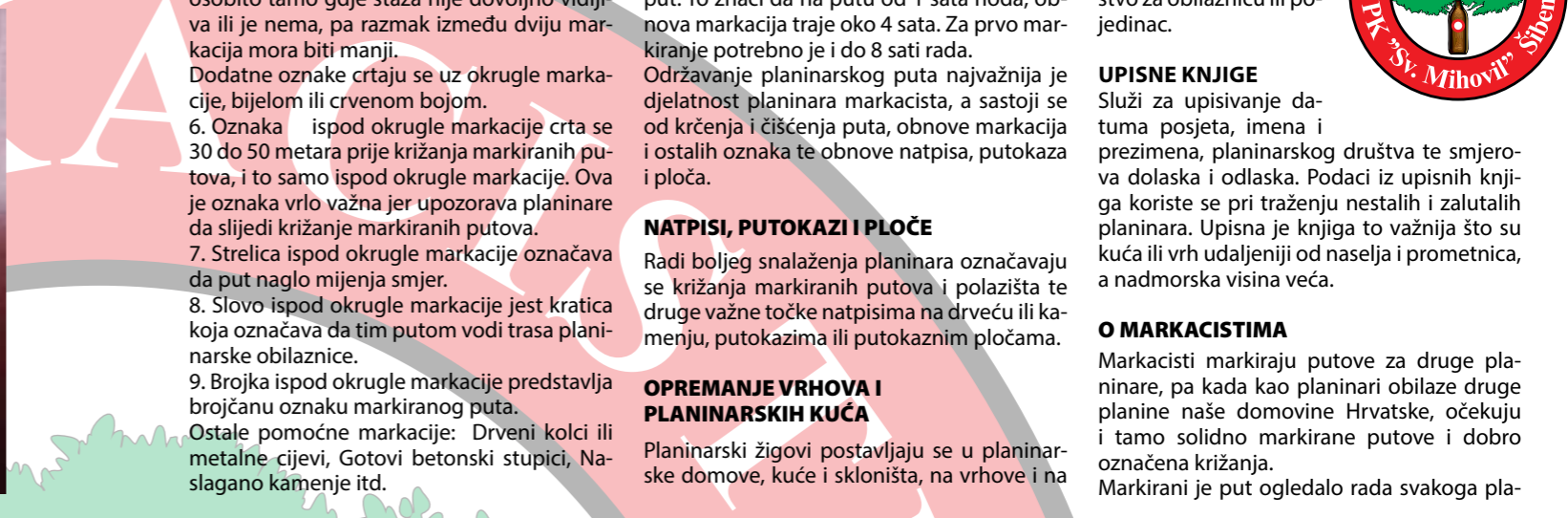
Služi za upisivanje datuma posjeta, imena i prezimena, planinarskog društva te smjerna dolaska i odlaska. Podaci iz upisnih knjiga koriste se pri traženju nestalih i zalutalih planinara. Upisna je knjiga to važnija što su kuća ili vrh udaljeniji od naselja i prometnica, a nadmorska visina veća.

O MARKACISTIMA

Markacisti markiraju putove za druge planinare, pa kada kao planinari obilaze druge planine naše domovine Hrvatske, očekuju i tamo solidno markirane putove i dobro označena križanja. Markirani je put ogledalo rada svakoga pla-



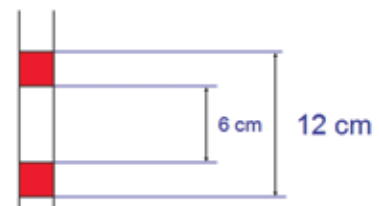
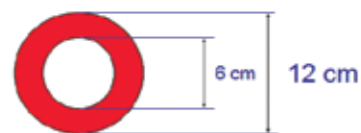
ŠKOLOVANJE



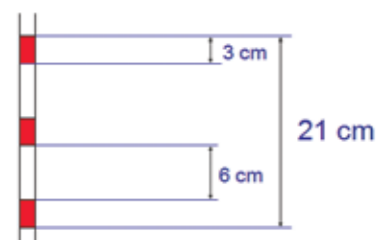
Planinarski putovi i markiranje

OKRUGLA MARKACIJA

OSNOVNA MARKACIJA



POJASNA MARKACIJA

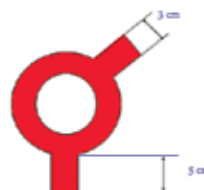


CRVENA CRTA



20 cm

OKRUGLA MARKACIJA S DODATNIM CRTAMA



BROJ PUTA



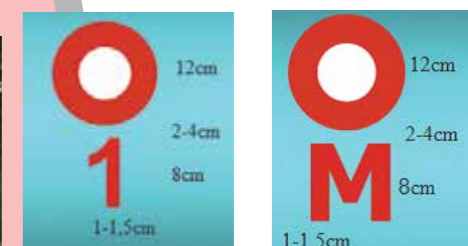
PLOČA NA PL. DOMU



NATPIS I SMJEROVI

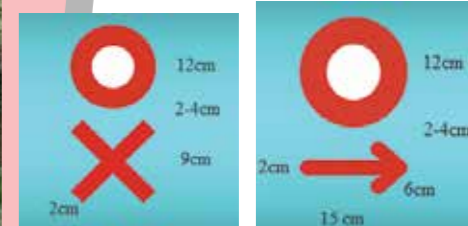


DIPLOMIRANI MARKACISTI MIHOVILA



BROJ

SLOVO



KRIŽANJE

STRELICA

ma, stupovima za struju i telefon i dr. Okrugla se markacija može nacrtati u okomit, kosi ili vodoravan položaj u odnosu na pravac gledanja.

2. Pojasna markacija nacrtava se na tanko drvo i metalne cijevi, promjera manjeg od 12 cm, gdje se ne može nacrtati okrugla markacija.

3. Dvostruka pojasna markacija U slučaju kada u blizini nema drveta promjera većeg od 3 cm, nacrtava se, radi bolje uočljivosti, dvostruka pojasna markacija

crte (»repići«) koje su usmjerene prema najbližim susjednim markacijama.

Markacisti odlazak na markiranje planiraju unaprijed. Vrijeme potrebno da skupina od 3 do 5 markacista obnovi markacije, obično

kontrolne točke planinarskih obilaznica. Skrb o žigovima, upisnim knjigama i kutijama vode markacisti zaduženog planinarskog

inarskog društva. Ako je put dobro markiran, služi ugledu društva. Put na kojem se zbog loših markacija teško snaći ili gdje čak lutamo, kvari dobar glas društvu.

Rad markacista zasniiva se na entuzijazmu i dobroj volji te na ljubavi prema planinama i planinarenju. Takav rad, osim što je koristan, ujedno je i velik užitak.

Školoavanje markacista odvija se putem tečajeva za markaciste i tematskih seminara što ih organizira Komisija. Tečaj za markaciste predstavlja osnovu za rad markacista i trebali bi ga iz praktičnih razloga proći svi koji se laćaju kista i boja na planinarskim putovima. Markacista ne smije samostalno označavati, uređivati i održavati planinarske putove, već samo pod vodstvom markacista voditelja ili markacista s dugogodišnjim iskustvom.

Komisija za planinarske putove HPS-a vodi evidenciju markacista. HPK „Sv. Mihovil“ Šibenik za sad ima 9 školovanih markacista, a nadamo se da će taj broj biti i puno veći.

Ludi spust



NEKO PRSIMICE, A NEKO GUZIMICE, ALI VOŽNJA JE IZ PEDESETAK KM/H BILA LUDA I NEZABORAVNA



Ale Omerović

Još prije polaska vrijeme nam je ukralo jedan dan, plan je bio velika tri prvomajska dana provesti na obroncima Volujka i Zelengore, a potajno sam se nadao možda ispenjati i Maglič ili Bioč. Inače taj planinski masiv djeluje povezano, a ustvari ga čini više planina naslonjenih svojim obroncima jedna na drugu. Istočno od Trnovačkog jezera uzdiže se Maglič, najviši vrh BiH, odmah do njega se nastavlja Trnovački Durmitor, a s južne i zapadne strane masiv Volujka koji se proteže dalje u Crnu Goru i nastavlja na Bioč, koji sa svojim vrhom Veliki Vítao (2394 mnv) nosi epitet najvišeg vrha ovog kompleksa planina. Ovaj masiv se pruža od Štabanskih jezera s juga, Pivskog jezera na istoku, do Mratinja na sjeveru. Kad već nismo krenuli u petak poslije posla, polazak smo odgodili za subotu i to u 10 sati kad inače nikad ne krećemo na izlet. I u polasku Vakula nije davao velike nade, ali naša odlučnost da idemo nije bila upitna. Još prije granice kišni oblaci nam peru kombi i tako

cijelim putem sve do Gackog, gdje nas domaćin čeka sa srčikom (domaćom rakijom). Nazdravljamo i put dalje do Papinog dola, smještenog na krajnjem obronku Volujka prema prijekoju Čemerno. Dom je novoizgrađeno kameno zdanje, i dobro uklapa u tu prirodnu ljepotu krajolika. Nedjeljno jutro budi nas veselim cvrkutom ptica, pomislih da je proljeće, a izlaskom iz doma i jedva vidljivim poljskim zahodom shvatim da je zima, vani je još magla i novo-

napadali snijeg, brrrr... Nije toliko ledeno, ali nije ni ugodno, jutarnje spremanje i krećemo na turu. Ne vide se ni vratašca od dvorišta doma, ali nalazimo marku i preko polja i strmina za sat ipo izbijamo iz oblaka u suncem okupano blještavilo. Osjećam se kao da sam u avionu i lebdim iznad gustog bijelog tepiha, još da mogu poletjeti, tko bi me vratio dolje u to životno sranje od kojeg pokušavam povremeno uteći ovako visoko. Veselo gazeći po svježe napadalom snijegu penjemo oštrm padinom, stalno zastajkujući i diveći se vrhovima koji kao neka misterija izviruju iz oblaka. Sada čak znam zašto je i Bog gore, tako je lijepo, mirno, savršeno posloženo, pa tko da ide dolje – morat ću još nešto promijeniti u svom životu pa ostati i ja gore. Popevši se na vrh prve strme padine, otvara se pogled prema našem cilju, tamo u daljini sada preko blagih padina nazire se suncem okupan vrh. Nakon nešto blažeg i ugodnijeg uspona, osokoljeni sada već lijepim vremenom, poletno gazimo po bijelom prekrivaču,

Osjećam se kao da sam u avionu i lebdim iznad gustog bijelog tepiha, još da mogu poletjeti, tko bi me vratio dolje u to životno sranje od kojeg pokušavam povremeno uteći ovako visoko

ne krijući svoje oduševljenje ljepotom prirode oko nas. Nakon tri sata i dvadeset minuta izlazimo na vrh Volujka, Velika Vlasulja 2336 mnv. Pogled po bijelom prostranstvu je nezastavljiv. Bioč, Trnovački Durmitor, Maglič, Komovi... pa još bezbroj bijelih vrhova okupanih zrakama sunca nagrađuje naš trud i pruža nam zadovoljstvo gledati ih u svom

punom sjaju. Zaneseni ljepotom planine krećemo dalje, svi su željeli još, ali ne prema nazad. Vidjevši vrh ispred nas krećemo prema njemu, prvo spust po smrtonosno strmoj padini, otpenjamo jedan po jedan čvrsto zabijajući cepin ispred sebe, jer samo jedan krivi potez i letiš dvjestotinjak metara do prve vrtače. Sve prolazi dobro, i evo nas već na malom žiletu, prepričavam im naš uspon na Mont Blanc, i svi su oduševljeni što mogu osjetiti malu čar takvog uspona. Za još nekih sat ipo stižemo do zagonetnog vrha, Trnovački Durmitor. Plan je bio izaći na Studenac i vidjeti Trnovačko jezero, ali pošto moje ture imaju nešto baš moje, i ovdje smo slučajno popeli – odokativno. Od vrha kreće ljudi spust – neko prsimice, a neko guzimice, ali vožnja je uz pedesetak km/h bila luda i nezaboravna. Nakon klizanja i brzog spusta izlaz iz tog grotla pronašli smo kroz strmi kuloar – „naš prolaz“. I sam pogled na kuloar izgledao je ekstremno strm, ali uz siguran pogled u Kralja i klimanje glavom ipak krećemo

gore. Uz naizmjenično kopanje stopa Kralja i mene, sigurno izvodimo ekipu na rub grebena, i oduševljeni učinjenim uživamo u pogledu na Maglič i zamišljamo srcoliko Trnovačko jezero ispod njega prekriveno bijelim snježnim oblakom. Nakon osam sati hodanja ponovo nalazimo marku, i uz veliki odmor i oduševljenje usponom, valjamo se po travi crpeći još malo sunčeve energije, jer iako smo izgorjeli ko Česi ipak nam je bilo malo. Nakon 11 sati vidno umorni ali oduševljeni vraćamo se u dom, s nađenim izvorom rijeke Sutjeske i Jojom koji nas je gladan i zabrinut čekao cijelo popodne. Sutradan usponom na Uglješin vrh, pogledima s druge strane kanjona Sutjeske, svježim medvjedićim tragovima i krdom srndaća pozdravljamo Zelengoru do slijedećeg puta. Šteta što nam je Vakula uzeo jedan dan, tako da nismo napravili uspon iznenađenja, jer bi to sigurno bio Maglič ili Bioč, ali uvijek treba nešto ostaviti i za drugi put – razlog više da idemo opet.

4. Škola sportskog penjanja



1. vikend

Et o, počela je i ta dugo očekivana škola sportskog penjanja. Kako smo se zainteresirale za taj, za našu sredinu, pomalo neobičan i rijetko viđen sport? Sve je počelo davno kad smo tražile nekakvu aktivnost kojom bi se bavile, a da ne uključuje obavezno dolaženje u točno određenim terminima, u zagušljivim prostorijama punih znojnih, testosteronom nabijenih muškaraca ili žena koje su došle okinuti sliku za "Face" ili "Instač". I tako se pojavila ideja - PLANINARENJE! Razgledavanje prirode, svjež zrak...totalni zen! Odmah se krenulo u nabavu opreme (nemojte to raditi bez konzultacija sa iskusičima), u članjenjem u HPK Sv. Mihovil i ubrzo je startala planinarska škola. Već na prvom izletu predsjednik i vodič Mate nam je izbio sav taj svjež zrak iz pluća (niti smo ga uspjele uhvatiti), a razgledavanje prirode nije nam ni palo na pamet. "Što te ne ubije, to te ojača", pa smo jače no ikad završile školu.

Kako smo po struci više med. sestre, eto nove ideje - priključivanje HGSS-u. Brzo su nas spustili na zemlju i objasnili kako moramo još puno papati da bi postali punopravni članovi (meni nije problem ništa popapati, al ono šta su nam oni servirali je previše). Završi jednu školu, drugu školu, petu školu...pa češ biti pripravnik, pa ćemo viditi jesi li ti za to, pa ovo, pa ono...Naravno, mi nadobudne kakve jesmo, upisale prvu sljedeću organiziranu školu - penjačku. Danima se očekivala objava PAO-a o upisima za novu školu. Čim je izašla objava išla sam uplatiti školarinu za nas dvije. Nije mi bilo jasno zašto mi odmah nisu javili da sam primljena pa sam uredno zvala Nurfidu da to provjerim. Rekla mi je da se smirim i budući da je objava izašla tek prije 3,5 sekun-

de da sam primljena. Prvo predavanje je održano 27.09., a predavali su instruktor Denis u suradnji sa Nurfidom. Objasnili su nam što je to sportsko penjanje, koju opremu koristimo prilikom penjanja i što možemo očekivati tokom školovanja te nakon završetka škole. U svemu je naglasak na sigurnosti. Trebamo biti pozitivni, odlučni i spremni na nove izazove. Već sljedeći vikend smo imali praktični dio nastave. Prvi dan smo išli u Vodice, kod Tome, penjati se na umjetnu stijenu. Prije penjanja, Denis nam je održao predavanje o penjačkoj opremi, sigurnosti, osiguravanju, tehnikama penjanja. Umjetna stijena se pokazala većim izazovom nego što je izgledalo. Zadani smjerovi (iako smo se hvatali za bilo koju boju), različite veličine hvatišta, glatka stijena i na jednoj strani prevjes bili su pravi ispit odlučnosti i snage. Drugi dan smo proveli u kanjonu Čikole. Sa nama su još na penjalistu bili i školarci splitske alpinističke škole. Brzo smo se dogovorili tko gdje penje i start! Iskusi penjači su prvi penjali i postavili smjer, tek onda je došao red na nas. Prvo je jedna penjala, a druga osiguravala, pa smo se zamijenile. Najvažni-



Josipa Jurić
Marijana Bolanča

je je ispravno obući opremu (provjeriti uže za penjanje), osigurati se užetom, provjeriti onoga tko nas osigurava (pojas, karabiner, pločicu ili krušku...i naravno obrnuto, onaj tko osigurava provjerava onoga tko penje (pojas, upletenu osmicu). Kažu da određena doza straha postoji i kod najiskusnijih penjača pa se ja nisam pretjerano brinula za svoj. Kad nekom kažete da se bavite penjanjem po stijenama, ljudi obično kažu: "Ja to ne bi mogla, užasavam se visina!". Pa kod penjanja ne osjećam toliki strah od visina, uostalom samom tehnikom penjanja zaokupiram misli pa ne stignem razmišljati o visini na kojoj se nalazim. U početku postoji strah npr. strah da će ispasti iz pojasa, pa su me uvjerali da je to nemoguće, naravno ako ga obučem kako treba i ako se pravilno osiguram. Zatim tu je strah da ako padnem da me onaj koji osigurava neće moći zaustaviti, a i ta teorija je uspješno pobijena. Toga dana smo penjali 3-4 smjera i osiguravali jedni druge više puta. Svakim novim penjanjem bilo je sve lakše i lakše. Istina je da se kod nekih ljudi javlja strah kao odgovor na nepoznato, ali jednostavno treba nešto probati kako bi uvidjeli da nepoznato nije nužno i strašno. Ponos i zadovoljstvo koje se osjeti kad se napravi nešto što se u našim glavama smatralo nemogućim (ili teško ostvarivim) je neopisivo. Treba polako u glavi posložiti misli i shvatiti: "Ovo i nije bilo tako strašno". Počnete razmišljati o penjanju na drugačiji način. Sad to više nije neka škola koju moram završiti, već osobni put. Put koji treba graditi, biti svjestan svojih mogućnosti i pogrešaka. Za sportsko penjanje treba biti strpljiv, pametan, logičan i pomalo lud. Ovog zadnjeg imam jer mi je mater odma rekla: "Ti si luda, di češ se ti penjat!"



Matea Kitarović
Mario Čverić

7.10.2017. ČIKOLA

Nakon obveznog shoppinga par litara vode i nezaobilaznih krafni te već tradicionalnog "kupljenja" asistentice Nurfide "kod pekare" uslijedio je susret s ostatkom polaznika škole ispred prostorija našeg kluba Sv. Mihovil. Najvrijedniji članovi ponijeli su za cijelu ekipe konope, cerade, spravice, dodatne penjačice, ako kome zatreba i ostale potrepštine. Pomalo promrzli od ranojutarnje šibenske bure, ali uzbuđeni zbog novih izazova koji su pred nama, krenuli smo put Čikole. Nakon 20-0 minutne vožnje automobilom i još toliko vremena spuštanja niz kanjon Čikole stigli smo do našeg odredišta - penjalista Osoje. Onoj gradskoj buri tamo ni traga, vrijeme je bilo kao stvoreno za boravak u prirodi.

Nakon kratke rasprave da li bi dva konopa trebala biti u jednom sidrištu (nije poželjno) asistenti su postavili smjerove. Potom je uslijedilo oblačenje pojaseva, te provjera s provlačenjem ruke, ako prolazi cijela šaka - stegni još. Instruktori su nas taj dan podijelili u tri skupine. Zadatak nam je bio vježbanje ukapčanja i iskapčanja. Kolegica i ja dobile smo zadatak penjanja uz pomoć čvora polulađarac. Nakon što nam je strpljivi asistent Tome nekoliko puta pokazao kako se veže taj čvor i same smo savladale tehniku te smo nakon međusobne provjere ostalih bitnih elemenata za sigurnost, osmice, čvora na konopu, spravice i pojasa bile spremne za penjanje. Kolegica se glatko popela dok sam je ja osiguravala. Potom je uslijedio red i na mene. S obzirom da sam se pri prošlom penjanju prvi put susrela s prirodnom stijenom i nisam se uspjela popeti do sidrišta, bila sam u strahu da možda ne uspijem i ovaj put, iako sam sa znala da sam i više nego sigurna što se tiče opreme. Moram priznati da su mi se i noge malo



2. vikend

tresle ali plan je bio jasan, nema spuštanja dok ne dotaknem sidrište. I eto malim koracima prema gore, uz glasnu potporu od dole, uspjela sam doći do cilja. Osjećaj je bio izuzetan. Odmah potom, popela sam još jedan cijeli smjer i to ovaj put za nijansu teži, smjer 5 A. Umorni ali sretni zbog ispunjenih ciljeva krenuli smo na zasluženi subotnji ručak. :)

8.10.2017. PENJANJE U KANALU

S obzirom da su se poklopili vikendi Penjačke škole i male planinarske škole, u subotu nas par je svratilo do Alata da vidimo kako ide djeci i njihovim asistentima i voditeljima. Nakon druženja kasno u noć, neki su ostali prespavati, kako bi bili na usluzi malim planinarima, a neki su se zaputili kućama. Ispred bazena se nalazimo u malom i skromnom broju, svih nas pet, i nakon dužeg čekanja, uputili smo se u kanal. Znam da sam jedan od rijetkih, ali to mi je bija tek prvi posjet šetnici u kanalu i penjalistu i na prvi pogled sam bio oduševljen. Ako se kanal uspoređi sa Čikolom, nije ni čudo da su penjači na lošem glasu što se tiče šetanja. Pristup je bio kao u dnevnom boravku. U kanalu nam se pridružio ostatak ekipe i dosli smo do brojke od 7 školaraca i 3 asistenta. Denis nam je za uvod malo pričao o vrstama penjanja s obzirom na informacije koje imamo o smjeru, odkud krećemo itd. Za više detalja, upišite penjače. Nakon toga Tome i Bilić opremaju prva dva smjera, i mi ostali se kao na traci izmjenjujemo, jedni penju i simuliraju opremanje smjera a drugi osiguravaju. Došla je ura i nakon maren-

de, nastavljamo dalje sa preostala dva smjera, koji su bili ponešto teži i nismo ih svi uspijeli popeti. Dovoljno da se vratimo neki drugi put i probijemo tu granicu. Osim tehnika penjanja, učili smo i penjački jezik pa smo naučili razne izraze kao „daj mi ga“, „stavi mi ga“, „digni nogu malo gorije“...Sve u svemu, jedva čekamo sljedeći vikend i već planiramo spavanje u Splitu. P.S. treba li iti govoriti da smo završili opet u Alatima na fažolu. I pivi. I mesu. I pivi. I Cornyu.

14.10.2017. OMIŠ

Treći vikend penjačke škole meni počinje u 06:30h. Bacam stvari u torbu, kupin Hebrejca i Gverića te idemo u spizu. Nakon kupovine u kontaktu sa ostatkom školaraca odlučujemo da ćemo ih mi pričekat u Rogoznici da se ne bi posli tražili/gubili. Ne dugo nakon krećemo za Split u koloni od 3 auta. Polako ali sigurno put nas vodi u Omiš koji oduzima dah. Pozicija vrhunska, s kopnene strane okružen stijinama i liticama, a s morske bonaca do Brača. Čim smo došli s instruktorom Denom ponavljamo prijašnje gradivo. Gogo nas još upozorava da dok penjemo obraćamo pažnju na konop kako nam stoji, da ne bi ako kliznemo padali sa glavon prema podu. Sunce prži za poluditi, ka da ga vidili nismo



Marko Pulić
Ivan Lovrić

da proban bičerin, što pristojno odbijam jer se ja i rakija ne ljubimo baš. Oko 3 sata pada odluka da prekidamo s penjanjem jer nas sutra čeka Marjan, pa da budemo koliko koliko odmorni. Svi skupa nakon skupljanja opreme idemo na zasluženu pivu di se međusobno zabavamo i čakulamo. Dok sidimo

mu, lipo iskustvo i ludilo ekipa!

15.10.2017. MARJAN, SPLIT

U rano nedjeljno jutro, nakon buđenja i kave, za sobom ostavljamo psa Arisa i dva tovara te se iz planinarskog doma zapućujemo sa suncem okupanog Mosora put Splita i penjašta na Marjanu. Na putu prema autima susrećemo mnoštvo planinara i rekreativaca s kojima u dobrom raspoloženju razmjenjujemo riječ, dvije. Po dolasku na Marjan susrećemo drugi dio naše ekipe iz Šibenika koja je već lagano nervozna, opravdano, budući da smo pošteno zakasnili. Podijeljeni na tri ekipe pripremamo se za postavljanje tri penjačka smjera. Uz budno oko našeg penjačkog instruktora Goge, vježbamo postavljati smjerove a on

21.10.2017. Omiš

Huhu novi uzbudljivi penjački vikend je prid nama. Još dva dana sriće, smiha, ljubavi, druženja, penjanja i padanja. Nakon predivnog prošlog vikenda na Mosoru puni dobre vibre krećemo za Omiš na naše slijedeće penjašnje, iza tunela, u ladu, di je malo ledenije. I tako, došli, sili, zapalili, raspremili se, pripremili i prigliedali opremu-dobro sve, ajmo kriči. Naš dobri Dena nas u stopu prati, strpljivo i lipo polako objašnjava di, šta, kako, ko, di penjemo, ko će postavljat smjerove ko osiguravat, ko čekat red Žemske su se ka i inače držale skupa pa smo počele sa postavljanjem prvog smjera. Naravno, na kraju ga je ipak naš dragi Lovrić postavlja pa smo mi pomalo po redu penjuckale. Smjerovi su bili baš baš cool, Vu-kojarac, Prvi, Babilon i još neki ne sičan se, u početku malo teži zbog pločastog dijela al na vrhu banja, ko po ravnome smo šetali Babilon je možda bija najtezi al smo ga uspjeli izniti do kraja, kad smo dobri i uzorni učenici Dan je prolazija lipo lagano uz puno smiha sa naše tri rogozničke srećice, uvik veseli i dragi momčići, sve su nam Čak smo imali i malu nezgodu koja je završila uganućem gležnja; išla teta Veronika postaviti smjer, srce Lovrić

spremanje naše prve ne sušene hrane, koja je u biti sušena, ali šta to ima veze. I dok mi lagano u sidećem položaju uživamo u toj spizi koja je potrebna za funkcioniranje naše maki-nje, u bazu dolazi kapetan(instruktor) Dena. Dok mi čakulamo s Denom, počinju dolaziti naše kolege, na čelu sa našom pročelnicom i voditeljicom ove škole Sađidom(Vranom Nurfidom). Pošto smo se svi okupili laganim korakom krećemo prema trening bazi(penjašistu) u kojoj nas željno iščekuju naši današnji domaćini: Kaštel Stari, Kaštel Novi, Stakleno oko, nekakvi Talijan i debeli Englez. Kad smo došli u trening bazu, kapetan Dena nan daje zadatke. I tako podijeljeni, ka na vjeronauku mi mužjaci dobivamo zadatak da postavljamo smjerove Kaštel Stari i Kaštel Novi, dok ženke postavljaju Trešnjicu pod ostrim okom i istim takvim jezikom naše pročelnice Sađide, koja stoji na vrhu Trešnjice kao vrana čekajući svoj plijen, nadgledajući privezivanje alke. Nakon šta smo odradili svoje zadatke zamjenjujemo se sa ženkama i vrlo brzo odrađujemo i taj zadatak. U međuvremenu su nam pristigli i asistent Tomica sa svojom dragom i još jednon dru-

pačena tila. Pri dolasku u tu bazu nas dočekuju srdačni domaćini koji Bogu fala imaju onu tekućinu o kojoj smo pričali. Nakon što smo u sebe ulili veću količinu te iste tekućine sa laganim smješkom na licu selimo u drugu bazu koja je u Trogiru. I tako sidamo u svoja supersonična prometala koja mogu razviti zavidnu brzinu za jedno jednocentrično stvorenje kao što je crv. U tu bazu koju još zovemo fast food se upućujemo jer tamo se priprema ta nekakva brza spiza koju mislimo nabacati u naše štumike, koji su već počeli proizvoditi nekakve čudne zvukove. U sebe smo nabacali te čudne spize i odlučujemo se uputiti prema slijedećim bazama koje još nazivamo kuće ili dom. I tako ja, Zemunac i Mariofil sidamo u već spomenuta prometala i upućujemo se prema njima. Nakon šta smo na prvon određistu iskricali Mariofila ja i Zemunac jednoglasno odlučujemo da idemo na jedno misto koje ima one Bogom dane tekućine. I dok ja i Zemunac lagano uživamo u ispijanju te tekućine u svojoj torbici(pederušu)

3. vikend



od lani. Nakon konzultacije instruktora sa asistentima dobivamo zadatke da znamo šta nas sve čeka. Svi ćemo postavljati tri različita smjera i nakon toga imamo jedan teži, postavljen smjer kojeg penjemo top rope. To je Dena makarane zamolija da ostave prije nego su otišli. Penjašnje se lagano puni, uz nas ima još desetak furešti(njemci, englezi i Nurfidin talijan). Instruktor i asistenti nan uporno daju savjete kako da bolje i sigurnije penjemo/osiguravamo. Kako se temperatura diže, tako zrak počinje ispunjavati miris dropa od kojeg su gospoda kraj nas pravila rakiju. U prolazu me ljudi sa smješkom nude

na piću zovemo piture i vodiče na Dinari da vidimo kako njima ide(Pavić se rastopija kad mi je čuja glas). Nakon toga jedan dio ljudi ide za Šibenik, a mi ostali put Mosora di smo odlučili prenočiti. U auto smo primili gutačcu slova s kojim je zajebancija garantirana. Na Mosoru su nas već čekale Antonia i Tina te je bilo još desetak ljudi. Najiskusniji su išli postaviti šatore dok smo mi povadili spizu i piće iz torbi. Svi smo sili za isti stol i zabava je počela. Malo poij, malo popij, pa se nasmij. Na kominu se u to doba sprema gulaš kojeg većina nije okusila jer nas je već bija umor počea stizati pa smo ranije išli leći. Sve u sve-

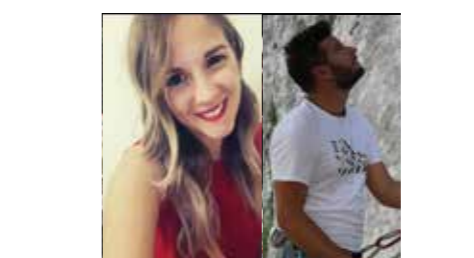
nas kad smo slobodni, naizmjenice u grupama po troje ili četvero okuplja i pokazuje kako se osigurati na sidrištu kad se na njemu umjesto matičara nalazi alka. Penjući se tako na vrilom popodnevnom suncu te listopadne nedjelje sve više shvaćam potrebu za korištenjem čuvenog magnezija kojeg prije nisam smatrao neophodnim, a svakim korakom budi se sve lipši pogled na otok Čiovo i ostatak splitskog arhipelaga kao nagrada uspjeh. Nakon što smo svi ispenjali sve smjerove, već pomalo iscrpljeni skupljamo opremu i puni dojmova krećemo put Šibenika.



je osigurava i pomno prati svaki pokret i taman ona našla lipi hvat da će se ukopčat kad ono nogica skliznila i u roku sekunde se izvrnila da pojma nema kako, samo se okrenila priko prvog kompleta. Zabolilo je junački, pa se teta malo odmorila, prigrizla bol i vratila se postaviti smjer do kraja i uspilaaa Bol se stišala pa se penjalo još smjerova al kad se kući došlo onda se platilo, nateko gležanj, boli, nemeš odat. Nema veze, ima kupusa izvući će svu bol. Nažalost mirovanje do slijedećeg vikenda, odnosno ispita. A pa štaš. Barem danas mnogo lip i vesel dan, bravo mi, sve ćemo naučiti.

22.10.2017. Malačka

Drugi dan četvrtog vikenda, četvrte penjačke škole HPK sv. Mihovil započinje buđenjen u bazi Malačka(planinarski dom). Trenutno stanje u bazi je: tri terora iz penjačke škole, ili kako ih neki još nazivaju rogožnjani. Nakon šta smo se probudili i pogledali ispred sebe meni u glavu dolaze stihovi jedne poznate pisme...magla svuda, magla oko nas... mada to nije bila magla nego rosa, ali nema veze. I tako lagano uz te stihove počinjemo spremati naše holograme(šatore), u kojima nekad putujemo u najzabačeniije kutke našeg apsoluta (svemira). Nakon spremanja tih čuda, bacamo se na



Veronika Klarić
Ivan Bilčić

garicom kojoj nisan uspija zapamtiti ime. Ali se vrlo dobro sičan kako izgleda. Pošto smo odradili sve zadatke, neki željno iščekuju da Tomica postavi debelog Engleza koji mi već lagano počinje dizati živce. Kad je Tomica postavlja tog glupana prvi koji je iša u njegovo osvajanje bija je Zemunac koji je to dosta dobro obavija. Samim time u meni je probudija još veću želju da se ton debelon Englezu popnen na drob i sa poštovanjen mu pljunen u čelo, šta san na kraju i uspija bez većih problema. Zatim počinjemo kupiti opremu i spremamo se uputiti prema sljedećoj bazi(PD Česmina) koja je udaljena par stotina metara. Sa velikom željom da tamo imaju jednu tekućinu koja u sebi sadrži supstancu koja ima relaksirajući učinak na naša jetikava i već is-

osjetim nekakvu vibraciju koju proizvodi nekakav čudan uređaj s pomoću kojega možemo vršiti komunikaciju na daljinu sa drugim tricentričnim bićima. Javljujući se na taj uređaj uspostavljamo kontakt sa našom dragon kolegicom Jospon(kako bi je nazvala naša gutačca slova). I tako mi Jospa govori da je njeno supersonično prometalo ostalo u kvaru. Pošto moramo pomoći kolegama u nevolji ja i Zemunac se upućujemo prema njima i nalazimo ih na nekakvoj stanici na kojoj staju velika supersonična prometala. Pošto smo kupili naše kolege, krećemo prema njihovim bazama. Redom ostavljamo prvo Markišu i Sađidu, a potom vozimo već naoko ispačenu Jospu koja svoj krevet vjerojatno vidi kao neku utičnicu ili punjač na koji se jedva čeka priključiti. Ostaviši Jospu ja i Zemunac imamo još jedan zadatak, a to je da do našeg krajnjeg određista RG izbjegnemo sva čudna bića koja nose nekakve plave uniforme, a šta je najbitnije imaju nekakve sofisticirane uređaje kojima mire onu Bogom danu supstancu. I ako imate viška te supstance u sebi, oni vam pišu nekakve kazne. Pošto ja i Zemunac znamo di bi se oni mogli nalaziti, vješto iz zaobilazimo i dolazimo na svoje određiste. I to bi van bija jedan dan čudnovatih tricentričnih stvorenja koja pohađaju četvrtu penjačku školu HPK sv. Mihovil. Ko Vam kazo ta reč.

Dojmovi voditeljice škole



Redovni penjački sastanak. Uz mnogobrojne teme, našla se i ona o 4 nadolazećoj penjačkoj školi. Dvije godine zaredom Kata je bila „strongwoman“ i to sve hrabro i vješto organizirala uz cjelokupni presing. Ovaj put Kata podvlači crtu i predlaže mene da i ja malo treniram svoj organ za stres. Kako ja volim izazove, prihvaćam ulogu voditeljice i organizatorice škole, zavrćem rukave i hvatam se posla. Malo televizija, radio, fb mreža, stranica kluba, poznanici i prijatelji i dođosmo do 13 polaznika. Em idealan broj za raditi, em više muških nego žena... tako da se malo poveća prosjek, jer opće je poznato bar što se penjačkog odsjeka tiče da su više žene aktivne u ovom sportu te su neke čak ovisnice o adrenalinu (govorim u svoje ime hehe). Počinje, srijeda 27.09. 19h okupili se svi, popunili i potpisali preostalu dokumentaciju, neki su se čak i zezali na račun toga kako ću im uzeti svu imovinu šta imaju, da im samo mažem oči. Kreće predavanje...instruktor ih upoznava redom te im objašnjava kakva će otprilike biti ta njihova avantura od pet vikenda. Ni slutili nismo da će tu biti svega i svačega. Svakakvih dogodovština ali hvala Bogu da nisu tragedije nego tragikomedije. Predavanje završilo i željno se isčekuje prvi vikend kod našeg Tome u Vodicama na Vertikali. Okupili se, krenulo upoznavanje sa opremom i odma osiguranje jedni drugih. Njihov strah i šok ne mogu opisati riječima jer ipak drže tuđe živote u svojim neiskusnim rukama. Ali prvi se pačići u vodu bacaju i odma plivaju. Neki od njih su odma proplivali a nekima sam morala biti iza leđa stalno da se ne utope. Nakon svakakvih njihovih dojmova kako onih nježnih ženskih „JOSO RECI IM“ od straha, dogovor gdje piti pivu posli penjanja se najlakšim učinio. A to sam i shvatila tokom cijele škole da im je to bio najdraži dio dogovora. Nakon Tomine šarene stijene slijedila je naša lijepa siva vila na kanjonu rijeke Čikole nekima sasvim nešto

drugačije i nepoznato..opet šok za neke ali mic po mic su razbijali strah a neki su se odmah uhvatili u koštac sa stijenom i čupali i zubima i rukama.. to bi trebala biti nova tehnika penjanja umjesto one moje „penji glavom, nogama, pa tek onda rukama heheh. Sve u svemu spravice su se mijenjale, neke je to bunilo, neki su već izabrali s kojom ce u dalekoj budućnosti osiguravati a ja ih posmatram i vec znam ko je rođeni penjač a ko je došao samo iz znatiželje. Dan privodimo kraju ..opet piva i dojmovi općenito o svemu pa i o tome kako držim vojni sistem, i da nisu očekivali samo red rad i disciplinu. Ali to je sve bilo za njihovo bolje, i onaj ko postane sportski penjač znat će zašto je to tako. Dan za danom redale su se srijede, predavanja. Moja dobra tajnica Jure i ja smo dali maximum da im sto bolje predočimo svaki detalj čvorova,privezivanja alke..znalo se ostajati i do ponoć ipo vježbati..ali nije mi žao niti minute pogotovo zbog onih koji su vidili ispunjenje i strast u tome kao i ja. Kako su se redale srijede, tako su se redali i šaroliki vikendi. Od Omiša do Marjana, Čikole,Malačke, dvorane Lapis, Kanala Sv.An-te kojima je ostao kao jedan od najmanjih penjalista a najžešći, što ne znači da ga nisu savladali. Bilo je tu i kombinacije kampiranja na Mosoru uz gitaru, komin i kolege penjače iz Tetona i Peruna tako da ne mogu reci kako sam im priređivala samo vojni režim, pokazala sam im da kad se zasluži i penjači se znaju opustiti a oni su taj vikend u Omišu rasturili stijene i zaslužili. A Marjan..hmm bilo je tu svega..odogrebotina, do paralize od straha, uganuća ali na kraju sve završilo sa pozitivnim ishodom. Vikend Malačka će nam svima ostati u sjećanju. Već su skroz samostalni..osiguravaju, penju, privezuju alku, ali najviše grešaka sam tad i uvidjela kad su se opustili i pomislili da su sve naučili. I ne samo to, taj dan je bio cijeli prava avantura. Pored mojih smrztotina uz Josinu jaketu i prižderavanja sa sendvičem od pola metra u Trogiru na koji su me odveli

trio rio heroji iz Rogoznice dan je završio sa krepavanjem Josipinog auta na pola puta do Šibenika, krepavanjem baterije od mobitela te smijehom do suza. Ali nema straha, kad su tu naši heroji iz Rogoznice koji su nas spasili i odvezli našim kućama a Marko je bio najzahvalniji jer će uspit odpavati svojih 12 sati sna. To je bio predzadnji vikend. Uslijedila je priprema za ispit i odrađivanje istog u dvorani Lapis. Bilo je tu prepisivanja i pomaganja, ali dozvoljeno im je jer pravi režim je uslijedio tek sutra na Čikoli kad sam sama s njima odradila praktični dio. Oni koji su moje riječi shvatili ozbiljno“niko neće proći ko ne bude pjevao pet točaka sigurnosti, alku, i ukapčanja“ oni su to odradili bez greške , a ovi drugi su osjetili moju diktatorsku stranu kako bi Jure reka „Nurfu Vam je mali Hitler“. I taj dan je bilo tragikomična situacija gdje su opet heroji iz Rogoznice priskočili u pomoć, i pokazali da uz što su uzorni učenici prije svega su ljudski osvještani. Ispit je završio sa 6 prolaznih i 6 onih koji će morati na popravni ispit koji je uslijedio ubrzo dok im je sve još friško u glavi jer meni je cilj podijeliti 12 diploma ne 6 a razlog toga nije samo da dobiju diplomu koja će im skupljati prašinu, nego kad je vide da im bude motivacija za baviti se jednim sportom koji je na visokoj ljestvici općenito za psihofizičko i zdravstveno stanje čovjeka. Svima je poznato da u sportskom penjanju rade i jačaju svi mišići, da kontroliraju disanje, da je koncentracija na 100% razini, da balansiraju tijelo..a to sve je potrebno u svakodnevnom životu u kojem samo žurimo i ne stižemo ništa pravilno raditi od navedenog. Sve u svemu moj cjelokupan dojam ove moje voditeljske avanture je isto pun dojmova. Drago mi je što sam podijelila svoje znanje, što sam na neke prinila strast prema penjanju, što sam od nekih dobila i još jedno novo ime, od nekih sam naučila kako je lijepo pokazati i svoju nježniju stranu. Lijepo iskustvo meni, stresu nije bilo izostanka ali nema veze ponovila bih opet.



Drugo lice Paklenice

SA SNOVIMA DA ĆEMO ZA KOJU GODINU PENJATI VIŠEDUŽINCE

Posjetila sam i prije Paklenicu u svojstvu izletnika i planinara. Uvijek kada bi prolazila penjalikom, gledala bih ta čuda od ljudi, u šarenim majicama, na višedužincima, ljude veličine točkice na ogromnim stijenama i mislila se: Koja divota, koja hrabrost, kad bih barem mogla i ja probati. Ako sanjaš, uvijek imaš šansu ostvariti svoje snove. Istina jest da ne penjem višedužince, još uvijek, istina jest da je za mene 5a za sada maksimum, ali možda da malo više vježbam, da se malo više bacam i padam, možda ću i ja napredovati. Na izlet u Paklenicu u travnju smo se odlučili jer su Tetonci imali završni ispit sa svojom proljetnom školom, pa smo im se uvalili u priču. Uvijek se osjećam sigurnije kada je neki iskusniji penjač uz nas, pa makar da mi u jednom trenu može reći gdje da stavim nogu ili da mi pokupi komplet ako skužim da ne mogu dalje. Dok su se njihovi penjači/školarci mučili s alkom, upsajlom i osiguranjem, Lucija i ja smo birale smjerove za koje smo procijenile da bi mogle ispenjati do kraja, bez nekih prevelikih očekivanja u nadnaravno i onako baš za gušt. Tako smo ispenjale Čokolino, Hello Kitty i još neke smjerice za djecu. No Paklenica je izlizana, tako da su tamo 4 za mene puno teže nego na Čikoli. Klizi noga, klizi ruka, nema trenja... Uspjele smo obje, čak smo se i slikavale s vrha stijene. Onda je došao red na Miki Mause, ravan, s malo dobrih tramvajaca. Kratak smjer, ali dao mi je posla. Ne volim puno publike dok penjem, ali ako je na tlu iskusan penjač, neće trošiti puno riječi, samo kratke upute gdje ću s nogom, koji korak dalje i pičiš. Nakon cijelog dana penjanja, večerali smo u Dinka, a sutradan ista priča.



Nina Živković

Popij kavu, gledaj kako Slovenci uvijek imaju najbolju opremu i biraj smjerove. Izabrali smo jednu stijenu, onako razdvojenju, ispenjali dva smjera na njoj i išli u treći. Luca sa svojim 6 čulom kaže da ponese karabiner ekstra jer je sigurno alka gore. Poslušam je i naravno da je. Prva prava alka, od kada samostalno penjem i naravno panika. Znači ovisim o tome kako ću napraviti novu osmicu i da li ću svaki konop staviti kako treba, a nema Luce-Safety first da mi kaže da je to to. Karmen i Luca mi daju upute, ja se znojim i USPJEH. Mislim da čovjek tek kada mu „stvarno“ treba neka vještina koju uči na školi, skuži što je što i za što je što. Ja ću sada znati alku zauvijek. Karmen je ispenjala jednu zeznutu priču, tik do jednog od najtežih smjerova u RH. Zalužila je bježalicu, a mi smo dobili priliku na top rope ispenjati smjer. Otišli smo s Paklenice s mišlju kako je super na penjalistu imati kafić, wc i namj opreme. Ali i veseleći se Čikoli koja nije izlizana još uvijek, u kojoj sunce u siječnju dovoljno grije da možeš biti u kratkim rukavima. I sa snovima da ćemo za koju godinu penjati višedužince.



IZLET NA PERUN



Nurfida Zeković

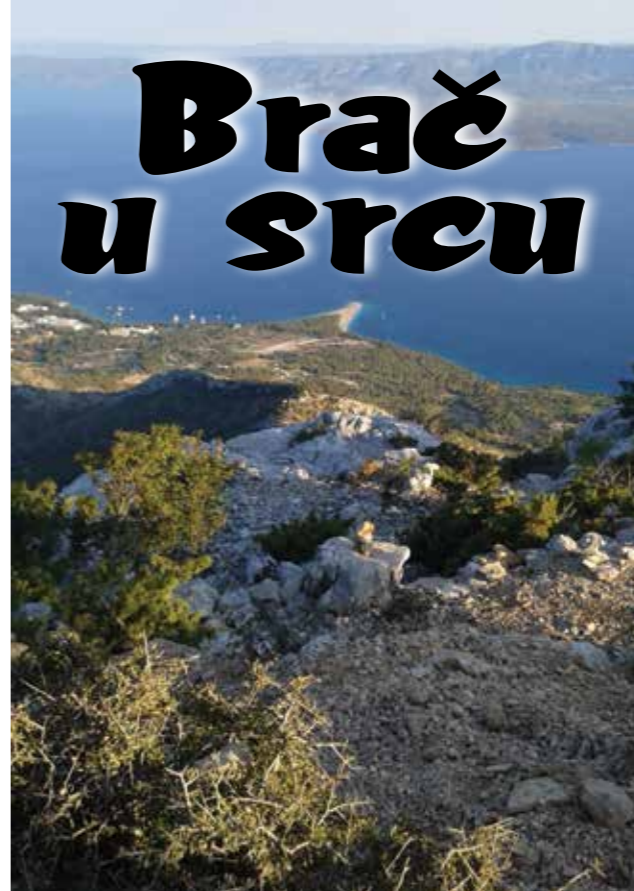
Kako i planinarski vodiči imaju mjesečne obavezne izlete ,tako i penjači imaju plan gdje i u kojem periodu penjati tokom godine. Moj plan je bio voditi na novo nastalo penjaliste Perun koje se nalazi u Podstrani pokraj Splita. Penjaliste koje je otvoreno 2014 godine, i koje mi stalno mamilo pogled kad bi išla put mog Mosora. Travanj, buđenje prirode okupljamo se nas 5 P.A.O žena 4 odrasle i jedna mala buduća penjačica ,te vjerni pas PIPi, ukrcavamo opremu i krecemo. Kad smo stigli u Strožanac uz kavu i sunce pridružuje nam se moja Iris (žena zmaj) koja je radila i opremala smjerove na Perunu i kako zna svaki kutak, hvat i bužu na toj stijeni zatvorenih očiju, ponudila se odvesti nas i usput se podružiti samnom jer naše poznanstvo traje još iz 2013 godine. A preko nje na neki način je počela moja ljubav prema penjanju. Dolazimo gori.. prizor onoga što oči vide još ljepše izgleda nego u penjačkom vodiču. Od silne želje da isprobam popeti sto više smjerova krenula sam odma kačiti komplete na pojas i hvatati se u koštac sa prvim smjerom. Iris se ponudila da me osigurava ,dok su Nikolina i Drazena bile u timu. Blaženka i moja Mia su izrazile želju da bi htjele napraviti dir da vide i druge dijelove te ljepote, te se Iris ponudila da im pokaze. Nama

trima je ipak bila izazovnija i privlačnija stijena pa se nismo micale od te sive moćne tajanstvene kraljice. Sunce je pržilo, vode se popilo sve što se imalo a curke se još nisu vratile. Popele se sve petice, šta sad? Nikolina odlučila probati jednu šesticu ,sa laganim prevjesom koja i nije izgledala tako zahtjevnna. Međutim prevarila nas je i zamazala nam oči ta siva tajanstvena kraljica. Više od pola sata mučenja oko toga ulaza sa laganim prevjesom prvo jedna pa druga pa treća naizmjenice postale smo umorne i iscrpljene te sjele u hrastovu šumu ispod penjalista svaka sa svojom tećicom u ruci i promatrale tu kraljicu kako izgleda laka, privlačna a kad se uhvatiš motati oko nje ispati te do maximuma i neda se tako lako ukrotiti. Ručak pri kraju ,cure pristizu sa oduševljenjem, Iris zvoniti mobitel ... mora nazad zbog obaveza ali dogovor je pao kad završimo da opet sjednemo na kavu uz Strožanačku rivu, a mi smo ostale još malo pokušavati mučiti se sa ovom šesticom. Nakon još po koji neuspješni pokušaj, shvatile smo da se moramo vratiti opet, jer ne valja ostavljati nedovršene poslove. Skupile smo stvari i krenule put Strožanca. Usput tu i tamo je pala koja fotkica, moja Drazena kao i uvijek mora obilježiti sve jer kako ona kaže „Majko od stotinu slika deset će valjati“. Spuštanje na rivu, Iris nas čeka sa malim stvorenjem koje sam ja zadnji put vidjela kad je bila beba ..a sad prava mala damica sa šarenom suknjicom od tila.. balerina Misha <3 .Mic po mic ,jedan sladoled, drugi sladoled, igra i smijeh dvi djevojčice.. sunce je počelo lagano zalaziti a mi put našeg Šibenika sa puno lijepih dojmova i napunjeni pozitivnom energijom i osmjesima meni jako dragi ljudi .



Nikolina Crljenak

Nakon što sam prošle godine uživala po Braču odlučila sam ga i ove godine posjetiti. Plan je bio spremiću biciklu i krenut jedan ponedjeljak ili utorak. I taman je Mare imala godišnji u to vrijeme. Nakon njezinog prvotnog: "ma neću, šta ću... ", iz druge su proradile ideje: "pa mogle bi mi ponit penjačku opremu, pa mogle bi i biciklu staviti...". And so adventure begins. U utorak smo krenule ranije, Šibenik, Split, trajekt, gužva i napokon Brač. Vozimo se od Supetra prema Bolu i skrećemo na pola puta u planinarsku kuću Gažul. Bogu iza nogu otoka Brača, u šumi, se smjestila ta prekrasna planinska kućica. Sutradan ranije ujutro smo otišle do Bola u razgledavanje i kupanje a popodne smo se vratile kući i spremile bicikle. Plan je bio od kuće stazom preko Trolokvi do pustinje Blace. Došli smo do nekih 5 km od pustinje kad je Mare ugledala zeca i od srlice pala s bicikle a i procijenile smo da će nas uhvatit mrak pa smo se uputile nazad. Nakon par kilometara spremile smo bicikle u mrak neke šikare i prvo smo ustopale obitelj Francuza u kombiju koji su nas odveli do raskrižja i glavne ceste. Nakon toga smo ustopale jednu Bračanku koja nas je odvela do pred vrata kuće. Autom nazad po bicikle, mrak, middle of nowhere, kućica. Sutradan je bio jako ispunjen dan. Ujutro idemo na Koloč, geološki spomenik prirode. Iako je u penjačkom vodiču, smjerova nema osim jedne četvorkice koju penjemo iako je penjanje zaštićeno. Nakon Koloča idemo prema Ložišću, okolo kojeg ima pregršt penjalista blagih ocjena. Odabiremo ono koje bi trebalo bit u hladu. Put nas vodi nakon Ložišća, skretanje desno i parkiranje kod Crkvice. Put za penjaliste nije bio baš očit pa nam je telefonski pomogla jedna lokalna penjačica. Do penjalista dolazimo za par minuta, skrivamo se u hladu i penjemo



par smjerova ocjena 4, 5 dok nas sunce nije potiralo. Nakon toga ručak pa kupanje na Lovrećini, pa razgledavanje Škripa. Škrip (od riječi Scorpis, oštro golo kamenje) je najstarije naselje na otoku Braču, staro preko 3000 godina a samim time i po meni najzanimljivije. Nakon Škripa smo se malo autom i malo pješke spustili do pustinje Blace. A za kraj



dana smo uživali u zalasku sunca na vrhu Brača, Vidovoj gori koja je ujedno i najviši vrh jadranskog otočja. Prije nego je Mare otišla kući, sutradan u petak smo posjetile Zmajevu špilju i poslušale zanimljive priče vodiča Zorana. Ja sam ostala još desetak dana uživati u Braču. Koji dan bih odmarala a ostalih dana sam šetkala po cijelom Braču. Lagana šetnja od kuće do Dola, karakterističnog po svojim spilama, hrupočušama po kojim je nastala bračka (dolska) torta završava u kamenolomu gdje se smjestio Herkules. Stopiranje do Sumartina i lagani škraping prema istočnoj strani otoka s koje se pruža prekrasan pogled na Bikovo. Stopiranje do Pučišća, mjesto u kojem se organizira kamenoklesarska škola i gdje se mogu kupiti suvenirni od klesara. I za kraj biciklom od kuće, preko pustinje Blaca do mora. Prenočila sam u jednoj prekrasnoj uvali s pogledom na vedro nebo, milijun zvijezdica uz zvukove mora i mačke koja se šulja po šikari i lovi ptice ili miševce. Sljedeći dan sam se zaputila biciklom do Milne. Okupala sam se u nekoliko uvala te zaključila da je u većini uvala na toj strani more jako hladno zbog vrućih hladne vode. Što nije bilo loše s obzirom da je vani bilo pakleno vruće. U Milni sam sačekala autobus za Supetar te je time Bračka avantura završila.

Uskršnje penjanje



Nikolina Crljenak

Nakon dugog dogovaranja i odgađanja Karina, uspješni dogovor je napokon PAO na petak prije Uskrsa. Marijana je pokupila Zoriće i Antu pa zatim mene u Vodicama. Kako se približavamo penjalistu Karin, sektor Cassin uzbuđenje raste. Karin, jedno od najtežih penjalista koje sam iskusila, odmah se strašno nadvije nad tobom čim mu se približiš. Marijanin i



moj prvi 5c nije išao baš lako ali je svladan. Dok smo nas dvi pregorijevale na Oziri ekipa muških se zagrijavala na šesticama. Vjeko brzo prelazi i svladava Cochize(7a). Mare i ja smo probale još koju šesticu na topaka, te kako je temperatura jako porasla a snage iscrpljene zaputili smo se kući. Sljedeći dan nas je Nurfida odvela na prekrasni Perun. I bilo je super. Dan nakon Uskrsa se Maja i ja dogovaramo za Čikolu. Treba otpustit sve one kalorije. Dolazimo do parkinga i ne vjerujemo koliko ima auta. Silazimo do penjalista i zaključujemo kako nikad nismo vidjele više ljudi na bilo kojem penjalistu. Englezi, Nijemci, Zagrepčani, Šibenčani ko mravi. Na smjer smo čak morale i čekat. Ispenjale smo nekih 8 smjerova težine 5, 6 i zadovoljno se zaputile kući.



Krešimir Palinić

**Odličan dan, vrhunski izlet, još bolja ekipa!
Kružna tura, oko 6 sati; Rogoznica (stara škola) - Podvornica - Smokvica - Sirkovina - Lokva Slivnica - Lenik (vrh) - Jarebinjak (vrh), Jarebinjak selo - Podvornica - staro selo - Zmajevo oko - Vatrogasni dom**

IZLET NA LENIK

Privodom prve godišnjice osnivanja podružnice našeg kluba u Rogoznici, domaćini Julija i Ankica organizirali su zanimljivu turu koja je na prvu izgledala poput lagane šetnje, ali se pokazala kao znatno zahtjevnija. Okupljamo se standardno, na bazenu. Subota je, 14i. Ima nas taman za popuniti kombi, dok nas domaćini pojačani ženskom ekipom sa Srime čekaju u Rogoznici. Ako se po jutru dan poznaje, čekali su nas prilično teški uvjeti. Putem se vrime dodatno pogoršava, kiša sa susnježicom pojačava, nebo se tamni. Po dolasku u Rogoznicu sidamo sa domaćima na kavu, nadajući se prestanku kiše koja za nekih uru vrimena i popušta te krećemo. Startamo sa otoka od stare škole, prilazimo most te nastavljamo prema magistrali nakon koje upadamo "među smrike" te izbijamo na široki makadam koji nas vodi dalje prema Sirkovini. Prolazimo pored Lokve Slivnica, put je sve strmiji, a horizont širi. Prestaje i kiša, a dan postaje čista suprotnost onome od ranijeg jutra. Otvaraju se pogledi na pučinu, u daljini se naziru Žirje, Jabuka, Brusnik, sv. Andrija, Vis, a prepoznajemo i Korčulu, Sušac... Krećemo se dalje između slikovitih zaselaka, maslinika.. Nailazimo na snig koji je svakim korakom sve deblji, pejzaž neobičajan za Rogoznicu, imate dojam da ste puno sjevernije. Skrećemo s makadama desno na uski poljski put te nakon nekog vrimena krećemo se na divlje prema vrhu Lenik. Teren je nimalo lagan; škrape prekrivene snigom tako da odmjeravamo svaki korak. Izbivši na Lenik, nagrađeni smo još veličanstvenijim pogledom kojeg se nebi sramili ni daleko viši planinski vrhovi. Pogled seže od Velebita na sjeverozapadu do Biokova na jugoistoku dok su vidici prema moru posebna priča. Gnjezdimo se podno vrha u zavitrini na kratki odmor i marendu. Nakon čoporativnog slikavanja na vrhu silazimo u podnožje te nastavljamo prema vrhu Jarebinjak, svatko bira svoj put kroz stine. Zbog zahtjevnog terena grupa se prilično rasteže te na vrhu čekamo da se ponovo spoji. Silazimo prema istoimenom selu di nas više "ne trese", put postaje ravniji te nastavljamo nizbrdo prema magistrali. Ulazimo u Rogoznicu te skrećemo desno slikovitim poljskim putem nakon kojeg izbijamo na plažu te nastavljamo prema prirodnom fenomenu Zmajevo Oko, krškom jezercu koje je davno nastalo urušavanjem stropa kaverne koja se zatim ispunila vodom. Nakon kratkog obilaska, nastavljamo selom prema otoku te dalje do vatrogasnog doma di su nam domaćini priredili večeru i feštu. Ples nije izostao.

Odličan dan, vrhunski izlet, još bolja ekipa! Kružna tura, oko 6 sati; Rogoznica (stara škola) - Podvornica - Smokvica - Sirkovina - Lokva Slivnica - Lenik (vrh) - Jarebinjak (vrh), Jarebinjak selo - Podvornica - staro selo - Zmajevo oko - Vatrogasni dom.



Antonia Viljac

Moja Anita, frend i ja zaputili smo se na završne pripreme pred Elbrus, pa smo turu koja se inače ide 7- 8 dana napravili za 5 dana i par sati.

Na put dug 125 kilometara krenuli smo sa Zavižana, koji počinje stazom po predivnoj Premužičevoj stazi. Na leđima smo nosili sobu, kužinu i higijenu, cca 25 kg po glavi i nismo nigdi nadopunjavali zalihe, već smo sve teglili sami od početka. Dogovor po mojoj želji je da ne spavamo u čvrstim objektima kako to inače biva na VPP-u, već da bivakiramo. I bilo nam je fantastično jer nismo bili ograničeni satnicom, kilometrima i domovima, već samo „do mraka pa dokle stignemo“. Po danu smo se stvarno umarali plus na dane nesnosna vrućina, gazili smo nenormalno i žustro, sa svim tim teretom na leđima koji me baš satra, moram li spominjati da sam imala ljubičaste fleke na bokovima, kukovima i leđima, a unutarjni organi su se polako danima vraćali na svoje mesto. Neke dijelove puta prelazila u češkom stilu, znači čarape i trike trake šlape, jer sam u stopalu imala neizdržive bolove (posljedice i danas osjećam, a studeni je) zbog težine na leđima.

Sve dane nas je vrime poslužilo, ugodna burice i dosta sunca, navečer taman ledenkasto za lipi san. Ali kad smo ušli na područje Južnog Velebita, tu se i mozak pržia. Meni osobno najteži dio na potezu Ramino korito-Pasji klanac, e tu san skoro proplakala. To je valjda ta točka pucanja, pa kad ona prođe sve je bolje. Ali uspon je stvarno naporan. Nikad izaći iz te škure šume, iz tog korita, pa oštri uspon pri izlasku iz klanca...joj.

Lajt motiv naše kužine je bio „pura“ specijalitet. Nosili smo oko 3 kg pure i jeli smo je svaki dan jer je praktično, dobro se najedeš i za nju ti treba samo voda i bilo šta iz konzerve, npr. ragu ili tuna, sa juhom iz kesice, ili panceta i pršut... kombinacije su šumski (ne)ograničene. Oprale smo se eto jednom, na Stapu... hehe, mislim, vode je bilo stvarno svugdi, ali lito je i uvik smo mislile na druge i nismo uludo trošile zalihe. Znači, početak je lita pa se vode može naći na svim važnim bunarima i izvorima, a to su: Zavižan, Alan, Skorpovac, Oštarije, Šugarska duliba, Stap i Ivine vodice. Nema straha od žeđi. Najviše smo skrikale na lvinim vodicama, tribale smo spavati pokraj skloništa, ali su uokolo trčali veprovi i mi smo se dobro pripale pa smo spavali na verandi, ali smo omotala 3 cerade oko stupova od

Rođendanski VPP

2.-7. srpnja 2017.



skloništa za obranu i zaštitu od veprova. Kad smo se napokon zadnji dan dočepale doma na Paklenci, pojele smo zasluženi fažol i kobasicu i popile rakiju (par) plus pivu. I onda dođe Dačo sa kutijom punom pečata, a unutra skoro svi sa VPP-a. Pa smo se pitale zašto smo uopće išle, mogle smo odmarat u domu. Šala, ne bi, volimo mi krv, znoj & suze. Sve skupa fantastično velebitsko planinarenje, većinom provedeno u šumskoj tišini, pažnja usmjerena prema prirodi i zvukovima, prekrasnim pogledima i prema sebi. Za moj rođendan, koji je 3. srpnja bile smo na Šatorini i ti trenutci su nam baš bili lipi i sritni, pa kad planinarka sa ženom provede svoj dan u srcu Velebita, šta ti više treba.



Evo ukratko sa GPS zapisa:

- 1. dan: Zavižan - Gromovača - Alan - Premužičeva, ispod Borovače. 21 km, +700 m uspona, 7h čistog hoda
 - 2. dan: Premužičeva - Ogradenica - Šatorina - Kugina kuća - Skorpovac - Ripinovac (ispod Bačiba). 21,5 km, +800 m, 9h hoda
 - 3. dan: Ripinovac - Bačib - Ravni Dabar - Oštarije - Šugarska duliba. 26,5 km, +1400m, 11h hoda
 - 4. dan: Šugarska - Jelova ruja - Stap - Rujno (crkva). 24 km, +750, 10h
 - 5. dan: Rujno - Struge - vaganski - Sveto brdo - Vlački grad - Ivine vodice. 22,5km, +1350 m, 9h
 - 6. dan: Ivine - dom - Starigrad (Dinko, piva). 11km, 4h ukupno
- 5 punih dana, 125 km, +5000m uspona, 50 sati čistog hoda—prosjeck 2,5km/h (sa pauzama).





Mario Čverić

Obzirom da je ovo 7. tradicionalni Put Oluje, a na svim su sudjelovali mihovilici u velikom broju, legenda kaže čak jednom i brojniji od domaćina, u ovom tekstu neću se toliko osvrnuti na suhoparne podatke o usponu, reljefu, imenima vrhova, jer to ne može nikakav tekst ni nikakve slike opisati. Više ću se osvrnuti da nekakve dileme u glavi s kojim se svi surećemo na putu, pri ovakvom izazovu, jer ma koliko skupili informacija, nista vas ne može sto posto spremi za ono što nas čeka.

1. DIONICA Voštane-Rosni dolac i buđenje ispod mosta

Ujutro se budim ni manje ni više nego „ispod mosta“, gledam na sat, ništa mi nije jasno. Ne nije san, izgleda da je večer prije i teambuilding poša po zlu. Shvaćam da se nalazim cca 115km od mesta sastanka, bez svojih bagaja, i točno u vrijeme kad bi treba biti u Sinju. Zovem Bilića koji kroz smih mi govori kako me tražija doma i kad me nije uspija naći, uputija se sam. Sve negativne emocije se momentalno kupe i iskaljuju se na upravljaču mog četverokotača. Bilić ne opet zove i kaže da upravo počinje misa i da imam uru vrmena do polaska. Palim svoj četverokotač i vozim pravac Rogoznica, tuširam se na brzinu i krećem za Voštane. Taman parkiram ispred crkve kad su prvi olujaši počeli izlaziti iz crkve. Ne znam koji je izraz na mom licu bija dominantniji, crvenilo zbog kašnjenja ili srića jer sam uspija stići na vrijeme. Pozdravljam na brzinu ekipu iz kluba, upoznajem Kleptona i bacam

Stvarno puno dojmova, a tek je devet ujutro, a sunce prži. Treći je dan i osjećam se bolje ali krajolik koji nas okružuje nije nimalo motivirajući. Gazimo po spaljenoj zemlji i pougljenom kamenu. Gojzerice i gaće su nam pune pepela i čađe. Ako dodamo svemu tome i prolaz kroz minsko polje, scena je još dojmljivija. Stanku za ručak radimo sidajući na užareno kamenje jer hlad ne postoji

stvari u kamion. Krcamo se u kamione i krećemo prema planinarskom skloništu Sv.Mihovil na marendu uz tretman bubrega, jaja i glave u kamionu. Nakon marende Klepton nas okuplja na vrpju i daje nam prve upute. Krećemo prema vrhu Kamešnice Konj (visina). Put nas vodi kroz gustu šumu i debeli lad za koji nismo uopće svjesni koliko će nam biti dragocjen sljedećih 7dana. Na momente mi je čak i friškasto, jer je cilo vrijeme bilo vitra. Nakon zadnjeg odmora izlazimo na čistinu, napuštamo hlad i penjemo se prema Konju. S vrha puca pogled na Livno, cilo Livanjsko polje i u daljini ostale BIH planine. Do kraja dana to Livno će nas pratiti cijelim putem i izaći nam na nos. Nakon dužeg odmora i marende krećemo hrbatom Kamešnice prema vrhovima Kurljaja, Bliznički brig, Garjeta, Bunjača... Stalno idemo gori doli, svladavajući iznimno strme vrhove. Sricom stalno je puhalo pa je dojam vrućine bio manji, ali za nekog ko je noć prije spava u autu, to i nije neka utjeha bila. Svladajući još Bunjaču, spuštamo se prema prekrasnoj oazi koji sam često viđa po internetu i odlučujem se tu vratiti, Kurtegića Dolac. Nakon odmora u hladu krećemo prema prvoj bazi na ovom putu, Rosnom

Docu. Tu nas čeka logistika, sa ledenom zlatnom tekućinom i juhom te mesom na lešo. Nakon ugodnog večernjeg razgovora, odo spavati i nadoknaditi izgubljeni, bar probati.

2. DIONICA od Rosnog Docu do Malog Maglaja ili skoro nisam krepa od vrućine

Rosni dolac opravdava svoje ime, vlage ko u one stvari, dok je, jeli... Marendajemo i spremamo mokre šatore u transportne torbe koje predajemo logistici. Put nas vodi prjevojem Vaganj između Kamešnice i Dinare. Većinom se krećemo po sličnoj nadmorskoj visini, livadama koje su spaljene suncem koji nas prži na ugodnih 40ak stupnjeva. S obzirom da je taj kraj služija kao ispaša za stoku, ne postoji visoka šuma izuzev nekoliko oaza u koje bi se šćučurili ispod stabala i skrivali se od sunca. Prvi dan smo prešli nadmorsku visinu od 2.000 m ali mi to nije bilo ni približno naporno kao ta vrućina bez daška vitra. Prvu dužu pauzu radimo u okolini Mračne peće koja nam je došla kao klima uređaj. Klima je drmala do te mire da smo morali obući jakete prilikom spuštanja po vodu. Vode nije bilo puno i morali smo se zadovoljiti sa muljem i



talogom. Nakon marende krećemo dalje ali ne stižemo daleko, već nakon po ure nesnosna vrućina nas tira na zaustavljanje i novi odmor u hladovini. Nakon dužeg odmora krećemo dalje i polagano se uspinjemo prema bazi. Kako svladavamo visinsku razliku, tako se i javlja malo vitra, čak je pala koja kapljica pa penjanje postaje podnošljivije. Čak moram priznati da u popodnevnom satima dobivam veću volju za šetanje, kako se bliži kamp, tako mi se javlja nekakav skriveni motiv koji me požuruje. Pitam se što li je to? Na Malom maglaju nas je čekala logistika koja je spremila izvrstan gulaš. Navečer standardno druženje i odlazak na počinak.

3. DIONICA od Malog maglaja do planinarskog skloništa Puma i upoznavanje sa vrućim prostranstvima Dinare

Ujutro buđenje, marena i trpanje šatora i opreme u torbu i u kamion. Penjemo se na Mali maglaj koji nam otvara vidike. Ono šta nam je Čerčo govori večer prije, sada dobiva sliku, počinje zona ratnih djelovanja na Dinari, počinjemo uviđati prostranstvo Dinare, počinjemo uviđati i štetu koju je požar nanio i ovako goloj planini i šta je najgore vidimo da se još dimi u Vještić gori, posljednjoj zelenoj oazi u vidokrugu. Stvarno puno dojmova, a tek je devet ujutro, a sunce prži. Treći je dan i osjećam se bolje ali krajolik koji nas okružuje nije nimalo motivirajući. Gazimo po spaljenoj zemlji i pougljenom kamenu. Gojzerice i gaće su nam pune pepela i čađe. Ako dodamo sve to me i prolaz kroz minsko polje, scena je još dojmljivija. Stanku za ručak radimo sida-

jući na užareno kamenje jer hlad ne postoji. Prilikom nastavka prolazeći uz Vještić goru, snimili smo izdimljavanje na jednoj poziciji i nas 9 odlučuje pokušati spriječiti požar u nastajanju. Nažalost to je bija Sizišov posa, gorilo je korjenje i sloj humusa. Dok smo pokušavali ugasiti tu poziciju, okolo nas se pojavljuju nova izdimljavanja. Bepomoćni zovemo vatrogasce u nadi da će poslati pomoć, ali s obzirom da je cila Dalmacija gorila, Dinara ostaje bez pomoći. Pridružujemo se ostatku i nakon kraće pauze odvajamo se u dvije grupe, jedni idu prema planinarskom skloništu Pume, a mi prema Troglavu. Želju za usponom na Troglav mi pojačava nada da ću se na vrhu moći rashladiti. Jedva čekam taj vrh, imam osjećaj da će sve proći kad ga svladamo. Kakva prevara. Uspon je bija iznimno težak, imam osjećaj da stajemo svakih 15m. Na svakom stajanjju se vade magneziji energetske pločice, orašasti proizvodi svakih vela, sve neke sitnice koje nam bar psihički pomažu pri usponu. Napokon ga svladavamo i doživljavamo momentalno razočarenje. Da list pustiš iz ruke, on bi pa ka kamen na pod. Sunce prži, nema oblaka da nas malo zaštiti, daška vitra nema. Pronalazim neki kamen u koji se zavlacim kao gušter i uživam u nevjerojatnom pogledu. Razočarenje prelazi u oćaravanje. Nakon odmora krećemo u silazak koji prolazi brže jer je teren dosta pogodan. I onda scena iz filmova. U dolini kroz koju prolazi cesta uočavamo kamione logistike. Kamione koji imaju zalihu ledene zlatne tekućine. Neko dolazi na ideju da ih sustignemo i u tom momentu većina nas trči nizbrdo, baca se, pada, kotrlja i iskaćemo ispred kamiona. Ljudi moji to je najslađa piva

koju sam u život popija. Svi nam skaće moral, nastaje euforija, pije se druga, treća...odlućemo pustiti logistiku jer pretpostavljamo da je prva grupa stigla do Puma i isćekuje logistiku. U tom trenutku mi se sve okreće u glavi za 360...shvaćam koliki posa obavlja ta logistika, ljudi su se vozili cili dan putevima kojima sam ja uvjeren bija da samo mogu tenkovi proći, da bi nam dovezli nove zalihne hrane i pića. Nasmiyani i euforicni dolazimo do Puma, prekrasnog objekta s kojeg pogled puca na Perućko jezero. Nakon spremanja kampa i večere poćinje prića u kojoj jema puno lipih stvari ali vam nesmin kazat.

4. DIONICA od Planinarskog skloništa Pume do planinarskog skloništa Rupej vruća taratutnja Dinarom

Ujutro se budim i sad već ko robot sklapam šator i vriću, marendajemo i spremni smo za polazak. Klepton donosi odluku da još malo ostanemo na prekrasnim Pumama jer taj dan je najavljen najveći toplinski udar dosada. Kad pridodamo rućne scene požara iz pravca Kistanja (dim i pepeo je prekrija cilu dolinu Perućkog jezera) i vijest da je naš hlad od prije dva dana kod Mračne peći i Vještić gora koju smo pokušali spasiti izgorila, to nije nimalo izgledalo obećavajuće. Unatoć tome svemu, ja jedva čekam da krenemo. Jednostavno imam potrebu šetati, šta se to događa? I napokon krećemo, svladavajući vrh sa vrhom, gazeći dolinu za dolinom, nanizali smo Veliku Duvjakušu na koji se nalazi spomenik poginulim i nestalim pripadnicima 7 g.b. Pume, Trolakova glavica, Janićija glava, planinarsko

sklonište Hrvatski vitez Josip Goreta i stižemo do Marinog bunara. Po putem je kružila priča o prošlogodišnjem tušu u režiji Mate Protege, pa se nekako nadam i ove godine tom osvježenu pogotovo jer vidim oko bunara jedno jedino stabalce. Fala bogu bija sam u zabludi, spuštamo se malo niže a tu melem za oči. Kamena gređa koja se izdizala oko neke jame, duga toliko da se nas 50 komodno može sakriti od sunca, odmoriti, poisti, zaspati i skupiti snagu. Tu primjećujem da se neki od supatnika nalaze u jako lošem stanju, ne mogu ni hranu prožvakati. Ali dižu se, nastavljaju dalje. Kako da se onda ja požalim!? Klepton zbog nesnosne vrućine odustaje od uspona na Jančko brdo, i opet u dvi ekipe krećemo, jedni prema planinarskom skloništu Rupe a drugi prema Antića glavi s kojeg puca prekrasan pogled na Peručko jezero. S Antića glave prema Rupama smo se raspršili ko kuga, svak svojim putem i tempom. Nas troje stižemo prvi i tada naginjem najslađe pive u svom životu (slađa od one prilikom prepada na logistiku). Taj osjećaj zelim svima da dožive! Nakon večere druženje i spoznaja da neki planinari sa sobom nose čak i sok od bazge ili pak tablete za morsku bolest. Koji sam ja još amater :P .

Krećemo dalje ali ne stižemo daleko, već nakon po ure nesno- sna vrućina nas tira na zaustavljanje i novi odmor u hladovini



5. DIONICA i doticaj s vrelim asfaltom i ledenom Cetinom

Ujutro ista procedura i krećemo na uspon na Lišanjski vrh, uz Troglav vrh koji me najviše očara. Osim toga impresioniran sam osta uspjecom Hrvatske vojske koja je tenkove dovukla na taj surov i nepristupačan vrh. Vitar nas je lipo ohladija i nakon tog vraćamo se nazad prema Rupama i dalje nizbrdo prema izvoru Cetine. Iako taj dan prema planinarskom dnevniku je najlakši, kako se spuštamo niže, sparina je sve veća, zraka je sve manje i manje i sve nam je teže napredovati. Nesnosna vrućina je kulminirala kad smo zagazili na vrili asfalt. Iz gojzerica se puši, mozak kuva ispod šešira, znoj kapa niz lice. Sanjam tu Cetinu. Napokon dolazimo do izvora. Od mog kupanja ništa, sa 40ak stupnjeva ulazak u Cetinu koja ima max 11 stupnjeva, svea se samo na točanje nogu, polivanje i unos tekućine. Na Cetini nam se pridružila i naša Julija, podružnica je sad u respektabilnom broju. Nakon odmora krećemo prema Glavašu u podnožje našeg zadnjeg vrha. Navečer druženje i gledanje utakmice Hajduka u autu od logistike na mobitelu. Hajduk je dobija, sutra je izvlačenje, sa smješkom i teturajući idem leći.

Moram priznati da u popodnevnom satima dobivam veću volju za šetanje, kako se bliži kamp, tako mi se javlja nekakav skriveni motiv koji me požuruje. Pitam se što li je to?



6. DIONICA i uspon na najveći vrh Hrvatske

Već sam pomalo dosadan sa tim dimom, ali ono šta nas je dočekalo u kampu to jutro je bilo nevjerojatno. Već oko 4 sata me probudija miris dima, ima sam osjećaj da kamp gori. Krećemo na uspon prema Martinovim košarama, pamtim ga dobro još iz planinarske škole, ionako težak uspon nam otežava dimna zavjesa. Ne-



posredno prid Martinove košare izlazimo iz tog oblaka i ostavljamo ga iza sebe. Nadam se da će Klepton naći neki put prema vrhu koji će mi biti nešto novo jer sam od petog meseca dva puta ga proša i bilo mi je dosadno. A Klepton sve isto i pravo u Jokinu vrtaču. Vrtača je u tom momentu mi izgledala ko raj nebeski. U sebi sam se pokaja i u ladici s uspomjenama iz vrtače doda i još ovu, da popravi malo prosjek. Nakon valjanja po ladovini, odmora i spavanja, krećemo prema vrhu. Stižemo na Sinjal svi gledamo iza sebe i divimo se koliko smo prošli, čestitamo jedni drugima, grlimo se...Ponos je neizmjeran, naš cilj nam je na vidiku, Knin je na dlanu. Napuštajući naš zadnji vrh na Putu Oluje spuštamo se preko prekrasne Duler doline do guste šume i našeg posljednjeg kampa, Brezovac. Znam da nam je zadnja noć i shvaćam da sam i ja doživlja poseban osjećaj o kojemu svi pričali. Osjećam tu povezanost između sudionika pohoda. Dosta ljudi je i prije bilo na pohodu vidila se odma ta povezanost između. Sad shvaćam da smo se i mi novi „umrežili“ i doživili možda i najvrjedniju uspomenu. Prije spavanja većina je poradila na higijeni, pale su i frizure za sutra, valjalo se urediti za Dan pobjede.

7. DIONICA i kraj prekrasne avanture

Ujutro se budimo dosta ranije nego dosad i u mraku spremamo šatore po zadnji put, ruksake na leđa i nizbrdo. Preko Badnja i Crvene zemlje dolazimo do zaseoka Guge. Tu se osvježavamo i svi oblačimo prigodne majice. Formira se kolona, zastave Hrvatske, dviju gardijskih brigada zastave službenog pohoda i zastave društava se dižu na koplja i sad se vijore iznad naših glava. Kako se približavamo Kninu, proporcijonalno raste ponos i temperatura. Knin je još jednom dokaza da je najvrhći grad Lipe naše, ali to nas nije ome- lo. Kao u nekom transu gazimo prema centru i tvrđavi, sritni i ponosni jer smo za moje pojmove izveli pravi podvig. Ponosni jer ćemo se popeti na simbol pobjede i na naš skroman način dopri- niti današnjem danu. U gradu je bilo iznenađujuće malo uzvanika, ali ovi

malobrojni nas pozdravljaju pljeskom i odobravanjem. Čeka nas još uspon na tvrđavu, svaka stepenica je svakim korakom sve veća i veća. Unatoč tom imam osjećaj da mogu istrčati do gori. Na tvrđavi opće oduševlje- nje, grljenje, čestitanje, poljubci i suze. Uspili smo, i ovaj Put Oluje je doša na svoj cilj. Nakon smirivanja strasti uslijedila je podjela priznanja i plaketa duogodišnjim sudionici- ma a među njima je i naš Mate Protega kojem je ovo bija peti put. Na putu Oluje, svih sedam dana sudjelovali su Ankica Ercegović, Sanja Lelas, Mate Protega, Branko Tucak, Mate Koštan, Miro Protrka, Stipe Dulibić, Ivan Bilić i moja malenkost a od Glavaša s nama je bila i Julija Dobronić.



Dabarski Kukovi i Veliki Sadikovac

DAN PRIJE PRVOG SNIJEGA



Josipa Huljev

1. Dan, 10.11.2017.

Sto stvari koje su se motale po glavi i sav onaj strah jesmo li što zaboravile prerasta u opu- štenost jer, što je, tu je, krenile smo. Zaborav- ljamo i kuću i familiju i šaltamo se u drugu dimenziju, planinarsku. Na Šubićevcu ekipa spremna, nas 10 potrpalo se u kombi i ugod- no čavrljavajući vozimo do Baških Oštarija, toč- nije, našeg smještaja u planinarskoj kući Vila Velebita. Dobro opremljena i prostrana, kuća nam pruža zavaravajući dojam lagodnosti planinarskog života. Naravno, uz uvjet da temperature nisu pale ispod nule, da su drva iscjepana i grijanje upaljeno, za što se pobri- nju, jelu i piću. Kasnije nam se pridružuju i još dva člana i naša vesela družina provodi mir- nu noć uoči naših avantura.

2. Dan, 11.11.2017.

Iz kuće krećemo oko 8 sati sneni kao i krajo- lik obavljen maglom. Vozimo cestom prema Karlobagu te, nakon malo manje od jednog kilometra, skrećemo desno gdje, vozeći 2,5 km, dolazimo do točke našeg polaska, tj. us- pona na Dabarske kukove. Ova grebenska formacija proteže se u dužini od oko 10 km i sastoji se od stijena raznolikih oblika koje se uzdižu iz šumovitih dolina, a nalaze se na visini iznad 1100 m, sa ponekim oscilacijama od vrha do vrha. Za informaciju nama mašto- vitima, Dabarski kukovi nisu dobili naziv po dijelovima tijela malih dabrova, već je dabar stari naziv za duboku šumsku dolinu ili prova- lijalu u obliku korita. Prvi nam je kuk Kiza (n/v 1278 m). Do tu nas prati magla i ne otvara nam pogled sve do našeg dolaska na vrh. U



Opijeni nastavljamo dalje, penjući se i spuštajući po, ne tako jednostavnoj, ali čarobnoj stazi

tom trenutku svaki umor nestaje i javlja se onaj poznati osjećaj euforije. Sunce se probi- ja, otvaraju se vidici prema moru i otocima na jednu i pogled na Dabrove Dulibe na drugu stranu. Opijeni nastavljamo dalje, penjući se i spuštajući po, ne tako jednostavnoj, ali čarob- noj stazi. Oni nenavikli na stijene suočavaju se sa svojim strahovima uz svesrdnu pomoć starih i novopečenih vodiča. Penjemo redom Žuti kuk, Vranji kuk, Široki kuk do vrha Butino- vača. Tu se razdvajamo i jedna grupica odlazi do Prpe (legende ovog kraja), a veći dio nas nastavlja kroz prijevoj između Ravnog i Crnog Dabra. U dolini je lijepo izgrađena stara staza koja izgledom podsjeća na Premužičevu. Njo- me hodamo kroz šumu nailazeći na ostatke koji svjedoče da je taj kraj ne tako davno bio naseljen. Malo groblje u šumi, dokaz surovo- sti tog života. Dalje nam je sve teže pronaći markacije jer je probijan novi put na dijelovi- ma presjekao planinarsku stazu, a posiječena stabla onemogućuju i otežavaju prolazak. Srećom naši mladi Rogožnjani su tu da nam služe kao izvidnica te mi, već dobro izmoreni, penjemo na prijevoj između vrha Kiza i Alagi- nac. Kratak spust do auta, ispunjeni, zadovoljni i obrano gladni dolazimo u kuću gdje su nam naše kolege već skuhalo bogovsku večer- u. Možemo mirni leći jer sutra nas čeka lagani

dir, 3 sata šetnje maksimum. Navodno...

3. Dan, 12.11.2017.

Par stvari potrpasmo u male ruksake i bez- brižni i veseli krećemo pješice uz cestu u smjeru Gospića. Markacija za V. Sadikovac nam je nakon dvjestotinjak metara desno. Hrabro gazimo, magla nam ovaj put ne otva- ra pogled nego nas prati cijelim našim pu- tem. Lagana kišica i vjetar nam ne olakšavaju uspon, ali mi smo puni entuzijazma, ne damo se omesti vremenskim neprilikama. Predaje- mo se vođenju naših iskusnih vodiča. Naumi- li smo kraću kružnu stazu da se ne vraćamo istim putem, ali kod vrha su markacije jako loše i, unatoč našim tragačima, one se pot- puno gube. Tu se odlučujemo za markiranu stazu koja nas neplanski vodi na jednu dužu turu koja dovodi u pitanje našu izdržljivost. Unatoč tempu koji je udarnički da nas ne bi uhvatila noć, bespogovorno slijedimo vodi- ča. Šuma je mistična i maglovita, a mi nakon nešto više od 6 sata hodanja dolazimo do ski- jališta u Baškim Oštarijama. Nakon ovakvog izleta vinski gulaš restorana Baške Oštarije dolazi kao melem i dostojna nagrada. Mala tura od 3 sata prerasta je u veliku od skoro 7 sati, ali iskustvo koje smo stekli i po- nos zbog samog podviga su nemjerljivi.

8.

Opća planinarska škola



Marinko Šaržanski

Škola koju smo voljeli

Odavno sam prestao vjerovati da se čovjek rađa za više ciljeve. Da je pukim slučajem, potom propao, jer je u životu odlutao nekim stazama, jer je eto, sila i nevolja na to ga nagnala. Odavno ne vjerujem da je najljepše dječje doba, jer takve poslovice su stvorene da bi držale ljude u izmaglici u kojoj realnost teško mogu sagledati, da bi vječno vapili za nekakvom prohujalom mladosti. Mnogo poslovice a nijedna istina. Dječje doba vam može biti cijeli život. Ovisno kako na život gledate. Jer, greške uvijek činite, a znanja da biste ih ispravljali nikad dosta. I onaj zadnji dah ćete shvatiti da nešto još uvijek niste naučili. Tako obično biva.

Planinarska škola je škola života. To je škola u kojoj se uči kako biti čovjek, i nikad, sačuvaj Bože, nije kasno. Ja bih joj promijenio naziv, tako mi je glomazan i neprikladan.

Nas 35-36, koliko već, upisali smo se u tu planinarsku školu... peta, čini mi se. Pod vodstvom Antonije Viljac. O Antoniji sam osobno hvalospjeve već pisao... ona je čovjek, ljudina. Počelo je s predavanjima, u nekoj špiljici u kojoj je računalo i projektor... Malo je proladno, ali se odmah osjetila kemija među svima. Ima tu i nekih koji se odmah odvajaju, grupiraju, ali su divni i simpatični. Ja to ne registriram previše jer sam svašta u životu vidio. Smijem se, drago mi je. Kraj mene sjedi djevojka ne-



što starija od moje kćeri. Razgovaramo, šalimo se..

Prvi izlet na Orlovaču. Gledamo ljepotu koja je oduvijek bila tako blizu nas. Prolazimo kraj table na kojoj piše Zlatibor Prgin, čiji se duh još uvijek osjeća u klubu. I koji je dao život za

vječno jedinstvo čovjeka i planine. Gledan predsjednika Matu i suzu u njegovom oku dok ga spominje. Klub je to s velikim srcem. Takvi su i ljudi.

Potom je slijedila Promina i Mosor, grandiozni Vošac (e ljudi ne znam ima li teže staze...ali još sam mlad, vidit ću...). Krupa... tko nije tamo vidio Boga, drugi put sigurno hoće. Ne znam kako bi počeo i završio priču o zadnjem izletu, bivakiranju na Dinari, usponu na vrh Dinare, kad bih govorio o tome sigurno bih ostao bez teksta. U ovoj školi nismo svi ista generacija. Ali sve te generacije druže se, dije-

le svoje pričice, sitne i velike radosti, i nitko ne pita koliko tko ima zapravo godina. I to je jedna velika naučena lekcija. Na Dinari veliko jedinstvo i velika radost. Oblak u kojem smo bili nije to mogao zaškuriti. Ja osobno, moram reći, tek sam na Dinari prestao biti bahat. Jer sam se tada prvi put normalno i popeo, bez muke. A to mi je u životu trebalo. I vidio sam puno sretnih i ozarenih ljudi. Nema ega, samo mi. I Dinara. I jedna škola koju smo voljeli. Ali, nećemo reći da je to bio kraj. Bit će još škola, uspona i padova. Kad nam bude teško, sjetit ćemo se i ovoga, jer u udžbeniku ne piše samo o planinarenju. Piše i o životu, i ljubavi. Pozdrav moji školarci, vidimo se!!!



Planina planina! Hajdemo na planinu

Svakodnevno živimo u svijetu koji bi se mogao nazvati 2D... gledamo ispred i sa strane, u 2 dimenzije. I to kratke...možda svega naprijed i sa strane nekoliko metara.

Tu i tamo pogledaš kakav je to prozor na 3.katu u centru grada. Ali to bi bilo to. I onda ti netko kaže za planinu, i odeš na planinu. I dobro ti je. Duljine ove dvije dimenzije počinju se brojati u kilometrima. I to kilometrima koje prelaziš svojim vlastitim nogama. Gozzerice fala bogu pomažu. Ali ono što te ispunji i promijeni je ta 3. dimenzija! Napokon vidimo visinu! Okreneš se i gledaš u - padinu. Pogled dolje - gledaš u nizine, mora, zaljeve,

gradove, otoke (i otoke iza otoka!) hridine, ceste, visoravni, vodoravni... Desno i lijevo su --- druga brda i visine, i pomisliš --- ma i do njih vrijedi preći kilometre u ovim istim gozzericama. :) Bio si često sam, često sa ljudima, svojim ljudima, kojima znaš ime prezime, posao, kolegu, ujnu, babu, strica od prijatelja itd.... Sada znaš prijatelje, njihove nadimke, i njihov zajebanciju, strahove, njihove dogovštine, luda iskustva, interese, vještine, i njihov ukus u jelu i piću. Znaš nać svoj azimut a možda i stojnu točku, znaš da ćeš se preznouti kad Mate vodi, ali da ćeš se i izgubiti ako ti nije u vidokrugu, znaš da ćeš se nasmiyat ako si do metle, il se zabit u nečiji ruksak

ako ne držiš razmak, znaš kako nikad dosta banana, kikirikija il rakije, znaš dignut bivak, ili ćeš se bar truditi pred Jokom. Znaš da nije bed imat grčeve ako je Kolombo tu... Znaš da se Božota može pustiti da zapjeva pjesmu, ali bolje pustiti da Mošo nastavi dalje, znaš da je ić spavat u planini bez "tablete za spavanje" ---> loš potez. Znaš jogu jer je Anka tu. Znaš da se zlato broji u litrama (vode) a željezna rezerva treba otvarač. A i znaš da će Antonija pisat crnu listu, ali i da se crne liste lako gube po putu, ili je Anita mužu kopala po torbi :) Mislim da su se ovi školarci nagledali 3D, i to svega i svačega :)



Ivana Matejčić



Planinarska škola... moj početak



Vedran Furčić

Drugi korak prije možebitnog upisa u planinarsku školu bila je info kava s voditeljom 8. Opće planinarske škole... Informacije su bile pitanja tipa da li ima smisla pokušavati upuštati se u tako nešto, jer ne bih volio biti neki tip koji će kočiti druge i sl. Dobio sam zeleno svjetlo, imala je ogroman ruksak te sam nakon kave ponudio da je bacim autom kući. Njen odgovor je bio da ne treba, da će ona tu priko brda pješke, aj dobro mislim se... Svaki đir na bicikli iznova bi mi donosio nešto lipo... obožavam vožnje po prirodi, makadamom i što dalje od asfalta i civilizacije... ali eto nekad se moraš udaljiti da bi se približio... Prvi korak je dugo nagovaranje moje supruge da kao alternativu bicikli upišem planinarsku školu. Iako poprilično upoznat s dražima planinarenja, ni približno nisam mogao predočiti ljepotu planinarenja, to možeš samo doživjeti. Ukratko predavanja super, izleti fantastični puni pozitivne energije – iako sam već nakon prvog htio odustati, ali sada mi je drago šta nisam. Upoznao kvalitetnih i dragih, školaraca i ljudi. Svakim mi je izletom raslo samopouzdanje, kroz kratki period prošli smo svašta, u trenutcima mi je srce bilo veliko ko kuća... i još me drži... Toliko sam u ovo kratko vrijeme napunio energijom, suzbio milijun strahova, i naučio mnogo. Prelazio rijeke, stijene, špilje i planine, savladao vrhove i kilometre. Jedina šteta u svemu ovome je kratko trajanje škole i da mogu rado bi bio ponavljač. Predavači i vodiči su bili stvarno super, ali osoba koju treba posebno izdvojiti je voditeljica škole Antonia Viljac. ... i sada mi je jasno zašto na početku priče Antonia nije htjela s autom... Hvala mojoj Aniti šte me nagovorila...



Moja planinarska avantura

Zahvaljujući svojoj sestri, ja se odlučila upisati Opću planinarsku školu... Očekivanja su bila velika jer sam se naslušala priča i priča... o mistima di je bila, ljudima koje je upoznala, predivnoj prirodi, novim vještinama, prijateljstvima... Ali, ni sanjala nisam da bi to moglo biti ovako... jednostavno SAVRŠENO. Neki bi rekli da je meni sve savršeno, ali oni malo bolje upućeni znaju da uvijek kod mene ima neko ali. ALL ovog puta na moje sveopće iznenađenje nije ga bilo... Ja, Antonija Jadrijević, nisam ga našla i bila sam presretna... opustila sam se u potpunosti i uživala u svakom trenutku... Od samih predavanja, koja su bila više nego zanimljiva, korisna, životna... do samih izleta koja su me ostavljala bez daha (i od li-



Antonija Jadrijević

pote i od umora... podjednako) Ni sama ne mogu izdvojiti najdraži izlet jer svaki je ima nešto posebno, drugačije... neke izlete mi je priroda opčinila, dok neke ljudi koje sam upoznala, na nekim izletima sam spoznala svašta o sebi... Ali, ipak kraljica svih izleta mi je bila Dinara... Popeti se na najveći vrh Hrvatske, pa napraviti bivak od cerade i leći u njega sa mojom Majom i Boženom je bio

vrhunac planinarenja... sami smih i cerek... a tek marendati u njemu... mojoj srići nije bilo kraja. Kiša je padala cilu noć i veći dio jutra, ali to mi se činilo i te kako prikladno za jednu planinarsku školu jer čovik sve treba probati. Nakon svakog izleta trebalo mi je dobrih nekoliko dana da se prizemljim i sidem sa svog malog, rozog oblaka i vratim u stvarnost. Sa smiješkom na licu sam jedva čekala idući vikend i neki novi izlet, novu planinu, drage ljude i osjećaje koji me uvijek iznova iznenađuju. Ne mogu dovoljno zahvaliti našoj dragoj učiteljici Antoniji Viljac i cijelom HPK Sveti Mihovil na razumijevanju, strpljenju, boderanju, znanju, dobrim riječima, savjetima... Iskreno se radujem našim zajedničkim vrhovima, novim iskustvima i druženjima...

Od 10. do 12. veljače, čak 11 članova našeg kluba (pojačani za člana „Promine“ i „Dinarida“) provelo je na Prenju. Povod za odlazak na tu planinu, koju mnogi smatraju najljepšom u BiH, je memorijalni uspon na Lupoglav (jedan od njegovih najstrmijih vrhova), kojim se obilježava tragedija trojice planinara, koji su stradali prilikom zimskog uspona na vrh. Naime, u veljači 1970g. trojica alpinista iz Zenice i Sarajeva: Ilija Dilbler, Milorad Stjepančić i Zijah Jajatović su izveli prvi zabilježeni zimski uspon na Lupoglav, jedini u to vrijeme neosvojeni Prenjski vrh u zimskim uvjetima. Međutim, kako je Prenj planina gdje se sudaraju mediteranska i kontinentalna klima, vrlo su česte nagle promjene vremena, tako da se u jednom danu promijeni nekoliko godišnjih doba. Gotovo je nemoguće prognozirati vrijeme. Po svemu sudeći, upravo ta prevrtljivost planine (iznenadna oluja, koja je donijela



Branko Tucak



je privukao pažnju bljesak od kopče jednog od njih. Pronađen je fotoapararat, koji dokazuje da su se sva trojica popela na vrh. Dvojica: Ilija i Milorad su pokopani na Barnom Dolu, na mjestu gdje su pronađeni, dok je treći, Zijad, na zahtjev obitelji sahranjen u Sarajevu. Njima u čast, svake godine na obljetnicu njihovog stradanja Planinarski savez BiH organizira uspon na Lupoglav.

Iako nisam imao nikakvih iskustava sa zimskim usponima, ohrabren pričama kolega koji su prošli razno-razne tečajeve, potaknut znatiželjom i avanturističkim duhom, odlučio sam poći s njima. Nesvjestan gdje zapravo idem, obećao sam sebi da neću forsirati vrh, nego, da ću ukoliko osjetim bilo kakvu slabost, odustati i dočekati kolege u logoru.

Početak memorijalnog uspona predviđen je na ušću rijeke Mostarske Bijele. Ove godine okupilo se oko 180 planinara iz BiH i susjednih zemalja. Nakon prijavka i kratkog briefinga, zajedno u koloni

Lupoglav



2017.

Od 10. do 12. veljače, čak 11 članova našeg kluba (pojačani za člana 'Promine' i 'Dinarida') provelo je na Prenju. Povod za odlazak na tu planinu, koju mnogi smatraju najljepšom u BiH, je memorijalni uspon na Lupoglav (jedan od njegovih najstrmijih vrhova), kojim se obilježava tragedija trojice planinara, koji su stradali prilikom zimskog uspona na vrh

krećemo, praćeni budnim okom GSS-a, prema Barnom Dolu, koji je cilj današnjeg dana. Nedugo nakon polaska, na početku uspona, koji je konstantan, postajem bolno svjestan težine ruksaka, koji mi svakim sljedećim korakom postaje sve teži. Naime, svatko od nas je nosio teret cca 20 kg. Suprotno najavama, dočekao nas je proljetni dan, tako da nam vrućina otežava uspon, nigdje ni traga snijega. Prolazimo grabovinu, koja je mjestimice toliko gusta da ne znamo gdje se nastavlja staza. Olakšanje je donekle nastupilo na 600 mnmv gdje grab ustupa mjesto bukovoj šumi. Uspón nije ništa blaži, ali barem prolazimo kroz hlad. Iako mi se tada činilo da sporo napredujemo, iznenadio me podatak da smo prelazili 400 mnmv po satu, što je svakako podatak vrijedan pažnje, pogotovo uzevši u obzir naš teret. Korak po korak, uz konstantno beštimanje sebi u bradu stižemo nadomak Barnom Dolu, koji nas je dočekao u pravom zimskom ugođaju. S olakšanjem odbacujem ruksak radujući se kraju dana, koji je započeo na 1200mnmv, a završio na 1560 mnmv. Nakon

(ne)prospavane noći na ugodnih -10, dočekalo nas je sunčano veljačno jutro. Pred nama je drugi dan uspona, koji je tehnički i fizički zahtjevniji od prethodnog. Nakon okupljanja i prigodnog govora pored grobova, krećemo prema vrhu. Iako se uspon na Lupoglav klasićira kao zahtjevna visokogorska tura, ne osjećam nikakvu tremu. Po stoti put provjeravam: dereze, pojas i kacigu. U hodu svako malo pogledavam prema vrhu, koji nas dočekuje veličanstven u svojoj bjelini i okupan suncem. Pokušavam dešifrirati kuda ćemo proći, jer sve izgleda jednako strmo i nepristupačno. Odlučujem se ne opterećivati s tim, j... me se, kako drugima tako i meni. Mene kao najslabiju kariku stavljaju u sredinu, lagano krećemo. Kao bivši vaterpolist nenaviknut na ovakvo agregatno stanje vode, po ledu se krećem kao po jajima. Uspón je sve strmiji, na nekim mjestima i 45 stupnjeva, srećom krećemo se vrlo sporo, svako malo zastajemo; smeta mi torba, vruće mi je, gubim dah. Zbog naglog gubitka energije ne mogu upijati krajolik oko sebe; gledam samo ispred, mak-

simalno koncentriran na svaki sljedeći korak, pritom pazeći, da ne ugazim konop ili ne daj bože kliznem. Nakon 50 minuta stižemo na vrh; oko sebe gledam razdragana lica, dok ja osjećam samo olakšanje, olakšanje što je uspon napokon gotov. Sjedom, hvatam zrake sunca, zatvaram oči, pokušavajući što više uživati u trenutku, što mi nikako ne uspijeva, jer je na vrhu velika gužva. Nakon što sam došao do daha, slijedilo je obavezno slikanje i međusobno čestitanje. Pogled s vrha je nezaboravan, vidi se: Velež, Čvrnsnica, Čabulja, u daljini se nadzire Maglić, iza njega crnogorske planine. Nakon kraćeg odmora, slijedi jednako opasan silazak, koji prolazi bez problema. Slijedi rasporemanje šatora, marenda, pa dug silazak do kombija. Danas smo prešli visinsku razliku od 1560mnmv na 2102mnmv, pa se spustili na 1200mnmv..... Da me netko pitao netom po završetku izleta, bi li ovo sve ponovio, odlučno bi rekao ne, jer ovo je čisti mazohizam. Međutim, kako vrijeme odmiče, a bol u tijelu jenjava, tako se ideja o sličnom izletu sramežljivo javlja....

skoro dva metra novog snijega) je koštala živote mlade alpiniste. Iako, nitko ne zna što se zapravo desilo u tom trenutku, niti će ikad saznati, budući da su svoju tajnu ponijeli za sobom u grob. Tek nekoliko dana nakon nesreće, majka jednog od njih, nakon što se nije vratilo u predviđeno vrijeme, je alarmirala nadležne. Pokrenuta je opsežna potraga za njima, mada je svima već tada bilo jasno da je prekasno. Uglavnom, usprkos lošem vremenu, snijegu, nepristupačnom terenu, spasitelji nisu odustajali. Potraga za njima je trajala 138 dana. Tek sredinom ljeta su pronađeni; jednom od spasitelja

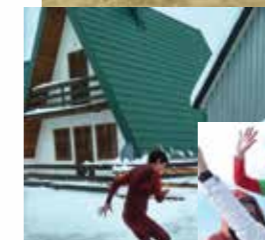


Durmitor

(3.-7. listopada 2017.)
(Bobotov Kuk 2523m)



le su se i potpuno dezorijentirane lutale šumom. Nekako smo se sporazumile, trebale su doći do parkinga do Crnog jezera. Srećom smo mi naišle, inače nebi dočekale jutro žive. Krenule su s nama, ja sam požurila prva a Julija je ostala s njima. Tila sam se prisvući dok one dođu i ugrijati auto, međutim, pošto u šumi ima dosta staza, ja sam žureći skrenula s markacije a da to nisam odma primjetila. Znala sam da sam 5 min do auta i krenem dalje. Kad sam došla do nekih kuća shvatila sam da nisam na dobrom putu. Spusim se u šumu pronaći markaciju, ali uzalud. Snjeg je pada sve jače i jače i nama smisla da lutam šumom. odlučim ići u kuće pitat nekoga za put do crnog jezera. Tako me jedna mlada žena uputi prema ivin dolu, tamo mi je auto. Bogu fala na kraj je sve dobro završilo. Cure smo spasile od sigurne smrti, tu noć je palo pola metra snijega, ja sam došla do mog auta, pokupila Juliju u Gradu i sretno došle u našu toplu kuću. Tako je završila naša avantura. Subota. Budim se, prvo pogled kroz prozor i ne mogu vjerovati. Moj auto se ne vidi od snijega. Ovo je prvi put da se nisam obradovala prvom snijegu. Prva pomisao je bila kako kući... Nemam zimske gume ni lance, nadam se da neće lediti i da će ceste biti čiste. Nakon prvog šoka nije nam ništa preostalo nego se radovati snijegu. Doista je idilično. Taj dan smo provele šetajući do grada napravile 100 fotografija, pile nikšićko pivo i šljivu u "Orla". Sija nije falilo,



Šest članica naše podružnice ispele Bobotov kuk

Utorak nakon radnih obaveza krenule s dva auta put Crne Gore. Išle smo do kraja autoputa prema Međugorju, Čapljina - Stolac - Nikšić - Šavnik - Žabljak. Ovo je kraći put za 2 sata nego preko Dubrovnika. Na određite smo stigle oko 22h. Ljubazni domaćini su nas dočekali sa toplom kućom. Iznajmili smo kuću 10 min od grada pješice. Smještaj prekrasan, mala kuća sva u drvu, čisto, uredno, savršeno. Ujutro jako loše vrijeme, magla, ne vidimo nikakve vrhove. Danas ionako želimo malo odmoriti od puta. Julija i ja popodne napravile dir oko Crnog Jezera, vrijeme se popravilo pa imamo dobr pogled prema vrhovima Durmitora. Mis mo ovdje već bile tako da znamo di se šta nalazi. Navečer pogledamo prognozu, vrijeme bi trebalo biti dobro. Četvrtak svanilo divno jutro. Spremile ruksake, u grad na kavu i polako krenue na prijetoj. Odatle počima jedna od staza za Bobotov Kuk. Vedro je ali puše pa je malo prohladno. Krećemo polako, Ivana, Julijina kćer još nije nikad planinarila ali je odlučila da ide s nama pa dokle dođe. U pratnji majke Ivana nas je dobro pratila. Kod zelenog Vira smo se okupile, napravile par fotki i dalje nastavile svaka svojim tempom. Bilo je dosta planinara taj dan na vrhu. Ja sam išla prva i cure su me dosta dobro pratile. Počeli su se skupljati nekakvi oblaci pa smo se bojale da nećemo do vrha ako počne padati kiša. Vrh je dosta strm i opasno je ako je mokro. Sad su postavljene sajle ispod samog vrha pa je puno sigurnije. Julija i Ivana su dosta zaostale za nama. Cure su se popele na vrh bez problema. Sad je već jako puhalo, oblaci su zaklonili sunce pa je bilo hladno. Odličila sam sačekati Juliju jer sam znala da će ona doći, sa Ivanom ili bez nje. I onda odjednom vidi-



Ankica Ercegović

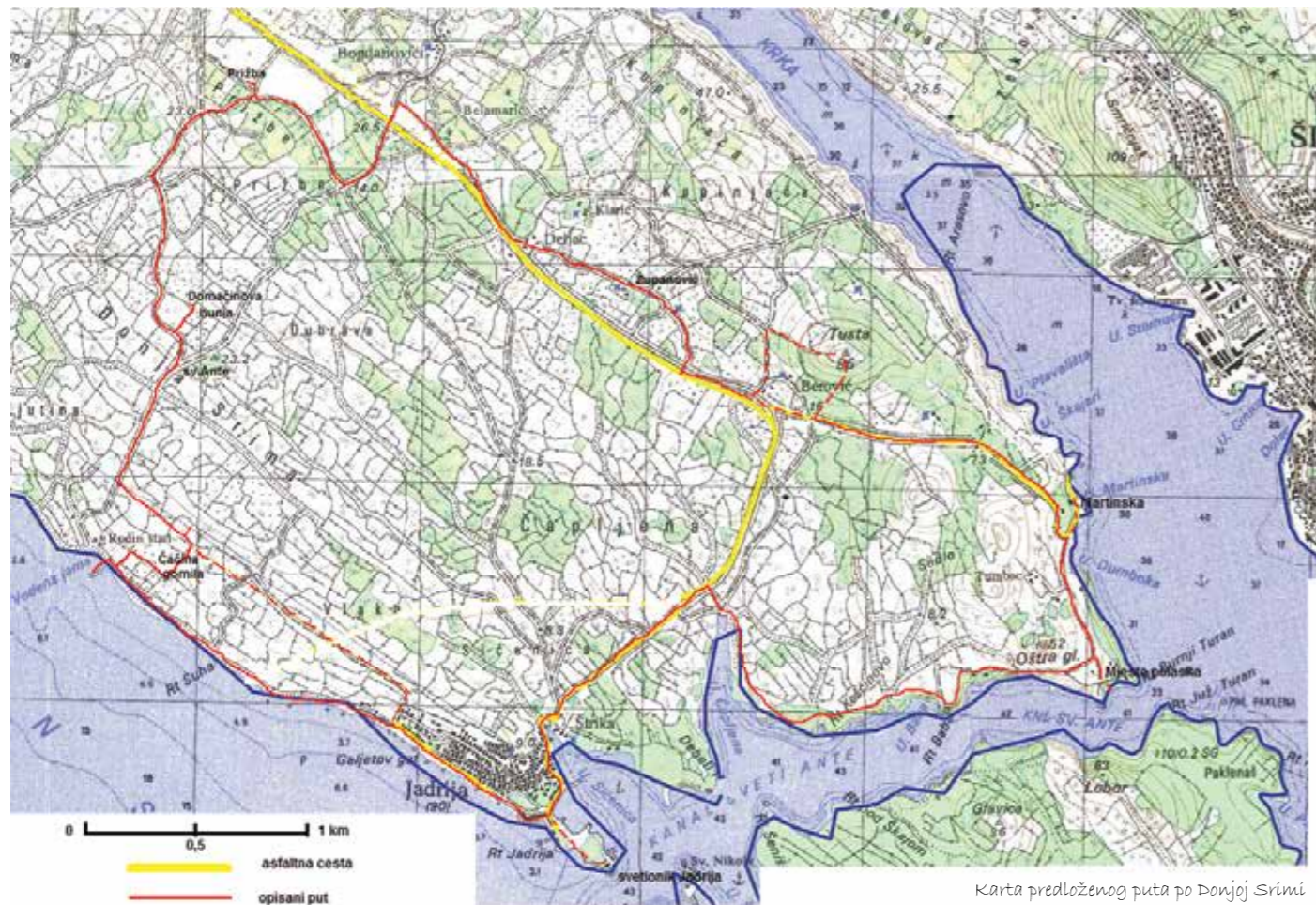
mo Ivanu kako se penje. Bile smo presretne jer je uspila. Nije krv voda, izgurala je on a to uz majčinu podršku. BRAVO IVANA vikale smo ko lude. Pale su zajedničke fotke, bilo je suza, smija, cike, vriske, svega... Ponovo smo se okupile kod Zelenog Vira. Tu smo Julija i ja krenule jednom stazom koja vodi ispod Šarenih Pasova na cestu. A cure su se vratile istom stazom nazad. Misljeći kako će one doći prve dala sam im ključ od mog auta. trebale su nas pokupiti na cesti, međutim mi smo došle do auta prije njih. Pošto nismo imale ključ od auta morale smo čekati. Ka dvi beskućnice smo se zamotale u ceradu jer je tokoliko užasno puhalo da smo se smrle dok su one došle. Još nam se na putu pridružia jedan pas. Sve u svemu dan je bija uspješan, lip i na kraju svi zadovoljni. A sutra kako bude. Upaljenih mišića bit će svakako. Nas dvi planiramo u petak ispeti Savin kuk. Međutim magla je zasila na vrhove a zove do kraja dana kišu i susnežicu. Cure ne žele danas nigdi a nama se ne sidi u kući. Krenule smo vidjeti stečke, Julija minja plan i krećemo prema Ivin Dolu, tu ostavljamo auto. Na ilazimo na putokaze prema Škrčkom jezeru (6 sati hoda) Planinica (4.20) Donja ališnica (3:00) Crepulj poljana (2 sata) Potoci i rezervat (1 sat).

Taj dan je trebalo nabaviti domaću spizu za odnit kući. Nema šta nismo probale i kupile, od jaja, pancete, kajmaka, sira, brašna, fažola pa do neizbježnog Nikšićkog piva

Krenule smo kroz gustu šumu, staza je dobro markirana. Za pola sata izlazimo na makadamsku cestu koja vodi prema mjestu bosaa. I na drugu stranu ide naša staza, imale smo namjeru doći do planinice (2333 m) Krenule smo u jedanest sati. Ako nas ne spriječi kiša mogle bi to odraditi. Hodamo u tišini svaka u svojim mislima, čudna energija u ovoj stoljetnoj šumi. Nekakvih sat vremena smo išle šumom pa se staza počela penjati, ali smo još uvijek u šumi. onda smo izbile na Crepulj poljanu. Tu su dva katuna koji se davno ne koriste. Vidimo i jednu špilju ali ćemo je posjetiti u povratku. Prve kapi kiše počele su padati a mi idemo dalje. Kiša je padala sve jače. Osjećala sam da mi je jaketa promočila, temperatura se spustila, magla se počela sputati i odlučile smo se vratiti. Došle smo do gornje Ališnice (2064m) Hodale smo dosta brže na povratku, meni je bilo jako hladno jer sam bila potpuno mokra. Hodajući brzo nastojala sam se ugrijati ali nije mi puno pomoglo jer je počela padati susnežica, temperatura je sve niža. Nastojala sam ne misliti na hladnoću. Ušavši u gustu crnogoričnu šumu ostalo nam je oko pola sata hoda do auta. Odjednom naidemo na dvije cure potpuno izbezumljene i promrzle. One su bez ruksaka, bez jakni, samo u tankim majicama. Izgubi-

šet žena, mož mislit, koji je to raspašoj. Oduševili su me ljudi u Žabljaku, tako su svi susretljivi, ljubazni i nasmijani, a posebno naši domaćini. Osjećali smo se kao da smo doma. Taj dan je trebalo nabaviti domaću spizu za odnit kući. Nema šta nismo probale i kupile, od jaja, pancete, kajmaka, sira, brašna, fažola pa do neizbježnog Nikšićkog piva. Ako nas na granici budu pretresali bit će pun kontenjer. Navečer je počelo pakiranje, ujutro idemo ranije ako ne bude leda. Tile bi posjetiti most na Tari. Nedjelja, jutro, lipo vrijeme, ali je mrzlo po noći. Odlučile smo kreniti kad se sunce digne i temperatura. Ceste su bile suhe i očišćene. Krenile smo oko 11h. Idemo odvesti cure da vide most na Tari. Vozeći se uživali smo u krajoliku obučenim u zimsko ruho, okolica Žabljaka je bila pod snijegom i baš je bio pravi zimski ugođaj. Spuštajući se prema rijeci Tari snjeg je potpuno nestalo, kao da smo došle u neki drugi svijet. Sunce i jesen obojala lišće u 1000 nijansi pastelnih boja. Prošetale smo mostom, napravile nekoliko fotki, kupile suvenire i nazad. Treba krenuti put domovine. Na povratku u žabljak stanemo po baksu Nikšićkog. Više ni rizla ne može u moj gepek, pune smo do krova. Još uz sve to Luci nije dobro, muči je želudac. Na povratku nećemo ići istim putem, idemo od nikšića na Trebinje pa u Stolac. želimo razgledati stari dio grada ako budemo imale vremena. Cesta je malo bolja, ali je duža. Nikad doći. Dolaskom u Stolac najprije smo izvadile sve šta smo imale za jesti, gladne ka vučice, navalile na spizu. Cure u kavanu na piće a nas dvi u obilazak starog grada. kraj je dana, nemamo puno vremena. Htjele smo se popet bar malo, pa po putu saznajemo da možemo autom do gore. Pošto smo umorne od puta, a još nas čeka duga vožnja odlučile smo stolac razgledati drugom prilikom. Još samo da na granici ne bude pretresanja. Sve je prošlo u najboljem redu, vratile smo se doma sretne i zadovoljne.





Karta predloženog puta po Donjoj Srimi

Srimski puti

Kad se kaže Srma većina će pomisliti na naselje Srimu pokraj Vodica. Međutim Srma je i naziv velikog poluotoka koji se proteže od šibenskog kanala sv. Ante sve do linije Vodice – Zaton. Dijeli se na sjeverni dio – Gornju Srimu i južni dio - Donju Srimu. Upravo o hodanjima po poluotoku Srimi, ovom prilikom po Donjoj Srimi riječ je u ovom članku. Donja Srma je prilično ravna, najviše brdo Tusta ima samo 87 m/nm. Ipak hodanje po njoj može biti vrlo lijepo s nizom interesantnih detalja. Prvo, dio puta vodi uz more što je već samo po sebi privlačno. Drugo, glavno obilježje Srime su suhozidi i kamene gomile i bunje, među kojima vodi veći dio puta. Na Srimi ima više od 500 kilometara suhozida i 200 bunja, s nekoliko posebnih bisera. O tome je vrlo zanimljiv i lijep članak napisao etnolog dr. sc. Jadran Kale [1], kojeg preporučam kao uvod u šetnju Srimom. Treće, brdo Tusta iako nisko pruža lijepe vidike na sve strane. Opisani put je kružan, pa se može započeti na bilo kojoj točki i na nju uokolo vratiti. Put nije označen, ali uz pomoć priložene karte i opisa ne bi trebalo biti problema s orijentacijom. Za opis puta polazak sam izabrao



Josip Ungarov

sa zaravni iznad kanala sv. Ante, na kojoj je predviđeno da se održi susret planinara Dalmacije u svibnju 2018. god. Odatle se možete spustiti do mora i kamene rive u Kanalu. Obilazak započinjemo obalom Kanala prema Jadriji. Treba se vratiti stotinjak metara cestom prema Martinskoj i onda skrenuti odvojkom ceste lijevo. Ta cesta vodi oko 600 m do zidina stare vojne zgrade i tu završava. Dalje uz obalu Kanala vodi neoznačena ali ugažena staza u dužini nešto manjoj od 2 km. Staza obilazi pojedine uvalice i na kraju zakreće prema sjeveru u duboku uvalu Čapljena sve do njenog kraja. Uvala Čapljena i sljedeća uvala Sičenica (koju često zovu i Guština uvala prema ku-

ćama Gušte, što nije točan naziv) okružuju poluotok Štriku. Oko njega je obilazak dug i nema pogodnog puta. Između krajeva spomenutih uvala preko Štrike postoji stari put među suhozidima, ali je potpuno zarastao u šikaru. Zato se od kraja Čapljene moramo popeti po 100 m makadamske ceste na prometnu asfaltnu cestu do Jadrije i po njoj hodati 1 km. Ovdje su zemljišta nekad obrađivali Zlarinjani, a u 18. st. su držali i šestotinjak koza zbog kojih su izgradili visoke suhozide. Tada sigurno nije bilo neprohodne šikare. Obilazak nastavljamo preko šibenskog kupališta Jadrija. Iako je to većini Šibenčana poznato podsjetit ću na neke povijesne podatke o Jadriji. Prema [2] na gravuri Šibenika iz 1575. godine na ulazu u Kanal prikazan je otočić s crkvicom sv. Andrije, po kojem je Jadrija i dobila ime. Godine 1871. na otočiću je izgrađen svjetionik, koji je kasnije dograđivan. Početkom prošlog stoljeća Šibenčanin Šime Grubišić-Rovilo, predani promicatelj prirodnih zavičajnih vrijednosti, dolazi na zamisao da se na sjeverozapad od otočića izgradi kupalište na slanom moru, izvan skučenosti i mutne i bočate vode šibenskog zaljeva. Plitko more između otočića i kopna se nasipa, grade se kabine koje služe i danas



Kamena riva u uvali Vodena jama



Gravura Šibenika iz 1575. godine s otočićem i crkvicom sv. Andrije na ulazu u Kanal sv. Ante



Kamen s prirodnom rupom ugrađen u zid, koji je služio za privezivanje magaraca, koza



Domaćinova bunja, sa svojih 5 m najviša na istočnoj obali Jadrana



Mala riva na Martinski tridesetih godina prošlog stoljeća [a]



Čačina gomila; najveća, najteža, najviša i najljepša suhozidna građevina na istočnoj obali Jadrana

i 1922. godine kupalište se otvara. U tomu zaslužan je i još jedan šibenski entuzijasta, Rovilov prijatelj Ante Frua, poznat i starijim planinarima. Oni koji Jadriju ne poznaju neka se prošeću do svjetionika, te bace pogled na remek-djelo vojne arhitekture tvrđavu sv. Nikole iz 1543. godine. Zatim treba proći pored originalnih i još funkcionalnih kupališnih kabina i svlačionica i produžiti obalom u pravcu sjeverozapada. Prvi kilometar je asfaltna cesta, nakon koje je 500 m makadama. Dalje slijedi 1 km mjestimično loše staze uz more. Na dijelovima s blatom potreban je oprez jer može biti vrlo klizavo. U slučaju jakog juga i visoke plime ovaj dio staze i nije prohodan. U tom slučaju na kraju asfaltne ceste treba skrenuti desno i ulicom među vikendicama doći do makadamske ceste Jadrija-Srma. Ova cesta je izgrađena 1978. godine za potrebe gradnje vodovoda za Jadriju i Zlarin. Pri tomu nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi te cesta prolazi preko privatnih posjeda, a presječeni su i srušeni mnogi suhozidi. Ova cesta je i dio biciklističke staze br. 236 Prižba-Labirinti Srime [3]. Ako smo ipak uspjeli proći uz more, stižemo do male uvale Vodena jama. U njoj je stara riva izgrađena u tehnici suhozida od velikih kamena, a bila je i popločana kamenjem. Riva se više ne održava, a jaka juga čine da pomalo nestaje. Riva je bila pristanište za mještane Prvić Luke, koji imaju posjede u Donjoj Srimi. Zato su tu izgrađeni Rodini stani (kuće ne rodine, već od obitelji Rodin iz Prvića). Od kuća su danas ostale samo gole zidine. Ja se sjećam da su još sedamdesetih godina prošlog stoljeća tu bile dvije štale s magarcima. Prvićani bi dolazili svakih nekoliko dana dati im hranu i vodu. Magarac je vukao i jednu dvokolicu, s kojom su išli sve do njihovih posjeda blizu šibenskog mosta. Taj put započinje stotinjak metara od rive prema sjeverozapadu i ograđen je suhozidima. Međutim danas je zarastao u brnstru i teško prohodan. Zato ćemo se vratiti 30-tak metara i skrenuti prema unutrašnjosti po suhozidu – kamenoj gomili. Odmah se može uočiti da je ta gomila bila put, kojim su Prvićani išli do svojih bližih posjeda. Tu se uzgajala vinova loza, smokve, višnje, masline i oskoruše. Iako danas alepski bor kao korov osvaja sva zemljišta, mogu se još naći navedena stara pitoma stabla, u doba zrenja i s ponekim slatkim plodom. Put po gomili nakon nepunih 100 m skreće desno, pa nakon još 100 m lijevo. Kod skretanja uočite jedan zanimljivi detalj suhozidne gradnje; kamen s prirodnom rupom ugrađen u zid, koji je služio za privezivanje magaraca, koza Nastavak puta vodi nas do Čačine gomile, prema [4] najveće, najteže, najviše i najljepše suhozidne građevine na istočnoj obali Jadrana. Visoka je 9 metara, a od jednog kraja do drugog ima oko 45 metara. Upisana je u registar kulturnih dobara Hrvatske. Svrha Čačine gomile bila je čuvanje posjeda i stada – služila je kao stražarnica s koje se nagledala stoka, ovce i vinogradi. Na jugozapadnom dijelu Čačine gomile vidljiv je dio koji je služio za sušenje smokava, a sa sjeverne strane je velika bunja. Za uspon na vrh gomile postoje rampe i stepeništa. Vidik s vrha je lijep iako veći dio vidokruga već zaklanjaju borovi. Zato se vrijedno popeti, ali kao i pri hodanju po ostalim suhozidima

budite oprezni. Ne gazite na rubna kamenja, jer se mogu izvaliti i možete pasti u dubinu. Svakako pazite i na očuvanje naše suhozidne kulturne baštine.

Put nastavljamo ugaženom stazicom prema sjeveroistoku, uz prelazak preko širokog suhozida i dolazimo do već spomenute makadamske ceste Jadrija-Srima. Ako nismo uspjeli proći obalom do Vodene jame, već smo išli cestom, onda ovdje skrenimo do Čačine gomile, prateći plave oznake po kamenjima. Put se inače dalje nastavlja po cesti u smjeru

je i dobila ime. Nažalost sjeverni zid je jako oštećen i prijeti joj urušavanje. Od Domaćinove bunje trebamo se vratiti do puta među suhozidima i nastaviti s njim oko 800 m do križanja s cestom Srima-Prizba, s kojom nastavljamo desno još 700 m do arheološkog lokaliteta Prizba, već izdaleka vidljiva po borovima i čempresima koji ga okružuju. Prema [5] arheološka istraživanja pod vodstvom Zlatka Gunjače od 1969. do 1974. godine pod velikom kamenom gomilom otkrila su dvije jednobrodne bazilike izgrađene



Trag primoštenskih vinograda u Donjoj Srimi

sjeverozapada. Nakon tridesetak metara vrijedno je kratko skrenuti desno u nekadašnji vinograd, koji je u obliku vrlo pravilnih kaseti kao u Primoštenu. Vjerojatno se pojavio neki utjecaj Primoštena, možda primoštenska nevjesta ili zet? Nastavljamo cestom i nakon tristotinjak metara dolazimo do križanja s već spomenutim putem koji od stana Rodinih stana vodi u unutrašnjost sve do asfaltne ceste za Martinsku. Odatle je prohodan i cijelo vrijeme vodi između suhozida. Na nekoliko mjesta suhozidi su urušeni, nešto od zuba vremena, a nešto od divljih svinja kojih ima puno. U jednom trenutku prema zapadu možemo ugledati zvonik nove crkve bl. Alojzija Stepinca u naselju Srima. Nakon petstotinjak metara stižemo do Y-križanja. Na starim kartama na ovom mjestu je ucrtana kapelica sv. Ante, ali netko se potrudio da joj zatre svaki trag. Desni put vodi do ceste za Martinsku na koju izlazi kraj putokaza za Bogdanoviće. Mi ćemo krenuti lijevim putem pogledati još jedan suhozidni biser - Domaćinovu bunju. Nakon 200 m treba skrenuti desno po kamenoj gomili koja je put. Nakon stotinjak metara otvoriti će nam se pogled na najvišu bunju na istočnoj obali Jadrana, visine 5 m. Bunja je u vlasništvu obitelji Rodin iz Prvića, čiji je jedan predak bio dobar domaćin po čemu

u različitim vremenima. Zbog toga ih se naziva basilicae geminatae ili „crkve blizanke“ – dvojne crkve. Prevladava mišljenje da su izgrađene u 6. stoljeću, dakle prije dolaska Hrvata u ove krajeve. Dalje možemo nastaviti do ceste koja vodi na Martinsku. Međutim da bi izbjegli hodanje po asfaltu, vratimo se stotinjak metara i skrenimo lijevo po putu koji će nas opet odvesti među suhozide. Nakon pola kilometra dolazimo do već spomenutog puta od Rodinih stana, na koji skrenemo lijevo i za 400 m stižemo do ceste za Martinsku. Prijeći ćemo je i produžiti prema naselju Bogdanovići, ali već nakon 50 m trebamo skrenuti desno na staru cestu koja paralelno slijedi onu asfaltnu za Martinsku. Kroz Bogdanoviće može se stići i do šibenskog mosta, ali o tomu drugom prilikom. Stara cesta je nakon dvjestotinjak metara prilično zarasla, ali još uvijek prohodna, a onda izlazi na asfaltnu cestu koju sad u dužini 250 m ne možemo izbjeći. Onda opet treba skrenuti lijevo na stari put. Sad se nalazimo među posjedima šibenskih Dolačana, pa se prolazi pokraj kuća Deljaca i Županovića i njihovih plodnih polja. S lijeve strane izdiže se zaobljeni vrh Podlanova na kojem su tri bunje u nizu, svaka je stražarila nad svojim vinogradom u podnožju. Prilazi su nažalost jako

zarasli. Sad se nalazimo podno brda Tusta na kojeg preporučam uspon zbog lijepih vidika. Međutim nema ugaženog puta za uspon već treba improvizirati kroz šikaru i preko suhozida. Možda je najlakši pristup da skrenemo s asfalta desno pokraj nove kapelice posvećene Gospi Srimskoj putem među suhozidima. Nakon petstotinjak metara u lijevom zavoju puta ugledat ćemo na brdu široki suhozid koji vodi prema vrhu. Do njega treba proći kroz ipak prohodnu šikaru i po njemu se nastaviti penjati sve dok ne skrene oštro lijevo.

Odatle po kamenjaru do 87 m visokog vrha nije daleko. Bit ćete nagrađeni naročito za sunčanog burnog zimskog dana lijepim vidikom na otoke šibenskog arhipelaga i na grad Šibenik. Silazak može biti kroz šikaru ravno na asfaltnu cestu za Martinsku lijevo od nedovršene kućerine. Cestom koja srećom nije jako prometna treba proći oko 1,5 km do velikog zavoja na cesti s kojeg se otvara pogled na Šibenik. Tu je vrijedno spustiti se po cesti do Martinske.

Martinska, jedno od nekadašnjih šibenskih kupališta, dobila je ime po crkvi sv. Martina, podno koje su brodovi kretali za šibensko gradsko pristanište pod liticom na kojoj je bila starija crkva sv. Jakova. Ovo je u prošlosti bila važna komunikacija Šibenika sa Srimom. Crkva je kasnije pretvorena u ugostiteljski objekt, a onda je uklopljena u zgradu u kojoj je danas Morska postaja Zavoda za istraživanje mora i okoliša Instituta Ruđer Bošković. Podno zgrade je valovima već jako oštećena suhozidna riva – pristanište. Nju smo nazivali Mala riva, za razliku od zapadnije Velike rive na kojoj su pristajali trajekti-pinice za Šibenik do izgradnje šibenskog mosta 1966. godine. Završetak našeg kružnog obilaska je makadamskom cestom od velikog zavoja prema jugu do kanala sv. Ante. Ukupna dužina puta je oko 17 km, a potrebno vrijeme za obilazak od 5 do 7 sati. Put je moguće obići u svako godišnje doba, osim ljeta jer je tada prevruće.

Literatura:

- [1] Jadran Kale: Srima, krajolik nastanka starog Šibenika u rukama novoga grada – Vodica (Objavljeno u dvomjesečniku Šibenik br. 13, ožujak-travanj 2012., str. 18-27.) <https://bib.irb.hr/datoteka/575347.srima-suhozidi.rtf>
- [2] Povijest kupališta Jadrija <http://www.jadrija.net/>
- [3] Turistička zajednica grada Vodica – Biciklistička staza Prizba-Labirinti Srime <http://www.bikeandhike.hr/staze/prizba/31/hr.html>
- [4] Kamen na kamen: Čačina gomila u Srimi – najveća, najteža, najviša i najljepša suhozidna građevina na Jadranu <http://tris.com.hr/2016/05/kamen-nakamen-5-suhozidarska-gradionica/>
- [5] Srima - Prizba <http://www.vodice.hr/hr/dozivjeti-vodice/arheoloska-nalazista/srima-prizba/2001>
- [6] Tako je bilo nekad – Sebenico, Kupališta u Šibeniku <http://www.sebenico.com/our-works/kupalista-u-sibeniku/>

Orkanski vrhovi 9.1.

HRABRI I POMALO NENORMALNI USPON PO OLUJNOJ BURI



Živković & Viljac



Obožavam planinariti zimi i kako bura postaje sve jača, što je snijega sve više, a temperature padaju sve niže, želja za odlaskom u planinu u meni raste...

je jači od ičega (i pameti, kako bi nam naš Mate reka). Odlučile smo se u ponedjeljak rano ujutro zaputiti sa još jednim kolegom na Sveto Brdo preko Libinja. Do Vlaškog Grada smo došli bez problema, mjestimično led ili nanosi snijega, tu smo brzinski marendali po pola smrznutog sendviča kad odjednom prema nama dolaze 2 planinara, a ko nego: Mošo i Luka. Nismo se prestali smijati i čuditi, ljudi Mihovilci po orkanskoj buri po Velebitu se šetkaju, pa da smo se dogovorili ne bi se uskladili i pronašli. Dereze na noge, cepine u ruke, „omotani“ u opremu i robu krećemo hrabro naprid. Na putu prema vrhu teška

borba, korak naprid - dva nazad, padanje na kolina u obrani od udara vjetra, izmaltretiralo me dosta to hodanje, marke nisu vidljive, ne preporučamo ići kolegama koji stazu odlično ne poznaju, malo pomalo klečeći i držeći se za klevovinu i kamenja stižemo do vrha, a 5 minuta iza nas dolaze Luka i Mošo. Slavlje i grljenje, brzinsko fotografiranje i hitamo nazad. Njih dva su išli poprijeko dolje, mi istim putem. Dakle, da nije bilo GPS-a ne bi tako lako našli put. Ogromna magla po silasku, naši tragovi pokriveni novim nanosima, markacije nevidljive, nekih 20ak minuta smo zabucali, jedan GPS se malo izblesira, jer smo upali u neku vrtuću, ali smo se po sjećanju sa ljetnih tura vratili, po prepoznatljivim stijenama i sličnim obilježjima. Iznenadilo nas je što se pri kraju dana bura dizala sve više, tako da smo najviše „nastradali“ pri spuštanju, na Libinju. Joj koji led i vijugavo hodanje, borba. Barba GPS kaže: na uspon krenili u 8 i 20, nazad u 17 sati (sa pauzama). Prohodali 18 km, 1530 m visinske, super orkansko iskustvo za nadolazeće zimske uspone i pripreme.



'ZA MENE POSTOJI SAMO PUTOVANJE PUTEVIMA KOJI IMAJU SRCA. TUDA JA PUTIJEM I JEDINI DOSTOJAN IZAZOV JE DA SE Taj PUT PRIJEDE SAV. I TUDA PUTIJEM, GLEDAJUĆI I OSTAJUĆI BEZ DAHA.'
DAN HAN

Velebitski oltari

Vrlo često se čuje, a katkad i napiše, da je Lika zemlja medvjeda i vukova, opora, neprijazna i hladna. Pri tom se misli na njene duge, hladne zime i visoke snjegove koji zametu svaki trag i svaku stazu i za kojeg se čini da se više nikad neće otopiti. Što da se kaže onda za Velebit, na kojem se i do sredine ljeta bijele snježni traci kao znak da iznad tamnih šuma i među stijena što iz njih izviru još gospodari led, a zajedno s njim i druge opasnosti što ovu planinu naizgled čine negostoljubivom i stranom. Ipak, u njedrima te čudesne planine, narod je od davnina tražio utočište. U više navrata tijekom povijesti, već prema tome kako su se o krajeve očešali različiti osvajači, po njoj je čovjek utabao uske staze, zavolio je i naselio. Došavši na planinu, naši su preci morali radi održanja golog života posezati i za najvišim velebitskim pasištima, koristiti se i najmanjim planinskim proplancima,



Damir Labor

ma, osluškiavati i najtanje zvukove podzemlja očekujući iz njih spasonosne kapi vode, da bi potom zasnovali svoja ognjišta, ostajali uz njih postajući tako sastavni dio planine, dijeleći istu sudbinu s njom. Kroz burnu su se povijest mijenjali osvajači, a narod je izdržao i ostao na svom kamenu. U takvim teškim danima najezdi, velebitskim je žiteljima pre-

ostajao samo onaj plavi dio neba iznad njih, da od njega očekuju i čudo i spas, a tamne šume postajale su jedini preostali dom. Kad su sve nade bile izgubljene jer je car bio daleko, a Bog visoko, samo je planina pružala zaštitu i nadu u sutra. Ostavili su velebitski žitelji tragove svog postojanja na velebitskim obroncima i najčvršći dokaz, ostaci su brojnih crkvi, onih najmanjih i onih nešto većih. Njima se potvrđivala stalnost življenja i postojanost vraćanja, uz odanost vjeri očeva, pa makar se ispoljavala u sasvim skromnim i malim sakralnim građevinama kao mjestima okupljanja i zazivanja Boga, gdje se tražila i očekivala njegova pomoć, a najviše onda kad nikakve druge pomoći nije moglo biti. Vele-

bitski stočari sastajali su se pred svojim kapelicama, crkvama i crkvicama većinom posvećenim svecima koji su se slavili tijekom toplih ljetnih dana, u vrijeme ljetnih ispaša. Skrušeno su tražili praštanje za svoje pretke, za sebe i za one koji će doći umjesto njih, tražili su blagoslov za svoja stada i pašnjake, molili su za kišne kapi, za što rjeđi dolazak nevolja i svih drugih napasti što ih donosi planina.

Te crkvice nisu bile niti su mogle biti građevine velebna izgleda. Nisu se mogle ni veličinom ni ljepotom uspoređivati sa sličnim građevinama u krajevima gdje se bolje i mirnije živjelo. Bili su to objekti skromna izgleda, zidani od kamena odlomljenog s planinskih pleća i sлагanog u zidove s cjem, dušom i tvrdom vjerom. I dok su građevine nicala diljem planine, usput se mačem i puškom branilo od neprijatelja koji je htio pokoriti ne samo ovu planinu nego i narode iza nje. Mnogi su osvajači zadržani u gudurama, na zidu živa naroda koji nije dopustio da ostane bez tvrdog komada zemlje, jedinog na cijelom svijetu za kojeg je mogao reći da je njegov, bez svog rodnog praga i oltara među njima. Dok su drugi narodi gradili goleme i bogate crkve, katedrale ukrašene raskošnim freskama i slikama neprocjenjive vrijednosti, jer stoljećima nisu morali davati svoj obol u ljudskoj krvi i snazi za obranu svojih ognjišta, na velebitskim se obroncima ginulo i stradavalo i sva se snaga i bogatstvo ulagalo u očuvanje golog života. Što je onda preostalo za izgradnju mjesta gdje se slavi Bog i gdje mu se zahvaljuje na pomoći da se izdrži i zadrži na golim obroncima? Samo goli kamen i od oružja i pluga žuljevite ruke, ništa drugo. Na oltarima tih skromnih crkvića, kao jedini dar, našao bi se tek skroman stručak planinskog cvijeća ubranog od srca. Nastanak velebitskih crkvi može se pratiti unatrag tisuću godina. Unatoč brojnim seobama, sačuvala su se sjećanja na njih, pričaju se još uvijek mnoge priče i legende. Nažalost, više je takvih mjesta gdje samo ruševine i hrpa nijemog kamenja označavaju postojanje nekadašnjeg objekta. Ima mjesta gdje nisu preostali nikakvi tragovi, no za ta mjesta sačuvao je puk iskonski naziv crkvinu. Ta se mjesta i danas poštuju, često su ograđena, ništa se tu ne dira, čak ni stoka ne pase.

Nižu se tako crkvice na obroncima Velebita...crkvice sv. Mihovila u Senjskoj dragi, crkva Majke Božje u Krasnu, crkvinu na Jezerima, crkvinu iznad Crikvene, kapelica Srca Isusovog u Velikim Brisnicama, nekadašnja crkva sv. Vida i samostan sv. Pavla u Kosinjskom Ribniku, crkvinu na Mirevu, crkvinu na Dundović padežu, crkvice sv. Jelene Cesarice u Mliništu, crkvice sv. Roka u Radlovcu, kapelica Majke Božje



Pomoćnice u Jadovnom, crkva Pohoda Djevice Marije sv. Elizabeti u Baškim Oštarijama, crkvinu u Ledeniku iznad Karlobaga, crkva sv. Vida u Vidovcu iznad Karlobaga, crkvice u Šugarju, crkva sv. Ante u Ljubotiču, crkvinu na Malom Rujnu, crkvinu na Malom Javorniku, stara crkva Majke Božje na Velikom Rujnu, crkva sv. Petra u Starigradu, crkva sv. Ivana

Krstitelja na gori iznad Metka, ruševine crkve sv. Jakova u Maloj Paklenici, ostaci crkve Majke Božje na Malom Libinj, ruševine crkve sv. Ivana Glavosjeka na Malom Libinju, ruševina crkve sv. Petra na Velikom Libinju, crkva sv. Frane u Potpragu ispod Tulovih greda, crkva sv. Marka (Svetinja) ispod Crnopca kod Gračaca...Sve su to djelići povijesti ovog kraja i planine s kojom su vezani. Do ovih velebitskih sakralnih građevina,

odnosno njihovih ostataka, vode brojne planinske staze i šumske ceste, ili na njih tek upućuju opisi nečijih lutanja po velebitskim bespućima. Možda će neki poklonici naše povijesti skrenuti sa utrlih planinskih puteva kako bi otkrili poneku gomilu u četvrt složenih kamenja. Možda će neki zanesenjaci, hodajući po busenima trave koju su desetljećima prije gnječili opanci velebitskih pastira, penjući se po kamenu što su ga tisuće starosjedilačkih koraka zaoblili, naći još kakve puste zidine. Svakim korakom treba odati priznanje onim bezimenim, iščezlim u tmini prošlosti, koji su stvarali povijest planine i sačuvali ime njeno i nju za nas. Zahvaljujući njima, još će se dugo oko pustih zidina po samotnim obroncima vijati magle i šumiti će vjetrovi, na suncu i munjama gorjeti će sjećanja u kamenu sačuvana.

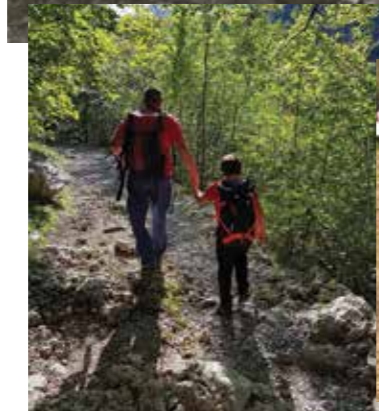
2. Mala planinarska škola

Nakon 10ak minuta pješaćenja postavljeno je krucijalno pitanje koje će do kraja škole biti postavljeno otprilike nekih 300tinjak puta: Koliko još???



Anita Živković

Nakon šta je naša Antonia Petković prošle godine uspješno probila led s 1. Malom planinarskom školom ove je godine uloga voditeljice 2. Male škole pripala meni. Meni je bila velika čast da mi je moj klub ukazao povjerenje i ponudio vođenje Male škole jer kad da-ješ nekome dicitu u ruke to znači baš puno. Kako se vrime početka škole približavalo tako sam postajala sve zabrinutija i skeptičnija jer morate priznati odgovornost je velika. Škola se popunila doslovno u 2 dana i sigurna sam da je bilo još slobodnih mjesta i ona bi se popunila brzinom svjetlosti. Slažući program vodila sam se idejom kako bi on trebao biti raznolik i primjeren dicitu. Posjetili smo Mosor i to je za većinu školaraca bio prvi susret s planinom. Nakon 10ak minuta pješaćenja postavljeno je krucijalno pitanje koje će do kraja škole biti postavljeno otprilike nekih 300tinjak puta: Koliko još???. U sklopu škole posjetilimo smo Prokljansko jezero u suradnji s Javnom ustanovom Priroda gdje smo gledali prstenovnanje ptica, Manitu peć u obožavanoj Paklenici, u Čikoli su se navlačile penje, kaccige i pojasevi i penjali prvi smjerovi. Kampiralo se, pekle su se hrenovke i kokice...uglavnom uživalo se. A uživalo se jer su dica bila vrhunska, bez iti jednog incidenta, kolege također. Najsrnitija sam bila kad sam krepana od cilog dana legla u šator i pokušavajući zaspati slušala Anku, naslonjenu na moj šator, kako Saški prepričava da se s dicom gađala kušinima, ali je sva srića Anita nije vidila. Onda sam znala da sve štima. Drage moje kolege, veliko vam hvala na pomoći i podršci jer je bila velika i iskrena.. Družiti ćemo se mi još s tom dicom, neki vezuju buline oko katrige i stolova (zvuči perspektivno), a neki pak planiraju ekspedicije na Elbrus na koje još mogu ići Kolumbo i Leo. Ko će ga znat? Možda se u budućnosti popnemo zajedno na neko stvarno lipo mesto..

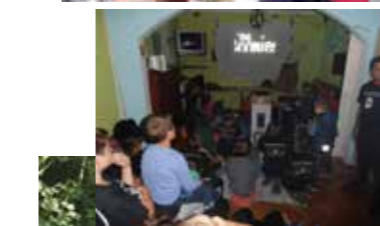


Iz pera moje Marte Planinarska (za male)

Tema pjesme ove
Je o ljudima koji planinu štiju i vole
Neki ozbiljni, drugi duhoviti
Svi su htjeli prenijeti kako planinu voljeti
Pa su osnovali planinarsku školu
Za djecu koja žele i mogu

Na jednom izletu ćemo jamom hodati
Na drugom ćemo stijenu penjati
U Čikoli će vam se šišmiši zaplesti u kosu
A u Manitoj peći voda će vam padati po nosu
Cijelim putem će vam biti teško
Ali vrijedi - taj pogled je nešto
U šatoru će vam se guza smrznuti
Ali vatra u planinarskom domu će je odmrznuti

A voditelji ne nose samo brige
Nekom će ponijeti i ruksake
Na tom mukotrpnom putu će vas nasmejati
I uspomenom srce grijati
Na kraju škole recite im hvala
Jer super je bila ta škola mala
Veliki prijatelji i divne uspomene
A vi se sad sigurno pitate: Ima li tu mjesta i za mene?





Družiti ćemo se mi još s tom dicom, neki vezuju buline oko katruga i stolova (zvuči perspektivno), a neki pak planiraju ekspedicije na Elbrus na koje još mogu ići Kolumbo i Leo. Ko će ga znat? Možda se u budućnosti popnemo zajedno na neko stvarno lipo mjesto...

**SUDIONICI
2. MALE ŠKOLE**

1. Niko Tokić
2. Adrian Lokas
3. Marta Miljanić
4. Šime Miljanić
5. Helena Vidović
6. Roko Slavica
7. Franko Prpa
8. Bruno Prpa
9. Lara Protrka
10. Bruno Koštan
11. Matea Koštan
12. Lana Živković
13. Ante Ercegović
14. Andrea Čuravić
15. Petra Vukorepa
16. Roko Vukorepa
17. Rita Gačina
18. Tonko Gačina
19. Ana Perković
20. Bartol Skroza
21. Klara Jadrjević
22. Maja Pancirov
23. Marita Gardijan
24. Jakov Bujas
25. Ana Bilić
26. Ema Bilić
27. Mirna Pašalić
28. Mikula Grubelić



S tajajući na oblom tjemenu Zoranićevog vrha osluškivali smo otkucaje velebne planine što je ljudi nazvaše Velebitom. Upijajući dah visine srce nam se prigrlilo s mirisom nespustanosti, a duša udahnula okus svetosti mjesta na kojem smo se nalazili. Napajali smo se ljepotom za koju se stoljećima umiralo. Pred nama se opružila plavetnost beskrajnog neba, a pod nama se razlio modro-žuti akvarel od tisuće mora i obala. Svaki titraj oka spojio se sa savršenstvom okoline. U skrivenim dolima podno oporih vrhova, stopili se s dijelima Božjeg stvaranja ostaci prastarih kamenih torova. Otvoriše se pred našim očima poput motiva s impresionističkih slika, zastalih u vremenu. Godine su ih davno opustošile i utopile u bezvremenu samotnost gorskih krajolika. Pastiri su odavno pomrli, a njihovi povici zauvijek prestali odjekivati oporim velebitskim vretima, a ipak sve je odisalo životom. Pitao sam se: - Gdje su sada Zoranićeve gorske vile, neprikosnovene gospodariće planina? Gdje je nestala vila Zorica, gdje su se povukle vile Latinka, Grkinja, Kaldejka i Hrvatica, gdje su sada vilenice Prislavka i Dinara? Vjerojatno su se kao i mitski zmajevi skrile na mjesta na koja ljudi ne zalaze. U nedostupnim velebitskim gudurama prošivenim mračnim šumama još uvijek postoji poneko neoskvrnjeno mjesto pošteđeno od bezobzirnog osvajanja i zadiranja u zadnje svetosti prirode. Pitao sam se zašto sustav, znanost, moć i ljudski zakoni baš svugdje moraju doprijeti i svaku stopu zemlje učiniti dostupnom, te svaku legendu i tajnu ogoliti bez poštovanja. Zašto i posljednje nepokorene djelove prirode treba označiti i nagrditi potrebama za kontroliranjem i posjedovanjem, te svaku čaroliju što žurnije pretvore u običnu priču.



Joso Gracin

Čim se ljeto primakne, vrućina nas odmah bez upozorenja snažno udara. Izgleda da onaj ugodni prelazni period između zime i ljeta svake godine biva sve kraći. Sunce nas je nemilosrdno pržilo i svih osam dana našeg putovanja

odakle se morem vratio na svoje polazište, u Nin. Na putu prema izlječenju svog ranjenog srca, Zoranić se družio s velebitskim pastirima s kojima je pjevao pjesme i pričao priče o nesretnoj ljubavi i opustošenoj domovini. Te renesansne 1536. godine nakon povratka sa svog mitskog putovanja, Zoranić je napisao svoj pastoralni roman "Planine". Najveći značaj ovog njegovog jedinog sačuvanog djela u tome je što je to prvi hrvatski roman i prva knjiga o planinama u svijetu uopće. Šteta što je Zoranić jako šturo opisao rutu svog puta, pa je nemoguće odrediti gdje je u tih sedam dana točno prolazio. U današnje vrijeme kad zbog raznih povoda i razloga sve vrvi od mnogobrojnih planinarskih i drugih tura i pohoda, otkrio sam da još nitko nikada nije krenuo putem Petra Zoranića. Bilo je nekih zamisli u vezi prolaženja Zoranićeve puta, ali ga još nitko nije realizirao. Gotovo pet stotina godina nakon Zoranića usudio sam se iz sna probuditi to mitsko putovanje, pa krenuti njegovim tragom, makar i sam. Znao sam, treba se samo odlučiti i krenuti (što je i najteže u svemu) i put započeti. Proučio sam približnu rutu njegovog kretanja, odredio termin, te privukao prijatelje koji su odlučili da na put ipak ne pođem sam.

Za sretan put, protrljati palac Grgura Ninskog

Skupili smo se pored našeg kombija na Šubićevcu. Petero ljudi, "Biokovske vučice" Anči i Julija, te Tome, Dalibor i ja, imali smo u planu preći cijelu rutu Zoranićeve puta. Ostali će nas otpratiti do Nina i pozdraviti se s nama na ulasku u Paklenicu, a neki od njih pridružiti će nam se u završnici puta. Na tom putovanju pregaziti ćemo tri velike hrvatske planine, Velebit, Ličku Plješivicu i Dinaru, spojiti ćemo tri hrvatska kraljevska grada, Nin (prijestolnicu rane srednjovjekovne hrvatske države), Knin (grad hrvatskog kralja Dmitra Zvonimira) i Šibenik (grad hrvatskog kralja Petra Krešimira IV), a proći ćemo i kroz još dva hr-



- 'Slidi dakle - reče - stope moje. I uputismo se uz goru mnogo kamenitu i strmenitu.'
Petar Zoranić, 'Planine', Kap.IV.

Put Petra Zoranića

Mitsko putovanje

Prvi puta za ime Petra Zoranića čuo sam jako davno. Bila je to potresna priča o tragediji jednog od najsuvremenijih tankera svoga doba, hrvatskog broda Petra Zoranića. U gluho doba noći 14.prosinca 1960.godine u Bosporu se u njega zabio veliki grčki tanker Word Harmony. Pogodio ga je u najgore mjesto na trupu, točno u tank s visokooktanskim benzinom. Slijedile su strašne eksplozije. Tu paklenu noć tresao se cijeli Istanbul, a tama se pretvorila u dan. Požar je uništio tri broda, a smrtno je stradalo pedeset i troje ljudi. Brod tadašnjeg zadarskog Jugotankera, Petar Zoranić, od dana porinuća plovio je samo 108, a gorio čak 55 dana. Priča o strašnom stradanju Petara Zoranića zauvijek se usjekla u moje pamćenje, pa je trebalo proći dosta godina dok sam ime Petara Zoranića počeo poistovjećivati s ranom hrvatskom književnošću, a ne s jednom davnom pomorskom tragedijom.

Prije gotovo pet stoljeća Petar Zoranić Ninjanin, uputio se u planine da tamo zaliječi svoje ljubavne rane. Na tom putu za koji se ne može znati da li je bio stvaran ili samo fingiran, vodile su ga gorske vile. Na putovanje je krenio na nagovor vile Zorice. Brodom iz rodnog Nina doplovio je do (Starog grada) Stari-grada, pa prošavši (mimo pakla) kroz klanac Velike Paklenice, izašao na najviše vrhove južnog Velebita. Spustivši se u Liku, svoj put nastavio je prema istoku u pravcu najviše hrvatske planine Dinare, a potom kanjonom Krčića i tokom rijeke Krke došao do Šibenika,

vatska gradića, Gračac i Skradin, te se spustiti niz kanjone rijeke Krčića i Krke. Ukupno ćemo preći oko dvije stotine kilometara. Pri samom putovanju uvijek dođe do nekih promijena, pa je tako bilo i s nama.

Na samoj turi pomogli su nam prijatelji i kolege planinari, Mate, Dok, Tome, Mičo, Branimir i nekoliko nepoznatih ljudi koje smo susreli tijekom tih osam dana, ali najveći dio Zoranićeveg puta pregazili smo svojim nogama i svojom voljom. Zoranić je svoj put prevladio za sedam dana, a nama je trebalo osam. Neke dionice Zoranić je preplovio brodicom, a neke najvjerojatnije prešao vozeći se u kočiji, karu ili jahajući na konju.

Čim se ljeto primakne, vrućina nas odmah bez upozorenja snažno udara. Izgleda da onaj ugodni prelazni period između zime i ljeta svake godine biva sve kraći. Sunce nas je nemilosrdno pržilo i svih osam dana našeg putovanja.

Većina od nas nikada prije nije bila u Ninu. Kameni gradić stajao je u punoj ljepoti na neobičnoj obali za koju ne znaš da li je morska ili močvarna. Podsjetio me Nin na neku mješavinu Skradina, starog dijela Tribunja i antičke Salone. Zoranićev Nin je pravi biser, kulturna baština puna povijesnih spomenika iz različitih razdoblja naše povijesti. Prošli smo pokraj nadžupne crkve Sv.Anselama – prve katedrale u Hrvata VI.-XVIII st. i crkve Sv.Križa iz IX st., te pogledali ostatke najvećeg rimskog hrama na Jadranu, iz I st. Pored kamenog mosta vidjeli smo usidrenu repliku prastarog hrvatskog brodića condura-croatica



pronađenog u moru na ulazu u ninsku luku. Izvađen je 1974.godine, te desaliniziran, konzerviran i restauriran. Taj brodić starohrvatske ratne mornarice smatra se najmanjim, ali i najubojitijim ratnim brodom u povijesti pomorskog ratovanja u svijetu. Plovio je krajem XI i početkom XII st., a Hrvati su ih imali oko osamdeset.

Iznenadilo nas je to da u Ninu ne postoji spomenik Petru Zoraniću, već samo u Zadru. Nakon što smo obišli većinu ninskih znamenitosti, za sretan put protrljali smo palac Grgura Ninskoga i kombijem krenuli prema Starigradu.

Možda su i nas kao i Zoranića prije pet stotina godina, na ovom putu vodile i pratile planinske vile, samo što ih za razliku od njega mi nismo ni čuli, ni vidjeli

štaka srcem i porijeklom, koji se vratio živjeti podno strmih litica Crljenog kuka u kamene dvore svojih predaka. Negdje gore, visoko iznad naših glava, pod zlatnim zrakama zalazećeg sunca bljeskao se Zoranićev vrh. Iz dubine Paklenice nismo ga mogli vidjeti. Dok se odmarao na takvom mjestu i udišeš duh davnih velebitskih gorštaka, srce kao da ti kaže – kreni dalje, uputi se visoko u goru. Pred sumrak, ušli smo u Sklopine, slikovite prastare Ramića kuće iz 17.st. Sagrađene pod visokom prevjesnom stijenom podsjetile su me na Cliff Palacea, građevine tajanstveno

nestalog naroda Anasazi u kanjonu Navajo na jugozapadu SAD-a. Šumskom stazom uputili smo se uzbrdo kroz tamu što se u samo par minuta razlila svim klancima i uvalama južnog Velebita. Obasjani rađajućim mjesecom, izbili smo na prijevaj Buljmu na kojem kao da uvijek caruju vjetrovi, pa stigli u planinarsko sklonište Struge. Dva zadarska planinara, želeći naći mir na kraju vikenda kad se svi iz gore vraćaju u kući, već su se smjestila u udobnoj planinarskoj kolibi, ali bilo je mjesta i za nas. Pomislio sam kako je vjerojatno i Petar Zoranić prespavao na Strugama i to uz logorsku vatru sa velebitskim pastirima.

Vrhovima južnoga Velebita

Ponedjeljak u tišini zlatnog planinskog jutra ukrašenog pjevom nesputanih ptica i zvcima buđenja grupice ljudi u iskonskoj ljepoti prirode. Rajskim mirom Struga i našim srcima razvukla se radost postojanja. Pozdravili smo se sa dvojicom Zadrana, boce nadopunili svježom vodom na bunaru Marasovcu, pa krenuli planinskim padinama uzbrdo. Pred nama su se posložili svi najviši vrhovi Velebita, a iduća pitka voda čekala nas je negdje na kraju dana, tamo daleko u gustim šumama podno Sv.brda. Spustili smo se do Babinog jezera koje nikada ne presuši, ali je ustajalo, te punoglavaca i žabokrečine. Prošavši stazom kroz bujnu klekovinu izbili smo na Zoranićev vrh. Nikada prije nisam bio na njemu. U pravcu jugoistoka, nanizala su se uzvišenja jedna za drugim, Babin vrh, Vaganski vrh, stožasti Segedin i Malovan, te naposljetku Sv.brdo.

Probivši se kroz gusto izraslu klekovinu istočnom padinom Zoranićeva vrha brzo smo izbili na najviši vrh Velebita. Uživajući u planinskoj tišini, tamo nas je dočeka Dalibor. Pokraj hrpe kamenja što je označavala Vaganski vrh (1757m), podignuo je improvizirani zaklon da se zaštititi od vrućeg proljetnog sunca. Najviši vrh Velebita nema izgled tipičnog planinskog vrha, već je to mala zaravan obrasla zelenom travom, savršenom za izležavanje. Ručali smo na osunčanom bilu Vaganskog vrha, ljudski se odmorili, pa nastavili dalje. Nekada su ljeti na tom dijelu Velebita obitavali stočari, polunomadi, većinom iz Kruševa. Od početka Domovinskog rata,



više ih tamo nema. Osim rijetkih planinara koji prolaze rutu između Struga i Sv.brda, tamo više nitko ne zalazi. Cijelom dužinom staze pratile su nas table što su upozoravale da prolazimo područjem na kojem vlada velika opasnost od mina. Na početku Domovinskog rata, do dolaska specijalne policije, položaje na hrptovima južnog Velebita držali su pripadnici planinske satnije "Velebit", sastavljene od stotinjak hrvatskih speleologa, alpinista i HGSS-ovaca. Jedini poginuli iz ove postrojbe bio je speleolog Ozren Lukić-Luka kojeg su ubili četnici iz zasjede podno vrha Malovana. Njemu u čast, kolege speleolozi nazvali su najdublju hrvatsku jamu otkrivenu na sjevernom Velebitu baš u vrijeme rata, Lukinom jamom.

Prošli smo podno Segestina i Malovana, traverzirali duboke ponikve obrasle zelenom klekovinom, pa opet izbili na primorsku stranu Velebita. Prošavši Čičinu dolinu stigli smo nadomak posljednjeg visokog vrha Velebita, Sv.brda, visokog 1751m. Nakon strmog uspona poklonili smo se metalnom križu i gromom raspolovljenoj granitnoj ploči s deset Božjih zapovijedi. Sa mjesta gdje se primorski i lički niz vrhova spaja u jedan dominirajući vrh, pogled nam se otvorio na sve strane svijeta. Sa Sv.brda spustili smo se do valovite visoravni Dušice na jugoistoku, pa u sumrak stigli do izvora Liščani bunari skrivenog u gustoj bukovoju šumi. U predvećernjoj tami jedva smo ga i pronašli. Pored izvora napokon smo rasteretili umorna ramena, te podigli svoje lagane šatore. Bilo je to odlično mjesto za logorovanje. Svaku pitku vodu na putu iskoristili bi da pored nje skuhamo najbolju okrijepu na našoj turi, kokošku juhu iz kesice. U nju bi još dodali maslinovog ulja i iskrižali planinsko jestivo bilje, većinom medvjedi luk i maslačak.

Trećeg dana putovanja, nakon traženja prave staze i kraćeg lutanja nepoznatom planinskom cestom, te igranja s velebitskim poskocima, izbili smo na makadam što se od Tulovih greda spušta prema Sv.Roku u Lici. Slikovita stara cesta nekada je u tom dijelu Velebita predstavljala jedinu prometnu poveznicu između priobalja i unutrašnjosti. Tu nas je napustio Dalibor. Nažalost morao je prekinuti put, pa smo dalje nastavili kao četvorka. Lako smo pronašli nepresušan



du. Na ulasku u Paklenicu oprostili smo se s prijateljima, nabacili na leđa ruksake teške gotovo 25 kg, pa započeli put što će trajati osam dana. Bio je kraj vikenda, najbolje vrijeme za ući u planinu. U podnožju pakleničkih stijena sportski penjači su pakirali svoju opremu, HGSS-ovci polagali ispite za gorske spašavatelje, posljednji planinari su se spuštali s vrhova, a mi tek ulazili u Velebit. Poput uspavanog gorostasa, četiri stotine metara iznad naših glava izdigao se Anića kuk, kruna sportskog penjanja u Hrvatskoj i šire. U smiraj dana Paklenicom se razlio božanstveni mir, a priroda je disala gotovo nečujnim dahom. Tišinu klanca narušavao je samo zvuk naših koraka prelišen žuborom pakleničkog potoka i glasanjem predvećernjih ptica. Gotovo smo projurili pokraj slikovite lugarnice i Borisovog doma, pa zastali tek u Ramića dvorima na hladnoj pivi kod Maria Ramića, gor-

Lovci su nas upozorili na prisustvo brojnih poskoka i čudili se kako možemo hodati po planini bez oružja. Objasnili smo im da smo mi planinari, a ne lovci i da se ne bojimo ni vukova, ni medvjeda, ni zmija, da sve divlje životinje bježe od nas, pa zato mi ne moramo bježati od njih

izvor Crveni potoci, pa skuhalo još jednu okrijepu zvanu juha. Nikako nam se nije dalo pokrenuti s tog dobrog mjesta. Odugovlačili smo s polaskom. Hladni izvor i mekana trava u sjeni stabala nisu nas tako lako puštali iz svog zagrljaja. Trebalo je imati dosta volje za ustati, pa nastaviti dalje. Gazili smo sjevernom stranom Čelavca prema Prezidu na istoku. Slikovita brdska cesta razvukla se petnaestak kilometara u daljinu. Mila voda, bistra i mutna lokva, planinske kućice na proplancima, obrađeni vrtovi, male njive u dolčićima, krave u sampasu i prvi žuljevi na mojim nogama. Stvorili su se iznenada i odjednom, i to na najugodnijem dijelu puta. Na svakoj nozi nastale su po tri bolne rane i nisam ih se mogla riješiti iduća četiri dana. Mislilo sam zbog njih čak i odustati, ali srce mi nije dalo. Kako da odustanem baš ja koji sam organizirao put. Bio sam jako ljut na sebe, jer napravio sam grešku koju nisam smio, ali bilo je kasno za popravak. Po tko zna koji put u životu shvatio sam da na žalost ipak najbolje učimo na vlastitim pogreškama. Stisnuo sam zube i nastavio dalje.

Kao na "Ruti 66"

Velebit smo pregazili u predvečerje trećeg dana. Na ulasku u Gračac, u caffeu Iva, spasonosna hladna piva nakon teškog pješaćenja liječila nam je i dušu i tijelo. Htjeli smo i nešto konkretno pojesti, ali restoran je za naše umorne noge izgledao jako daleko. Ogromni vatrogasac Pere uspio je u svojoj auto ugurati i nas i sve naše prenatrpane ruksake te nas prevesti do restorana Zvonimir na sjevernoj strani gradića. Poslije pristojne večere za pristojnim stolom, podigli smo šatore iza bukovih balvana poslaganih s druge strane ceste. Ujutro nas je probudio bučni zvuk nekakvog radnog stroja što je ogromne balvane krcao u kamion dižući ih visoko iznad naših glava. Kroz još uspavanu svijest prošla nam je alarmantna pomisao - što ako koji isklizne, pa tresne na naše šatore! Ta pomisao potaknula je u nama ekspresno jutarnje ustajanje i što brži bijeg s tog mjesta. Kavu smo popili u restoranu preko ceste, a konobarica, napadno našminkana, nasmijana plavuša s dubokim dekolteom, uljepšala nam je jutro. Kada je čula za našu osmodnevnu turu, ponudila nam je tuširanje u svojem kupatilu. Vjerojatno je mislila samo najbolje, ali smo uz ljubaznu zahvalu ipak odbili ugodu kupanja u njenom kupatilu. Nakon opremanja spize u centru mjesta, spas od vrućine opet smo potražili u caffeu Iva na južnoj strani tog ličkog gradića. Pod nadstrešnicom poput stalnog inventara sjedilo je nekoliko domaćih ljudi, jedan usamljeni biker zadubljen u svoje misli, zaljubljeni par što je stigao s terencem iz nepoznatog pravca i nas četvero s teškim ruksacima. Sunce se sve više dizalo i lagano rastapalo asfalt, a mi, odgađajući odlazak naručili još jednu turu. Nikako nam se nije dalo odvojiti od te debele nadstrešnice, pa ponovo zakoračiti na vruću cestu. Da još malo odgodimo ono što je bilo neizbježno, jednoglasno smo se složili da popijemo i po treću pivu.

Prometnica Gračac–Otrčić. Nesnosna vrućina, zatvoreni i napušteni lokali uz cestu, poneki auto, bol u nogama i beskraj pred nama. Tome je rekao: – ovo je kao na američkoj Ruti 66. Vrijeme je ostalo u prošlosti, a mi hodamo cestom u nedogled. – Skrenuli smo prema Cerovačkim špiljama. Zaposlenici tih poznatih, za turističke posjete uređenih speleoloških objekata savjetovali su nas kako da dođemo do nekakvog starog puta iznad pruge. Pepeli smo se ugodnom stazom kroz šumu, pa će tren zastali pred ulazima u Donju i Gornju špilju. U dubini pod nama zavojito se opružila željeznička pruga. Dok je glavom izlazio u mračni tunel pred sobom, a rep mu još izlazio iz prethodnog, cijeli kraj preplavila je gromoglasna buka teretnog vla-

ka sastavljenog od snažne lokomotive i petnaestak teških vagona. Brzo smo pronašli zapušteni podzidani put što nas je vodio prema istoku, ali samo nakratko. Nakon kilometar hodanja otkrili smo da se na kraju spaja s prugom. Na vlastitu odgovornost izlašli smo na željezničke tračnice. Hodanje prugom je zabranjeno, ali nismo se obazirali na zabranu, jer to nam je bio jedini način da izbjegnemo ubitačni asfalt. Pred nama se opružilo petnaestak kilometara pruge prema Otrčiću. Nakon drugog tunela prošli smo pokraj napuštene željezničke stanice Cerovac. Pored oronule zgrade stajao je betonski bunker iz II svjetskog rata. Prošli smo pored njega oprezno poput diverzanata u nekom ratnom filmu. Dok smo se odmarali u zelenilu pored tunela, naišao je još jedan teretni vlak i zaglušio nas svojom bukom. Opasni nasipi, usjeci i tuneli od pedeset, sto, dvije stotine i tri stotine metara dužine. Pred svakim ulazom u tunel osluškivali smo šine da čujemo da li stiže vlak. U potpunom mraku najdužeg tunela upalili smo čeoone lampe, brojali korake, željezničke pragove i molili Boga da izidemo na svijetlo dana prije nego što u podzemlje uleti nova kompozicija. U odnosu na monotono pješaćenje cestom, imali smo osjećaj da nam se na pruži stalno nešto događa, a kilometri pred nama kao da brže nestaju. Ali, iskusili smo i to koliko se u doba novih brzih vlakova opasno kretati prugom. Teretni se čuju iz daljine, a ove nagibne začuješ tek nekoliko sekundi prije nego što projure pored tebe. U jednom usjeku mene i Anči iznenadio je jedan takav. Brzinom prestravljenih mačaka bacili smo se s tračnica na strmu zemljanu padinu usjeka, pa stali kliziti prema dolje. To je bio i najopasniji trenutak našeg putovanja. Odlučili smo da ako baš ne moramo, da nikada više ne hodamo prugom.

Ušli smo u Otrčić. Napuštene kuće, poneki auto što projuri starom asfaltnom cestom i pustoš. Dva lovca, zaposlenik željezničke postaje na kojoj vlak odavno ne staje i pokoji poskok, bila su jedina živa bića u Otrčiću. Prometnik s postaje rekao nam je da su do prije nekoliko godina u selu živjela tri stara momka, ali da sada više nema nikoga. Kolega planinar i naš dobri prijatelj Tome Kokić uputio se autom čak iz Šibenika da nam na Otrčić done- se ukusnu večeru, koju je spremio samo za nas. Riba s gradelja, pečena prasetina, kruh, vino, friška voda... To se zove imati prijatelja. Lovci su nas upozorili na prisustvo brojnih poskoka i čudili se kako možemo hodati po planini bez oružja. Objasnili smo im da smo mi planinari, a ne lovci i da se ne bojimo ni vukova, ni medvjeda, ni zmija, da sve divlje životinje bježe od nas, pa zato mi ne moramo bježati od njih. Ni tijelo poskoka pored šatora, ni umor, ni žuljevi na nogama, ništa nas nije moglo obeshrabriti u našem naumu da prođemo Put Petra Zoranića. Ujutro se uspinjemo na najjužniji izdanak Ličke Plješevice, Poštak, što se izdigao na tromeđi Like, Bosne i Dalmacije. Zbog položaja na kojem se nalazi na njemu često vladaju loši vremenski uvjeti, magla, bura i hladnoća. Poštak je među planinarima poznat po svojim kamenim obeliscima stvorenim eolskom erozijom, monolitima začuđujućih formi i oblika.

U potrazi za vodom

Zbog zraka ispunjenog sparinom, uspon na vrh bio nam je zamoran i težak. Odmorili smo se podno vršnog dijela pokraj najslikovitijeg obeliska na Poštaku što podsjeća na glavu divovskog vanzemaljca. Erozija će jednom učiniti svoje, pa će se teška kamena glava jednog dana odlomiti od svog postolja i uz gromoglasnu tutnjavu otkotrljati negdje u podnožje planine. Pitao sam se kako je ta prirodna skulptura izgledala u Zoranićevo vrijeme? Možda isto kao i sada.

U odnosu na monotono pješaćenje cestom, imali smo osjećaj da nam se na pruži stalno nešto događa

Ni tijelo poskoka pored šatora, ni umor, ni žuljevi na nogama, ništa nas nije moglo obeshrabriti u našem naumu da prođemo Put Petra Zoranića

U današnje vrijeme kad zbog raznih povoda i razloga sve vrvi od mnogobrojnih planinarskih i drugih tura i pohoda, otkrio sam da još nitko nikada nije krenuo putem Petra Zoranića





Stajajući na vrhu Poštaka, gledajući prema istoku proučavali smo teren bez staza i oputina, promatrali daljinu u izmaglici. Nismo mogli odrediti koliko će nam vremena trebati da pregazimo taj nepoznat prostor pred sobom. Prepoznali smo obrise Promine na jugu. Sve pred nama izgledalo je daleko i nedohvatno, ali i iza nas su ostale daljine.

Umornih i teških nogu hodali smo oporim bespućem Poštaka u pravcu Dinare, hrptom prema Orlovcu. Stisla nas je teška sparina, pa ubrzo ostajemo s jako malo vode. Bili smo svjesni da bez vode tom rutom ne smijemo nastaviti dalje. Prostor pred nama se opružio u nedogled, teren nam je bio nepoznat, a pretpostavljali smo da je najvjerojatnije i bezvodan. U jednoj dragi naišli smo na zapušteni podzidani put što je iz pravca juga vodio prema malom prijevoju na sjevero-istoku. Poslije smo doznali da je to navodno nekakav stari Napoleonov put što je u prošlosti spajao kraj uz Zrmanju s dolinom riječice Butižnice s druge strane planine. U potrazi za pitkom vodom, tim djelomično zaraslim putem spustili smo se do platoa nad vrelom Zrmanje. Ušli smo u napušteni zaseok u kojem odavno više nitko ne živi. Među opustjelim kućama i zapuštenim dvorištima ugledali smo gusteru s vodom. S prljavim loncem pronađenim među zaraslim zidovima ugrabili smo vodu sumnjive kvalitete, ali na okus pitku i hladnu. Žed za vodom jača je od svih sumnji u njenu pitkost. Dok smo se odmarali u hladu stoljetnih stabala, ležeći pored životinjskih balega, pored nas je prošlo nekoliko krava, tko zna čijih. Ravnodušno su nas pogledale,

'Tad udilje prošad, jur slanom vodom slatka se mišajući, na usta aliti na konac rike dojdosmo; i na livu sminojaki slavni grad Šibenik, pun razlikih kriposti, vidih; i tuj vila na kraj me ostaviv otide.'

Petar Zoranić, 'Planine', Kap.XXI.

pa u potrazi za ukusnom travom produžile dalje. Lagano smo i mi ustali, natovarili mrske ruksake na leđa, pa dobrim makadamom krenuli nazad u pravcu Otrića. Preko puta napuštenih kuća uz koji smo prolazili ugledali smo prastari bunar s prelijepom okruglom kamenom krunom. Iz daljine je izgledala kao da je isklesana iz jednog komada stijene.

Božji darovi

Nakon petodnevnog pješaćenja dohvatili smo se Knina i večernje živosti na njegovim ulicama. Kao da su svi stanovnici grada smještenog u uzavreloj kotlini jedva dočekali da nestane one nesnosne dnevne žege pa da

izidu vani na podnošljivi večernji zrak. Tami je bio rođendan. Častio nas je s dvije pice velike kao kolo od kara i s pivama koliko možemo popiti. Sjedili smo na štekatu u glavnoj ulici ispunjenoj žamorom mnogobrojnih ljudi, uživajući u dinamici oko sebe. Poslije bezbrojnih kilometara pustoši i patnje dočekali su nas blagodati civilizacije i predivno spavanje na obali Dinarine kćeri Krke. Zbog vojne vježbe na Suvom polju, nismo smjeli na Dinaru s čijeg je vrha Zoranić krenuo u pravcu Šibenika. Srećom, samo dan pred polazak na Put Petra Zoranića, pod udarima bure na njenom sam vrhu u vreći za spavanje s vilenicom Dinarom dočekao praskozorje, pa sam to uračunao u put.

U Kninu popunjavamo zalihe hrane za iduća dva dana i sjedamo u kafić pored trga. Bila je to doslovno nekakva birtija ili kafana s interijerom koji se vjerojatno nije mjenjao od kasnih sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Šezdesetopetogodišnji konobarom u sakou i s predratnim manirima, vjerojatno je ujedno bio vlasnik ili suvlasnik tog lokala. Stalnim, gostima uz ugostiteljske pružao je i psihoterapeutske usluge. Strpljivo je slušao njihove jadikovke i priče o promašenim životima, te im zabavljajući se, širokogrudno i brižno davao savjete i riješenja za sve njihove brige i probleme, a usput im objašnjavao i svrhu ljudskog postojanja. Bili smo oduševljeni tom birtijom. U Šibeniku takvih lokala više nema. Tome je rekao – obožavam ovo, ovo je dno dna, ali puno duše i života.

Uz zvukove dobrih starih rock hitova, u debelom hladu ispred prostorija eko-udruge

Krka pored Atlagića mosta, popili smo po još jednu putnu pivu, pa krenuli uzbrdo kroz borovu šumu prema selu Ljubaču. Pješaćili smo lijevom stranom Krke, prošli kroz sela Matase i Marasovine, pa došli do Ljubotića i Oklaja. Sunce je i dalje nemilosrdno pržilo, a ja sam zbog bolnih žuljeva još uvijek colatao. Nakon šest dana pješaćenja toliko sam se prekalio, da više nisam obraćao pažnju niti na boli u nogama, niti na daljine pred nama. Znao sam samo da više nema odustajanja. Spasonosne trešnje uz put kao da su čekale samo nas. Nahranile su nas, osvježile, te ispunile novom snagom. Stvorile su se na našem putu kao dar od Boga. Nebo nas je iznenadilo ukusnim plodovima prirode, a nedugo iza toga i Milanom na ulazu u Oklaj. Vidjevši nas kako po popodnevnoj žegi s teškim ruksacima prolazimo pored njegove kuće ponudio nas je pićem. Na moje pitanje da li su mu vino i voda hladni, a njegov potvrdni odgovor, svi četvero istovremeno smo se u hodu okrenuli, pa jedno za drugim ušli u njegovo dvorište. Bocu dobro rashlađenog domaćeg debita i bocu mineralne vode ispraznili smo za samo par minuta. Hvala mu puno! Ipak to nije bio razlog da i u centru Oklaju ne popijemo po još jednu hladnu pivu. Toliko smo bili žedni.

Prijatelj Branimir odvezao nas je u Bogatiće Miljevačke do svog prijatelja Ante Bosanca. Ante rodom iz Žepče već dvadesetak godina živi u Bogatićima u kući bez struje i vode, na malom ranču koji je sam podigao. Ima konje, uzgaja krave u sampasu i prasce, te živi od toga. U predvečerje uživamo u Branimirovoj

Pet stotina godina nakon Zoranića usudili smo se ponoviti to mitsko putovanje i osjetiti dio njegovog duha utkanog u ljepotu zemlje Hrvatske

domaćoj panceti i mladoj kapulici iz njegovog vrtla. Predivna večer u svetom miru VISOVAČKOG JEZERA.

Božansko jutro nasuprot Gospinog otoka i oporavljajuće kupanje u bonaci Krke. Zaglušeni pjevom tisuće cvrčaka skrivenih u gustim borovim krošnjama, brzo smo savladali asfaltnu uzbrdicu što nas je vodila do idućeg sela na našem putu. Rane na mojim nogama zahvaljujući upornoj Anči napokon su bile izlječene. Nakon četiri dana patnje i boli ponovo sam mogao normalno hodati. Bio sam ispunjen novom snagom i energijom. Hladna piva ispred dućana u Dubravicama, susret s prijateljima iz rata i spomen na prohujale ratne dane. Prijatelji nas dočekaše i u Skradinu da s nama pored Krke provedu zadnju noć našeg puta. Da ne preskočimo ritual, sjeli smo i u Skradinu na piće, i to najskuplje na našoj ruti. Vrag odnija turiste i cijene! – rekao bi jedan moj poznanik.

Nakon bezbrojnih koraka došli su i posljednji

kilometri našeg uzavrelog beskraja. Sa nama hodaju prijatelji i kolege planinari koji su nas ispratili na početku puta, Dečko i Mijo. Lozovac, prečicom preko Skočića na Bukiče i Vrulje i još po jedna piva ispred dućana u Bilicama. S razvijenim zastavama na ruksacima prolazimo pored vodovoda na Meterizama. Prijatelj Bimbo dočekao nas je s hladnim pićem na cesti i nakon svega, pred nama se otvorio Krešimirov grad. Poslije osam dana, sedam noćiju i više od dvije stotine prijednih kilometara, ušli smo u Šibenik i na kraju dugog puta, preko Šubićevca, pa niz gimnaziju, stigli u šibenski park do svog cilja, spomenika Petru Krešimiru IV. Da ne budemo žedni pri susretu s njim pobrinila se naša kolegica planinarica Anka Škrinjica pa nas malo prije našeg svečanog ulaska u park počastila pićem na svom štekatu ispred šibenskog kazališta. Hvala puno i njoj i svima drugim koji su nam pomogli na ovom putu.

Tada se ponovo sjetih Zoranićevih "Planina" i njegovog ulaska u Šibenik:

- 'Tad udilje prošad, jur slanom vodom slatka se mišajući, na usta aliti na konac rike dojdosmo; i na livu sminojaki slavni grad Šibenik, pun razlikih kriposti, vidih; i tuj vila na kraj me ostaviv otide.'

Petar Zoranić, 'Planine', Kap.XXI.

Možda su i nas kao i Zoranića prije pet stotina godina, na ovom putu vodile i pratile planinske vile, samo što ih za razliku od njega mi nismo ni čuli, ni vidjeli. Ipak, pet stotina godina nakon Zoranića usudili smo se ponoviti to mitsko putovanje i osjetiti dio njegovog duha utkanog u ljepotu zemlje Hrvatske.

PRIPREME NA VELEBITU (ili kako je Anita glumila šerpu)

centar Kupresa na -18. Večeralo pa na pivo u gradsku kavanu, a ono tamo ludilo Zdrani, Šibenčani (Rupljani) glazba Dalmatinska ko da smo doma. Mi očekivale sevdalinke, narodnjake ali ništa od toga. Dobijemo informaciju da sutra prognoziraju jako loše vrijeme i da skijalište na Čajuši neće raditi zbog jake bure a u blizini ima malo Ski Ivan. Nakon doručka krenile pronaći Ski Ivana pa nas tri pronašle Kuprešku kuću. Zmaju smo morale malo gurati uzbrdo. Popile vrući čaj i juhu pa se pridružile curama na Ski Ivanu, one su se smjestile utoplo i naručile pice i piće. Ja sam otišla malo prošetati, popela sam se na neko bedašće ali jedva, snjeg je bio dubok upadala sam do prepona za nagradu sam dobila divan pogled na Kupres i skijalište. Po povratku kući odlučimo napraviti đir do grada i ranije leći jer sutra idemo na skijališta nas tri na Čajušu na Ski stazu a ostatak ekipe na Ski Ivana, tamo su upisale školu skijanja. Sutradan svak

naučiti kako ući u krivinu evo Anke i Sanje, umiru od smijaja, rugaju mi se, kakve su to sve poze mog instruktora. A one neznaju da sam ga satrala, natrča se on jadnik samnom, „učija me učija od seijede do petka al se nisam makla dalje od početka“ E sad će one mene naučiti kako se penjati ka žaba, pa sm se u jednom trenutku raskrečila pravo kako žaba. To je bilo kazalište, smijale su se do besvjesti. Sutra ću ja opet u školu pa se vi smijite koliko god očete, dan je bio više nego zanimljiv. One se naskijale i nasmrzavale a ja prvi put u dodiru sa skijama, savršeno iskustvo, sviđa mi se jako, jedva čekam sutrašnji dan. Naveče se nađemo s našim curama, odlučile smo večerati u gradu. Nakon večer pronađemo muziku uživo i aj ća odužilo se do ranih jutarnjih sati, rano ustajem 6 i 30 treba spakirati stvari jer nas se tri nećemo vraćati u Kupres. Idemo na Ski centar Čajuša i nakon toga odma doma. Ova noć je bila izuzetno hladna



Miro Protrka

Zvoni telefon u četvrtak navečer, pita Anita jel mi se ide s njom i Ankom na Velebit, noćni na Sveto brdo. Normalno da mi se ide. Krećemo u subotu ujutro s bazena, laganini kao ima se vrijeme. Putem saznajem plan: parking NP Paklenica – pl. Dom Paklenica – Struge – Marasovac – Vaganski – Zla ploča – Čičina livada – Ivine vodice pa buđenje i noćni na Sv. Brdo jer eto, pripremaju se za uspon na Elbrus pa ne bi samo Sveto Brdo. Super, nisan nikad tu prošla. Stajemo u Starigradu po osnovne namirnice (voda, kobasice, pršut, sir, cata...), ispijamo kavicu i lagano na parking NP Paklenica. Barba na ulazu vidi Anitu i čudi se „Opet ti!?!?!“ parkiramo auto i zatežemo opremu za uspon. Već je 10 sati, a dug je put pred nama. Putem do doma je dosta sparno, a i gužva je, ovaj vikend se održava Velebit ultra trail pa trkači nalijeću sa svih strana, skoro se sudaramo s njima. Mi se čudimo njima di žure, a oni nama da di ćemo s tom pustom opremom na sebi. Kod doma radimo prvu dužu pauzu, uzimamo zalihu vode, a Anka ljudika i nudi trekere krekerima. Nakon razmjene e-mail adresa, brojeva telefona, mobitela i fotografiranja krećemo polako uzbrdo. Nakon parsto metara postajem svjestan koliki je put pred nama i vata me omajkomilaštami jeovotribalo osjećaj. Putem susrećemo nekoliko planinara i trekera koji idu nizbrdo, ali ne bez Ankinih krekeri. Svaki susret je dobra prilika za uzeti malo zraka i napiti se vode, ali vremena je sve manje. Nakon nekoliko sklekova sa ful opremom za službene fotografe trail lige i Anitine zabrane hranjenja nepoznatih planinara ubrzavamo tempo i uskoro stižemo na Struge gdje mi se otvaraju oči i upijam ljepotu krajolika, a umor nestaje sam od sebe. Lagana marendica – cata(je, nosila je catu od 2 kg na Struge), pršut, sir, kreke-



ri i idemo dalje prema izvoru Marasovac pa pravac Vaganski vrh. Na vrhu srećemo dvoje planinara iz Zagreba kojima pokazujemo najkraći put do doma, a mi, nakon kratkog fotosessiona i rasprave koji su kukumari bolji za salatu, krećemo dalje. Nemamo puno vremena za razgledavanje i uživanje u impresivnom krajoliku Velebita, sunce se spušta i tjera nas na još brži tempo koji prekidamo samo da bi se napili vode. Kad smo stigli do Zle ploče bilo mi je savršeno jasno zašto nosi to ime, strma strmina kojom se oprezno šeta do Čičine livade. Do Ivinih vodica stižemo pred sumrak, ispadamo iz šume kao padobranici pred začuđene domaćine koji popisuju trekere na putu prema Paklenici. Nakon kraćeg uvjeravanja shvaćaju da nismo na natjecanju, bar ne onom za koje su oni zaduženi, a mi shvaćamo da je sklonište puno i da ćemo spavati ispred, na podu. Skoro će mrak pa odustajemo od planiranih kobasica na žaru i nakon ugodnog druženja s ekipicom iz skloništa (mislin da su i oni dobili par krekeri dok Anita nije gledala), umorni namještamo svoje „krevete“ za tu večer. U 3 ujutro buđenje i kratki dogovor – idemo na Vlaški grad pa Sv. Brdo, ostavljamo većinu stvari u skloništu i krećemo. Bauljam po mraku za Ankom i Anitom, nervozan jer mi horda podivljalih

puhova cijelu noć nije dala mira. Mislim da ih je bilo na tisuće. Pred sami završni uspon me poprilično bole noge, ruksak mi je nekako neudoban, a vidim Anitu bez ruksaka. Čekaj malo, ko se ovde priprema za Elbrus?? Ljubazno je preuzela moj neudobni ruksak, a ja sam se osjećao kao Englez na Himalaji. Dolazak na Sveto brdo u zoru je nešto što se ne da opisati riječima. Misliš da znaš što možeš očekivati dok to ne doživiš. Popadali smo u zavjetrinu i uživali u pogledu, oraščićima i krekerima, meditirali i upijali energiju iz prirode. Jedan od onih trenutaka koji prebrzo završe. Krećemo nizbrdo i brzo stižemo do sad već praznog skloništa, Anita mi napokon vraća ruksak, uzima svoj i vodi nas prema Paklenici. Putem od Ivinih vodica do Paklenice nismo puno pričali jer nas vodi kroz bukovu šumu koja je baš u lipnju u svom najljepšem izdanju, šetali smo i uživali u tišini uz moje povremeno prigovaranje i Anitine prijetnje da će me isključiti iz grupe ako ne ušutim. Kod doma kavica, pica, fažol...kako kome odgovara...savlada me umor. Kroz Paklenicu vrućina, gužva, turisti... znakovi civilizacije i napokon parking i auto na njemu. Izlet za satrati se, ali nismo ni krenili, a već pada dogovor da ga moramo ponoviti dogodne. Savršeno!

Dolazak na Sveto brdo u zoru je nešto što se ne da opisati riječima. Misliš da znaš što možeš očekivati dok to ne doživiš. Popadali smo u zavjetrinu i uživali u pogledu, oraščićima i krekerima, meditirali i upijali energiju iz prirode



Ankica Ercegović

Već u četvrtak oko 13h krećemo na Kupres. Sanja, Anka i ja. Antonija, Anita, Ana i Maja dolaze navečer. Zbog obaveza nisu mogle krenuti ranije. Do Livna je sve bilo dobro, zimska idila, divimo se snježnoj ljepoti. Buško jezero potpuno zaleđeno i pokriveno snjegom, preljepa slika. Počelo je sve jače puhati i nositi snjeg po cesti, vidljivost na momente nikakva, nema ceste, nama ničega ko da smo upale u brašno. Leda i ugaženog snjega sve više, molimo Boga, smo da Zmajo (polo) ne stane. Nadu nam daje to što iz suprotnog smjera dolaze auti, zaključujemo da je prohodno. Ni u jednom trenutku nismo pomislile da se vratimo kući, mi samo želimo pronaći kuću gdje smo smještene. Došle smo do clja, ajme koje olakšanje, još nismo mirne jer cure dolaz u noć a vrijeme je sve gore i gore. One bar imaju dobar auto pa se tješimo da će biti sve uredi. Bogu fala došle bez nekih većih poteškoća. Naveče smo izašle u

na svoju stranu moje cure Sanja i Anka krenule odma na stazu a ja odlučila malo se popet uzbrdo. Gužva velika, skijaši na sve strane, vuku se sanjke, vidim neku djecu koju instruktor uči znatizjelja me odvede do njih pa ih malo promatram. Odlučim u trenu, idem i ja upisati školu skijanja pa što bude, nije mi izgledalo nešto komplicirano. Upisala se ali tek za popdnevnu smjenu, iznajmim opremu i sačekam cure. Puhalo je jako i bilo je -18c smrzle su se. Idemo se ugrijati pored kamina i usput ručati. Iza ručka one na stazu a ja u školu, baš se radujem. Pri plaćanju škole Josip moj instruktor vidio je moju planinarsku iskaznicu, zanimalo ga je kako postati planinar. Imali smo dobru temu za razgovor. Ajdemo mi učiti skijati a o planinama će mo kasnije. I tako, krenem ja u novu avanturu. Ovo je doista jednostavno, ide to meni. A onda smo došli do toga da triba ući u krivinu livu pa desnu i neće me te okuke nikako, s vaki put se nagnem na krivu stranu, ne ide i ne ide. Kažem Josipu da sam ja za ovo glupa i da to neznam. A on kaže možeš i znaš, sutra te vodim na stazu i spuštamo se zajedno. Dok je on mene pokušava raznim metodama

-27c a nije ni jutro bolje -22c. Molimo Boga da nam auto upali i oće "ZMAJO" oće. Idemo po vrući bureku grad i pravac Čajuša, sve je zaleđeno i polako dođemo do cilja. Ja ih požurujem jer ne želim zakasnuti u školu, nisam ni burek poila od uzbuđenja. Došla sam na vrijeme, samnom ide učiti jedna mala djevojčica Manuela, kuži dite sve, a ja kako tuka i dalje ne kužim okuke. Još smo neko vrijeme vježbali i kaže moj instruktora se spremim, idemo na stazu. Gledam ga s nevjericom i mislim se, ma momak se šali, di će samnom na stazu, jedva da znam stajati na skijama. A on je uistinu krenuo samnom na stazu, nije mi bilo svejedno ali sam imala veliko povjerenje u Josipa i krenula. Mislim se ako on misli da mogu onda mogu. I tako smo se nas dvoje uspješno spustili do kraja staze, nisam mogla virovat, osjećaj je savršen, samo kliziš, naprosto te tjelo vodi. Hvala Josipu od srca, otišli smo na vrući čaj i nazdravili mom prvom spustu. Tad mi je priznao da inače ne vodi početnike na stazu ali da je skužija da ću ja jedino na stazi skužiti okuke, tako je i bilo. Tako sam i ja proskijala, jako mi se sviđa. Ako Bog da dogodne bi mogli ponovo.

DEVET I POL TJEDANA

Ljetna alpinistička škola 2017. - HPD Mosor



Leonardo Grubelić

Ipak smo se pojavili niotkud na prijemnom, nitko nas nije znao i ipak su među svim tim kandidatima instruktori procijenili da bi mi mogli biti kvalitetan materijal za buduće alpiniste. Pa ajmo onda u školu!

Jučer smo završili Ljetnu alpinističku školu 2017. u organizaciji HPD Mosor! Baš nekako dobro i sjetno zvuči ta rečenica kad je pročitao svatko od nas desetoro glavnih krivaca zbog kojih je i započela. Pretpostavljam da bi se jednako tako osjećali i onih 12 luđakinja i luđaka koji su odredili žrtvovati tri mjeseca života, penjanja, planinarenja, provođenja vremena sa obitelji, odlazaka vikendima u shopping centre i na selo viditi babu i dida, a sve to da bi nas 10 uveli u ALPINIZAM.

I što je najgore od svega, uspili su to gadljivo dobro! Već nakon prvog mjeseca škole svaki pogled na južne padine Biokova, Mosora, Kozjaka ili J.Velebita nije u meni, kao ranije, budio samo strah i indiferentnost jer se "tamo ne može". Budio je neka osjetila pobuđena spoznajom da bi se tamo moglo pokušati pristupiti, pokušati penjati, pokušati popeti i spustiti sa planine (bez pokušati je ovo zadnje jer kod spuštanja to "pokušati" nema smisla, spustiti se moraš).

A za mene je sve to počelo još tamo na jesen prošle godine kad sam poslao prvi email Alpinističkom odsjeku HPD Mosor i tražio više informacija o samoj školi. Nažalost, u to vrijeme nije se znalo da li će krenuti na proljeće ili jesen pa je agonija čekanja trajala godinu dana. U međuvremenu, zvonki glas naše tajnice kluba javio se i objavio kako bi i ona upisala Ljetnu alpinističku školu pa smo nastavili stremiti i strepiti zajedno narednih pola godine. I sve to samo da bi imali prilike pristupiti prijemnom ispitu. Napokon, početkom rujna izlazi obavijest o upisu kandidata u školu, prijave smo ispisali i poslali vjerovatno prvi i drugi na sam dan objave, doznajemo da primaju 10 kandidata, a nakon par dana tajnim kanalima doznajemo da je prijavljeno "samo" 27 kandidata. Narednih 20-tak dana prošlo je u čekanju prijemnog intervjua i taj period strepljenja je bio najteži dio cijele škole. Udarni pik na psihi bio je nakon intervjua čekati dva dana dok ne pošalju informaciju o kandidatima koji su primljeni. To mučenje im nikad neću oprostiti! I stigao je utorak 26.09.2017. 07:33 sati, pročelnica alpinističkog odsjeka HPD Mosor Ana plemenita Buklijaš (kasnije dodatak pl. promijenjen u teror) šalje email sa popisom 10 imena primljenih u Ljetnu alp.školu, generacija 2017.



Od cijelog uvodnog teksta ne uspijevam pročitati ni slova, samo gledam popis imena i među tamo nekim Lovrinovićima, Maršićima, Večićima, itd. pronalazim imena Antonia Viljac i Leonardo Grubelić. Ma koja sreća, to je prerezvodnjena riječ! Euforija, levitacija, ludost, a još ni krenulo nije! Zovem optimi-

Šećer za kraj svakog tjedna je bio vikend u stijeni i to devet vikenda savršenog vremena za penjanje bez kiše ili orkansog vjetera. Valjda je i želja nas svih odabranih bila toliko velika da nismo zaslužili loše vrijeme. Stvarno, netko to od gore vidi sve! Prvi vikend i odmah domaći teren, naša Čiko-

i Krešimira Milasa. Tamo smo osjetili tu ludu energiju koja spaja sve alpiniste iz kojih god krajeva dolazili. Subotu i nedjelju smo proveli učeći prusiciranje, absail, prevezivanje, osiguravanje partner i druge tehnike bez kojih nema gore, a ni dolje. Naravno, u te dvije zajedničke večeri su, kako to inače biva, pale



stično Antoniu da joj javim ultra-turbo vijest ali brige nju, spava ona, još je rano! Javlja se nakon malo vremena, urličemo i smijemo se zajedno! Ipak smo se pojavili niotkud na prijemnom, nitko nas nije znao i ipak su među svim tim kandidatima instruktori procijenili da bi mi mogli biti kvalitetan materijal za buduće alpiniste. Pa ajmo onda u školu! Ritam četvrtak predavanja u Splitu, vikendi na stijenama naših planina tražili su od svih nas puni angažman i praktično smo od četvrtka do nedjelje živjeli samo za školu. Redali su se četvrtci sa temama Alpinizam – podjele, stilovi i grane alpinizma, Priprema za alp.uspon i komunikacija u stijeni, Opasnosti u planini, Prva pomoć u alpinizmu, Orijentacija u alpinizmu, Prvenstveni usponi, Čitanje i izrada skica alp.smjera, Meteorologija i geologija u alpinizmu te zadnje predavanje Povijest alpinizma. Vrhunski posložena predavanja sa toliko iskusnim i pomno posloženim predavačima od kojih naučiš puno i kad ne govore ništa.



la i penjanje sportskih smjerova da se malo svi skupa upoznamo i da instruktori prouče gdje je i kakav je tko na početku. Drugi vikend, odmah dugi od petka do nedjelje uz Alpinistički festival "Glavno da se klajmba" u Brelima koji već 5 godina okuplja alpiniste iz Hrvatske, a sve u spomen na tragično poginule alpiniste Tonija Rosu, Igora Skendera

sve maske pa su svi ostali dugi vikendi bili bili predodređeni za dobra druženja. Treći vikend i padine Mosora. Napisala je Antonia naslov u svom eseju za školu "Prvi čok, klin, frend". E pa tako je i bilo! Mi veze nemamo, instruktori puni razumijevanja za naše nerazumijevanje objašnjavaju jadni. Oni u kupe, mi u špade dok nismo napokon svi istu igru proigrali.

Kratki pojmovnik

pripremili: Leo i Tonja

Alpinizam je jedna vrsta filozofije..... započeo je u školi sa svojim predavanjem Vinko Prizmić, pročelnik HGSS-a i to se pokazalo istinom. Što je to uopće alpinizam?

S obzirom da dugo godina prije nas nitko nije polagao za alpiniste pripravnike i na to da su ljudi zbunjeni kad im kažem u koju školu idem, često mi postavljaju pitanje pa jesi li to već završila, misleći na visokogorski tečaj, ja ću vam više pisati općenito o alpinizmu i pokušati približiti osnove alpinizma.

Uspješno završenom školom, koja je sve skupa trajala tri mjeseca (od eliminacijskog „prijemnog“ pa do završnog ispita) postali smo mlađi alpinisti pripravnici. U pripremni i info materijalima koje smo dobili na prvom predavanju ovako piše: „Alpinizam je po svojoj prirodi rizična aktivnost. Unatoč svim mjerama opreza uvijek postoji realna opasnost od nesreća koje za posljedicu mogu imati tjelesne ozljede, u rasponu od onih lakših do težih ozljeda sa trajnim posljedicama, pa čak i smrti. Kako bi rizik bio što manji, svi polaznici škole moraju biti fizički i psihički potpuno zdrave i zrele osobe, svjesne odgovornosti prema sebi i drugima.“ Moram li reći da su nam napravili dodatno osiguranje za školu, haha, u slučaju nedajbože nesreće, kojih na svu sreću ove godine (baš) i nije bilo.

Penjanjem i daljnjim obrazovanjem u vidu zimske alpinističke škole, imamo pravo ostvariti naslov starijeg pripravnika, pa napredovanje do naslova alpinista, naravno nakon puuno godina iskustva i bezbroj popetih smjerova, te par tisuća metara visinskih, zaleđenih i sličnih težih uvjeta.

Definicija planinarstva kaže da je to kretanje snagom vlastitih nogu po planinama radi osobnog užitka.

Ako planinarimo na visinama iznad 3000m može se reći da se bavimo visokogorskim planinarenjem što također nema veze sa klasičnim alpinizmom ali na tim visinama i u uvjetima nemarkiranih staza te strmih litica pokrivenih ledom često nije dovoljno koristiti samo snagu vlastitih nogu za uspon.

Sportsko penjanje je po svojoj definiciji je sportska djelatnost u kojoj penjač za napredovanje u stijeni koristi samo snagu i izdržljivost svog tijela dok mu tehnička sredstva služe samo za osiguranje od ozljeda. Sportsko penjanje izvodi se po unaprijed opremljenim smjerovima osiguranim spitovima. Dužina sportskih smjerova u prirodnoj stijeni je do 35m. Postoje i opremljeni dugi sportski smjerovi odnosno višedružinci.

Alpinizam je djelatnost koja obuhvaća kombinirano korištenje penjačkih vještina i penjačke opreme ali i sve druge vještine, tjelesne i psihičke izazove i rizike povezane skretanjem u nepristupačnim i opasnim terenima piše u Planinarskom udžbeniku (Čaplar). Dakle, koristeći alpinističku opremu i tehnička pomagala alpinisti sami sebi prave međuosiguranja i sidrišta u nepristupačnim stijenama te na taj način napreduju u navezu. Naravno, za pristup stijeni i silazak nakon završetka uspona alpinist koristi planinarenje, a za savladavanje ključnih detalja u stijeni i tehnike sportskog penjanja. Ako se sve to događa u planinama na većim visinama onda je uključen i segment visokogorstva.



Četvrti vikend donio nam je prve lužbene ispenjane smjerove u klasičnom alpinizmu. Mjesto radnje Poljička planina, predio Komornjak. Interesantno, prvi alpinistički uspon u jednoj od rijetkih dalmatinskih planina na koju nisam kročio nogom. Tek mi tad sjeda u glavu kakvu školu sam ja upisao i što mi je bilo da je upisujem! Što pametnom čoviku treba penjati neku stijenu od 120 metara, a nije nikakva nevolja! Ma šalim se, guštali smo kao prasci, jedan instruktor - jedan učenik, stijena ispred tebe, 70 metarsko užje, klinovi, kladi, čokovi, čokovadilice, gurtne, penjački pojasi i obavezne kacige. Na vrhu stijene, kad se okreneš nije ti jasno kako si prošao! Peti vikend nam je bio malo light jer smo boravili na splitskoj Turskoj kuli i imali prezentaciju sistema za podizanje i spuštanje ozljeđenog penjača. Kad vam sisteme karabnerske kočnice, garde, sv. Bernarda, itd. prezentira legenda HGSS-a, Mladen Mužinić Frfa kojem je to gradio za vrtić i na kraju pita ima li pitanja, jedino pozitivno je što tad još ništa ne razumite pa nema i pitanja. Kasnije su nam ti "Frfini sistemi" izlazili na uši od pustog vježbanja! I naučili smo ih, što je je! Šesti vikend vratili smo se na Biokovo, predio Ercegova Gradi na gdje smo u samoću pustih stijena guštali penjući prvenstvene smjerove dužina preko 150m. Pravi klasični alpinizam u suhoj stijeni uz predivno vrijeme nije nam davao razloga za žurbu pa smo iz smjera izašli oko 7 uvečer, sa čeonim lampama, spuštajući se prvo 20-tak metara po užetu, a nakon tog nekih sat vremena po siparu kakvog samo na Biokovu možeš naći. Hard cord na n-tu! Sedmi vikend proveli smo u meki sportskog penjaštva i alpinističkih uspona, Velikoj Paklenici. Subotu smo penjali duge sportske smjerove (ne spadaju u klasične alpinističke smjerove jer su ti smjerovi djelomično osigurani stalno zabušenim spitovima i izrađena su sidrišta dok kod klasičnog alpinizma tog nema). Nedjelja je prošla u vježbanju sistema. Večeri sa petka na subotu i subote na nedjelju prošle su u duhu Masterchef-a ili Tri, dva, jedan kuhaj! Osmi vikend odveli su nas na Kaštelanski Kozjak, predio Koludar gdje smo opet penjali klasične alpinističke smjerove, neke varijante smjerova koji su prvenstveno penjani u 70-tim godinama prošlog stoljeća. Jako atraktivni smjerovi sa poprilično neizvjesnim ishodom uspona i stanja smjera



Uspješnim polaganjem ispita postali smo mladi alpinisti pripravnici na papiru. Super, ali puno više super je što smo stijene počeli doživljavati na totalno drugi način, počeli smo voljeti neprohodne litice, u njima pronalaziti moguće smjerove i sidrišta, što smo svoje strahove pretvorili u svog saveznika i što smo kroz ovih devet i pol tjedana upoznali i zblížili se sa odličnom ekipom ljudi sličnih interesa!



na terenu. Bilo je nekih iskusnih koji su se vraćali absailom iz smjera ocjene II ali to je interno pa neću ni spominjati. Imali smo i spašavanje dječaka palog sa 9 metarske stijene koje je zatražio HGSS, a naša pročelnica AO Mosora, ujedno i spasilac je u tren oko organizirala šestoro najbližih pa smo sa dva auta u jako kratkom vremenu pronašli unesrećenog i pružili mu svu potrebnu pomoć (i više od toga) do dolaska HGSS-a i Hitne pomoći. Naravno, sutra dan smo opet vježbali sisteme! Deveti vikend, zadnji prije ispita vratili smo se na Mosor, okupirali Planinarski dom U.Girometta, pečenjeru i pogađate, vježbali sisteme, ponovo i ponovo i ponovo! U kasnim večernjim satima upoznali smo bugara, malu anu, aninu mamu, ljuljačku, kolica, zdravka, špiru i još živopisnih likova koji su svi namjerno napisani malim slovom iz straha! S tim je program škole bio završen i slijedio je još jedan četvrtak za pismeni ispit i subota/nedjelja za praktični dio

ispita, naravno svi sistemi koje smo vježbali i vježbali i vježbali! Sa završnim ispitom riješeni su bili svi preduvjeti za zaključno slavlje koje je trajalo do dugo u noć!

Uspješnim polaganjem ispita postali smo mladi alpinisti pripravnici na papiru. Super, ali puno više super je što smo stijene počeli doživljavati na totalno drugi način, počeli smo voljeti neprohodne litice, u njima pronalaziti moguće smjerove i sidrišta, što smo svoje strahove pretvorili u svog saveznika i što smo kroz ovih devet i pol tjedana upoznali i zblížili se sa odličnom ekipom ljudi sličnih interesa!

Da ne zaboravim napisati glavne krivce za to što smo postali: alpinist Željko Bockovac, voditelj škole, Ana Buklijaš, pročelnica AOM i prva violina, te svi naši asistenti škole, Tea Čalogović asistent i bivša voditeljica škola AOM, Sanja Sinovčić, Maša Osojnik, Marija Rajević, Ante Jović, Josip Marin, Antonio Plazibat, Leonardo Đogaš, Josip Glavinović i Robert Zor. Bez puno patetike, ti ljudi su nas svojim zalaganjem i požrtvovnošću zadužili do neba! Hvala!

I nisu to tamo neki Lovrinovići, Maršići, Veići, itd. kako sam ranije napisao. Školu su uspješno završili redom: Vesna Munivrana, Antonia Viljac, Ivan Lovrinović, Dario Maršić, Davor Mrsić, Jurica Veić, Ivan Eterović, Mate Klarić, Dino Radmilo (uz mali popravni nekad u budućnosti) i Leonardo Grubelić. Glavno da se klajmba!!



Tradicionalni uspon na Dinaru 26.12.

Mihovilci zatvorili uspješnu 2016. planinarsku godinu nazovimo ga "zimskim" usponom na Sinjal -1831 mnv. 55 planinara i rekreativca zaputilo se na vrh, praćeni suhim i toplim vremenom, ruksaci nakrcani ostacima blagdanske hrane, koja je na vrhu sva pojedena. Otvorili su se šampanci i nazdravili za dosadašnje ali i nove uspješne i sigurne uspone. Tako već dugi niz godina veseli Mihovilci nazdravljaju na našoj kako je mi zovemo „majčici Dinarici“.

Ajmo malo u povijest... Naši osnivači Kluba, Mate, Ešo i pokojni Prgin započeli su ovu tradiciju još davne 1995. godine i to je preraslo u neizostavan uspon za Klub, a zadnjih godina imamo i dosta priključenih planinara iz drugih klubova, te prijatelja i rekreativaca. Definiran je datum, ide se na blagdan svetog Stjepana koji se obilježava 26. prosinca, taman da protegnemo nogice nakon blagdansko-papanja. Pitala sam predsjednika Matu da mi malo ispriča o usponima zadnjih 20ak godina, pa samo napominje da se broj sudio-

nika povećava iz godine u godinu, primjerice preklani smo imali skoro 80 planinara, za razliku od prvih par godina gdje bi ih išlo manje od deset. Nekih godina su znali odustati od uspona zadnjih stotinjak metara pred vrh jer su zime bile oštrije i surovije, zbog bure ne bi mogli pristupiti vrhu, a ponekad bi ih uhvatila oluja ili mećava. Nadamo se da će ova blagdansko-planinarska tradicija i dalje biti nešto na što ćemo svi rado odlaziti i uživati na najvišem vrhu Hrvatske, bez obzira na vremenske uvjete.

Društvene novosti

Pripremila: Tajnica



Čišćenje tvrđave

Već treću godinu zaredom i odaziv je bio više nego odličan, ljudi su se lipo okačili na konope, uzeli alat u ruke i krenili u akciju čišćenja i vađenja (mrtvih) agava, korova i ostalog bilja. Uspili smo napraviti veliki posao, koji se rastegao na više dana, jer smo ovaj put čistili tvrđavu sv. Mihovil i Barone. Naravno da smo opet bili velika atrakcija turistima koji su bili na tvrđavi i oduševljeno nas fotografirali te pitali što to radimo. Zidine blistaju, spremne za novu turističku sezonu, a nama je to bila još jedna prilika za klupsko druženje, kako bi se reklo spojili smo ugodno s korisnim! Zahvaljujem speleološkom odsjeku, penjačkom odsjeku i svim planinarima Kluba Sv. Mihovil.



Godišnja prezentacija Kluba u knjižnici Juraj Šižgorić

Izložba stotinjak fotografija naših članova, promocija godišnjeg časopisa Helop i prezentacija rada Kluba zadnjih godinu dana u uvijek prepunoj knjižnici, gdje ugostimo i prijatelje iz drugih planinarskih klubova. Što smo radili, na kojoj planini zastave Kluba izvjesili, gdje smo penjali, u koje jame se spuštali, kako su nam prošle sve škole i tečajevi...imamo se s čim pohvaliti! Nakon prikazane uspješne planinarsko-speleološko-penjačke godine, kolektivno se selimo u planinarsku kuću Alat gdje članovi i gosti do jutarnjih sati uživaju u druženju, plesanju, papanju i zasluženju čašici više.

Speleo skup u Dubrovniku

Trinaest Mihovilaca od 17.-19.11.2017. na Skupu speleologa 2017. u Čilipima - Konavle. Ovogodišnji speleomeeting bio je posebna poslastica za šišmišoljupce, koja se čekala i planirala cijelu prošlu godinu. Zbog raznih obaveza krenuli u par grupa, a meetingu je prisustvovalo 13 članova našeg SO-a, pa smo bili među najbrojnije zastupljenim klubovima. Mihovil se predstavio sa dva predavanja (jedno pozvano) i 3 postera, dok u cijelom nizu aktivnosti u kojima je Mihovil sudjelovao a prezentirano je na skupu možemo zahvaliti našem Goranu Rnjaku - Vjetru. Teo Barišić - Speleološka istraživanja Jamskog sustava Kita Gačešina - Draženova puhaljka 2017. godine (pozvano predavanje) Ana Mijić i Teo Barišić - Speleološko istraživanje Golubinke u Grulovićima kod Kistanja, 2016. - 2017.



Novi vodiči standard A



Na Malački je u studenom održan ispit za vodiče, na koji su pristupila tri člana Hpk Sv. Mihovil te su stekli naziv vodi-

ča standarda A, vodič društvenih izleta. Bravo našim novopečenim vodičima i sretno u daljnjem radu i vodenju!

Promocija Kluba ispred Azimuta



Članovi Hrvatskog planinarskog kluba Sv. Mihovil održali su prezentaciju Kluba na travnjaku ispred Azimuta te građanima pokazali svoje vještine i opremu, s ciljem privlačenja novih potencijalnih članova te da se priključe jednoj od četiri specijalizirane škole u kojima se može naučiti sve o planinarenju, sportskom penjanju i speleologiji. Opet smo izazvali pažnju medija, slučajnih prolaznika i bilo je dosta zainteresiranih za naše aktivnosti, pogledali su izložene fotografije, čudili se krpeljama, derezama i cepinima, a mogli su pogledati i prošlogodišnju prezentaciju rada kluba na projektoru. Za nas još jedna odličan način za promociju Kluba uz neizostavno smijanje i druženje, među šatorima u centru grada.



Festival putnika

1.dan festivala - ČETVRTAK 25.05.2017. 18:30h, Antonia Viljac & Anita Živković - „Kad Alpe kažu DA!“ - O usponima na Mont Blanc i Triglav...i o tome kako nas planine uče strpljenju i poniznosti. 19:30h, Marica Mihaljević & Stipe Božić - Dok će nas Stipe podsjetiti na staru opremu, tehnike te znanja koja su se prenosila uvijek novim generacijama penjača, Marica će nam približiti svijet planinarenja danas. Puno se toga promijenilo, ali nešto je oduvijek isto, a to nešto živi u svakom planinaru - velika ljubav i poštovanje prema planini. Ovako je izgledala najava za program 6. Festivala putnika, koji se održava u Šibeniku. Naše curke Anita i Antonia imale su čast otvoriti festival, a osim treme od javnog govora pred publikom, najviše ih je bio trta jer su „predgrupa“ Stipi Božiću, jednom od najboljih svjetskih alpinista.



Rogoznica trekking



U organizaciji naše podružnice Rogoznice imali smo turbo trekking & zumba dan! Sve je započelo vožnjom brodom do početka staze koju su naši članovi pripremno istražili i markirali za trekking, ukupne duljine 11 km. Najveću kolektivnu pauzu smo napravili na predivnoj Punta Planki, di smo se i okupali. Nakon uspješnog trekkinga dočeka nas je rižoto od plodova mora i zumba party na trgu! Bravo na organizaciji, neka nam ovo postane nešto čemu ćemo se vraćati svake godine i uživati u škrapama i zabavi, potencijalnih staza i škrapa za trekking ima a odaziv će dogodne sigurno biti duplo veći!

HRVATSKI PLANINARSKI KLUB SV. MIHOVIL

Bana Josipa Jelačića 28
22000 Šibenik
OIB: 91280208813
IBAN: HR9824110061100026823
e-mail: sveti.mihovil.sibenik@gmail.com
www.sv-mihovil.hr

Urednica: Antonia Viljac
Grafički urednik: Luka Bošnjak
Lektorirao: Nitko
Fotografija na naslovnici: Autoportret

Tisak: Stega tisak d.o.o.
Naklada: 400 komada
ISSN 1848-3224

